Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea

C 168

Edizzjoni bil-Malti

Informazzjoni u Avviżi

Volum 62

16 ta' Mejju 2019

Werrej

I *Riżoluzzjonijiet, rakkomandazzjonijiet u opinjonijiet*

RIŻOLUZZJONIJIET

Il-Kumitat tar-Regjuni

Il-133 sessjoni plenarja tal-KtR, 6.2.2019–7.2.2019

2019/C 168/01 Riżoluzzjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar il-Ġlieda kontra d-diskors ta' mibegħda u r-reati ta' mibegħda 1

OPINJONIJIET

Il-Kumitat tar-Regjuni

Il-133 sessjoni plenarja tal-KtR, 6.2.2019–7.2.2019

2019/C 168/02 Opinjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar "Aġenda Ewropea għar-Riċerka u l-Innovazzjoni mġedda — l-opportunità tal-Ewropa li ssawwar il-ġejjieni tagħha" 4

2019/C 168/03 Opinjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar "L-Intelliġenza Artifiċjali għall-Ewropa" 11

2019/C 168/04 Opinjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar "L-indirizzar tad-diżinformazzjoni online: Approċċ Ewropew" . . 15

2019/C 168/05 Opinjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar "Id-diġitalizzazzjoni tas-settur tas-saħħa" 21

MT

2019/C 168/06 Opinjoni tal-Kumitat tar-Reġjuni dwar "Lejn it-Tmien Programm ta' Azzjoni Ambjentali (EAP)" 27

III *Atti preparatorji*

IL-KUMITAT EWROPEW TAR-REĠJUNI

Il-Kumitat tar-Regjuni

Il-133 sessjoni plenarja tal-KtR, 6.2.2019–7.2.2019

2019/C 168/07 Opinjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar "Ewropa Kreattiva u Aġenda Ġdida Ewropea għall-Kultura" 37

2019/C 168/08 Opinjoni tal-KumitatEwropew tar-Reġjuni dwar "Erasmus — il-programm għall-edukazzjoni, it-taħriġ,iż-żgħażagħ u l-isport" 49

2019/C 168/09 Opinjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar "Proposta għal Regolament dwar il-Gwardja Ewropea tal-Fruntiera u tal-Kosta" 74

2019/C 168/10 Opinjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar "Is-sikurezza fit-toroq u l-mobbiltà awtomatizzata" 81

2019/C 168/11 Opinjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar "Is-semplifikazzjoni tal-implimentazzjoni tat-TEN-T" 91

I

(Riżoluzzjonijiet, rakkomandazzjonijiet u opinjonijiet)

RIŻOLUZZJONIJIET

IL-KUMITAT TAR-REĠJUNI

IL-133 SESSJONI PLENARJA TAL-KTR, 6.2.2019–7.2.2019

Riżoluzzjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar il-Ġlieda kontra d-diskors ta’ mibegħda u r-reati ta’ mibegħda

(2019/C 168/01)

IL-KUMITAT EWROPEW TAR-REĠJUNI (KtR)

— li jinsab ferm ixxukkjat u mnikket bil-qtil tas-Sindku ta’ Gdańsk u membru tal-KtR Paweł Adamowicz, Ewropew ta’ vera u li ippromova u iddefenda l-valuri tal-libertà, is-solidarjetà, id-demokrazija, l-inklużjoni soċjali u d-dinjità;

— wara li kkunsidra l-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem;

— wara li kkunsidra l-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE;

— Wara li kkunsidra l-Opinjoni tiegħu tas-6 ta’ Frar 2019 dwar “L-indirizzar tad-diżinformazzjoni online: Approċċ Ewropew”;

— Wara li kkunsidra l-Opinjoni tiegħu tal-15 ta’ Ġunju 2016 dwar “Niġġieldu r-radikalizzazzjoni u l-estremiżmu vjolenti: mekkaniżmi ta’ prevenzjoni fil-livell lokali u reġjonali”;

— wara li kkunsidra d-dibattitu tal-Parlament Ewropew tat-30 ta’ Jannar 2019 dwar “Niġġieldu kontra l-klima ta’ mibegħda u vjolenza fiżika kontra d-detenturi ta’ mandat eletti demokratikament”;

— wara li kkunsidra l-ħidma tal-Grupp ta’ Livell Għoli tal-UE dwar il-ġlieda kontra r-razziżmu, il-ksenofobija u forom oħra ta’ intolleranza;

— wara li kkunsidra l-ħtieġa li jiġi approfondit id-djalogu mal-poplu, inkluż fid-dawl tal-elezzjonijiet li għaddejjin bħalissa u dawk futuri fil-livell lokali, reġjonali, nazzjonali u Ewropew;

1. huwa mħasseb ħafna dwar iż-żieda fid-diskors ta’ mibegħda u r-reati ta’ mibegħda u dwar id-deġenerazzjoni tad-diskors pubbliku li qed tiġġenera kull tip ta’ vjolenza, estremiżmu, propaganda u intolleranza fl-Unjoni Ewropea (UE) u tikkontesta l-fondazzjoni nnifisha tal-proġett Ewropew; Huwa preokkupanti li r-rappreżentanti eletti fil-pajjiżi differenti jiġu esposti għal influwenza indebita fl-eżerċitar tal-mandat demokratiku tagħhom. Il-populiżmu u l-forzi mhux demokratiċi huma ta’ sfida għad-demokrazija u jistgħu, fl-aħħar mill-aħħar, idgħajfu l-funzjonament tagħha;

2. jirrimarka li l-UE hija bbażata fuq sett komuni ta’ valuri fundamentali, li jinkludi d-dinjità tal-bniedem u n-nondiskriminazzjoni, kif stipulat fl-Artikolu 2 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea, kif ukoll il-libertà tal-espressjoni kif stipulat fl-Artikolu 10 tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem u fl-Artikolu 11 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE;

3. jistenna li l-livelli ta’ governanza Ewropej, nazzjonali, reġjonali u lokali, il-midja, l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, l-atturi ekonomiċi u ċ-ċittadini individwali jirrispettaw dawn il-valuri, peress li jiffurmaw il-bażi għall-fiduċja u l-fehim reċiproċi u huma l-pedament ta’ soċjetajiet demokratiċi u miftuħa;

4. jirrimarka li r-retorika mimlija mibegħda tifred is-soċjetà tagħna, tnissel il-biża’ u r-radikalizzazzjoni, tkasbar u tiddiżumanizza l-individwi u tista’ twassal għal atti gravi. Teqred l-għan li aħna lkoll naqsmu — Ewropa b’saħħitha, magħquda fid-diversità, il-paċi u l-valuri komuni;

5. jistieden lil-livelli kollha ta' governanza jadottaw miżuri biex jipprevjenu u jipproteġu liċ-ċittadini mill-vjolenza, il-fastidju, id-diskors ta' mibegħda u r-reati ta' mibegħda; barra minn hekk, jitlob li l-partiti politiċi kollha, bħala pedamenti għal demokrazija effettiva, joqogħdu lura milli jużaw diskors ta' mibegħda u propaganda bħala metodu biex jinkiseb vantaġġ politiku;

6. jirrimarka li peress li huma qrib iċ-ċittadini, il-politiċi reġjonali u lokali, b'mod speċjali s-sindki u l-kunsilliera lokali, huma aktar ta' spiss vittmi ta' mibegħda u vjolenza fiżika.

7. Huma jinsabu, flimkien ma' diversi inizjattivi u atturi lokali u reġjonali tas-soċjetà ċivili, fuq quddiem nett fil-ġlieda kontra l-intolleranza u fl-istess ħin għandhom obbligu kif ukoll responsabbiltà biex jiġġieldu kontra l-imġiba vjolenti u d-diskors ta' mibegħda;

8. jistieden lill-Istati Membri kollha tal-UE u l-livelli kollha tal-gvern biex jinvestu fl-edukazzjoni u biex iqajmu kuxjenza fost iċ-ċittadini dwar il-ħtieġa ta' rispett reċiproku u r-riskji serji li jirriżultaw mid-diskors ta' mibegħda u d-delitti ta' mibegħda għall-individwi, is-soċjetà u d-demokrazija;

9. jitlob li jiġu promossi l-użu responsabbli tal-Internet u l-litteriżmu medjatiku, sabiex iċ-ċittadini, speċjalment iż-żgħażagħ tagħna, jiġu mgħammra bl-għarfien u l-kapaċità li jidentifikaw id-diskors ta' mibegħda u r-reati ta' mibegħda u jieħdu azzjoni kontrihom online u offline;

10. jistieden lill-pjattaformi tal-midja soċjali u l-pjattaformi tal-Internet kollha jerfgħu r-responsabbiltà kollettiva biex jippromovu u jiffaċilitaw il-libertà tal-espressjoni, iżda fl-istess ħin jindirizzaw id-diskors ta' mibegħda u r-reati ta' mibegħda f'konformità mal-Kodiċi ta' Kondotta dwar il-ġlieda kontra d-diskors ta' mibegħda illegali online, miftiehem minn Facebook, Twitter, Microsoft u YouTube mal-Kummissjoni Ewropea f'Mejju 2016, jitlob ukoll li jkun hemm strumenti effettivi biex iġibu fi tmiem l-anonimità u biex jitwaqqfu accounts foloz kif ukoll biex jissorveljaw id-dark web, li spiss jintuża bħala mezz għat-tixrid ta' kontenut radikali;

11. Jieħu nota tar-raba' evalwazzjoni dwar il-Kodiċi ta' Kondotta tal-UE għall-ġlieda kontra d-diskors ta' mibegħda illegali onlajn ippreżentata mill-Kummissjoni Ewropea fl-4 ta' Frar 2019. Jinnota li fi 72 % tal-każijiet, il-kumpaniji tal-IT parteċipanti tabilħaqq wieġbu għal notifiki ta' diskors ta' mibegħda billi neħħew il-kontenut. Fl-istess ħin jiddispjaċih li r-rata ta' feedback lill-utenti naqset għal 65,4 %. Jirrakkomanda għalhekk li jiġi kkunsidrat li l-approċċ volontarju tal-Kodiċi jiġi kkumplimentat b'azzjoni regolatorja fil-livell tal-UE.

12. iħeġġeġ kooperazzjoni aħjar u komunikazzjoni kollaborattiva bejn il-livelli kollha ta' governanza, il-pulizija, l-awtoritajiet ġudizzjarji u ġudizzjarji kif ukoll l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili sabiex jiġu identifikati d-diskors ta' mibegħda u r-reati ta' mibegħda fi stadju bikri, jiġu implimentati miżuri xierqa għall-prevenzjoni u l-ġlieda kontrihom u tiġi żgurata investigazzjoni, prosekuzzjoni, kundanna u sentenza xierqa;

13. iqis li huwa essenzjali li titwaqqaf sistema ta' twissija f'kull Stat Membru, b'kooperazzjoni mal-UE u mal-awtoritajiet reġjonali u lokali, għal appoġġ u gwida, sabiex il-persuni konoxxenzi jew tal-familja jkunu jistgħu jfittxu għajnuna malajr u faċilment jekk persuna tibda turi inklinazzjoni lejn l-estremiżmu vjolenti u r-reati ta' mibegħda;

14. jitlob appoġġ u solidarjetà mal-vittmi u x-xhieda kollha ta' diskors ta' mibegħda u reati ta' mibegħda u jinkoraġġihom jirrappurtaw tali mġiba lill-awtoritajiet rilevanti, li għandha tiżgura li l-vittmi u x-xhieda jkunu protetti; jitlob li jiddaħħlu fis-seħħ miżuri u mekkaniżmi li jiffaċilitaw lill-awtoritajiet tal-ġustizzja kriminali biex jikkomunikaw b'mod aktar effettiv mal-vittmi, mas-soċjetà ċivili u mal-organizzazzjonijiet ibbażati fil-komunità biex tiġi indirizzata din il-kwistjoni;

15. jirrimarka li l-istrumenti eżistenti ma żgurawx il-protezzjoni sħiħa tad-drittijiet tal-bniedem u d-dinjità tal-bniedem u għalhekk jistieden lill-Istati Membri jaħdmu flimkien mal-awtoritajiet lokali u reġjonali kif ukoll mal-UE biex jiżviluppaw leġislazzjoni u strumenti effettivi għall-ġlieda kontra t-tixrid ta' diskors ta' mibegħda u l-inċitament għal reati ta' mibegħda, f'konformità mal-prinċipji tas-sussidjarjetà u tal-proporzjonalità ([1]);

16. jagħti struzzjonijiet lill-President tiegħu sabiex iressaq din ir-riżoluzzjoni lill-Kummissjoni, lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-President tal-Kunsill Ewropew, lill-Presidenza Rumena tal-Kunsill tal-UE u lill-familji politiċi tal-UE.

Brussell, is-7 ta' Frar 2019.

Il-President

tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni

Karl-Heinz LAMBERTZ

([1]) F'konformità mal-linji gwida tal-Grupp ta' Livell Għoli tal-UE dwar il-ġlieda kontra r-razziżmu, il-ksenofobija u forom oħra ta' intolleranza.

OPINJONIJIET

IL-KUMITAT TAR-REĠJUNI

IL-133 SESSJONI PLENARJA TAL-KTR, 6.2.2019–7.2.2019

Opinjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar "Aġenda Ewropea għar-Riċerka u l-Innovazzjoni mġedda — l-opportunità tal-Ewropa li ssawwar il-ġejjieni tagħha"

(2019/C 168/02)

Relatur:	Birgitta SACRÉDEUS (SE/PPE),Membru tal-Kunsill tal-Kontea ta' Dalarna
Dokument ta' referenza:	Aġenda Ewropea għar-Riċerka u l-Innovazzjoni mġedda — l-opportunità tal-Ewropa li ssawwar il-ġejjieni tagħha COM(2018) 306 final

RAKKOMANDAZZJONIJIET TA' POLITIKA

IL-KUMITAT EWROPEW TAR-REĠJUNI

1. jilqa' b'sodisfazzjon il-fatt li l-Kummissjoni tagħmilha ċara li r-riċerka u l-innovazzjoni ser ikomplu jkunu prijorità għall-UE u tipproponi li jkun hemm enfasi akbar fuq dan il-qasam fil-Qafas Finanzjarju Pluriennali 2021-2027, iżda jfakkar ukoll li l-gvernijiet fil-livelli kollha – dak tal-UE, nazzjonali, reġjonali u lokali – iridu jiġbdu ħabel wieħed biex jintlaħqu l-għanijiet tal-aġenda. Huwa jaqbel mal-konklużjoni tal-Kummissjoni li l-isfidi li l-Ewropa qed tiffaċċja jitolbu l-iżvilupp ta' approċċ ġdid fir-rigward tar-riċerka u l-innovazzjoni li, min-naħa tiegħu, jitlob approċċ komuni bejn ir-reġjuni, l-Istati Membri u l-Kummissjoni;

2. jenfasizza li l-awtoritajiet lokali u reġjonali huma atturi ewlenin fil-ħolqien ta' ekosistemi reġjonali effettivi u ċentri ta' innovazzjoni, pereżempju bl-iżvilupp ta' strateġiji ta' speċjalizzazzjoni intelliġenti reġjonali (RIS3s). Huwa importanti li l-aġenda l-ġdida, u l-programmi li jappoġġjaw ir-riċerka u l-innovazzjoni, jenfasizzaw is-settur pubbliku u r-rwol li jaqdi mhux biss bħala riċevituri tar-riċerka u l-innovazzjoni iżda wkoll bħala partijiet interessati fil-qasam tar-riċerka u l-innovazzjoni li huma stess iwettqu attivitajiet bħal dawn;

3. jenfasizza li hemm bżonn definizzjonijiet iżjed estiżi u komprensjoni dwar l-ekosistemi reġjonali u ċentri tal-innovazzjoni, inkluż fit-twaqqif tan-netwerk ta' ċentri ta' Innovazzjoni Diġitali Ewropej, li jirrikonoxxu u jinkludu b'mod espliċitu l-awtoritajiet nazzjonali, lokali u reġjonali, l-intrapriżi, is-settur pubbliku mhux statali, l-universitajiet u l-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja, is-soċjetà ċivili, is-settur mingħajr skop ta' qligħ, iċ-ċittadini u l-utenti aħħarin tar-riċerka u l-innovazzjoni, sabiex ikun hemm fehim ġenwin ta' dawn l-ekosistemi integrati u speċifiċi għall-post;

4. jinnota li hemm rabta direttament proporzjonali bejn reġjuni anqas żviluppati u investimenti baxxi fl-innovazzjoni u r-riċerka. Peress li l-eżiti tar-riċerka u l-innovazzjoni huma intrinsikament marbutin mal-infrastruttura, din teħtieġ li tingħata spinta, billi parti mill-fondi tal-UE, bħall-Fondi Strutturali jew l-Orizzont Ewropa jiġu orjentati lejn reġjuni tal-UE bi ħtiġijiet akbar ta' żvilupp soċjoekonomiku minħabba l-qgħad, u lejn reġjuni bi żvantaġġi naturali jew demografiċi serji u permanenti, bħal reġjuni insulari, transkonfinali u muntanjużi;

5. iħeġġeġ sabiex fit-testi leġislattivi li se jiġu adottati finalment tiġi inkluża definizzjoni preċiża ta' ekosistemi reġjonali u ċentri ta' innovazzjoni li jippermettu lil dawn l-ekosistemi biex jiġu kkunsidrati b'mod effettiv fl-implimentazzjoni tal-oqsma kollha tal-Programm Qafas futur;

6. huwa tal-fehma li l-innovazzjoni hija fattur ewlieni għat-tkabbir u l-iżvilupp sostenibbli, u li jeħtieġ li l-finanzjament futur tal-UE għar-riċerka u l-innovazzjoni jkopri l-proċess kollu tar-riċerka u l-innovazzjoni b'mod bilanċjat, mir-riċerka bażika sar-riċerka, l-iżvilupp u l-innovazzjoni xprunati mill-ħtiġijiet stabbiliti bil-quddiem bi ftehim bejn l-atturi differenti tas-sistema, kif ukoll it-tixrid u l-isfruttar tar-riżultati;

7. huwa tal-fehma li r-regoli tal-għajnuna mill-Istat għandhom jiġu ssemplifikati iżjed sabiex isir iżjed faċli li jitlaqqgħu flimkien programmi differenti tal-UE, li huwa essenzjali sabiex jingħelbu d-diskrepanzi reġjonali fil-parteċipazzjoni u l-opportunitajiet biex issir ħidma li tirnexxi b'rabta mar-riċerka u l-innovazzjoni; iqis f'dan il-kuntest li l-programmi jew l-azzjonijiet kofinanzjati minn fondi differenti, u bbażati fuq l-għodod u l-modalitajiet tal-Programm ta' Qafas, għandhom ikunu jistgħu jiġu implimentati taħt il-qafas legali tal-Programm ta' Qafas;

8. jemmen li l-programm Orizzont Ewropa jeħtieġ li jiffoka fuq l-oqsma ta' finanzjament b'valur miżjud Ewropew ċar, bħall-objettivi ta' żvilupp sostenibbli, u li l-proġetti tar-riċerka u l-innovazzjoni msejsa fuq kooperazzjoni bejn għadd ta' partijiet interessati komplementari għandhom għalhekk jiġu prijoritizzati, peress li bil-karatteristiċi uniċi tagħhom huma partikolarment adattati għal dan l-iskop;

9. jenfasizza li ċerti sfidi għas-soċjetà, speċjalment il-kisba tal-Għanijiet tal-Iżvilupp Sostenibbli tan-NU (SDGs), jistgħu jiġu solvuti biss bl-istabbiliment ta' miri ta' ambizzjoni ogħla f'livell Ewropew globali, u bil-mobilizzazzjoni ta' sforzi kkoordinati mill-partijiet interessati kollha, inkluż il-bliet u r-reġjuni, fuq skala akbar minn proġetti individwali ta' riċerka; jenfasizza wkoll li dan ix-xogħol jitlob perspettiva iżjed fit-tul milli kien il-każ fil-programm Orizzont 2020. Dan min-naħa tiegħu jitlob li l-istruttura tal-programm tissawwar b'mod li jkun jista' jinkiseb finanzjament fit-tul;

L-opportunità għall-Ewropa li tinvesti fil-ġejjieni

10. jaqbel li l-Ewropa għandha pożizzjoni b'saħħitha fir-rigward tar-riċerka ta' kwalità għolja, iżda li jinħtieġu aktar sforzi u iżjed b'saħħithom sabiex ir-riżultati jinbidlu f'innovazzjonijiet u applikazzjonijiet li jistgħu jixprunaw l-iżvilupp u t-tkabbir sostenibbli, u li r-riċerka, l-innovazzjoni u l-iżvilupp għandhom jingħataw prominenza kbira fil-programm Orizzont Ewropa filwaqt li jiġi żgurat li l-istadji kollha tal-proċess tal-innovazzjoni jissaħħu b'mod bilanċjat;

11. iheġġeġ, fid-dawl tal-konklużjonijiet tat-Task Force dwar is-Sussidjarjetà, għall-parteċipazzjoni sħiħa tal-awtoritajiet lokali u reġjonali fl-eżerċizzju ta' ppjanar strateġiku u f'korpi oħra ta' governanza li ser jiggwidaw l-implimentazzjoni tal-Orizzont Ewropa, u għal strateġiji ta' speċjalizzazzjoni intelliġenti reġjonali li għandhom jiġu kkunsidrati f'dan il-kuntest. iqis li bl-istess mod l-impatti territorjali jeħtieġ jiġu rikonoxxuti bħala komponenti integrali tal-kunċett ta' impatt f'dak li jirrigwarda l-evalwazzjoni tal-programm u tal-proġetti ([1]);

12. jenfasizza li r-riċerka u l-innovazzjoni jsiru fis-settur pubbliku, b'finanzjament lokali u reġjonali, kif ukoll mid-dinja tan-negozju. Ta' min jilqa' b'sodisfazzjon il-fatt li l-aġenda mġedda tinkludi azzjonijiet konkreti li jistgħu jappoġġjaw il-kontribut tas-settur pubbliku;

13. jaqbel li wieħed mill-imfietaħ għall-kisba ta' kapaċità robusta ta' riċerka u innovazzjoni fl-UE huwa li jissaħħaħ u jiġi kkoordinat b'mod aktar effettiv l-użu ta' strumenti diġà eżistenti, kif diġà kien osserva l-Kumitat, u li huwa ta' importanza partikolari li l-politika ta' koeżjoni tiġi kkoordinata mal-politika tar-riċerka u l-innovazzjoni, filwaqt li l-Istati Membri jingħataw il-flessibilità neċessarja sabiex ifasslu l-prijoritajiet tagħhom skont il-bżonnijiet tagħhom. Fid-dawl ta' dan, għandhom jittieħdu miżuri adatti biex tiġi evitata u kkumpensata ż-żieda tal-inugwaljanzi bejn il-bliet u r-reġjuni li jibbenefikaw ħafna mill-Programm Qafas ta' riċerka u innovazzjoni, u li l-baġits tagħhom se jiżdiedu, u l-oħrajn li se jbatu l-konsegwenzi ta' baġits aktar baxxi tal-politika ta' koeżjoni ([2]);

([1]) L-Opinjoni COR-2017-00854-00-01 dwar Id-dimensjoni lokali u reġjonali tal-Programm Orizzont 2020 u l-Programm Qafas il-Ġdid għar-Riċerka u l-Innovazzjoni.
([2]) L-Opinjoni COR-2017-00854-00-01 dwar Id-dimensjoni lokali u reġjonali tal-Programm Orizzont 2020 u l-Programm Qafas il-Ġdid għar-Riċerka u l-Innovazzjoni.

14. jinnota li l-benefiċċji sħaħ mill-investiment fit-teknoloġiji u l-pjattaformi diġitali jeħtieġ li jiżdiedu madwar l-Ewropa. B'rabta ma' dan, il-Programm Ewropa Diġitali għandu rwol kruċjali bħala programm ta' żvilupp u ta' investiment robust biex jikkapitalizza l-opportunitajiet li hemm bżonn u li nħolqu biex jinkiseb Suq Uniku Diġitali li jiffunzjona b'mod sħiħ. Il-KtR jenfasizza l-importanza li jiġi stabbilit in-netwerk ta' Ċentri tal-Innovazzjoni Diġitali b'kopertura suffiċjenti għar-reġjuni kollha ([3]).

15. jilqa' diskussjoni wiesgħa dwar ir-relazzjoni bejn ir-riċerka u l-innovazzjoni u s-soċjetà, kif ukoll l-interazzjoni bejn dawn ilkoll, fuq il-bażi ta' analiżi empirika u r-raġunament dwar it-tibdil globali u xi jfissru kemm għall-komunità xjentifika kif ukoll għas-soċjetà ċivili b'mod ġenerali, u liema rwoli ġodda jinvolvu għall-atturi kollha fl-ekosistema tal-innovazzjoni u r-riċerka fil-livelli kollha;

16. jixtieq jenfasizza l-importanza tabilħaqq kruċjali tar-reġjuni tal-Ewropa fl-industrija u jfakkar fil-pożizzjoni tiegħu dwar il-politika industrijali ([4]);

Aġenda mġedda għal ekosistema Ewropea aktar b'saħħitha ta' riċerka u innovazzjoni

17. jaqbel mal-approċċ fejn l-attivitajiet ta' riċerka u innovazzjoni jitqiesu bħala attivitajiet fi ħdan ekosistema li fiha partijiet interessati differenti jiltaqgħu u jikkooperaw biex joħolqu ambjent vibranti u dinamiku, iżda wieħed li fi ħdanu jkun ukoll kruċjali li titqies id-diversità lokali u reġjonali tal-ekosistema sabiex jissawru strateġiji li jirnexxu. F'dan ir-rigward, jidher ċar li l-involviment tal-awtoritajiet lokali u reġjonali huwa ta' valur miżjud;

18. jenfasizza li fil-politiki tal-UE kollha huwa essenzjali li d-diġitalizzazzjoni, ir-riċerka u l-innovazzjoni jiġu integrati fil-programmi ewlenin kollha tal-UE u fi sħubijiet ta' ekosistemi reġjonali;

19. jaqbel li huwa essenzjali li jintużaw il-karatteristiċi speċifiċi tal-ekosistemi Ewropej ta' innovazzjoni u riċerka sabiex isir l-aqwa użu mill-funzjonalità tagħhom, iżda jqis ukoll li fit-tfassil tal-politika tal-UE dwar ir-riċerka u l-innovazzjoni jeħtieġ li tiġi rikonoxxuta u kkunsidrata l-importanza tal-partijiet interessati lokali u reġjonali, bħall-muniċipalitajiet u reġjuni, kemm bħala produtturi kif ukoll bħala utenti aħħarin tal-innovazzjoni ([5]);

20. huwa tal-fehma li l-awtoritajiet lokali u reġjonali għandhom jiġu involuti fl-iżvilupp u l-ġestjoni ta' programmi ta' riċerka u innovazzjoni ([6]). L-importanza tar-riċerka u l-innovazzjoni fl-oqsma kollha ta' politika u f'setturi differenti tas-soċjetà qajla tista' tiġi stmata żżejjed, iżda huwa importanti fiċ-ċirkustanzi kollha li jitqiesu wkoll l-ixpruni minn isfel għal fuq f'dawn is-sistemi, mhux biss dawk minn fuq għal isfel, biex jintlaħqu bis-sħiħ l-għanijiet tal-aġenda soċjali mġedda u biex jissaħħu b'mod ġenwin dawn l-ekosistemi. Dan, min-naħa tiegħu, jiżgura li l-aġenda tkopri u tħeġġeġ mhux biss "xjenza miftuħa"iżda wkoll "innovazzjoni miftuħa".

21. jemmen li użu aktar strateġiku tal-ekosistemi ta' innovazzjoni lokali u reġjonali, u enfasi aktar qawwija u sfruttar akbar tal-proċessi kollaborattivi kumplessi tar-riċerka u l-innovazzjoni żviluppati, permezz ta' strutturi ta' spiral kwadruplu u kwintuplu fi ħdan dawn l-ekosistemi, huma l-muftieħ għas-suċċess kemm mil-lat tal-iżvilupp ta' ħiliet b'mod ġenerali, u t-trasferiment tal-għarfien u l-implimentazzjoni tar-riżultati tar-riċerka u l-innovazzjoni, kif ukoll sinerġiji b'saħħithom bejn id-diversi strumenti ta' finanzjament u l-ikkombinar ta' oqsma differenti ta' politika bħall-politika ta' koeżjoni u l-politika tar-riċerka u l-innovazzjoni;

([3]) COR-2018-03951-00-01 L-Opinjoni dwar il-programm Ewropa Diġitali (2021–2027).

([4]) L-Opinjoni COR-2017-03214-00-00 dwar Strateġija Ewropea għall-industrija: ir-rwol u l-perspettiva tal-awtoritajiet lokali u reġjonali.

([5]) L-Opinjoni COR-2017-04757-00-00 dwar Insaħħu l-innovazzjoni fir-reġjuni tal-Ewropa: Strateġiji għal tkabbir reżiljenti, inklużiv u sostenibbli.

([6]) L-Opinjoni COR-2017-00854-00-01 dwar Id-dimensjoni lokali u reġjonali tal-Programm Orizzont 2020 u l-Programm Qafas il-Ġdid għar-Riċerka u l-Innovazzjoni.

L-iżgurar ta' investiment pubbliku bażiku u t-tħeġġiġ tal-investiment privat

22. jilqa' b'sodisfazzjon iż-żieda fl-investiment fir-riċerka u l-innovazzjoni permezz tal-allokazzjoni ta' madwar EUR 100 biljun għall-programm Orizzont Ewropa u programmi oħra fil-qafas finanzjarju pluriennali, iżda jenfasizza li, biex dan l-investiment jipprodu ċi riżultati tajbin, huwa essenzjali li jiġu analizzati mill-ġdid u ssemplifikati r-regoli dwar l-għajnuna mill-Istat sabiex jinkisbu regolamenti li jiffavorixxu l-innovazzjoni li jippermettu taħlita ta' tipi differenti ta' finanzjament;

23. jappoġġja bil-qawwa l-approċċ tas-sħubija Ewropea msemmi fl-Orizzont Ewropa bħala strument importanti biex jappoġġja proġetti minn isfel għal fuq mwaqqfa minn konsorzji ta' ekosistemi reġjonali u ċentri ta' innovazzjoni, u ffinanzjati permezz ta' fondi mill-Orizzont Ewropa, programmi oħra tal-UE, kif ukoll fondi pubbliċi u privati nazzjonali, reġjonali jew lokali.

24. josserva li l-awtoritajiet lokali u reġjonali jiffinanzjaw ir-riċerka u l-innovazzjoni, u għalhekk parti mill-investiment pubbliku, imma jaqbel li hija ħaġa pożittiva li l-Istati Membri jitħeġġu jagħmlu sforzi aktar ambizzjużi sabiex jilħqu l-għan li jinvestu 3 % tal-PDG fir-riċerka u l-innovazzjoni sal-2020, kif ukoll li jittejbu l-kundizzjonijiet għall-investiment privat u jitħeġġu sforzi ulterjuri mid-dinja tan-negozju;

25. josserva li, fil-proposta tal-Kummissjoni Ewropea dwar ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi "Orizzont Ewropa"— Il-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni, huma ġustifikabbli miżuri speċifiċi għar-reġjuni ultraperiferiċi tal-Unjoni (filwaqt li titqies is-sitwazzjoni strutturali, soċjali u ekonomika tagħhom) fil-qasam tal-aċċess għall-programmi orizzontali tal-Unjoni. Il-KtR jinnota b'dispjaċir li t-test propost ma jagħmilx l-istess, li se jagħmilha diffiċli għall-programm li jqis il-ħtiġijiet speċifiċi ta' dawn ir-reġjuni u l-assi uniċi tagħhom bħala banek tat-test għar-riċerka u l-innovazzjoni f'oqsma bħall-bijoekonomija, it-tibdil fil-klima, f'konformità mal-istrateġiji ta' speċjalizzazzjoni intelliġenti tagħhom;

26. b'mod partikolari jixtieq jenfasizza li, permezz ta' parteċipazzjoni f'konsorzji Ewropej, l-awtoritajiet lokali u reġjonali wettqu investimenti sinifikanti fl-infrastruttura Ewropea tar-riċerka u l-innovazzjoni. Dan huwa eżempju ieħor ta' kemm ir-riċerka u l-innovazzjoni huma speċifiċi għall-post u huma integrati f'kuntest lokali u reġjonali, u juri li jeħtieġ li ssir aktar ħidma biex jiġi żgurat li aktar utenti minn madwar l-UE u mir-reġjuni kollha jkollhom aċċess għal dawn il-konsorzji;

27. jenfasizza li hija ħaġa pożittiva li l-Fondi Strutturali u Soċjali Ewropej jintużaw biex jgħinu lir-reġjuni jipparteċipaw fl-iżvilupp ekonomiku u soċjali u t-tkabbir sostenibbli xprunati mill-innovazzjoni, u jqis li huwa partikolarment importanti li jiġu żgurati s-sinerġiji bejn il-programm Orizzont Ewropa, il-fond InvestEU, il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew, il-programm Erasmus+, il-programm Ewropa Diġitali, il-politika agrikola komuni u l-programm spazjali. Tali sinerġiji għandhom irawmu l-koerenza, il-komplementarjetà u l-kompatibbiltà bejn il-fondi, filwaqt li jiffavorixxu approċċ imsejjes fuq il-kokostruzzjoni u jsaħħu l-konnessjonijiet territorjali;

28. jilqa' b'sodisfazzjon il-miżuri adottati biex jiżguraw aċċess għall-kapital ta' riskju għall-innovazzjoni billi l-inizjattiva VentureEU tiġi estiża għal fond Ewropew, u jilqa' b'sodisfazzjon ukoll ir-reviżjoni tar-regolamentazzjoni eżistenti permezz tal-inizjattiva tal-Unjoni tas-Swieq Kapitali;

29. jopponi bil-qawwa, madankollu, li l-possibbiltà ta' trasferiment ta' parti mill-fondi tal-politika ta' koeżjoni lejn il-programm Orizzont Ewropa tkun sistematikament deċiża mill-Istati Membri; iħeġġeġ bil-qawwa li din il-possibbiltà tkun eżerċitata mill-awtorità ta' ġestjoni kkonċernata, u li l-arranġamenti għall-mobilizzazzjoni ta' dawn il-fondi għandhom jiġu miftiehma bi qbil bejn din l-awtorità u l-Kummissjoni u jiżguraw ir-ritorn ta' dawn il-fondi fiż-żona ġeografika kkonċernata ([7]);

30. jinnota l-importanza dejjem tikber tar-rwol tal-Bank Ewropew tal-Investiment fl-appoġġ tar-riċerka u l-innovazzjoni permezz ta' strumenti finanzjarji. Dan l-iżvilupp jiżgura li l-għotjiet huma dejjem aktar ikkomplementati minn strumenti finanzjarji oħra;

([7]) L-Opinjoni COR-2017-00854-00-01 dwar Id-dimensjoni lokali u reġjonali tal-Programm Orizzont 2020 u l-Programm Qafas il-Ġdid għar-Riċerka u l-Innovazzjoni.

L-adattament tal-oqfsa regolatorji sabiex titheġġeġ l-innovazzjoni

31. jaqbel li r-regoli u l-leġislazzjoni fil-livell Ewropew u dak nazzjonali jeħtieġ li jiġu analizzati, abbażi ta' evalwazzjoni tal-impatt tagħhom fuq l-innovazzjoni. Huwa pożittiv ħafna li, bħala miżura konkreta favur l-innovazzjoni, tinħoloq ġabra ta' eżempji mmirati speċifikament għas-settur pubbliku, b'mod partikolari l-awtoritjiet lokali u reġjonali, sabiex jiġi ffaċilitat l-akkwist innovattiv u s-sħubijiet pubbliċi-privati, u b'hekk tissaħħaħ l-abbiltà tagħhom biex isiru pijunieri fil-qasam;

32. jilqa' b'sodisfazzjon l-inizjattiva tal-Kummissjoni li tissemplifika r-regoli dwar l-għajnuna mill-Istat, flimkien ma' miżuri oħra ta' appoġġ, pereżempju fil-forma ta' kriterji komuni ta' valutazzjoni kwalitattiva għal proġetti ta' riċerka u innovazzjoni;

33. jirrimarka li gwida koerenti dwar regolamenti marbutin mal-etika fir-riċerka tkun ta' importanza partikolari sabiex jiġu ffaċilitati r-riċerka kollaborattiva u l-innovazzjoni kif prattikati fil-kura tas-saħħa, l-edukazzjoni u s-servizzi soċjali, u r-riċerka multidixxiplinari li tiffoka fuq il-persuni u l-imġiba. Dan jiffaċilita riċerka u innovazzjoni kliniċi u prattiċi transkonfinali li jinvolvu kooperazzjoni bejn diversi partijiet interessati f'sitwazzjonijiet fejn ir-regolamenti nazzjonali u r-rekwiżiti jvarjaw, li pereżempju jagħmilha diffiċli li tiġi ssinkronizzata l-valutazzjoni tal-etika fir-riċerka fil-livell nazzjonali, reġjonali u lokali għall-parteċipanti kollha;

34. jilqa' b'sodisfazzjon il-possibbiltà li tintuża t-tikketta ("Siġill ta' Eċċellenza") għall-proġetti fi ħdan il-programm Orizzont Ewropa b'mod li jkun jista' jsir finanzjament permezz tal-Fondi Strutturali, iżda jinsisti li dejjem għandu jkun impenn volontarju min-naħa tal-Istati Membri u r-reġjuni biex jallokaw riżorsi mill-Fondi Strutturali għal proġetti li joriġinaw taħt Orizzont Ewropa, u li għandhom ikunu l-awtoritajiet reġjonali kompetenti li jiddeċiedu dwar impenji bħal dawn;

Nagħmlu mod li l-Ewropa tkun fuq quddiem nett fl-innovazzjoni li toħloq is-swieq

35. jilqa' b'sodisfazzjon l-inizjattiva għall-ħolqien ta' Kunsill Ewropew tal-Innovazzjoni;

36. jenfasizza li l-kamp ta' applikazzjoni tiegħu għandu wkoll jenfasizza jew jagħti biżżejjed appoġġ sabiex tingħata spinta lill-innovazzjoni fi stadju bikri u lill-proġetti kollaborattivi, kif ukoll jinkludi l-innovazzjonijiet soċjali u soċjetali inkluż dawk marbutin mas-servizzi li, fil-biċċa l-kbira tagħhom, iseħħu fil-muniċipalitajiet u r-reġjuni: huwa hawnhekk fejn jinħolqu servizzi, opportunitajiet ta' negozju u impjiegi ġodda li jissodisfaw il-ħtiġijiet bażiċi tas-soċjetà f'sens wiesa', u d-diġitalizzazzjoni tas-servizzi pubbliċi fiha nnifisha tikkostitwixxi ftuħ għal innovazzjonijiet radikalis ([8]);

37. josserva li hemm potenzjal kbir għall-innovazzjoni radikali mhux biss fid-dinja tan-negozju iżda wkoll, tal-anqas sal-istess livell, fir-reġjuni, il-muniċipalitajiet u s-settur pubbliku ([9]);

38. isemmi, bħala eżempju, kif ir-riċerka u l-innovazzjoni fir-reġjuni u l-bliet jiffunzjonaw bħala "laboratorji ħajjin"u postijiet għall-ittestjar, pereżempju fil-kura tas-saħħa, l-urbanistika u t-titjib ġenerali fil-prosperità, u kif l-innovazzjonijiet b'benefiċċji sinifikanti għall-utenti aħħarin/iċ-ċittadini jistgħu jiġu implimentati direttament f'dan it-tip ta' kuntest speċifiku għall-post;

39. F'dan ir-rigward ta' min jenfasizza l-opportunitajiet marbutin mat-tibdil demografiku, bħal dawk relatati mal- "ekonomija tal-fidda"għall-kumpaniji u l-entitajiet li jipproduċu u jipprovdu prodotti u servizzi innovattivi għall-persuni akbar fl-età. Huma r-reġjuni milquta mit-tibdil demografiku dawk li jistgħu jibbenefikaw l-aktar f'dan il-qasam mill-innovazzjoni soċjali u l-innovazzjoni fis-servizzi.

([8]) L-Opinjoni COR 2016-02882-00-01 dwar Pjan ta' Azzjoni dwar il-Gvern elettroniku 2016-2020.
([9]) L-Opinjoni COR-2017-03529-00-00 dwar Il-perspettiva lokali u reġjonali dwar il-promozzjoni tal-innovazzjoni tas-settur pubbliku permezz ta' soluzzjonijiet diġitali.

40. huwa tal-fehma li l-awtoritajiet lokali u reġjonali jeħtieġ jiġu involuti fil-Kunsill Ewropew tal-Innovazzjoni flimkien mar-rappreżentanti mid-dinja akkademika u tan-negozju, inklużi l-intrapriżi żgħar u ta' daqs medju, sabiex jiffoka l-ħidma tiegħu biċ-ċar dwar kwistjonijiet rilevanti għas-soċjetà, u jemmen ukoll li l-partijiet interessati lokali u reġjonali għandhom ikunu koperti mill-attivitajiet tiegħu;

41. jemmen li l-Kunsill għandu jippermetti li l-awtoritajiet reġjonali jkunu involuti fl-iżvilupp ta' għajnuna għall-investiment;

Il-ħolqien ta' missjonijiet fil-livell tal-UE fil-qasam tar-riċerka u l-innovazzjoni

42. jappoġġja l-idea li jiġu organizzati riċerka u innovazzjoni interdixxiplinari u multidixxiplibari b'rabta ma' kompiti definiti sew, b'għanijiet definiti b'mod ċar li jikkonċernaw lill-UE kollha u għandhom valur miżjud Ewropew ċar u li, b'dan il-mod, jinħolqu sinerġiji mal-istrateġiji ta' riċerka u innovazzjoni fil-livell nazzjonali, reġjonali u lokali, b'mod partikolari l-istrateġji tal-ispeċjalizzazzjoni intelliġenti. Eżempju ta' dan huwa l-bijoekonomija ([10]);

43. jisħaq li l-missjonijiet għandu jkollhom rilevanza ċara għas-soċjetà, u jkollhom l-għan li jipprovdu benefiċċji konkreti għaċ-ċittadini, li għandhom ikunu involuti wkoll fl-iżvilupp tal-missjoni; iżda, jisħaq ukoll li jkun tajjeb li l-istruttura tal-programm tipprovdi lok għal riċerka u innovazzjoni minn isfel għal fuq li jintgħażlu permezz ta' proċedura miftuħa, kif ukoll għal riċerka u innovazzjoni esploratorji;

44. ifakkar dwar il-ħtieġa li jiġu involuti l-awtoritajiet lokali u reġjonali fid-definizzjoni u l-implimentazzjoni tal-missjonijiet; jemmen li l-missjonijiet għandhom ikunu marbutin mal-għanijiet ta' żvilupp sostenibbli stabbiliti fl-Aġenda tan-NU 2030 u jenfasizza r-rwol essenzjali tal-bliet u r-reġjuni fit-twettiq tal-SDGs tan-NU;

Sostenn għat-tixrid u l-użu rapidi tal-innovazzjoni fl-Unjoni kollha

45. jilqa' l-fatt li l-Fondi Ewropej Strutturali u ta' Investiment infetħu għar-reġjuni kollha biex ikun integrati aħjar f'ekonomija mmexxija mill-innovazzjoni billi jissaħħu l-istrateġiji ta' speċjalizzazzjoni intelliġenti (S3) u l-għajnuna għall-innovazzjoni interreġjonali. Fl-istess waqt, id-deċiżjoni dwar kif dan għandu jseħħ fil-parattika għandha tittieħed fil-livell lokali u reġjonali, peress li huwa hawnhekk li huwa disponibbli l-aħjar għarfien dwar il-ħtiġijiet;

46. jiġbed l-attenzjoni għall-analiżi ([11]) mwettqa dwar il-modi differenti li bihom ir-reġjuni jindirizzaw id-diffikultajiet li jiffaċċjaw fl-iżvilupp ta' kooperazzjoni interreġjonali f'livelli differenti, u huwa tal-fehma li dan għandu jitqies fid-disinn tal-istrumenti finanzjarji kollha li jintużaw biex jappoġġjaw ir-riċerka u l-innovazzjoni, fl-ekosistemi lokali u reġjonali ta' innovazzjoni u riċerka;

47. jemmen li l-Kummissjoni Ewropea u l-Istati Membri involuti fl-istrateġiji makroreġjonali għandhom ikomplu jiżviluppaw u jsaħħu l-kooperazzjoni xjentifika u akkademika bejn l-universitajiet tagħhom fir-rigward tal-objettiv li sal-2024 jinħolqu l-universitajiet Ewropej ([12]);

Investiment fil-ħiliet fil-livelli kollha u nagħmlu l-universitajiet Ewropej aktar intraprenditorjali u multidixxiplinari

48. jaqbel li soċjetà innovattiva u msejsa fuq it-tagħlim tirrikjedi wkoll bidla kemm fl-istituzzjonijiet ta' edukazzjoni għolja kif ukoll f'dawk li joffru edukazzjoni bażika, u li l-universitajiet u l-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja jeħtieġ li jikkooperaw iżjed mal-intrapriżi u mas-soċjetà biex joħolqu sistema ta' edukazzjoni li tirreaġixxi malajr u b'mod flessibbli għall-ħtiġijiet tagħhom, u għall-ħtiġijiet taċ-ċittadini individwali, il-professjonijiet regolati u x-xogħol tas-sengħa f'dak li jirrigwarda l-kisba tal-ħiliet u l-ħtiġijiet ta' taħriġ;

([10]) L-Opinjoni COR-2017-00044-00-01 dwar Id-dimensjoni lokali u reġjonali tal-bijoekonomija u r-rwol tar-reġjuni u l-bliet.

([11]) L-Opinjoni COR-2017-04757-00-00 dwar Insaħħu l-innovazzjoni fir-reġjuni tal-Ewropa: Strateġiji għal tkabbir reżiljenti, inklużiv u sostenibbli.

([12]) Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — It-tisħiħ tal-identità Ewropea permezz tal-Edukazzjoni u l-Kultura — Il-kontribuzzjoni tal-Kummissjoni Ewropea għal-laqgħa tal-mexxejja f'Gothenburg, is-17 ta' Novembru 2017 (COM(2017) 673 final).

49. jemmen li x-xjenza miftuħa bħala prinċipju ta' gwida għall-universitajiet, l-istituzzjonijiet ta' edukazzjoni għolja u l-istituzzjonijiet ta' riċerka hija mod tajjeb kif jiżdied it-tixrid tal-għarfien fis-soċjetà inġenerali, iżda jistieden lill-Kummissjoni biex tagħmel l-almu tagħha kollu biex tappoġġja tranżizzjoni rapida għaliha, inkluż l-aċċess għar-riżultati tar-riċerka u l-innovazzjoni, li minnha stess toffri possibilitajiet għal innovazzjoni miftuħa kif ukoll involviment ċiviku usa' fir-riċerka u l-innovazzjoni.

50. jaqbel li l-Aġenda Ġdida għall-Ħiliet għall-Ewropa ([13]) hija siewja biex jiġu determinati liema rabtiet jinħtieġu bejn l-edukazzjoni u l-ekosistemi tal-innovazzjoni, kif inhuma l-prinċipji identifikati fil-Pjan ta' Azzjoni għall-Edukazzjoni Diġitali u l-Istrateġija għall-Ħiliet Diġitali, u josserva li huwa kruċjali, f'dak li jirrigwarda t-tagħlim tul il-ħajja, li l-universitajiet u l-istituzzjonijiet oħrajn tal-edukazzjoni għolja jkunu kapaċi jiżviluppaw appoġġ għat-tagħlim miftuħ.

Brussell, is-6 ta' Frar 2019.

Il-President

tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni

Karl-Heinz LAMBERTZ

([13]) L-Opinjoni COR-2016-04094-00-01 dwar Aġenda Ġdida għall-Ħiliet għall-Ewropa.

Opinjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar "L-Intelliġenza Artifiċjali għall-Ewropa"

(2019/C 168/03)

Relatur:	Jan TREI (EE/PPE), Sindku tal-Muniċipalità Rurali ta' Viimsi
Dokument ta' referenza:	Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — L-Intelliġenza Artifiċjali għall-Ewropa COM(2018) 237 final

RAKKOMANDAZZJONIJIET TA' POLITIKA

IL-KUMITAT EWROPEW TAR-REĠJUNI

Kummenti Ġenerali

1. jilqa' l-komunikazzjoni dwar "L-intelliġenza artifiċjali għall-Ewropa", u jappoġġja bis-sħiħ l-għan li jiġi żviluppat approċċ komuni sabiex tingħata spinta lill-investiment, nitħejjew għall-bidliet soċjoekonomiċi, tiżdied iċ-ċertezza legali għall-operazzjonijiet tal-intelliġenza artifiċjali (IA) u jkunu abbozzati linji gwida etiċi; madankollu jiddispjaċih dwar l-għoti ta' żmien qasir wisq mill-Kummissjoni Ewropea għall-konsultazzjoni dwar dawn il-linji gwida ([1]);

2. jikkondividi l-fehma tal-Kummissjoni dwar il-bidla eċċezzjonali u bla preċedent li seħħet minħabba l-introduzzjoni tal-intelliġenza artifiċjali; jenfasizza r-rwol ewlieni li l-IA jista' jkollha biex tagħmel lill-Unjoni Ewropea aktar kompetittiva, aktar inklużiva u aktar sostenibbli u b'hekk tikkontribwixxi għall-implimentazzjoni tal-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli (SDGs) u għat-titjib tal-kwalità tal-ħajja tal-Ewropej;

3. iħeġġeġ lill-UE biex taħtaf l-opportunità sabiex tuża l-magni u l-intelliġenza artifiċjali (IA) ħalli tawtomatizza proċeduri u kompiti rikorrenti, li dawn jistgħu jagħmlu fuq skala ferm akbar u ħafna aktar malajr milli kieku kellu jagħmilhom il-bniedem; Fl-istess waqt, iwissi kontra l-perikli tat-tagħlim awtomatiku mingħajr superviżjoni u t-teħid ta' deċiżjonijiet b'mod awtomatizzat, li jdgħajfu d-dimensjoni umana u l-valur miżjud li jipprovdu l-persuni;

4. jenfasizza li l-IA attwalment qed tagħti bidu għal bidla importanti fis-soċjetà u fl-ekonomija tal-Ewropa — żvilupp li se jibqa' għaddej — u jikkondividi l-fehma li hemm il-ħtieġa għal qafas Ewropew ċar għall-IA;

5. jaqbel li l-mexxejja politiċi għandhom jiżguraw li jkun stabbilit ambjent tal-IA u jkunu abbozzati linji gwida etiċi għall-ekosistema tal-IA. Madanakollu, jieħu nota tal-fatt li hemm bżonn urġenti għal proposti leġislattivi fil-livell Ewropew;

6. jinnota l-isforzi konġunti ta' partijiet ikkonċernati pubbliċi u privati (Ewropej, nazzjonali, reġjonali u lokali) sabiex iżidu progressivament il-volum totali tal-investiment sal-2020 u lil hinn;

7. jenfasizza l-importanza ta' integrazzjoni aħjar bejn il-politiki u l-programmi diversi tal-Unjoni Ewropea (inklużi l-FEIS, il-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej, l-Orizzont Ewropa, l-Ewropa Diġitali, l-Erasmus) sabiex titmexxa 'l quddiem l-intelliġenza artifiċjali;

([1]) https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/draft-ethics-guidelines-trustworthy-ai

8. huwa tal-fehma li l-awtoritajiet lokali u reġjonali għandhom jikkontribwixxu sabiex jistabbilixxu l-kundizzjonijiet u ambjent favorevoli għal żieda fl-investiment fl-IA fis-snin li ġejjin u li dawn il-miżuri għandhom jiġu kkoordinati fil-livell nazzjonali u dak Ewropew sabiex iċ-ċittadini tal-UE jkunu mheġġa jsiru kemm produtturi kif ukoll konsumaturi ta' innovazzjonijiet;

9. jinnota li l-investiment fl-intelliġenza artifiċjali jrid imur id f'id ma' qafas legali adattat, definizzjoni tal-interazzjoni tiegħu mas-servizzi pubbliċi u approċċ regolatorju għall-użu tad-data u l-użu tagħha fl-ispazju pubbliku kif ukoll it-taħriġ tal-pubbliku ġenerali, il-ħaddiema, l-intraprendituri, l-amministrazzjonijiet u l-ġenerazzjonijiet żgħażagħ;

10. jiġbed l-attenzjoni għall-impenji fid-Dikjarazzjoni ta' Tallinn dwar il-Gvern elettroniku ([2]) u jirrimarka li l-użu tal-IA fl-UE kollha jista' jtejjeb l-effiċjenza u t-trasparenza tas-servizzi pubbliċi u l-aċċess għalihom;

11. jenfasizza l-importanza li jiżdied l-investiment fir-riċerka fl-awtomazzjoni tal-industrija bl-użu tal-IA, filwaqt li tiżdied sostanzjalment il-produttività fir-reġjuni kollha tal-Ewropa;

12. jinnota li l-intelliġenza artifiċjali u l-investimenti relatati fl-innovazzjoni rivoluzzjonarja għandhom jittieħdu serjament fl-ogħla livelli politiċi sabiex jingħata kontribut għat-titjib tal-kompetittività tal-Ewropa u l-benesseri taċ-ċittadini tagħha;

13. jirrikonoxxi l-isforzi biex tingħata spinta lill-investiment fl-IA kemm matul il-perjodu attwali, kif ukoll fil-proposti għall-qafas finanzjarju pluriennali li jmiss, iżda jesprimi tħassib li l-ammont propost mhux se jkun biżżejjed sabiex jiġu indirizzati l-isfidi tal-ġejjieni u sabiex tingħata reazzjoni għall-politiki ta' pajjiżi oħrajn fid-dinja;

14. jiddispjaċih li l-istrateġija proposta mhijiex vinkolanti għall-Istati Membri, minkejja li l-IA hija importanti ħafna għat-tkabbir ekonomiku. Jekk l-Ewropa beħsiebha tinvolvi ruħha serjament fl-intelliġenza artifiċjali, għandu jkun hemm impenn politiku u finanzjarju reali fid-diversi livelli;

15. jenfasizza, b'mod partikolari, li d-diversi miżuri ta' politika u programmi tal-UE (bħalma huma l-FEIS, il-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej, l-Ewropa Diġitali, l-Erasmus, eċċ.) għandhom ikunu amalgamati aħjar sabiex titmexxa 'l quddiem l-intelliġenza artifiċjali, u jappella għal viżjoni ċara f'dan ir-rigward;

16. jenfasizza li jeħtieġ jitfasslu mekkaniżmi aktar flessibbli għall-implimentazzjoni tal-IA u għall-finanzjament ta' innovazzjonijiet rilevanti, peress li s-settur qed jikber b'mod mgħaġġel u l-mekkaniżmi ta' finanzjament fit-tul mhumiex flessibbli biżżejjed biex ilaħħqu ma' dawn il-bidliet;

17. jaqbel li l-interoperabbiltà u li jsir l-aħjar użu tal-kapaċità diġitali — inkluża l-IA — huma fundamentali għas-settur pubbliku u l-oqsma ta' interess pubbliku;

18. jinnota li l-Komunikazzjoni tiffoka fuq sforzi konġunti mis-setturi pubbliċi u privati (nazzjonali u Ewropej) sabiex irawmu l-kapaċità teknoloġika u industrijali tal-UE u l-użu tal-intelliġenza artifiċjali fis-setturi kollha;

19. jirrimarka li l-miżuri previsti ma jkoprux is-settur pubbliku fil-livell lokali u reġjonali u jemmen li dawn iż-żewġ livelli ta' governanza u amministrazzjoni ma għandhomx jiġu traskurati, peress li jaqdu rwol importanti fl-investiment fl-IA, fil-promozzjoni tal-investiment u fl-ekosistema tal-IA fit-territorju tagħhom;

([2]) Id-Dikjarazzjoni ta' Tallinn dwar il-Gvern elettroniku ġiet iffirmata fil-laqgħa ministerjali waqt il-Presidenza Estonjana tal-Kunsill tal-UE fis-6 ta' Ottubru 2017.

20. jenfasizza, f'dan il-kuntest, il-ħtieġa biex tissaħħaħ il-kooperazzjoni interreġjonali permezz ta' strateġiji ta' speċjalizzazzjoni intelliġenti. Dan ifisser kollaborazzjoni intrareġjonali u interreġjonali abbażi ta' kooperazzjoni u teħid ta' deċiżjonijiet ta' partijiet interessati mill-industrija, ir-riċerka u l-innovazzjoni, li tiffaċilita l-innovazzjoni mmexxija mid-domanda u soluzzjonijiet kollettivi li jistgħu, fost l-oħrajn, iwittu t-triq għall-intelliġenza artifiċjali kemm fis-settur pubbliku, kif ukoll f'dak privat;

21. jemmen, f'dan il-kuntest, li l-ħolqien ta' ekosistemi reġjonali u ċentri ta' innovazzjoni jista' jagħti kontribut sinifikanti għall-istabbiliment ta' konnessjonijiet territorjali effettivi u jagħti spinta lill-kompetittività u l-koeżjoni tal-UE;

22. jappoġġja l-idea li tinħoloq pjattaforma wiesgħa b'diversi partijiet interessati — Alleanza Europea għall-IA — li tindirizza l-aspetti kollha ta' intelliġenza artifiċjali, u jinnota li f'din il-ħidma għandhom jiġu involuti wkoll partijiet interessati reġjonali u lokali;

23. huwa favur il-promozzjoni tal-interazzjoni tal-Alleanza Ewropea għall-IA mal-Parlament Ewropew, l-Istati Membri, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u l-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni;

24. jilqa' l-appoġġ ippjanat għall-istabbiliment ta' infrastrutturi ta' ttestjar u esperimentazzjoni li jistgħu jkunu użati min-negozji ta' kull daqs fir-reġjuni kollha;

25. jappoġġja l-istabbiliment propost ta' pjattaforma ta' "AI fuq talba" li l-aċċess għaliha jkun iffaċilitat miċ-ċentri tal-innovazzjoni diġitali;

26. jemmen li ċ-ċentri tal-innovazzjoni diġitali jistgħu jaqdu rwol kruċjali fl-edukazzjoni u fl-iżvilupp tal-ħiliet diġitali kemm fis-settur privat, kif ukoll f'dak pubbliku;

27. jinnota li l-inizjattiva dwar id-Diġitalizzazzjoni tal-Industrija Ewropea għandha l-għan li tiżgura li kull reġjun ikollu ċentru tal-innovazzjoni diġitali sas-sena 2020. Madankollu, ħafna reġjuni għadhom mhumiex rappreżentati biżżejjed fin-netwerk eżistenti;

28. jappella għal azzjoni rapida għat-titjib, abbażi tal-ħtiġijiet, tal-għarfien u l-ħiliet diġitali taċ-ċittadini, kemm fis-settur pubbliku, kif ukoll f'dak privat, sabiex tkun evitata l-inugwaljanza bejn iċ-ċittadini, ir-reġjuni u s-setturi fl-UE;

29. jenfasizza l-ħtieġa li jissaħħu l-proġetti pilota tas-settur pubbliku fir-reġjuni sabiex jiġi promoss l-użu tal-IA fl-ambjent tal-ġejjieni (inklużi t-trasport u s-servizzi soċjali abbażi tad-domanda, bliet intelliġenti, eċċ.) u li ċ-ċittadini jingħataw is-setgħa li jaċċettaw l-IA u jużawha għall-vantaġġ tagħhom;

30. jirrimarka li l-IA tista' tappoġġja t-tkabbir sostenibbli permezz tal-ekonomiji ta' skala, iżda fil-fatt toħloq ukoll valur miżjud sostanzjali permezz tal-beni ġodda, servizzi u innovazzjonijiet li din tagħmel possibbli;

31. jenfasizza li l-awtoritajiet lokali u reġjonali għandhom jingħataw opportunitajiet ta' taħriġ mill-ġdid u riżorsi finanzjarji sabiex it-taħriġ mill-ġdid jista' jiġi organizzat b'rabta ma' dawk l-impjiegi li se jinbidlu jew mhux se jibqgħu jeżistu minħabba l-intelliġenza artifiċjali;

32. jenfasizza li għandhom jiġu pprovduti riżorsi finanzjarji sostanzjali għall-iżvilupp tal-IA (inkluż għall-programm Ewropa Diġitali għall-perjodu 2021–2027) fil-qafas finanzjarju pluriennali li jmiss tal-UE (2021–2027);

33. jenfasizza li l-interfaċċa bejn it-tkabbir urban, it-teknoloġija, l-infrastruttura u r-rekwiżiti kapitali tippreżenta sett uniku ta' opportunitajiet u sfidi għall-bliet u r-reġjuni, li jiġġenera domanda għal governanza f'diversi livelli u investiment f'infrastruttura fiżika, diġitali u soċjali. Jenfasizza l-importanza ta' ħidma mas-settur privat sabiex ikun żgurat li l-leġislazzjoni f'dan il-qasam tkun adattata għall-iskop tagħha;

34. jenfasizza li l-IA mhijiex għan fiha nnifisha u li fil-ġejjieni, l-IA għandha tiġi adattata għall-Gvern elettroniku u għas-s-servizzi pubbliċi;

35. iqis fundamentali li fl-iżvilupp tal-IA, il-privatezza u d-drittijiet tal-individwu jkunu garantiti;

36. jenfasizza l-importanza tal-intelliġenza artifiċjali, u r-rabtiet mar-Realtà estiża (XR), VR, AR, it-teknoloġiji 3D u r-robotika, li se jiffurmaw bażi ġdida għan-negozju globali, l-ekonomija tal-pjattaformi u l-pjattaformi tat-tagħlim. Dan jgħin sabiex jingħata aċċess ugwali għal kontenut edukattiv u kulturali differenti u sabiex jinħolqu pjattaformi innovattivi għat-trasferiment tal-għarfien għat-taħriġ mill-ġdid tal-ħaddiema.

37. jenfasizza li l-iżvilupp ta' kapaċitajiet relatati mal-intelliġenza artifiċjali huwa xprun għat-trasformazzjoni diġitali tal-industrija u anke tas-settur pubbliku;

38. jenfasizza li sabiex tinbena b'suċċess Ewropa diġitali, l-Unjoni teħtieġ b'mod partikolari swieq tax-xogħol u sistemi ta' taħriġ u edukazzjoni adegwati għall-era diġitali. It-teknoloġiji diġitali avvanzati, bħalma huma l-informatika ta' prestazzjoni għolja, iċ-ċibersigurtà u l-intelliġenza artifiċjali, issa huma maturi biżżejjed biex iħallu l-ispazji tar-riċerka u jiġu implimentati, applikati u żviluppati aktar fil-livell tal-UE.

Brussell, is-6 ta' Frar 2019.

Il-President

tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni

Karl-Heinz LAMBERTZ

Opinjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar "L-indirizzar tad-diżinformazzjoni online: Approċċ Ewropew"

(2019/C 168/04)

Relatur: Olgierd GEBLEWICZ (PL/PPE), Marixxall tar-Reġjun ta' Zachodniopomorskie

Dokument ta' referenza: COM(2018) 236 final

RAKKOMANDAZZJONIJIET TA' POLITIKA

IL-KUMITAT EWROPEW TAR-REĠJUNI

Kummenti

1. jinnota li f'dawn l-aħħar snin seħħew bidliet sostanzjali u b'mod mgħaġġel fix-xenarju tal-midja globali. L-impatt ta' din il-bidla fuq il-ħajja soċjali u politika m'għandux jiġi sottovalutat: fi ftit snin, ir-rwol tal-midja soċjali – pjattaformi bħal Facebook, Twitter, WhatsApp, YouTube u Instagram – kiber, filwaqt li sar mezz ta' prijorità għall-komunikazzjoni bejn il-persuni u ttrasforma l-mod li bih jitwasslu l-informazzjoni u l-opinjonijiet filwaqt li l-midja tradizzjonali esperjenzat tnaqqis fl-influwenza u fl-awtorità tal-kapaċità tagħha bħala opinjonista;

2. enfasizza l-fatt li, fil-futur qrib, il-maġġoranza vasta tal-informazzjoni se tinxtered permezz tal-mezzi online u l-midja soċjali tista' tkun il-kanal ewlieni li jintuża biex titwassal din l-informazzjoni lin-nies, b'mod partikolari fil-pajjiżi tal-Punent: diġà huwa l-każ li aktar minn nofs l-Ewropej jużaw in-netwerks soċjali ta' kuljum jew darbtejn jew tliet darbiet fil-ġimgħa;

3. jinnota li l-element li jikkaratterizza l-midja soċjali huwa dak li jagħti l-opportunità għal mod ta' skambju "ħafna għal ħafna"("many-to-many") li qatt ma kien deher fil-passat jew f'forom oħrajn ta' midja: kwalunkwe utent ta' pjattaforma jista', għall-anqas potenzjalment, jgħaddi l-messaġġ tiegħu lil miljuni ta' utenti oħrajn, mingħajr il-medjazzjoni ta' kwalunkwe moderatur; dan għandu konsegwenzi pożittivi u negattivi;

4. josserva li karatteristika oħra tal-midja soċjali: filwaqt li fil-midja "tradizzjonali"(l-istampa, ir-radju u t-televiżjoni), grupp distint ta' kreaturi (ġurnalisti, edituri u amministraturi) jiddetermina x'jiġi ppubblikat u jista' jġorr direttament diversi tipi ta' responsabbiltà għad-deċiżjonijiet tiegħu, fil-każ tal-midja soċjali, ħafna drabi dan ikun ferm aktar diffiċli, minħabba li, pereżempju, l-ewwel iridu jiġu identifikati l-kreaturi u l-kanali ta' distribuzzjoni. Fl-istess ħin, il-midja soċjali tippermetti wkoll li l-informazzjoni, inkluża l-informazzjoni falza, tkun disseminata malajr lil udjenza kbira, jew b'mod "virali";

5. jenfasizza l-fatt li dan in-nuqqas ta' responsabbiltà, karatteristika tal-midja soċjali, huwa dovut għad-dispożizzjonijiet legali attwali, kif ukoll għal anonimità mifruxa, li l-pjattaformi soċjali kollha jittolleraw;

6. jinnota bi tħassib li l-kombinazzjoni tal-użu tal-massa, in-nuqqas ta' responsabbiltà u l-anonimità fil-pjattaformi tal-midja soċjali wasslet għal ksur tal-prattiki, prinċipji, salvagwardji legali u tal-prattika tal-passat li sa issa kienu maħsuba biex jiżguraw l-affidabbiltà tal-informazzjoni pprovduta;

7. jinnota bi tħassib partikolari li l-midja soċjali saret mod kif tinxtered id-diżinformazzjoni u għodda għal manipulazzjoni politika, ekonomika u soċjali sfruttata kemm minn atturi domestiċi kif ukoll minn dawk esterni. Huwa diffiċli li tiġi kkwantifikata l-manipulazzjoni li attwalment qed isseħħ fil-midja soċjali: ir-riċerka disponibbli turi li, fl-2018 biss, kampanji ta' manipulazzjoni u ta' diżinformazzjoni fil-midja soċjali seħħew fi 48 pajjiż, filwaqt li diversi gruppi politiċi (partiti, gvernijiet, eċċ.) madwar id-dinja nefqu 'l fuq minn nofs biljun dollaru biex iwettqu operazzjonijiet psikoloġiċi jew biex jimmanipulaw l-opinjoni pubblika fuq il-midja soċjali;

8. jenfasizza wkoll li d-diżinformazzjoni msemmija spiss tintuża għat-tixrid ta' opinjonijiet inkompatibbli "mal-valuri indiviżibbli u universali tad-dinjità tal-bniedem, tal-libertà, tal-ugwaljanza u tas-solidarjetà" fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea u fil-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem;

9. jirrimarka li l-effettività ta' dawn il-kampanji ta' diżinformazzjoni tiżdied ferm permezz tal-aċċess għal informazzjoni personali dettaljata dwar l-utenti tal-midja soċjali, li tinkiseb jew tinxtara mill-midja soċjali, li tista' tintuża biex tiġi personalizzata d-diżinfomazzjoni murija, ħalli b'hekk ikun massimizzat l-effett tagħha;

10. iwissi li l-mekkaniżmi operattivi attwali tal-midja soċjali, aktar minn dawk użati minn kwalunkwe mezz ieħor ta' informazzjoni, jiffavorixxu t-tixrid tal-falsitajiet: diversi studji akkademiċi wrew li informazzjoni falza li tidher fuq Twitter, pereżempju, għandha 70 % aktar probabbiltà li tkun kondiviża mill-utent ("retweet") minn informazzjoni preċiża;

11. jenfasizza wkoll il-fatt li studji identifikaw fenomenu ieħor tat-tħassib: fil-prinċipju, l-utenti tal-midja soċjali jsibuha diffiċli li jiddistingwu jekk informazzjoni mxerrda minn pjattaforma partikolari tkunx imsejsa fuq il-fatti u affidabbli;

12. jinsab imħasseb dwar l-istat ta' tħejjija tal-Unjoni Ewropea u tal-Istati Membri tagħha biex jikkumbattu din il-mewġa ġdida ta' diżinformazzjoni li tista' toħloq l-intelliġenza artifiċjali; id-diżinformazzjoni diġà hija kkunsidrata waħda mill-aktar strumenti ta' theddid fi gwerer futuri;

13. jappoġġja l-messaġġi tal-Parlament Ewropew ([1]) rigward l-importanza li l-UE u l-Istati Membri jikkooperaw ma' fornituri tas-servizzi tal-midja soċjali sabiex jiġġieldu l-propaganda li qed tinfirex permezz ta' mezzi tal-midja soċjali li tista' thedded il-koeżjoni soċjali tat-territorji tagħna li twassal għar-radikalizzazzjoni taċ-ċittadini, speċjalment taż-żgħażagħ tagħna;

14. jinnota b'sodisfazzjon il-progress tad-dibattitu dwar "l-aħbarijiet foloz"/diżinformazzjoni li qed isseħħ fil-livell Ewropew. Il-komunikazzjoni tal-Kummissjoni Ewropea dwar "L-indirizzar tad-diżinformazzjoni online: Approċċ Ewropew" punt ewlieni ta' referenza fid-dibattitu li għaddej dwar kif għandha titwaqqaf id-diżinformazzjoni online;

15. jenfasizza l-fatt li l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni Ewropea tidentifika erba' elementi ewlenin fl-istrateġija biex tiġi miġġielda d-diżinformazzjoni online:

— iż-żieda fit-trasparenza (għarfien dwar l-oriġini tad-diżinformazzjoni, lil min hija indirizzata u kif, u min qed iħallas għall-produzzjoni u d-distribuzzjoni tagħha);

— il-promozzjoni tad-diversità tas-sorsi ta' informazzjoni, speċjalment dawk li jheġġu liċ-ċittadini jużaw il-ġudizzju kritiku tagħhom stess, grazzi għall-kwalità għolja ggarantita minn ġurnaliżmu tajjeb;

— l-iżvilupp ta' sistema għall-valutazzjoni tal-affidabbiltà tas-sorsi ta' informazzjoni;

— implimentazzjoni ta' programmi ta' edukazzjoni ċivika;

([1]) Parlament Ewropew 2016/2030(INI).

16. jinnota b'interess ir-rapport prodott mill-Kummissjoni ta'Grupp ta' Esperti ta' Livell Għoli dwar l-Aħbarijiet Foloz u d-Diżinformazzjoni Online, li għandu jitqies bħala suppliment essenzjali għall-komunikazzjoni tal-Kummissjoni. Il-grupp ta' esperti identifika oqsma fejn sforzi preċedenti ma rnexxewx, bħall-opaċità tal-algoritmi użati minn pjattaformi soċjali biex jikklassifikaw u jqiegħdu fl-ordni l-mod li bih il-kontenut jintwera lill-utenti;

17. jenfasizza l-ħidma utli mwettqa mill-East StratCom, unità speċifika fi ħdan is-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna li jiffoka fuq l-espożizzjoni tal-propaganda u d-diżinformazzjoni Russa;

18. jinnota wkoll id-diskussjoni li saret fi ħdan il-Parlament Ewropew fir-rigward tad-diżinformazzjoni online: minkejja li l-Parlament ma laħaqx pożizzjoni unifikata dwar kif għandha tiġi indirizzata d-diżinformazzjoni (il-gruppi politiċi ppreżentaw pożizzjonijiet differenti), matul id-diskussjoni kien enfasizzat b'mod partikolari l-impatt tas-sorsi tal-propaganda Russa fuq l-opinjoni pubblika fil-pajjiżi tal-UE għandu jkun kawża sinifikanti ta' tħassib;

Prijoritajiet

19. jenfasizza li l-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea tiggarantixxi lir-residenti kollha tal-Unjoni Ewropea d-dritt għal-libertà tal-espressjoni, li jinkludi l-libertà li wieħed ikollu opinjoni u li jirċievi u jagħti informazzjoni u ideat mingħajr indħil mill-awtorità pubblika u irrispettivament mill-fruntieri. L-istituzzjonijiet Ewropej għandu jkollhom l-għan li jiżguraw li d-dritt li wieħed ikun infurmat jiġi rispettat b'mod effettiv;

20. ifakkar li r-riskju għad-diżinformazzjoni jaffettwa lis-soċjetajiet u l-istituzzjonijiet demokratiċi fil-livelli kollha; it-tixrid immirat tal-aħbarijiet foloz online jista' jkollu effetti dannużi fuq il-komunità lokali (u l-proċessi politiċi inklużi l-elezzjonijiet Ewropej, nazzjonali u lokali) daqskemm jista' jkollu fuq il-pajjiż sħiħ; il-ġlieda kontra d-diżinformazzjoni għandha għalhekk tkun prijorità qabel l-elezzjonijiet Ewropej, kemm għall-instituzzjonijiet Ewropej kif ukoll għan-netwerks tal-midja soċjali, biex ikunu żgurati elezzjonijiet liberi u ġusti;

21. ifakkar ukoll li d-diżinformazzjoni hija detrimentali għall-komunitajiet f'diversi modi: din ma twassalx biss għal deċiżjonijiet politiċi li huma bbażati fuq assunzjonijiet foloz, iżda tista' wkoll tinċita l-mibegħda u l-aggressjoni, tesponi liċ-ċittadini għal telf (materjali), u twassal għal theddidiet għall-ħajja u s-saħħa tal-bniedem. Fuq perjodu twil, id-diżinformazzjoni se timmina wkoll il-fiduċja taċ-ċittadini fi kwalunkwe sors ta' informazzjoni u fl-istituzzjonijiet, l-awtoritajiet u d-demokrazija;

22. jenfasizza, fl-istess ħin, li l-ġlieda kontra d-diżinformazzjoni online m'għandhiex tiġi askapitu tal-libertà tal-espressjoni jew id-dritt għall-protezzjoni tad-data personali, li għandu jibqa', f'kull waqt, il-proprjetà inaljenabbli tal-untent individwali, li hu waħdu jista' jawtorizza, jikkanċella u jivverifika l-aċċess għad-data kollha jew partijiet minnha, u valuri fundamentali oħrajn tal-komunità Ewropea. Kwalunkwe forma ta' ċensura hija inaċċettabbli. Is-soluzzjonijiet adottati għandhom ikunu proporzjonati;

23. jinnota li l-atturi ewlenin fil-qasam tal-midja soċjali – bl-appoġġ tal-istituzzjonijiet Ewropej – attwalment qegħdin jiffokaw l-isforzi tagħhom fuq il-ġlieda kontra d-diżinformazzjoni permezz tal-"awtoregolamentazzjoni" -pjattaformi tal-midja soċjali u l-kooperazzjoni volontarja tagħhom ma' korpi esterni (pereżempju organizzazzjonijiet tal-ġbir tal-informazzjoni) u istituzzjonijiet statali; il-pjattaformi tal-midja soċjali għandhom jagħmlu sforzi akbar biex jikkumbattu l-aħbarijiet foloz, anke biex jirrappurtawhom, jivverifikaw il-fatti, u jieħdu passi biex jagħlqu kontijiet foloz, jiddedikaw biżżejjed riżorsi sabiex jimmonitorjaw flussi ta' informazzjoni fil-lingwi differenti fl-Istati Membri kollha tal-UE. Barra minn hekk, il-pjattaformi tal-midja soċjali għandhom jippromovu l-kunċett ta' "verifika" -kontijiet tal-utenti, fuq Facebook, Twitter, Instagram jew YouTube, sabiex ikun iggarantit li huma sorsi affidabbli u etiċi;

24. jirrimarka li jekk l-isforzi attwali (eż. il-Kodiċi ta' Prattika volontarju dwar id-Diżinformazzjoni, adottat volontarjament fl-2018 minn Facebook, Twitter u pjattaformi oħrajn) jirriżultaw li mhumiex biżżejjed u l-problema tad-diżinformazzjoni tkompli tikber, jista' jkun meħtieġ li wieħed jirrikorri għal għodod legali, li jirrikjedu l-korpi li jikkontrollaw il-midja soċjali sabiex jieħdu azzjoni speċifika;

Ir-rwol tal-awtoritajiet lokali u reġjonali fil-ġlieda kontra d-diżinformazzjoni

25. jirrimarka li peress li l-effett tad-diżinformazzjoni huwa fuq il-proċessi politiċi u soċjali lokali, id-diżinformazzjoni tista' taffettwa wkoll il-kundizzjonijiet soċjali fil-komunitajiet lokali, u b'hekk ukoll il-kwalità tal-ħajja taċ-ċittadini;

26. jenfasizza l-fatt li l-Kumitat tar-Reġjuni, bħala r-rappreżentant ibbażat fuq it-trattat tal-awtoritajiet lokali u reġjonali tal-Unjoni Ewropea, huwa partikolarment adatt biex jieħu sehem f'diskussjonijiet dwar it-theddida tad-diżinformazzjoni, u biex jibda u jikkoordina miżuri biex tiġi indirizzata din il-problema meħuda mill-awtoritajiet lokali u reġjonali fl-Ewropa, f'konformità mal-prinċipju li huwa aċċettat b'mod wiesa' li l-ġlieda kontra d-diżinformazzjoni għandha tkun ibbażata fuq il-kooperazzjoni bejn ħafna istituzzjonijiet differenti;

27. jidentifika tliet oqsma ewlenin fejn il-Kumitat tar-Reġjuni u l-awtoritajiet lokali u reġjonali jistgħu juru inizjattiva u jappoġġjaw b'mod effettiv l-isforzi biex tiġi miġġielda d-diżinformazzjoni online attwali: l-edukazzjoni ċivika, l-appoġġ għall-organizzazzjonijiet mhux governattivi u s-soċjetà ċivili, u l-appoġġ għall-midja lokali etika;

Edukazzjoni ċivika

28. jaqbel mal-konklużjoni ta', pereżempju, ir-rapport tal-Grupp ta' Esperti ta' Livell Għoli dwar l-Aħbarijiet Foloz u d-Diżinformazzjoni Online, li l-edukazzjoni u t-tagħlim taċ-ċittadini dwar l-użu responsabbli u infurmat tal-midja online, b'mod partikolari l-midja soċjali, huwa l-aħjar mod kif tiġi miġġielda d-diżinformazzjoni fuq perjodu twil;

29. jinnota b'interess il-proposta tal-Kummissjoni Ewropea għal programm ġdid "Ewropa Diġitali" 2021-2027, u jħeġġeġ lill-Parlament Ewropew biex jipproponi li l-Fond Soċjali Ewropew għall-2021-2027 jinkludi prijorità fil-ħolqien ta' soċjetà infurmata, reżiljenti kontra l-propaganda u bil-kompetenzi meħtieġa biex tkun tista' tivverifika l-informazzjoni li tinxtered permezz tal-Internet;

30. jirrimarka li l-awtoritajiet lokali u reġjonali, bħala l-eqreb livell ta' governanza għaċ-ċittadini – u ta' spiss responsabbli għall-edukazzjoni primarja u sekondarja – jinsabu fl-aħjar pożizzjoni biex iniedu programmi edukattivi li jgħallmu kif għandu jsir użu responsabbli ta' sorsi ta' informazzjoni online u kif tista' ssir distinzjoni bejn sorsi affidabbli u dawk li mhumiex;

31. iħeġġeġ lill-awtoritajiet lokali u reġjonali biex jieħdu l-passi xierqa biex jiżguraw li l-lezzjonijiet dwar kif isir użu xieraq mill-midja online isir parti mill-kurrikuli skolastiċi, li jibda mill-iskola primarja;

32. fl-istess ħin jirrimarka li l-kurrikuli mressqa għandhom jitfasslu b'tali mod li jkunu jistgħu jiġu modifikati u ssupplimentati faċilment, minħabba n-natura dejjem tinbidel tal-midja online, u tal-midja soċjali b'mod partikolari;

33. jinnota wkoll li t-tagħlim dwar kif isir użu infurmat tal-midja online irid iqis il-fatt li l-kontenut tal-midja soċjali ta' spiss jilgħab bl-emozzjonijiet, li xi drabi l-utenti jipperċepixxu biss subkonxjament. Għaldaqstant, jeħtieġ li l-edukaturi jingħataw taħriġ biex ikunu jistgħu jipprovdu lill-utenti (parteċipanti fi programmi edukattivi) bl-għodod adatti, skont l-età u l-edukazzjoni, sabiex jevitaw in-nassa emozzjonali, kif ukoll in-nassa ta' preġudizzju konjittiv – billi jikkunsidraw biss l-informazzjoni u l-opinjonijiet li jikkonfermaw il-konvinzjonijiet proprji preċedenti tagħhom bħala korretti;

34. iwissi li t-taħriġ u l-għodod għall-għalliema għandhom ikunu prerekwiżit minħabba d-diffikultà li wieħed jgħallem l-intelliġenza emozzjonali u l-ħsieb kritiku. B'mod ġenerali, l-għalliema ma jirċevux taħriġ f'dan il-qasam u mhux neċessarjament ikunu konxji tal-importanza, jew saħansitra tal-eżistenza, tiegħu. Id-diffikultà biex wieħed jgħallem ħila importanti bħal din, meta l-għalliem stess ma jkollux din il-kapaċità, għandha tiġi kkumpensata b'għodod u proċessi proporzjonati mal-importanza ta' dawn il-ħiliet, mhux biss biex tiġi indirizzata d-diżinformazzjoni iżda għall-iżvilupp personali bħala ċittadini u l-iżvilupp professjonali;

35. jindika l-ħtieġa li titqajjem kuxjenza fost l-utenti li l-essenza ta' xi midja soċjali u – sa ċertu punt – xi midja tradizzjonali tista' twassal għall-ħolqien ta' "bżieżaq ta' informazzjoni" kmamar jidwu fejn l-utenti jiltaqgħu biss ma' opinjonijiet u informazzjoni li jogħġbuhom, li f'xi każijiet jinkludu wkoll informazzjoni falza, li verżjoni korretta tagħhom ma taslilhomx. Barra minn hekk, il-mekkaniżmi tal-midja soċjali jidhru li qed ifixklu d-djalogu oġġettiv dwar opinjonijiet u perspettivi differenti, kif ukoll il-qbil fuq kompromessi, li hu l-essenza tad-demokrazija;

36. iħeġġeġ lill-awtoritajiet lokali u lill-korpi responsabbli mill-edukazzjoni sabiex, b'mod kostanti, iqajmu kuxjenza fost il-konsumaturi (speċjalment dawk żgħażagħ) li l-protezzjoni kontra d-diżinformazzjoni online hija fl-aħjar interess tagħhom. Għax id-diżinformazzjoni mhijiex ristretta biss għall-politiki u l-kwistjonijiet soċjali: ta' spiss din isseħħ f'kuntest kummerċjali, fil-qasam tas-servizzi finanzjarji, il-bejgħ online u l-pariri dwar is-saħħa. Jekk wieħed jibbaża deċiżjonijiet importanti fuq id-diżinformazzjoni, jista' jwassal għal konsegwenzi traġiċi;

37. jiddikjara r-rieda tiegħu li jappoġġja lill-awtoritajiet lokali u reġjonali f'dan il-qasam, inkluż billi jiġbor l-esperjenza mill-Istati Membri kollha tal-UE u billi jniedi l-iżvilupp ta' kodiċijiet ta' prattika tajba;

Appoġġ għal organizzazzjonijiet mhux governattivi

38. iħeġġeġ lill-awtoritajiet u lill-komunitajiet lokali biex joħolqu qafas għall-appoġġ tal-organizzazzjonijiet tat-tielet settur impenjati fil-ġlieda kontra d-diżinformazzjoni (eż. permezz tal-verifika tal-fatti jew tal-edukazzjoni ċivika);

39. jenfasizza l-fatt li dan l-appoġġ huwa meħtieġ, peress li l-ispiża biex tkun verifikata l-informazzjoni huwa akbar mill-ispiża biex tinħoloq id-diżinformazzjoni; organizzazzjonijiet indipendenti tal-verifika tal-fatti, kif ukoll dawk li għandhom l-għan li jgħallmu liċ-ċittadini kif jagħrfu l-falsitajiet, għandhom ikunu jistgħu jistrieħu fuq l-assistenza materjali;

40. jirrimarka li huma preċiżament l-awtoritajiet lokali u reġjonali li għandhom il-kapaċità li jipprovdu dan l-appoġġ f'diversi forom: kompetizzjonijiet għal għotjiet, kirjiet preferenzjali ta' bini u għamliet oħrajn ta' għajnuna;

41. jiġbed l-attenzjoni għall-potenzjal tal-Kumitat tar-Reġjuni li jassumi rwol koordinattiv, jiddefinixxu l-aħjar prattiki u jiffaċilita l-iskambju ta' esperjenzi;

Appoġġ għall-midja lokali

42. jiġbed l-attenzjoni għall-fatt li proporzjon għoli ħafna tad-diżinformazzjoni li tixxerred online hija ta' natura lokali u l-midja lokali u reġjonali eżistenti tista' taqdi rwol importanti biex tikkorreġiha, billi ssegwi protokolli f'dan ir-rigward u bl-appoġġ adegwat. Għal dawn ir-raġunijiet u oħrajn, il-KtR jinnota l-importanza ta' midja lokali u reġjonali ta' kwalità, li tinkludi kanali lokali u reġjonali dinamiċi, li fosthom il-korpi tas-servizz pubbliku jaqdu rwol ukoll. Dan huwa importanti b'mod speċjali matul it-tranżizzjoni attwali li għaddejjin minnha l-konsum u l-produzzjoni tal-midja;

43. jirrimarka li, minħabba d-diversità tagħha, il-midja lokali tiggarantixxi protezzjoni għall-pluralità tal-fehmiet u l-informazzjoni politiċi fi kwalunkwe territorju jew reġjun u l-protezzjoni ta' din il-pluralità għandha tkun objettiv prijoritarju. Attwalment il-midja lokali tinsab f'sitwazzjoni diffiċli f'ħafna Stati Membri tal UE; id-dħul fis-suq tal-midja soċjali, flimkien mal-possibbiltajiet tekniċi (l-abbiltà tagħhom li jilħqu lill-individwi u li jwasslu kontenut immirat bi preċiżjoni lil persuni speċifiċi), naqqas il-bażi finanzjarja għall-operazzjonijiet tal-midja lokali, jiġifieri r-reklami kklassifikati, flimkien, f'xi każijiet, ma' tentattiv fil-livell politiku bil-ħsieb li jiddgħajjef il-pluraliżmu tal-midja. Midja lokali li hija materjalment dgħajfa hija tabilħaqq anqas kapaċi li tiġġieled b'mod attiv il-gideb li jiċċirkola fl-Internet;

44. jappella, għalhekk, għal dibattitu pan-Ewropew dwar il-modi kif għandha tkun appoġġjata l-midja lokali. Id-diskussjoni għandha tiffoka fuq żewġ temi mhux kontradittorji: appoġġ għall-midja biex tiżviluppa mudelli ta' negozju li jkunu vijabbli u l-għajnuna li jistgħu jagħtu l-awtoritajiet lokali u reġjonali (komunitajiet lokali, kif ukoll istituzzjonijiet fil-livell ċentrali jew Ewropew) lill-midja lokali, pereżempju permezz ta' sussidji għal ċerta midja, sabiex jiggarantixxu pluralità b'saħħitha ta' opinjonijiet u biex, fl-istess ħin, ikomplu jikkonformaw mal-prinċipji tas-suq uniku tal-UE, b'mod partikolari r-regoli dwar l-għajnuna mill-Istat. Sadanittant, jirrakkomanda li l-istituzzjonijiet lokali u reġjonali jistabbilixxu miżuri proviżorji ta' appoġġ għall-istampa lokali biex tiġi żgurata s-sopravivenza tagħha.

Brussell, is-6 ta' Frar 2019.

Il-President

tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni

Karl-Heinz LAMBERTZ

Opinjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar "Id-diġitalizzazzjoni tas-settur tas-saħħa"

(2019/C 168/05)

Relatur:	Fernando LÓPEZ MIRAS (ES/PPE), President tar-Reġjun ta' Murcia
Dokument ta' referenza:	Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni dwar l-iffaċilitar tat-trasformazzjoni diġitali tal-kura u tas-saħħa fis-Suq Uniku Diġitali, l-għoti tas-setgħa liċ-ċittadini u l-bini ta' soċjetà aktar b'saħħitha (COM(2018) 233)

IL-KUMITAT EWROPEW TAR-REĠJUNI

Kummenti ġenerali

1. jilqa' b'sodisfazzjon l-inizjattiva tal-Kummissjoni biex tippromovi l-kooperazzjoni bejn l-Istati Membri tal-UE sabiex taċċellera l-adozzjoni tat-trasformazzjoni diġitali tas-saħħa, bil-għan li tinkiseb kura tas-saħħa iżjed effettiva fl-Ewropa, titmexxa 'l quddiem ir-riċerka, tittejjeb il-prevenzjoni tal-mard u l-attenzjoni u s-saħħa personalizzati, kif ukoll li ċ-ċittadini jiġu pprovduti b'aċċess ugwali għal servizzi ta' kura ta' kwalità għolja; ifakkar ukoll li l-organizzazzjoni tas-sistemi tal-kura tas-saħħa hija kompetenza tal-Istati Membri;

2. huwa konxju mill-isfida li jħabbtu wiċċhom magħha l-livelli deċentralizzati tal-gvern madwar l-Unjoni Ewropea: it-tixjiħ tal-popolazzjoni b'żieda konsegwenti fil-mard kroniku u l-multimorbożità, li joħloq domanda dejjem akbar għar-riżorsi u għal approċċ ġdid b'rabta mal-mudell tal-kura;

3. jiġbed l-attenzjoni għall-volumi kbar ta' data dwar is-saħħa li bħalissa huma maħżuna f'sistemi separati, u jisħaq li użu aktar effiċjenti ta' dawn, permezz tal-interkonnessjoni tagħhom u l-analiżi tal-big data, jista' jtejjeb is-sistemi soċjali u tas-saħħa, minnbarra li jagħmilhom sostenibbli;

4. jenfasizza l-ħtieġa ta' trasformazzjoni diġitali fil-qasam tas-saħħa u l-kura biex jiġu indirizzati dawn l-isfidi li tiffaċċja l-Ewropa;

5. iqis li l-adozzjoni ta' soluzzjonijiet diġitali għas-saħħa u l-kura għadha għaddejja bil-mod u tvarja konsiderevolment bejn l-Istati Membri u r-reġjuni, u li hemm riskju li l-benefiċċji tas-soċjetà tal-informazzjoni se jkunu kkonċentrati f'żoni metropolitani u reġjuni aktar żviluppati. Dan iwarrab l-iżjed reġjuni remoti u ż-żoni rurali jew b'densità ta' popolazzjoni baxxa u l-gżejjer. Dawn tal-aħħar għandhom ikunu l-benefiċjarji li jingħataw prijorità, peress li l-iżolament tagħhom jista' jitnaqqas permezz ta' dawn is-soluzzjonijiet;

6. jirrikonoxxi li, minkejja l-isforzi li saru s'issa, għadhom jintużaw formats u standards inkompatibbli bejniethom fis-sistemi ta' rekords elettroniċi tas-saħħa madwar l-UE;

7. iqis li l-aċċess sigur u l-iskambju transkonfinali ta' informazzjoni ġenomika u data oħra dwar is-saħħa huma meħtieġa biex titmexxa 'l quddiem ir-riċerka u tinkiseb dijanjostika aktar preċiża u kura aktar individwali tal-mard, biex b'hekk isir progress lejn mediċina personalizzata;

8. jilqa' b'soddisfazzjon l-inizjattivi tal-Kummissjoni li għandhom l-għan li jappoġġjaw l-installazzjoni fir-reġjuni ta' sistemi tas-saħħa elettronika bħala għodda biex tiġi indirizzata l-isfida tat-tixjiħ: strutturi ta' kooperazzjoni bħall-Assoċjazzjoni Ewropea għall-Innovazzjoni dwar it-Tixjiħ Attiv u b'Saħħtu, in-nomina ta' "Reference Sites on AHA" (siti ta' referenza dwar it-tixjiħ attiv u b'saħħtu), jew l-appoġġ għal "Blueprint for Digital Transformation of Health and Care for the Ageing Society" (Pjan ta' Azzjoni dwar it-Trasformazzjoni Diġitali tas-Saħħa u l-Kura għas-Soċjetà li qed Tixjieħ);

9. jilqa' b'sodisfazzjon il-proposti ġodda ta' finanzjament għall-perjodu 2021-2027, li fihom id-diġitalizzazzjoni tas-saħħa tokkupa post ewlieni; b'mod partikolari, jilqa' b'sodisfazzjon il-Proposta għal Regolament dwar il-programm Ewropa Diġitali għall-perjodu 2021-2027 u jinsisti fuq il-ħtieġa li jiġi żgurat li s-settur pubbliku u l-oqsma ta' interess pubbliku, bħalma huma s-setturi tas-saħħa u l-kura, l-edukazzjoni eċċ. jistgħu jużaw u jaċċessaw teknoloġiji diġitali avvanzati, b'mod partikolari l-informatika ta' prestazzjoni għolja, l-intelliġenza artifiċjali, is-sigurtà tal-informazzjoni u ċ-ċibersigurtà;

Rekord mediku elettroniku Ewropew u s-saħħa transkonfinali: aċċess sikur taċ-ċittadini għad-data tas-saħħa tagħhom

10. jilqa' b'sodisfazzjon il-fatt li l-proposti tal-Kummissjoni jikkunsidraw il-prinċipju tal-protezzjoni tad-data bħala element ewlieni, filwaqt li fl-istess ħin jikkunsidraw l-opporunitajiet li jipprovdi r-Regolament Ġenerali l-ġdid dwar il-Protezzjoni tad-Data bil-għan li jsir progress fdak li jirrigwada l-aċċess sigur għad-data dwar is-saħħa;

11. jirrimarka li huwa neċessarju li tittejjeb il-kapaċità tal-kura personali u l-għarfien dwar is-saħħa taċ-ċittadini kemm minħabba l-impatt tagħhom fuq is-saħħa kif ukoll biex tiġi promossa s-sostenibilità tas-sistemi tas-saħħa. Huwa tal-fehma wkoll li l-awtoritajiet tas-saħħa għandhom jipprovdu gwida adegwata għall-ġlieda kontra l-intossikazzjoni eżistenti minn informazzjoni mingħajr bażi xjentifika fin-netwerk relatat mas-saħħa;

12. josserva li l-biċċa l-kbira taċ-ċittadini ma jafux dwar l-implikazzjonijiet potenzjali marbuta mal-iżvelar tad-data personali tagħhom, jew dwar ir-regoli kumplessi li jirregolaw l-aċċess għal din id-data;

13. għalhekk jesprimi dispjaċir dwar il-fatt li l-proposti tal-Kummissjoni m'għandhomx miżuri konkreti biex jissensibilizzaw lill-pubbliku u jiżguraw li ċ-ċittadini u l-pazjenti jifhmu bis-sħiħ il-qafas leġislattiv li jipproteġi l-privatezza tad-data tas-saħħa u jirrakkomanda li l-Kummissjoni tappoġġja kampanji ta' komunikazzjoni madwar l-UE biex jispjegaw kif il-privatezza tad-data dwar is-saħħa se tkun protetta fil-qafas legali l-ġdid;

14. iħeġġeġ lill-Kummissjoni tkompli tippromovi inizjattivi għat-tneħħija tal-ostakli għall-interoperabbiltà tas-sistemi tas-saħħa elettronika, li jwassal għal sistemi iżjed effiċjenti, peress li n-noninteroperabbiltà ġġib magħha spejjeż reali u miżurabbli;

15. jappoġġja l-adozzjoni ta' Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni dwar speċifikazzjonijiet tekniċi għal format Ewropew ta' skambju elettroniku tar-rekords tas-saħħa u żvilupp akbar tal-infrastruttura tas-servizzi diġitali tas-saħħa elettronika biex iċ-ċittadini u l-pazjenti jkunu jistgħu jaċċessaw id-data tas-saħħa personali tagħhom u jużawhom għal skopijiet ta' saħħa pubblika u riċerka, kif ukoll biex jiġi ffaċilitat il-moviment liberu tal-persuni, li attwalment huwa skoraġġit minħabba mard kumpless;

16. jitlob lill-Istati Membri jevitaw il-lokalizzazzjoni tas-servizzi abbażi tal-idea żbaljata li s-servizzi lokalizzati ċentralizzati huma iktar siguri u jarkivjaw id-data b'mod deċentralizzat permezz tal-użu tat-teknoloġija li tagħmel dan possibbli, bħall-blockchain. Huwa importanti wkoll li jiġi promoss l-użu ta' standards internazzjonali u miftuħa biex jiġu evitati soluzzjonijiet li joħolqu dipendenza minn provveditur speċifiku;

17. jinsisti li d-data tal-pazjenti għandha tiġi protetta u sikura b'mod xieraq b'tali mod li l-informazzjoni tagħhom ma tkunx użata b'mod ħażin. Bl-istess mod, jenfasizza li l-opportunitajiet li jirriżultaw minn aċċess akbar għad-data tal-pazjenti m'għandhom bl-ebda mod jikkontribwixxu għal żvilupp li jkun ta' dannu għad-drittijiet tal-pazjenti, iżda pjuttost ikun ta' benefiċċju għalihom F'dan ir-rigward, jitlob lill-Kummissjoni tikkunsidra miżuri għall-protezzjoni tal-pazjenti minn żbilanċi potenzjali fis-setgħa – bejnhom u l-professjonisti fil-qasam tas-saħħa – li jistgħu jinħolqu minħabba dan l-aċċess akbar għad-data dwar is-saħħa;

18. jinnota li r-rekords mediċi diġitali jistgħu joffru koordinazzjoni aħjar tal-kura f'livell nazzjonali u reġjonali billi jippermetti l-iskambju ta' data f'ħin reali dwar is-saħħa fost il-fornituri tal-kura tas-saħħa, b'mod partikolari fil-każ ta' pazjenti b'mard kumpless multisistemiku u mard rari;

19. ifakkar ukoll li f'xi Stati Membri, l-awtoritajiet pubbliċi investew ammonti sinifikanti fl-iżvilupp tar-rekords elettroniċi tas-saħħa u tal-pjattaformi diġitali, li jippermettu liċ-ċittadini jaċċessaw id-data dwar saħħithom stess jew parti minnha. Huwa importanti li dawn l-investimenti kbar ma jitwarrbux, li jitqiesu l-esperjenzi ta' dawn l-Istati Membri u li ma jiżdiedx il-piż fuq il-livell nazzjonali, reġjonali u lokali b'iktar spejjeż bla bżonn;

20. jipproponi li l-Kummissjoni tagħmel pass ieħor apparti l-iżvilupp ta' format Ewropew għall-iskambju tar-rekords tas-saħħa elettroniċi, u tippromovi, minbarra dan il-format, rekord elettroniku tas-saħħa komplut fil-livell Ewropew. Dejjem abbażi ta' aċċess sigur għar-rekords mediċi, il-pazjent ikun is-sid tad-data, u jawtorizza l-aċċess għaliha u jivverifikaha wara;

21. jinnota wkoll li l-awtoritajiet f'xi Stati Membri sawru jew qed isawru strutturi u sistemi amministrattivi diġitali għad-dikjarazzjonijiet ta' kunsens u strutturi ta' governanza diġitali, log fajls, eċċ. fir-rigward tad-data tal-pazjenti u l-aċċess għal din id-data. Huwa importanti għall-ħidma fuq l-EEHR li tiġi kkunsidrata l-esperjenza nazzjonali, reġjonali u lokali f'dan il-qasam;

Bażijiet ta' data aħjar għall-promozzjoni tal-prevenzjoni, ir-riċerka u l-mediċina personalizzata

22. huwa tal-fehma li l-iskambju ta' dta personali dwar is-saħħa huwa kruċjali għar-riċerka dwar is-saħħa pubblika u r-riċerka klinika, b'mod li l-Istati Membri jkunu jistgħu jibdlu d-data f'għarfien li jibbenefika ċ-ċittadini, b'konformità sħiħa mad-dritt fundamentali għall-potezzjoni tad-data;

23. huwa tal-fehma li tinħtieġ koordinazzjoni aħjar bejn l-inizjattivi nazzjonali u reġjonali eżistenti sabiex titlaqqa' flimkien data ġenomika u data oħra dwar is-saħħa fl-oqsma tar-riċerka u l-mediċina personalizzata u jħeġġeġ lill-Istati Membri jiffirmaw id-dikjarazzjoni "Towards access to at least 1 million sequenced genomes in the EU by 2022";

24. iħeġġeġ lill-Kummissjoni tivvaluta l-possibbiltà li l-istudji ġenetiċi li jsiru fuq iċ-ċittadini Ewropej għal raġunijiet kliniċi jingħataw identifikazzjoni unika, li jagħmilha possibbli li l-informazzjoni tintuża għal miżuri preventivi, dijanjostiċi jew terapewtiċi li l-individwi jista' jkollhom bżonn tul ħajjithom, dejjem bil-kunsens tagħhom peress li l-pazjent jibqa' sid id-data. Attwalment, "blockchain" huwa protokoll sigur li jiżgura d-disponibbiltà tad-data, u jippreżerva l-kunfidenzjalità tagħha u jżommha taħt il-kontroll taċ-ċittadin;

25. jistieden lill-Kummissjoni tadotta miżuri siguri li jiggarantixxu l-anonimità sabiex titmexxa 'l quddiem l-implimentazzjoni tat-teknoloġija għall-użu tad-data fil-qasam tas-saħħa, filwaqt li jiġi kunsidrat il-potenzjal ta' teknoloġiji ewlenin bħall-intelliġenza artifiċjali u l-computing ta' prestazzjoni għolja, permezz ta' koordinazzjoni aħjar bejn l-aġenti tas-sistema, inklużi r-reġjuni, is-setturi pubbliċi u privati (inklużi l-SMEs fil-qasam tas-saħħa elettronika), korpi ta' riċerka u aġenti oħra involuti;

26. ifaħħar l-intenzjoni tal-Kummissjoni li tappoġġja l-iżvilupp ta' speċifikazzjonijiet tekniċi għall-aċċess sikur u l-iskambju transkonfinali ta' informazzjoni ġenomika u tas-saħħa għar-riċerka, flimkien mal-implimentazzjoni prattika ta' azzjonijiet pilota li jikkoordinaw programmi, inizjattivi u atturi rilevanti f'livell nazzjonali u tal-UE, filwaqt li jenfasizza l-ħtieġa li l-garanziji adottati jkunu akbar fl-użu tad-data ġenomika;

27. iqis l-intenzjoni tal-Kummissjoni li tistabbilixxi mekkaniżmu ta' koordinazzjoni volontarja bejn l-awtoritajiet nazzjonali tal-UE biex jaqsmu data ġenomika u data oħra tas-saħħa biex jitmexxew 'il quddiem il-prevenzjoni u r-riċerka dwar is-saħħa tal-popolazzjoni u l-mediċina personalizzata;

28. jitlob lill-Kummissjoni li l-miżuri li tieħu fir-rigward tal-aċċess u l-użu mill-ġdid tad-data miżmuma mill-amministrazzjonijiet pubbliċi jiġu kkoordinati ma' azzjonijiet oħra promossi minnha, bħall-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni "Għal spazju tad-dejta komuni Ewropew" (COM(2018) 232);

29. jitlob lill-Kummissjoni biex tippromovi l-possibbiltajiet offruti min-Netwerks Ewropej ta' Referenza fi ħdan il-qafas tad-Direttiva dwar id-drittijiet tal-pazjenti fil-qasam tal-kura tas-saħħa transkonfinali, bil-għan li tiġi ffaċilitata l-implimentazzjoni tar-riċerka transnazzjonali transsettorjali fil-mediċina personalizzata għal pazjenti li jsofru minn mard rari jew ta' prevalenza baxxa jew mard kumpless;

30. iħeġġeġ lill-Kummissjoni tniedi diskussjoni f'livell Ewropew dwar l-implikazzjonijiet etiċi, legali u soċjali tal-użu ta' data ġenomika u dwar is-saħħa, kemm fis-saħħa pubblika kif ukoll fir-riċerka, u huwa tal-fehma li dawn l-implikazzjonijiet għandhom ikunu parti mill-approċċ regolatorju tal-Kummissjoni u l-Istati Membri, filwaqt li jitqies ir-rwol tal-kumitati tal-etika u tal-esperti, kif ukoll l-awtonomija tal-utenti tas-servizzi tas-saħħa;

31. iħeġġeġ lill-Istati Membri biex isaħħu, u fejn meħtieġ jespandu, il-kapaċità eżistenti biex jiżguraw il-ġbir kontinwu u regolari ta' data relatata mas-saħħa, billi dan jikkontribwixxi għall-kwalità tad-data internazzjonali disponibbli f'organizzazzjonijiet bħall-WHO u l-OECD;

32. iħeġġeġ lill-Istati Membri biex jikkondividu d-data fl-applikazzjoni tal-politiki ta' aċċess miftuħ, f'konformità mal-objettivi ta' xjenza miftuħa u l-ħolqien ta' Cloud Ewropew tax-Xjenza Miftuħa;

Għodod diġitali għat-tisħiħ tal-pożizzjoni tal-pazjenti u l-kura ċċentrata fuq in-nies: l-integrazzjoni tal-kura, it-tixjiħ, il-mard kroniku, il-multimorbożità

33. jinnota li t-tixjiħ tal-popolazzjoni, biż-żieda konsegwenti ta' mard kroniku u multimorbożità u, għalhekk, ta' spejjeż tas-saħħa, jeħtieġ approċċ multidixxiplinari u integrat għall-kura, u li s-saħħa elettronika u l-iskambju elettronika tad-data bejn il-pazjenti, dawk li jieħdu ħsiebhom u l-fornituri tal-kura jiffaċilitaw il-kura ċċentrata fuq l-individwu u t-tranżizzjoni minn assistenza istituzzjonali għal kura bbażata fil-komunità;

34. jirrimarka li l-edukazzjoni hija element ewlieni għaċ-ċittadini biex jipparteċipaw b'mod attiv fit-trasformazzjoni diġitali u għalhekk jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri biex jenfasizzaw aktar fuq it-titjib tal-litteriżmu diġitali taċ-ċittadini u l-pazjenti billi jiżviluppaw programmi edukattivi adatti; jinnota wkoll li għad hemm gruppi ta ċittadini Ewropej li m'għandhomx aċċess għall-Internet jew nuqqas ta' ħiliet diġitali biex jużaw is-servizzi diġitali, u li jridu jsiru sforzi proattivi sabiex titjieb l-inklużjoni diġitali;

35. jirrimarka li t-trasformazzjoni diġitali tas-saħħa mhux ser tirnexxi mingħajr l-adattament tal-edukazzjoni, it-taħriġ u l-iżvilupp professjonali kontinwu tal-professjonisti tas-saħħa;

36. jenfasizza li t-teknoloġija diġitali tista' tippermetti jew ittejjeb l-aċċess għas-servizzi tas-saħħa, b'mod partikolari għall-persuni bi problemi ta' mobilità. Huwa fundamentali li jitqies l-approċċ territorjali, bil-għan li jiġi promoss li aktar nies f'reġjuni remoti, b'popolazzjoni baxxa jew żvantaġġati li jistgħu jiġu esklużi jew ma jingħatawx attenzjoni adatta mis-sistemi tal-kura tas-saħħa,ikollhom aċċess għal informazzjoni ta' kwalità għolja u għal miżuri preventivi tas-saħħa, kif ukoll għal kura medika b'aċċess faċli u ta' segwitu;

37. jenfasizza li huwa importanti li jiġi żgurat li d-diġitalizzazzjoni tas-saħħa tnaqqas l-inugwaljanzi soċjali u tiffavorixxi l-aċċessibilità tal-persuni b'diżabilità u anzjani;

38. jinnota li għad hemm differenzi kbar bejn ir-reġjuni fl-aċċess għas-servizzi tal-ICT, u għalhekk jistieden lill-Kummissjoni tkompli tippromovi politiki li jiffaċilitaw l-aċċess fiż-żoni żvantaġġati;

39. josserva li s-saħħa mobbli hija fattur ewlieni fl-isforzi għat-tisħiħ tal-pożizzjoni tal-pubbliku, u tikkostitwixxi wkoll element neċessarju għas-sostenibbiltà tas-sistemi tal-kura tas-saħħa, u huwa tal-fehma li l-użu ta' soluzzjonijiet diġitali effiċjenti mil-lat ekonomiku u tar-riżultati tas-saħħa huwa mezz biex ikun hemm progress lejn is-sostenibbiltà tas-sistemi soċjali u tas-saħħa;

40. iqis li huwa essenzjali li jiġu stabbiliti għodod adatti biex jiġi żgurat bilanċ dinamiku bejn il-provvista u d-domanda, u li jiġu promossi proċessi ta' ħolqien konġunt ta' soluzzjonijiet diġitali, li jieħdu bħala mudell l-esperjenza ta' ċerti reġjuni f'dan il-qasam ([1]);

41. jistieden lill-Kummissjoni tipprovdi strumenti ġodda għall-promozzjoni tal-akkwist pubbliku tal-innovazzjoni apparti l-PCP u l-PPIs attwali, li huma kumplessi biex jiġu implimentati u jiddependu ħafna mill-finanzjament ad hoc, billli jingħaqdu flimkien, pereżempju, programmi Ewropej ta' finanzjament u l-fondi strutturali;

42. jilqa' l-fatt li l-Proposta għal Regolament dwar il-valutazzjoni tat-teknoloġiji tas-saħħa testendi l-qasam ta' azzjoni għat-teknoloġiji u l-apparat mediċi, għalkemm jikkunsidra wkoll li jkun tajjeb li l-leġislazzjoni tal-UE tiffaċilita l-proċeduri għall-awtorizzazzjoni tal-apparat mediku u timxi 'l quddiem f'dak li jirrigwarda proċeduri li jtejbu l-istandards attwali ta' approvazzjoni;

43. huwa tal-fehma li, sabiex isir progress lejn sistemi sostenibbli, ikun rakkomandabbli li jitwessa' l-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament fl-istadji kollha tal-iżvilupp tat-teknoloġija, inkluża l-valutazzjoni tal-impatt;

44. jiddikjara li l-emerġenza ta' applikazzjonijiet u apparat ġodda għall-pazjenti u l-professjonisti tas-saħħa (applikazzjonijiet, apparat estern ta' kejl jew f'telefowns ċellulari, eċċ.) jenħtieġ li jwassal għal proċess ta' akkreditazzjoni, ċertifikazzjoni jew immarkar validu f'livell Ewropew, biex jiġu ddeterminati dawk li huma verament meqjusa utli jew li jistgħu saħansitra jkunu koperti minn riċetta medika minn professjonist tas-saħħa. Dan inaqqas l-ostakli amministrattivi b'mod li soluzzjonijiet ippruvati fi Stat Membru wieħed ikunu jistgħu jiġu kkummerċjalizzati faċilment f'ieħor, u għalhekk iħeġġeġ lill-Kummissjoni biex taġixxi f'dan ir-rigward;

45. jinsisti li l-apparat u l-applikazzjonijiet għall-pazjenti u l-professjonisti tas-saħħa għandhom ikunu sempliċi u faċli biex jintużaw, u għandhom jikkomplementaw aktar milli jkomplu jżidu ma' dawk diġà stabbiliti l-Istati Membri;

46. jinnota d-diffikultajiet involuti fl-implimentazzjoni u fl-adozzjoni fuq skala kbira ta' soluzzjonijiet teknoloġiċi ttestjati u vvalidati permezz ta' studji pilota, u għalhekk jistieden lill-Kummissjoni biex tappoġġja r-reġjuni u biex tippromovi l-koperazzjoni bejniethom sabiex jiġu implimentati dawn is-soluzzjonijiet teknoloġiċi;

47. jipproponi, barra minn hekk, li tiġi eżaminata l-utilità tal-programmi Ewropej ta' finanzjament li jipprevedu li l-proposti tal-proġett jinkludu impenn biex jiġi implimentat f'każ ta' suċċess, u jiġi żgurat li jkun ġeneralizzat fost il-popolazzjoni fl-interess tal-ugwaljanza, u tintwera koerenza fi tmiem il-proċess tal-innovazzjoni billi jiġi estiż;

([1]) https://www.indemandhealth.eu/;
Il-Proġett inDEMAND: l-idea hija li l-innovazzjoni tiġi promossa billi jitlaqqgħu flimkien żewġ fatturi: li tkun id-domanda li tidentifika min għandu bżonnha, u li l-iżvilupp tas-soluzzjoni ikun ir-riżultat ta' proċess ta' ħolqien konġunt bejn il-professjonisti tal-kura tas-saħħa u l-kumpaniji tat-teknoloġija.

Finanzjament

48. jilqa' b'sodisfazzjon id-definizzjoni mill-ġdid tal-Faċilità ġdida "Nikkollegaw l-Ewropa" , u l-proposta tal-programm "Ewropa Diġitali għall-perjodu 2021-2027" biex jitħaffef ir-ritmu tat-trasformazzjoni diġitali tal-kura tas-saħħa fl-Ewropa;

49. jitlob lill-Kummissjoni biex tippromovi l-allinjament meħtieġ bejn il-pjani u l-istrateġiji diġitali Ewropej, nazzjonali u reġjonali, kif ukoll, fil-qafas tal-perjodu ta' programmazzjoni li jmiss 2021-2027, il-komplementarjetà adegwata bejn il-programmi differenti ta' finanzjament Ewropew u l-finanzjament pubbliku u privat, biex issir implimentazzjoni fuq skala kbira ta' servizzi ta' kura integrati diġitalizzati u ċċentrati fuq il-persuni;

50. jinnota li t-teknoloġija spiss teżisti u taħdem, iżda l-ostakli amministrattivi jfixklu jew idewmu l-adozzjoni ta' soluzzjonijiet, u għalhekk jistieden lill-Kummissjoni biex tippromovi mudelli ġodda ta' ħlas lura għall-adozzjoni ta' innovazzjoni diġitali li jkunu orjentati, pereżempju, għall-ħlas skont ir-riżultati fis-saħħa, b'mod li jiġi ffaċilitat il-mudell ta' negozju tal-kumpaniji fil-qasam tas-saħħa elettronika u s-saħħa mobbli li jfittxu li joffru servizzi ta' valur abbażi tat-teknoloġija diġitali;

51. josserva li, għall-perjodu li jmiss 2021-2027, il-programm attwali tas-saħħa ser jagħmel parti mill-FSE +, u an inaqqas l-allokazzjoni għalih. Għalhekk, iħeġġeġ lill-koleġislaturi tal-UE biex iżidu l-allokazzjonijiet baġitarji proposti għat-trasformazzjoni diġitali tal-Ewropa fil-qafas finanzjarju pluriennali tal-UE għall-perjodu 2021-2027;

Sussidjarjetà

52. jitlob lill-Kummissjoni Ewropea biex, fl-implimentazzjoni tal-pjan ta' azzjoni, ma tqisx biss l-Istati Membri, iżda wkoll l-awtoritajiet lokali u reġjonali li għandhom rwol ewlieni fil-komunikazzjoni u l-informazzjoni lill-pazjenti, fl-edukazzjoni u fit-taħriġ tal-professjonisti u fl-iżvilupp tas-saħħa elettronika.

Brussell, is-7 ta' Frar 2019.

Il-President

tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni

Karl Heinz LAMBERTZ

Opinjoni tal-Kumitat tar-Reġjuni dwar "Lejn it-Tmien Programm ta' Azzjoni Ambjentali (EAP)"

(2019/C 168/06)

Relatur:	Cor LAMERS (NL/PPE), Sindku ta' Schiedam
Dokument ta' referenza:	Opinjoni fuq inizjattiva proprja

RAKKOMANDAZZJONIJIET TA' POLITIKA

IL-KUMITAT EWROPEW TAR-REĠJUNI

A. *Introduzzjoni*

1. jirrimarka li l-UE trid turi ambizzjoni akbar fir-rigward tal-oqsma ta' politika rilevanti kollha, speċjalment il-klima, il-bijodiversità u l-ambjent, sabiex jinkisbu l-għanijiet tal-Ftehim ta' Pariġi u l-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli tan-NU (SDGs);

2. jinnota li l-implimentazzjoni insuffiċjenti tal-politiki u l-leġislazzjoni tal-UE dwar l-ambjent, il-bijodiversità u l-klima tikkostitwixxi riskju għas-sostenibbiltà fit-tul tal-istil ta' ħajja tagħna, toħloq theddid sever għas-saħħa u tnaqqas il-kwalità tal-ħajja taċ-ċittadini tal-UE;

3. jirrimarka li popolazzjoni dinjija li qed tikber titlob aktar ikel, enerġija u riżorsi. Il-konsegwenzi — it-tibdil fil-klima, telf fuq skala kbira tar-riżervi naturali u t-tnaqqis tal-bijodiversità — huma sikwit diżastrużi;

4. f'dan il-kuntest jemmen b'konvinzjoni li l-Programmi ta' Azzjoni Ambjentali (EAPs) tal-UE jipprovdi gwida strateġika, viżjonijiet fit-tul u opportunitajiet biex tiġi żgurata konsistenza bejn l-għanijiet ambjentali u klimatiċi, u b'hekk jiġi pprovdut valur miżjud;

5. jenfasizza li nkiseb ħafna permezz tal-EAPs hekk kif it-tniġġis b'mod ġenerali beda jonqos bil-mod il-mod, in-natura hija protetta aħjar u t-trasferiment lejn ekonomija b'emissjonijiet baxxi u ċirkolari żdied, iżda għad fadal ħafna xi jsir;

6. jirrimarka li minkejja li s-7 EAP identifika implimentazzjoni aħjar bħala prijorità ewlenija, l-implimentazzjoni insuffiċjenti tal-politiki u l-leġislazzjoni ambjentali — minħabba integrazzjoni dgħajfa tal-politika, pereżempju — għadha problema sinifikanti;

7. jistieden, għalhekk, lill-Kummissjoni Ewropea, lill-Kunsill u lill-Parlament biex jiżviluppaw it-8 EAP f'konformità mal-għanijiet stabbiliti f'din l-Opinjoni;

B. *Il-valutazzjoni tas-7 EAP*

8. jappoġġja l-konklużjonijiet tar-"Rapport tas-17 ta' April 2018 dwar l-implimentazzjoni tas-7 Programm ta' Azzjoni Ambjentali" tal-Parlament Ewropew ([1]), u s-sejbiet tal-istudju mis-Servizz ta' Riċerka tal-Parlament Ewropew ta' Novembru 2017 ([2]), u jtenni — abbażi ta' opinjonijiet preċedenti tal-KtR ([3]) — sfidi bħalma huma n-nuqqas ta' politika ta' integrazzjoni, il-fondi disponibbli u informazzjoni dwar prattiki tajba;

([1]) ref.: P8_TA(2018)0100.

([2]) Dwar "Mid-term review of the implementation of the 7th Environment Action Programme (2014-2020)" (Rieżami ta' nofs it-terminu tal-implimentazzjoni tas-7 Programm ta' Azzjoni Ambjentali (2014–2020)) (mhux disponibbli bil-Malti).

([3]) L-Opinjonijiet tal-KtR li ġejjin: ENVE-V-044 (ĠU C 271, 19.8.2014, p. 25); ENVE-V-045 (ĠU C 271, 19.8.2014, p. 45); ENVE-V-046 (ĠU C 415, 20.11.2014, p. 23); ENVE-VI/001 (ĠU C 260, 7.8.2015, p. 6); ENVE-VI/005 (ĠU C 51, 10.2.2016, p. 48); ENVE-VI/008 (ĠU C 240, 1.7.2016, p. 15); ENVE-VI/011 (ĠU C 88, 21.3.2017, p. 83); ENVE-VI/013 (ĠU C 88, 21.3.2017, p. 43); ENVE-VI/014 (ĠU C 207, 30.6.2017, p. 45); ENVE-VI/015 (ĠU C 207, 30.6.2017, p. 51); ENVE-VI/021 (ĠU C 54, 13.2.2018, p. 21); ENVE-VI-024 (ĠU C 54, 13.2.2018, p. 9); ENVE-VI-028 (ĠU C 361, 5.10.2018, p. 46); ENVE-VI-029 (ĠU C 461, 21.12.2018, p. 30); u ENVE-VI-030 (ĠU C 387, 25.10.2018, p. 42)

9. jinnota madankollu li r-riżultati fuq it-temi ċentrali tas-7 EAP huma irregolari u insuffiċjenti:

(a) l-għanijiet tal-prijorità 1 (protezzjoni tal-kapital naturali) mhumiex se jintlaħqu sal-2020;

(b) sar progress fuq diversi sottomiri ta' prijorità 2 (ekonomija b'livell baxx ta' karbonju u l-effiċjenza fl-użu tar-riżorsi), b'mod partikolari dwar miri relatati mal-klima u mal-enerġija iżda wkoll sa ċertu punt dwar l-iskart/għall-għanijiet tal-ekonomija ċirkolari;

(c) huwa inċert sa liema punt l-għanijiet taħt l-għan prijoritarju 3, marbuta ma' pressjonijiet relatati mal-ambjent u riskji għas-saħħa tal-bniedem, se jintlaħqu;

(d) il-progress li sar biex jintlaħqu l-għanijiet taħt l-għan 8 (bliet sostenibbli) juri li hemm stampa irregolari għall-effiċjenza fl-enerġija, it-trasport u l-mobilità sostenibbli, l-ippjanar urban u d-disinn urban sostenibbli, il-bijodiversità urbana u l-bini sostenibbli;

10. jidentifika erba' kawżi prinċipali għan-nuqqasijiet fl-implimentazzjoni:

(a) nuqqas ta' integrazzjoni tat-tħassib ambjentali f'oqsma oħra ta' politika, speċjalment il-politika agrikola komuni (PAK), il-politika komuni tas-sajd (PKS) u l-politika ta' koeżjoni;

(b) finanzjament insuffiċjenti u skemi ta' finanzjament mhux imfassla biżżejjed skont l-esiġenzi: filwaqt li għadd ta' proġetti ffinanzjati mill-UE wasslu għal titjib, mhux il-fondi kollha tal-UE għandhom kriterji ta' sostenibbiltà definiti b'mod ċar. Anke fi ħdan l-Istati Membri ma hemmx fondi biżżejjed disponibbli f'dan ir-rigward;

(c) kondiviżjoni ta' għarfien insuffiċjenti: filwaqt li hemm biżżejjed għarfien espert disponibbli, dan mhux dejjem jasal għand dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet;

(d) l-involviment fqir tal-komunitajiet u tal-partijiet konċernati lokali ([4]);

11. jikkonkludi li s-7 EAP wera l-valur miżjud tiegħu u kellu influwenza pożittiva fuq il-politika ambjentali tal-UE, iċ-ċittadini, l-ambjent u l-ekonomija. Il-viżjoni tiegħu fit-tul huwa importanti biex jipprovdi ambjent stabbli għal investiment u tkabbir sostenibbli, fil-limiti ekoloġiċi tal-pjaneta;

12. jenfasizza li s-7 EAP kien komprensiv u kumpless ħafna, b'numru ta' sottomiri u deskrizzjonijiet iddettaljati. Barra minn hekk, peress li s-7 EAP jistabbilixxi miri għal perjodu partikolari (pjuttost statiċi), ma kienx faċli li jwieġeb għal żviluppi teknoloġiċi ġodda, it-tibdil fiċ-ċirkostanzi u strateġiji internazzjonali ġodda;

13. jirrimarka li s-7 EAP ddeskriva azzjonijiet għat-titjib tas-sostenibbiltà tal-bliet, iżda ttraskura tipi oħra ta' komunitajiet, bħażżoni muntanjużi, rurali u kostali, il-gżejjer u r-reġjuni arċipelaġiċi u ultraperiferiċi. Filwaqt li l-bliet huma ċentri importanti għall-kisba tal-objettivi, ma jeżistux f'iżolament minn tal-madwar. Għandha tingħata aktar attenzjoni lill-interrelazzjonijiet bejn il-bliet u l-intern tal-pajjiż;

14. jappoġġja l-konklużjoni tar-rapport tal-Aġenzija Ewropea għall-Ambjent (EEA), li identifikat sitt kawżi għal implimentazzjoni subottimali tal-leġislazzjoni ambjentali tal-UE: koordinazzjoni ineffettiva fost l-awtoritajiet lokali, reġjonali u nazzjonali, nuqqas ta' kapaċità amministrattiva u finanzjament insuffiċjenti, nuqqas ta' għarfien u ta' data, mekkaniżmi ta' assigurazzjoni tal-konformità insuffiċjenti u nuqqas ta' integrazzjoni tal-politika ([5]);

([4]) Studju tal-KtR: "Towards an 8th Environment Action Programme — Local and regional dimension" (Lejn it-Tmien Programm ta' Azzjoni Ambjentali – Id-dimensjoni lokali u reġjonali((mhux disponibbli bil-Malti).

([5]) EEA, Rapport tal-2017 dwar l-indikaturi ambjentali. B'appoġġ għall-monitoraġġ tas-Seba' Programm ta' Azzjoni Ambjentali (Rapport EEA 21/2017); EEA, 2015. L-Ambjent Ewropew: Il-qagħda u l-perspettiva 2015: Rapport ta' sinteżi. L-Aġenzija Ewropea għall-Ambjent, Kopenħagen.

C. *Il-prinċipji ewlenin għall-iżvilupp tat-8 EAP*

Il-kuntest mibdul tal-politika ambjentali Ewropea u l-impatt reġjonali u lokali tagħha

15. jenfasizza li l-għaqda u d-diversità huma żewġ karatteristiċi importanti tal-UE. Dawn iż-żewġ kunċetti huma fundamentali għall-qofol stess tal-UE, speċjalment meta jiġu stabbiliti l-miri politiċi jew tiġi żviluppata leġislazzjoni ġdida;

16. jindika li s-simbolu l-aktar b'saħħtu tal-għaqda huwa l-acquis. Il-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni (KtR) għalhekk iqisu bħala l-pedament tat-8 EAP. Il-leġislazzjoni, l-istandards u l-valuri tiegħu jibqgħu għodod importanti sabiex jiġi żgurat li l-ambjent ikun protett, jiġu indirizzati l-kwistjonijiet tas-sigurtà u r-riskju u tiġi garantita l-kwalità tal-ħajja. L-acquis jagħti wkoll liċ-ċittadini Ewropej drittijiet ugwali u kundizzjonijiet ekwi għall-kummerċ u l-industrija;

17. jenfasizza li hemm ukoll obbligu ċar tal-UE li tirrispetta d-diversità politika, soċjali, ekonomika, ġeografika u bijokulturali bejn l-Istati Membri, ir-reġjuni u l-bliet. L-isforzi estensivi tal-UE mhux dejjem wasslu għar-riżultat mixtieq. Peress li qed ifeġġu tranżizzjonijiet kbar, it-8 EAP għandu jitbiegħed minn soluzzjonijiet ibbażati fuq approċċi minn fuq għal isfel jew approċċ "wieħed tajjeb għal kulħadd" u joħloq pont bejn l-għaqda u d-diversità billi jinstab bilanċ bejn li jiġu stabbiliti standards armonizzati u li jiġi pprovdut spazju għall-iżvilupp ta' soluzzjonijiet imfassla apposta skont il-kuntest lokali. Għalhekk huwa importanti li l-UE kif ukoll il-politiki u l-leġislazzjoni nazzjonali jħallu biżżejjed flessibbiltà għal approċċ lokali u reġjonali;

18. jenfasizza li t-8 EAP għandu jappoġġja l-implimentazzjoni effettiva tal-acquis attwali, bir-rwol tradizzjonali għall-Kummissjoni Ewropea bħala l-gwardjana tal-acquis;

19. jirrimarka f'dan ir-rigward li għalkemm il-politika tradizzjonali dwar l-ambjent kienet ta' suċċess għal aktar minn 40 sena, din m'għadhiex biżżejjed. Anke meta jinkisbu l-valuri ta' limitu, il-kwalità inferjuri tal-arja, tal-ħamrija u tal-ilma xorta jista' jkollha impatt negattiv fuq is-saħħa tal-bniedem u n-natura. Barra minn hekk il-problemi tal-implimentazzjoni ma jistgħux jissolvew b'aktar leġislazzjoni biss. Hemm bżonn ukoll ta' mekkaniżmi ta' appoġġ, approċċi ġodda u innovazzjoni (minbarra l-acquis) biex jintlaħqu l-valuri fil-mira u l-istandards;

20. f'dan il-kuntest, jenfasizza l-problema li diversi Stati Membri adottaw leġislazzjoni nazzjonali li tippermetti li l-muniċipalitajiet u r-reġjuni jkunu jistgħu jirkupraw il-multi li jirriżultaw mill-proċeduri ta' ksur fil-livell tal-UE. "Deċentralizzazzjoni" bħal din tar-responsabbiltà għall-konformità mal-leġislazzjoni tal-UE hija problematika minħabba li l-awtoritajiet nazzjonali spiss jiffokaw biss fuq l-implimentazzjoni legali, jiġifieri t-traspożizzjoni fil-liġi nazzjonali, iżda l-awtoritajiet lokali u reġjonali ma jingħatawx l-istrumenti neċessarji biex jimplimentaw l-acquis b'mod konkret u fil-prattika. Fil-parti l-kbira tal-każijiet, il-livelli Ewropej u nazzjonali ta' gvern li għandhom ir-riżorsi finanzjarji, legali u amministrattivi adatti u għalhekk għandhom jerfgħu r-responsabbiltà għall-ħlas tal-multi għan-nuqqas ta' konformità;

21. jemmen bis-sħiħ li l-UE għandha tfittex ambizzjoni ġdida fit-tranżizzjonijiet bħat-tranżizzjoni lejn ekonomija ċirkolari, u tranżizzjonijiet lejn enerġija, mobilità u produzzjoni u konsum tal-ikel aktar sostenibbli. Għandha tħeġġeġ ukoll lill-Istati Membri, lir-reġjuni u lill-bliet, li jaġixxu bħala pijunieri, sabiex jilħqu kwalità ambjentali, li tmur lil hinn mill-istandards tal-UE. Dan jirrikjedi li l-Kummissjoni Ewropea tħeġġiġhom jieħdu iktar azzjoni;

22. jitlob li jiġu rikonoxxuti l-isforzi tar-reġjuni pijunieri fl-ekonomija ċirkolari, kif ukoll il-produzzjoni u l-konsum tal-ikel sostenibbli, kif ukoll it-tnaqqis tat-tniġġis tal-arja, tal-istorbju u tad-dawl, u għaldaqstant, sabiex jiġu appoġġati u tiġi ffaċilitata r-riproduzzjoni tal-aħjar prattiki fl-Ewropa kollha;

23. jirrimarka li l-kuntest li fih ġiet abbozzata u issa qed tiġi implimentata l-politika ambjentali inbidel, u dan jeħtieġ bilanċ ġdid bejn approċċi qodma u ġodda, inklużi r-raġunijiet li ġejjin:

(a) il-politiki tal-lum huma aktar interkonnessi. Apparti d-diviżjoni settorjali tal-leġislazzjoni tal-UE f'oqsma bħall-arja, l-ilma, l-istorbju u l-enerġija, l-isfidi tal-lum jitolbu li kwistjonijiet ta' sostenibbiltà jiġu integrati iktar, kemm fl-imġiba ta' kuljum tan-nies, fit-thaddim ta' kuljum ta' negozji kif ukoll fil-livell soċjoekonomiku. Għalhekk l-UE għandha tara r-reġjuni tagħha bħala sistemi ekonomiċi, soċjali, ambjentali u bijokulturali kumplessi;

(b) l-innovazzjoni u t-tranżizzjonijiet jġibu l-akbar titjib. It-tagħlim minn xulxin huwa importanti wkoll, u dan jeħtieġ moħħ miftuħ u għarfien tal-eżempji kemm tajbin kif ukoll ħżiena. Il-leġislazzjoni attwali tiffoka fuq standards u valuri ta' limitu, fil-waqt li l-innovazzjoni u t-tranżizzjonijiet jeħtieġu spazju għall-esperimentazzjoni. L-UE għandha bżonnhom it-tnejn;

(c) l-UE ssegwi ċiklu ta' politiku lineari (proposta, deċiżjoni, implimentazzjoni, evalwazzjoni), iżda l-pass mgħaġġel tal-innovazzjoni jeħtieġ approċċ aktar ċirkolari u flessibbli;

24. jenfasizza li dan il-kuntest ġdid jirrikjedi mod differenti ta' ħsieb u għandu jiffoka fuq l-interdipendenza ta' kull wieħed mill-ħames komponenti tal-qafas kawżali kif adottat mill-EEA, jiġifieri muturi, pressjonijiet, qagħdiet, impatti u risponsi. Il-politiki ambjentali klassiċi jiffokaw fuq il-qagħdiet u l-impatti. Madankollu, biex jiġi indirizzat it-tniġġis preżenti u dak futur, il-politiki nazzjonali u tal-UE għandhom jiffukaw ukoll fuq xpruni u pressjonijiet. Dan huwa l-qofol tal-ekonomija ċirkolari u tranżizzjonijiet oħra: li tiġi indirizzata l-kwistjoni direttament mis-sors;

Integrazzjoni tal-politiki

25. jemmen bis-sħiħ li t-8 EAP għandu jiżgura l-integrazzjoni tal-politiki;

26. jenfasizza li approċċ integrat jevita d-diskrepanzi u jlaqqa' flimkien aspetti differenti, pereżempju:

(a) l-ambizzjoni, l-iskedi taż-żmien, il-proċeduri ta' implimentazzjoni u l-għodod ta' politiki differenti dwar l-ambjent u l-klima;

(b) il-politiki dwar l-ambjent u l-klima kif ukoll politiki oħra, bħalma huma l-PAK, il-PKS, il-politiki ekonomiċi u soċjali;

(c) l-ambizzjoni u l-iskedi taż-żmien ta' valuri ta' limitu tal-leġislazzjoni ambjentali tal-UE (il-politika tal-emissjonijiet) u dawk tal-politiki bbażati fuq is-sors (il-politiki tal-emissjonijiet) ([6]);

(d) il-politiki tal-UE, nazzjonali, reġjonali u lokali, sabiex jiġu allinjati l-prijoritajiet, tiġi evitata d-duplikazzjoni u jitnaqqsu kemm jista' jkun il-proċessi kontradittorji jew skonnettjati, kif ukoll biex jingħalqu l-lakuni fil-politika eżistenti u l-leġislazzjoni li dan iwassal għaliha;

27. jenfasizza li l-mistoqsija ewlenija hija kif l-UE u l-livelli oħra ta' gvern jistgħu jintegraw b'mod effiċjenti l-politiki, speċjalment kif jiġu konċiljati l-għanijiet ambjentali, soċjali u ekonomiċi;

28. jirrimarka li peress li l-integrazzjoni tal-politika teħtieġ mentalità oħra, it-8 EAP għandu:

(a) jara l-integrazzjoni tal-politika bħala approċċ (minflok prijorità) li jlaqqa' flimkien u jsaħħaħ għanijiet separati;

(b) iheġġeġ lill-awtoritajiet tal-UE, nazzjonali, reġjonali u lokali biex ipoġġu l-politiki ambjentali fil-qalba tal-politiki l-oħra kollha (minflok li jiġu integrati biss, l-għanijiet ambjentali għandhom ikunu l-bażi tal-politiki l-oħra) u li l-politiki ambjentali jittieħdu bħala l-punt ta' riferiment ewlieni għall-implimentazzjoni tal-attivitajiet kollha;

(c) jieħu approċċ olistiku: is-7 EAP nieda approċċ aktar integrat mill-EAPs preċedenti; it-8 EAP għandu jagħmel iktar u jħares lejn il-kuntesti ambjentali, ekonomiċi u soċjali b'mod sħiħ;

([6]) Opinjoni tal-KtR: ENVE-V-046.

Il-finanzjament u l-investimenti

29. jenfasizza li l-isfidi ambjentali, klimatiċi u ta' tranżizzjoni jeħtieġu investiment u innovazzjoni sinifikanti ekoloġiċi u blu;

30. jenfasizza li aktar sinerġiji bejn diversi sorsi ta' finanzjament fil-livell tal-UE, dak nazzjonali u dak reġjonali huma meħtieġa, kif ukoll rabtiet aktar b'saħħithom bejn il-finanzjament pubbliku u dak privat biex tiżdied l-effettività tat-8 EAP;

31. jinsisti li l-possibbiltajiet ta' investiment tal-awtoritajiet lokali u reġjonali huma limitati u soġġetti għal restrizzjonijiet kbar. Minn naħa, kwistjonijiet soċjali bħall-qgħad, it-tixjiħ jew l-edukazzjoni, ta' spiss jirrappreżentaw punti ta' spejjeż sinifikanti għall-baġit lokali jew reġjonali. Min-naħa l-oħra, tranżizzjonijiet bħat-tranżizzjoni tal-enerġija jeħtieġu investimenti kbar. Sabiex jinkiseb progress sinifikanti fit-tranżizzjonijiet, huwa importanti li tinkiseb massa kritika ta' investiment u l-awtoritajiet lokali għandhom bżonn ta' fondi addizzjonali għal dan il-għan;

32. jilqa' l-proposta li jinbeda l-programm InvestEU u l-fokus tiegħu fuq is-sostenibbiltà, kif ukoll il-proposta tal-Kummissjoni għall-Qafas Finanzjarju Pluriennali (QFP) għal wara l-2020, li tiffoka fuq l-iżvilupp sostenibbli u l-integrazzjoni tal-politika ambjentali fl-intestaturi kollha tal-baġit. Madankollu, il-KtR jixtieq jara aktar minn 30 % tal-baġit riżervat għall-integrazzjoni tal-politika dwar il-klima. Jappella wkoll għal Fond ta' Tranżizzjoni Ġusta tal-Enerġija fil-livell tal-UE biex jiġu indirizzati l-isfidi ambjentali, ekonomiċi u soċjali tar-reġjuni li għaddejjin minn tranżizzjoni tal-enerġija kif ukoll appoġġ suffiċjenti għall-ġestjoni tal-iskart u t-tranżizzjonijiet tal-mobilità fir-reġjuni kollha, li huwa addizzjonali u kompatibbli mal-fondi ta' koeżjoni;

33. jilqa' bis-sħiħ il-prinċipji orizzontali tal-proposta tal-Kummissjoni għall-QFP għal wara l-2020: it-tħeġġiġ tal-iżvilupp u s-sigurtà soċjali, ekonomiċi, kulturali u ambjentali integrati fiż-żoni urbani, rurali u kostali;

Approċċ ibbażat fuq il-post jew orjentat lejn iż-żona

34. jemmen li approċċ imfassal apposta huwa essenzjali, minħabba li r-reġjuni u l-amministrazzjonijiet lokali:

(a) huma entitajiet spazjali importanti fejn in-nies jgħixu, jaħdmu u jiċċaqalqu, u dan jirriżulta f'ammont sinifikanti ta' emissjonijiet;

(b) ivarjaw b'mod sinifikanti f'termini tat-tip u l-ammont ta' tniġġis u emissjonijiet;

(c) ivarjaw fl-implimentazzjoni tagħhom tal-leġislazzjoni tal-UE;

(d) ivarjaw b'mod sinifikanti fl-opportunitajiet ekonomiċi, soċjali, ġeografiċi u ambjentali li joffru u fl-isfidi li dawn jippreżentaw;

(e) ivarjaw fis-setgħat, il-kapaċità u l-approċċ amministrattivi tagħhom biex jimplimentaw il-politiki dwar l-ambjent u l-klima;

(f) huma f'pożizzjoni privileġġjata li jaħdmu direttament man-nies u l-intrapriżi sabiex jippromovu miżuri bħall-akkwist pubbliku ekoloġiku, il-politiki tal-bini u t-trasport, l-edukazzjoni, ir-riċerka u l-programmi ta' sensibilizzazzjoni. Dan jippermettilhom li joħorġu b'soluzzjonijiet vijabbli u jiffunzjonaw bħala laboratorji ħajjin għal ideat u għarfien ġodda;

35. huwa favur approċċ olistiku bbażat fuq il-post jew orjentat lejn iż-żona bħala l-aħjar mod kif l-għajxien b'saħħtu isir realtà b'konformità mal-karatteristiċi speċifiċi tal-post jew żona kkonċernati;

36. jirrakkomanda, filwaqt li jikkunsidra kif imiss il-prinċipji tas-sussidjarjetà u l-proporzjonalità kif ukoll l-istruttura tal-gvern u l-kultura tal-Istati Membri differenti, li t-8 EAP jiżviluppa għadd ta' strateġiji orjentati lejn iż-żona, bħal żoni urbani u metropolitani b'saħħithom u prosperużi, kampanja vibranti u b'saħħitha u żoni kostali, gżejjer u reġjuni arċipelaġiċi u ultraperiferiċi siguri u attraenti. L-istrateġija urbana tista' tiffoka fuq aspetti urbani speċifiċi, bħalma huma l-mobbiltà u l-ippjanar urban, filwaqt li l-istrateġija rurali tista' tiffoka fuq in-natura, l-innovazzjoni fl-agrikoltura u l-bidla demografika. L-għan tal-istrateġiji rrakkomandati jkun li jiġu appoġġjati t-tranżizzjonijiet differenti filwaqt li jitqiesu s-saħħa tal-bniedem u n-natura, l-ekonomija u l-ħtieġa għal ambjent ta' għajxien tajjeb, fl-ispirtu tal-SDGs. F'dan ir-rigward, it-8 EAP jirrifletti l-prinċipji orizzontali tal-proposta tal-Kummissjoni għall-QFP għal wara l-2020;

Approċċ f'diversi livelli

37. jitlob għalhekk għal qafas ta' governanza f'diversi livelli li jiffunzjona tajjeb. Tibdil fl-istil tal-ħajja, radikali u dejjiema, meħtieġ sabiex tinħoloq soċjetà ekwa, sostenibbli u b'karbonju baxx, jeħtieġ approċċi minn isfel għal fuq kif ukoll minn fuq għal isfel. Għalhekk, il-KtR jemmen li t-8 EAP għandu jkollu rabta aktar ċara mal-istrateġiji u l-pjani żviluppati fil-livelli tal-UE, nazzjonali, reġjonali u lokali;

38. jappella għalhekk lil-livelli kollha ta' gvern biex jagħmlu dak kollu li jistgħu biex iħeġġu l-kooperazzjoni bejn l-amministrazzjonijiet, u b'mod partikolari l-kooperazzjoni trasversali vertikali bejn il-gvern, il-kooperazzjoni interreġjonali, il-kooperazzjoni intermuniċipali u l-kooperazzjoni transkonfinali. Bl-istess mod, it-8 EAP għandu jkompli jħeġġeġ — fir-rigward tal-istrutturi tal-gvern u s-sitwazzjoni ġeografika fi ħdan l-Istati Membri — lill-bliet, il-muniċipalitajiet u l-awtoritajiet reġjonali biex jaħdmu ma' xulxin u fi ħdan l-UE kollha;

39. jappoġġja l-inizjattivi tal-UE bħalma huma s-Sħubijiet tal-Aġenda Urbana tal-UE. Il-KtR jirrakkomanda l-użu tal-isħubijiet eżistenti għall-użu sostenibbli tal-art, it-tranżizzjoni tal-enerġija, l-adattament għat-tibdil fil-klima, il-mobbiltà urbana, il-kwalità tal-arja u l-ekonomija ċirkolari u li jiġi kkunsidrat b'mod attiv l-istabbiliment ta' sħubijiet ambjentali u klimatiċi trasversali ġodda biex jappoġġjaw l-implimentazzjoni tal-acquis;

40. jenfasizza li t-traduzzjoni tal-miri tal-UE f'miri lokali konkreti hija diffiċli, iżda essenzjali biex jinkisbu r-riżultati u biex tinkiseb il-fiduċja taċ-ċittadini. Għalhekk, jemmen li għandhom jiġu pprovduti l-inċentivi biex jinkiseb iktar. Programmi ta' għotjiet, bħal pereżempju l-Premju tal-Belt Kapitali Ekoloġika Ewropea u l-Green Leaf, għandhom jiġu estiżi għal bliet u rħula iżgħar. Barra minn hekk, għandhom ikomplu jiġu promossi azzjonijiet volontarji, bħalma huma l-Patt tas-Sindki għall-Klima u l-Enerġija u l-Osservatorju tal-Mobilità Urbana;

41. jirrakkomanda li l-Istati Membri jaħdmu aktar mill-qrib mal-awtoritajiet lokali u reġjonali u jħeġġu lill-bliet u lir-reġjuni biex jinvolvu ruħhom aktar fl-iżvilupp u l-implimentazzjoni tal-istrateġiji u l-pjani nazzjonali;

42. jappella għalhekk lill-Istati Membri biex joħolqu l-istrutturi jew il-pjattaformi istituzzjonali adegwati għal kooperazzjoni aktar mill-qrib u konsultazzjoni kontinwa, bħal timijiet vertikali bejn diversi amministrazzjonijiet, fejn esperti minn livelli differenti ta' gvern ifasslu b'mod konġunt pjani u strateġiji nazzjonali;

43. jenfasizza li l-koordinazzjoni bejn il-livelli differenti ta' gvern waħedha mhijiex biżżejjed għal governanza effettiva. Għaldaqstant il-KtR jistieden lir-reġjuni u l-bliet biex jibnu rabtiet mill-qrib mas-soċjetà ċivili, is-settur privat u istituti tal-għarfien, fit-territorji tagħhom u lil hinn minnhom, u biex jappoġġjaw kooperazzjoni interreġjonali f'dawn l-oqsma, minħabba li sħubijiet fit-tul bħal dawn ser jikkontribwixxu għal tfassil tajjeb ta' politika;

44. jirrimarka li dan għandu jippromovi djalogu u diskussjoni fost atturi b'interessi, sfondi u restrizzjonijiet differenti, li jirriżulta f'teħid aħjar tad-deċiżjonijiet;

45. iħeġġeġ lill-Istati Membri tal-UE sabiex jiddefinixxu u jiffinanzjaw proġetti ta' riċerka olistiċi, transdixxiplinari u orjentati lejn is-soluzzjonijiet, fi ħdan il-fondi ta' riċerka nazzjonali tagħhom;

D. ***Proposta għat-8 EAP***

Approċċ ġdid għat-8 EAP

46. jirrimarka li fil-kuntest il-ġdid ta' politika ambjentali, it-8 EAP għandu:

(a) ikun aktar strateġiku u integrat u jiffoka fuq temi ewlenin;

(b) jagħti spinta lill-innovazzjoni;

(c) jippermetti t-trasferiment u l-espansjoni ta' soluzzjonijiet innovattivi;

(d) ikun iggwidat minn sfidi u soluzzjonijiet, b'differenza mis-7 EAP li kien iggwidat minn limiti u problemi;

(e) ikun flessibbli, jirreaġixxu għal żviluppi teknoloġiċi ġodda u għal strateġiji internazzjonali ġodda, għall-kuntrarju tas-7 EAP li kien pjuttost statiku;

(f) ikun flessibbli fir-rigward tal-kuntesti soċjali, kulturali, ekonomiċi u ambjentali tar-reġjuni;

47. jitlob lir-Renju Unit u lill-UE, fil-kuntest tal-Ftehim dwar il-Ħruġ u l-implimentazzjoni tiegħu, biex jiżviluppaw arranġamenti konġunti li jiżguraw li l-istandards ambjentali għoljin u r-reċiproċità jibqgħu, inkluż l-ambizzjoni għolja fil-Programm ta' Azzjoni Ambjentali li jmiss;

48. jenfasizza li l-EAPS futuri għandhom jistabbilixxu l-aġenda u jwasslu sabiex il-kriterji sostenibbli jiġu integrati fil-politiki, il-prijoritajiet makroekonomiċi u l-istrumenti finanzjarji l-oħra tal-UE. Fatturi ambjentali huma wkoll indikatur ta' kemm hu sostenibbli l-iżvilupp ekonomiku tagħna. Għaldaqstant il-KtR jirrakkomanda sinerġija bejn it-8 EAP, il-QFP u s-Semestru Ewropew;

49. jiddispjaċih f'dan ir-rigward id-diskrepanza bejn l-adozzjoni tat-8 EAP u l-QFP għal wara l-2020. Il-proċess ta' teħid tad-deċiżjonijiet tal-EAPs futuri għandu jiġi allinjat mal-perjodu ta' żmien tal-QFP sabiex il-QFP propost jirrifletti tajjeb l-għanijiet tal-EAPs;

50. jipproponi li t-8 EAP jkun il-pilastru ambjentali u klimatiku tal-Istrateġija Ewropa l-ġdida għal wara l-2020;

Temi proposti għat-8 EAP

51. iqis l-approċċ għal għajxien urban u rurali b'saħħtu bħala approċċ prattiku u integrat. Dan l-approċċ, ibbażat fuq il-kwalità tal-ħajja, jintegra t-tliet pilastri tal-iżvilupp sostenibbli — l-aspett ekonomiku, dak ambjentali u dak soċjokulturali — u jqiegħed is-saħħa tal-bniedem u n-natura fil-kuntest usa' tas-sostenibbiltà. Dan jorbot ukoll mal-implimentazzjoni tal-SDGs;

52. jipproponi li t-8 EAP jippreżenta strateġija tal-UE biex jiġi promoss għajxien b'saħħtu għal kulħadd, li jlaqqa' flimkien il-kunċetti:

(a) tas-saħħa tal-bniedem, inkluża kwalità tal-ħajja għolja;

(b) ta' dinja b'saħħitha fejn ir-riżorsi jintużaw b'mod responsabbli u effiċjenti u titħares il-bijodiversità, il-ġeodiversità u l-ekosistemi;

(c) ta' ekonomija b'saħħitha bbażata fuq l-ekonomija ċirkolari, b'biżżejjed tkabbir, żvilupp sostenibbli, impjiegi, investiment sostenibbli u ambjent ta' negozju sostenibbli;

(d) soċjetà b'saħħitha b'opportunitajiet għal kulħadd;

53. jistieden lill-UE biex tieħu l-approċċ għal għajxien b'saħħtu bħala l-bażi għall-politiki kollha tal-UE, il-prijoritajiet makroekonomiċi tagħha u l-istrumenti finanzjarji tagħha. Dan l-approċċ għandu jiġi promoss u implimentat ukoll fil-livelli nazzjonali, reġjonali u lokali. Il-KtR jipproponi li l-UE taħdem aktar mill-qrib ma' netwerks ta' għajxien b'saħħtu, bħan-netwerk tal-bliet b'saħħithom tal-WHO;

54. jenfasizza li t-8 EAP għandu jindirizza sfidi ta' tranżizzjoni, bħat-tranżizzjoni tal-enerġija, l-ekonomija ċirkolari, it-tranżizzjoni tal-mobilità, it-tranżizzjoni fil-produzzjoni u l-konsum tal-ikel u t-tranżizzjoni mill-infrastruttura griża għal dik ekoloġika u blu. Il-prattiki tal-produzzjoni, il-konsum u t-trasport huma fatturi ewlenin tat-tniġġis tal-arja tal-ilma u tal-ħamrija u dak akustiku. Dawn it-tranżizzjonijiet huma konformi mal-politiki bbażati fuq is-sors u għalhekk ser jappoġġjaw l-implimentazzjoni tal-leġislazzjoni attwali tal-UE. Huma marbutin mat-tranżizzjonijiet fil-kwalità tal-ħajja: dik tal-għajxien b'saħħtu f'żoni urbani u kwalità aħjar tal-ħajja u vitalità fiż-żoni rurali. It-8 EAP għandu jiffaċilita dawn it-tranżizzjonijiet u jistabbilixxi skedi taż-żmien għall-implimentazzjoni;

55. jipproponi li jitkomplew it-temi prinċipali tas-7 EAP — li jipproteġi, jikkonserva u jsaħħaħ il-kapital naturali tal-Unjoni; li l-UE ssir ekonomija effiċjenti fir-riżorsi, ekoloġika u kompetittiva, b'livelli baxxi ta' karbonju, inkluż il-forniment ta' qafas għal trasport sostenibbli u aċċessibbli ta' persuni u merkanzija, li jiżgura l-mobbiltà ekoloġika f'żoni urbani kif ukoll rurali; li ċ-ċittadini tal-UE jitħarsu minn pressjonijiet u riskji relatati mal-ambjent u jittejbu s-saħħa u l-benesseri — peress li dawn it-temi għandhom rilevanti ħafna (b'suġġetti addizzjonali possibbli);

56. jissottolinja li t-8 EAP għandu jissodisfa r-rekwiżiti tal-Ftehim ta' Pariġi u jinkorpora s-17-il SDG. Dan għandu jkun flessibbli biżżejjed biex jitqiesu żviluppi u ftehimiet internazzjonali ġodda;

L-istruttura proposta tat-8 EAP

57. jipproponi li t-8 EAP ikun sempliċi u ċar, b'ħames kapitoli prinċipali: l-implimentazzjoni, it-tranżizzjonijiet, l-innovazzjoni, sfidi globali usa' u l-komunikazzjoni;

58. jipproponi li dawn il-kapitoli jiġu implimentati permezz ta' aġendi ta' azzjoni fil-livell tal-UE b'għanijiet li jistgħu jitkejlu, azzjonijiet immirati, finanzjament, investimenti, għodod u mekkaniżmu ċar ta' monitoraġġ pereżempju permezz tal-proċess tar-Rieżami tal-Implimentazzjoni Ambjentali. Permezz ta' dawn l-aġendi, l-UE tista' toħloq pontijiet bejn il-ħames kapitoli tat-8 EAP, tiżviluppa soluzzjonijiet imfassla apposta orjentati lejn iż-żoni u tindirizza b'mod adegwat l-iżviluppi l-ġodda u l-prattiki innovattivi. L-aġendi ta' azzjoni fil-livell tal-UE min-naħa tagħhom jistgħu jispiraw il-pjani ta' azzjoni fil-livell nazzjonali, reġjonali u lokali;

59. jemmen li — filwaqt li jiġu rispettati l-prinċipji tas-sussidjarjetà u l-proporzjonalità kif ukoll l-istruttura tal-gvern u l-kultura tal-Istati Membri differenti — it-8 EAP għandu jheġġeġ l-adozzjoni ta' pjani ta' azzjoni nazzjonali u/jew reġjonali. Huwa f'idejn l-Istati Membri li jiddeċiedu jekk ikollhomx pjan nazzjonali wieħed jew diversi pjani reġjonali jew it-tnejn li huma, peress li dawn id-deċiżjonijiet huma marbutin mill-qrib mal-istrutturi nazzjonali u reġjonali tal-gvern. L-EAP li jmiss għandu jiddefinixxi l-prinċipji ta' gwida għall-awtoritajiet lokali u reġjonali biex jieħdu azzjoni u jheġġeġ li jiġu adottati l-għanijiet u l-pjani lokali u volontarji. Dan jgħin biex jiġi implimentat l-EAP filwaqt li jippermetti ċerta flessibbiltà biex jitqiesu l-ħtiġijiet lokali u l-kapaċità lokali, l-għarfien u l-għarfien espert fis-soluzzjoni ta' problemi lokali;

60. jipproponi li l-ewwel kapitolu tat-8 EAP jkun jikkonsisti fit-temi ewlenin tas-7 EAP. Dawn it-temi jeħtieġu implimentazzjoni effiċjenti;

61. jenfasizza li l-ewwel kapitolu jeħtieġ aġendi ta’ azzjoni ta’ implimentazzjoni fil-livell tal-UE, li jinkludu azzjonijiet deskritti fl-Analiżi tal-Implimentazzjoni Ambjentali ([7]) u l-għanijiet ta’ appoġġ tas-7 EAP, pereżempju:

(a) integrazzjoni politika aħjar, aktar politiki effettivi bbażati fuq is-sors, finanzjament mill-UE immirat;

(b) riċerka dwar l-isfidi tal-implimentazzjoni differenti;

(c) għodod ta’ implimentazzjoni: bħalissa l-leġislazzjoni ambjentali u tal-klima għandhom is-sett ta’ għodod u l-materjal ta’ gwida tagħhom. Biex tiġi evitata l-konfużjoni u tiġi żgurata koerenza akbar, il-KtR jipproponi metodu aktar unifikat b’istrumenti għall-bini tal-kapaċitajiet, (eż. għodod u programmi, workshops, webinars, materjal ta’ gwida, eċċ.);

(d) il-ġbir ta’ għarfien u l-aħjar prattiki f’databażi waħda, aċċessibbli pubblikament u li jista’ jitfittex b’mod faċli, li fiha l-elementi adatti sabiex jiġu identifikati l-aħjar prattiki;

(e) azzjonijiet biex jippromovu, jespandu u jiffinanzjaw l-inizjattivi eżistenti u ġodda li jappoġġjaw l-għarfien u l-iskambju tal-aħjar prattiki Ewropej min-netwerks Ewropej u nazzjonali, reġjonali u lokali, u l-kooperazzjoni bejn il-bliet bħal evalwazzjonijiet bejn il-pari u l-attivitajiet ta’ tagħlim reċiproku, iż-żjarat fuq il-post, il-ġemellaġġ ekoloġiku, il-mentoring u l-kowċing bejn l-imsieħba;

(f) il-monitoraġġ permezz tal-proċess tar-Rieżami tal-Implimentazzjoni Ambjentali;

62. jitlob lit-8 EAP biex ikompli jsaħħaħ il-Pjattaforma Teknika għall-Kooperazzjoni dwar l-Ambjent stabbilita mill-Kummissjoni ENVE u d-DĠ Ambjent biex trawwem djalogu, u tiġbor informazzjoni dwar l-isfidi u s-soluzzjonijiet lokali u reġjonali fl-applikazzjoni tal-liġi ambjentali tal-UE; jipproponi li jiġi stabbilit netwerk ta’ ambaxxaturi fi ħdan il-Pjattaforma għall-promozzjoni tal-implimentazzjoni tal-leġislazzjoni ambjentali fil-livelli kollha ta’ governanza, li jikkomplementa b’dan il-mod l-EIR u TAIEX;

63. jipproponi li jkun hemm aktar iffukar fuq l-aspetti ta’ implimentazzjoni/sfidi tal-politika ambjentali tal-UE permezz ta’ opinjonijiet tal-KtR kif ukoll il-ħidma ta’ ċentri reġjonali futuri ([8]) sabiex jiġu indirizzati l-lakuni u jinstabu soluzzjonijiet imfassla apposta;

64. jipproponi li t-tieni kapitolu jindirizza t-tranżizzjonijiet prinċipali (it-tranżizzjoni tal-enerġija, l-ekonomija ċirkolari, it-tranżizzjoni tal-mobilità, it-tranżizzjoni fil-produzzjoni u l-konsum tal-ikel u t-tranżizzjoni minn infrastruttura griża għal infrastruttura ekoloġika u blu) u jipproponi l-qafas leġislattiv u finanzjarju meħtieġ biex jiġu ffaċilitati dawn it-tranżizzjonijiet b’mod li jistimula aktar l-innovazzjoni f’reġjuni pijunieri u jappoġġa r-reġjuni b’livell għoli ta’ karbonju għaddejjin minn tranżizzjonijiet tal-enerġija li jiswew ħafna flus;

65. jissottolinja li t-tieni kapitolu teħtieġ l-implimentazzjoni permezz ta’ tranżizzjoni b’azzjonijiet l-aġendi tal-UE u finanzjament biex jiffaċilitaw kull tranżizzjoni u l-implimentazzjoni ulterjuri tal-innovazzjoni fuq il-post. Dan jinvolvi azzjonijiet konkreti fil-livell reġjonali u lokali. It-8 EAP għandu jistimula l-iżvilupp ta’ aġendi ta’ tranżizzjoni nazzjonali u reġjonali. Dawn l-aġendi, li jidentifikaw l-isfidi, azzjonijiet konġunti u risponsi politiċi adatti, jistgħu jiġu prodotti permezz ta’ kokreazzjoni;

66. jipproponi li t-tielet kapitolu jħeġġeġ l-innovazzjoni u l-investiment ekoloġiku. Huwa importanti ħafna li jkun hemm iktar innovazzjoni, biex jiġu ffaċċjati l-isfidi ambjentali u klimatiċi. Dan il-kapitolu għandu jagħti rwol aktar prominenti lir-riċerka billi titfassal reazzjoni politika adatta;

([7]) Opinjoni tal-KtR: ENVE-VI/021.
([8]) https://ec.europa.eu/commission/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_mt

67. jenfasizza li t-tielet kapitolu jeħtieġ l-implimentazzjoni permezz ta' aġenda ta' innovazzjoni ekoloġika tal-UE aġenda lejn għajxien b'saħħtu, soċjetà sostenibbli u ekonomija ċirkolari. L-aġenda għandha tappoġġja r-riċerka u l-iżvilupp. Għandha tkun koproduzzjoni bejn dawk li jfasslu l-politika (tal-UE, nazzjonali, reġjonali u lokali), l-industrija u l-akkademja u għandha tidentifika l-isfidi, ir-risponsi politiċi u approċċi konġunti għas-soluzzjoni tal-problemi. Tali aġenda tħeġġeġ lill-Kummissjoni Ewropea, l-Istati Membri, il-bliet u r-reġjuni biex japplikaw approċċi sistemiċi innovattivi u jistabbilixxu jew jiffaċilitaw sħubijiet fi proġetti ta' innovazzjoni ekoloġiċi u jindirizzaw ir-rwol tal-gvernijiet bħala "l-faċilitaturi tat-tnedija";

68. jipproponi li r-raba' kapitolu jindirizza sfidi globali usa'. L-iżviluppi u l-istrateġiji internazzjonali, bħall-Ftehim ta' Pariġi u l-SDGs, il-Konvenzjoni dwar id-Diversità Bijoloġika u l-Aġenda Urbana tan-NU, jinfluwenzaw b'mod qawwi il-politiki dwar l-ambjent u l-klima. Apparti dan kollu, ħafna mill-għanijiet ta' prijorità tat-8 EAP jistgħu jintlaħqu biss f'kooperazzjoni mal-pajjiżi msieħba jew bħala parti minn approċċ globali, għalhekk it-titjib tal-kapaċità tal-gvernijiet lokali u reġjonali li jkunu involuti fil-kooperazzjoni deċentralizzata jista' jkun ta' benefiċċju sinifikanti. L-indirizzar tat-tniġġis ikkawżat mill-industrija, it-turiżmu u l-attività domestika, u l-indirizzar tal-kriminalità ambjentali jeħtieġu impenn internazzjonali segwit minn azzjoni magħquda.

69. jenfasizza li r-raba' kapitolu jeħtieġ implimentazzjoni permezz ta' aġenda internazzjonali dwar l-ambjent u l-klima għall-UE biex tgħin lill-Unjoni tindirizza dawn l-isfidi kif ukoll biex taqdi rwol prinċipali fix-xena internazzjonali billi tuża l-politiki ekonomiċi u kummerċjali għall-benefiċċju tal-ambjent u tal-klima globali;

70. jipproponi li il-ħames kapitolu jittratta komunikazzjoni u jiffoka fuq is-sensibilizzazzjoni dwar l-importanza u l-benefiċċji ta' implimentazzjoni soda tat-8 EAP, kif ukoll il-valur miżjud tat-8 EAP għaċ-ċittadini, in-negozji u l-ambjent. L-implimentazzjoni tal-EAP għandha tkun iffaċilitata bil-kbir b'fehim aħjar fost iċ-ċittadini u l-partijiet interessati l-oħra tal-UE l-prijoritajiet ambjentali, l-azzjonijiet li għandhom jittieħdu, u riżultati konkreti li jistgħu jġibu magħhom.

Brussell, is-7 ta' Frar 2019.

Il-President

tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni

Karl-Heinz LAMBERTZ

III

(Atti preparatorji)

IL-KUMITAT EWROPEW TAR-REĠJUNI

IL-KUMITAT TAR-REĠJUNI

IL-133 SESSJONI PLENARJA TAL-KTR, 6.2.2019–7.2.2019

Opinjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar "Ewropa Kreattiva u Aġenda Ġdida Ewropea għall-Kultura"

(2019/C 168/07)

Relatur:	János Ádám KARÁCSONY (HU/EPP), Local councillor, Tahitótfalu village
Dokument ta' referenza:	Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi l-programm Ewropa Kreattiva (mill-2021 sal-2027) u li jħassar ir-Regolament (UE) Nru 1295/2013 COM(2018) 366 final Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u l-Kumitat tar-Reġjuni – Aġenda Ġdida Ewropea għall-Kultura COM(2018) 267 final

I. **RAKKOMANDAZZJONIJIET SABIEX JITRESSQU EMENDI**

Emenda 1

Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi l-programm Ewropa Kreattiva (mill-2021 sal-2027) u li jħassar ir-Regolament (UE) Nru 1295/2013 Preambolu, Premessa 6

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Il-Programm jenħtieġ li jqis in-natura doppja tas-setturi kulturali u kreattivi filwaqt li jirrikonoxxi, minn naħa waħda, il-valur intrinsiku u artistiku tal-kultura u, min-naħa l-oħra, il-valur ekonomiku ta' dawk is-setturi, ***inkluż*** il-kontribut aktar wiesa' tagħhom ***għat-tkabbir u l-kompetittività***, u għall-kreattività u l-innovazzjoni. Dan jeħtieġ setturi kulturali u kreattivi Ewropej qawwija, b'mod partikolari industrija awdjoviżiva Ewropea vivaċi, li l-kapaċità tagħha li tilħaq udjenzi kbar u l-importanza ekonomika tagħha, inkluż għal setturi kreattivi oħra u għat-turiżmu kulturali, ikunu ġew ikkunsidrati […]	Il-Programm jenħtieġ li jqis in-natura doppja tas-setturi kulturali u kreattivi filwaqt li jirrikonoxxi, minn naħa waħda, il-valur intrinsiku u artistiku tal-kultura u, min-naħa l-oħra, il-valur ekonomiku ta' dawk is-setturi, ***kif ukoll*** il-kontribut aktar wiesa' tagħhom ***għat-tisħiħ tal-koeżjoni ekonomika, soċjali u territorjali fl-UE, kif ukoll għall-kompetittività***, u għall-kreattività u l-innovazzjoni. Dan jeħtieġ setturi kulturali u kreattivi Ewropej qawwija, b'mod partikolari industrija awdjoviżiva Ewropea vivaċi, li l-kapaċità tagħha li tilħaq udjenzi kbar u l-importanza ekonomika tagħha, inkluż għal setturi kreattivi oħra, ***l-iżvilupp territorjali u r-rabtiet tiegħu mal-Istrateġija ta' Speċjalizzazzjoni Intelliġenti*** u għat-turiżmu kulturali, ikunu ġew ikkunsidrati […]

Raġuni

Il-Kooperazzjoni Reġjonali u Territorjali Ewropea toħloq tkabbir u impjiegi u tippromovi l-Ewropa bħala destinazzjoni, inkluż permezz ta' rotot kulturali makroreġjonali. Hemm raġuni biex nibnu fuq dawn l-esperjenzi biex titħeġġeġ il-promozzjoni tal-kultura fil-livell territorjali abbażi tal-prinċipji tal-Artikolu 174 tat-TFUE u biex jissaħħaħ ir-rwol tagħha fl-iżvilupp territorjali mmexxi mill-innovazzjoni. Kif indikat fil-pjan ta' azzjoni għal Aġenda Ġdida Ewropea għall-Kultura, il-Kummissjoni għandha l-intenzjoni li tkompli tappoġġja r-reġjuni li jimplimentaw l-Ispeċjalizzazzjoni Intelliġenti u l-istrateġiji makroreġjonali ffukati fuq il-kultura u jippromovu t-turiżmu kulturali sostenibbli.

Emenda 2

Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi l-programm Ewropa Kreattiva (mill-2021 sal-2027) u li jħassar ir-Regolament (UE) Nru 1295/2013 Preambolu, Premessa (20)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Filwaqt li jirrifletti l-importanza tal-indirizzar tat-tibdil fil-klima b'konformità mal-impenji tal-Unjoni rigward l-implimentazzjoni tal-Ftehim ta' Pariġi dwar il-Klima u tal-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli tan-Nazzjonijiet Uniti, dan il-Programm se jikkontribwixxi lejn l-integrazzjoni ta' azzjonijiet klimatiċi u lejn il-kisba ta' mira ġenerali fejn **25 %** tal-infiq tal-baġit tal-UE jappoġġa għanijiet relatati mal-klima. L-azzjonijiet rilevanti se jiġu identifikati matul it-tħejjija u l-implimentazzjoni tal-Programm, u se jiġu vvalutati mill-ġdid fil-kuntest tal-evalwazzjonijiet u tal-proċessi ta' rieżami rilevanti.	Filwaqt li jirrifletti l-importanza tal-indirizzar tat-tibdil fil-klima b'konformità mal-impenji tal-Unjoni rigward l-implimentazzjoni tal-Ftehim ta' Pariġi dwar il-Klima u tal-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli tan-Nazzjonijiet Uniti ***bħala pijunier***, dan il-Programm se jikkontribwixxi lejn l-integrazzjoni ta' azzjonijiet klimatiċi u lejn il-kisba ta' mira ġenerali fejn **30 %** tal-infiq tal-baġit tal-UE jappoġġa għanijiet relatati mal-klima ***u jappoġġja l-integrazzjoni tal-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli fil-politiki kollha tal-Unjoni***. L-azzjonijiet rilevanti se jiġu identifikati matul it-tħejjija u l-implimentazzjoni tal-Programm, u se jiġu vvalutati mill-ġdid fil-kuntest tal-evalwazzjonijiet u tal-proċessi ta' rieżami rilevanti.

Raġuni

L-emenda għandha l-għan li tenfasizza l-importanza tal-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli u tirrifletti l-pożizzjoni tal-KtR dwar il-finanzjament tagħhom.

Emenda 3

Preambolu, Premessa (22)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Sa mill-ħolqien tagħha, l-Akkademja Ewropea tal-Films żviluppat kompetenza unika u tinsab f'pożizzjoni unika biex toħloq komunità pan-Ewropea ta' persuni li joħolqu l-films u professjonisti tal-films, bl-għan li l-films Ewropej jiġu promossi u disseminati lil hinn mill-fruntieri nazzjonali tagħhom biex tiżi żviluppata udjenza verament Ewropea. Għalhekk, jenħtieġ li tkun eliġibbli għal appoġġ dirett mill-Unjoni.	

Raġuni

Din id-dispożizzjoni tammonta għal diskriminazzjoni pożittiva mhux xierqa favur dan il-korp. M'hemmx ġustifikazzjoni biżżejjed għall-ħtieġa ta' appoġġ dirett mill-UE għal dan il-korp u kwalunkwe appoġġ dirett ma jkunx trasparenti.

Emenda 4

Preambolu, Premessa 23

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Sa mill-ħolqien tagħha, l-Orkestra taż-Żgħażagħ tal-Unjoni Ewropea żviluppat kompetenza unika fil-promozzjoni tad-djalogu interkulturali, tar-rispett reċiproku u tal-fehim permezz tal-kultura. L-Orkestra taż-Żgħażagħ tal-Unjoni Ewropea hija partikolari minħabba li hija orkestra Ewropea li tmur lil hinn mill-konfini kulturali, u hija magħmula minn mużiċisti żgħażagħ li jintgħażlu skont kriterji eżiġenti ta' kwalità permezz ta' proċess annwali rigoruż ta' udjenza bi prova li jsir fl-Istati Membri kollha. Għalhekk, jenħtieġ li tkun eliġibbli għal appoġġ dirett mill-Unjoni.	Sa mill-ħolqien tagħha, l-Orkestra taż-Żgħażagħ tal-Unjoni Ewropea żviluppat kompetenza unika fil-promozzjoni tad-djalogu interkulturali, tar-rispett reċiproku u tal-fehim permezz tal-kultura. L-Orkestra taż-Żgħażagħ tal-Unjoni Ewropea hija partikolari minħabba li hija orkestra Ewropea li tmur lil hinn mill-konfini kulturali, u hija magħmula minn mużiċisti żgħażagħ li jintgħażlu skont kriterji eżiġenti ta' kwalità permezz ta' proċess annwali rigoruż ta' udjenza bi prova li jsir fl-Istati Membri kollha. Għalhekk, ***sakemm il-partijiet kollha kkonċernati jikkonformaw bis-sħiħ ma' dan ir-Regolament***, jenħtieġ li tkun eliġibbli għal appoġġ dirett mill-Unjoni.

Raġuni

Għar-raġunijiet stipulati hawn fuq fit-test tal-Kummissjoni, l-orkestra taż-żgħażagħ għandha tkun eliġibbli għal appoġġ dirett mill-UE u l-programm Ewropa Kreattiva 2021-2027, sakemm ikun hemm konformità mar-regoli kollha dwar il-finanzjament.

Emenda 5

Preambolu, Premessa (25)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Sabiex jiġi żgurat li l-allokazzjoni ta' fondi mill-baġit ġenerali tal-Unjoni ssir b'mod effiċjenti, hemm bżonn li jiġu żgurati l-valur miżjud Ewropew tal-azzjonijiet u l-attivitajiet kollha li jitwettqu skont il-Programm, u l-kumplimentarjetà tagħhom mal-attivitajiet tal-Istati Membri, filwaqt li jenħtieġ li jiġu mfittxija l-konsistenza, il-kumplimentarjetà u sinerġiji ma' programmi ta' finanzjament li jappoġġaw l-oqsma ta' politika b'rabtiet mill-qrib ma' xulxin kif ukoll ma' politiki orizzontali bħall-politika tal-UE dwar il-kompetizzjoni.	Sabiex jiġi żgurat li l-allokazzjoni ta' fondi mill-baġit ġenerali tal-Unjoni ssir b'mod effiċjenti, hemm bżonn li jiġu żgurati l-valur miżjud Ewropew tal-azzjonijiet u l-attivitajiet kollha li jitwettqu skont il-Programm, u l-kumplimentarjetà tagħhom mal-attivitajiet tal-Istati Membri ***u tar-reġjuni***, filwaqt li jenħtieġ li jiġu mfittxija l-konsistenza, il-kumplimentarjetà u sinerġiji ma' programmi ta' finanzjament li jappoġġaw l-oqsma ta' politika b'rabtiet mill-qrib ma' xulxin kif ukoll ma' politiki orizzontali bħall-politika tal-UE dwar il-kompetizzjoni.

Raġuni

Jeħtieġ ukoll li tiġi kkunsidrata l-komplementarjetà mal-attivitajiet tar-reġjuni, fid-dawl tal-fatt li f'dan il-livell hemm politiki proprji li jinbtu mill-ispeċifiċitajiet tagħhon, l-iżjed b'rabta mar-reġjuni ultraperiferiċi.

Emenda 6

Preambolu, żid premessa ġdida wara l-Premessa (34)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
	B'konformità mal-Artikolu 349 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea. il-programm għandu jqis is-sitwazzjoni speċifika – strutturali, soċjali u ekonomika – tar-reġjuni ultraperiferiċi. Għandhom jiġu pprovduti miżuri fl-oqsma kollha tal-programm biex tiżdied il-parteċipazzjoni ta' dawn ir-reġjuni u biex jiġi ffaċilitat l-iskambju kulturali bejniethom u l-bqija tal-UE u tad-dinja. Barra minn hekk, dawn il-miżuri għandhom jiġu mmonitorjati u evalwati.

Raġuni

Il-programm għandu jkun fih referenza għas-sitwazzjoni speċifika ta' dawn ir-reġjuni għaliex, minkejja li huma remoti, jagħmlu parti minn ċerti Stati Membri tal-UE. Peress li jarrikkixxu l-kultura Ewropea, ir-relazzjonijiet kulturali tagħhom mal-Unjoni għandhom jissaħħu anke jekk il-programm attwali ma jinkludi l-ebda referenza għalihom.

Emenda 7

Artikolu 3(2)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
(a) (a) it-tisħiħ tad-dimensjoni ekonomika, soċjali u esterna tal-kooperazzjoni fil-livell Ewropew biex jiġu żviluppati u promossi d-diversità kulturali Ewropea u l-wirt kulturali tal-Ewropa, filwaqt li tissaħħaħ il-kompetittività tas-setturi kulturali u kreattivi Ewropej u jittejbu r-relazzjonijiet kulturali internazzjonali;	(a) enhancing the economic, social and external dimension of European level cooperation to develop and promote European cultural diversity and Europe's cultural heritage and strengthening the competitiveness of the European cultural and creative sectors, ***with special attention to small and medium-sized enterprises (SMEs)*** and reinforcing international cultural relations;

Raġuni

L-ambitu tal-għanijiet speċifiċi tal-programm għandu jkun usa' u jmur taħt il-livell tas-CCS billi jiffoka fuq intrapriżi mikro, żgħar u ta' daqs medju sabiex tintwera b'mod preċiż ir-realtà tal-persuni li jaħdmu fis-setturi tal-kreattività u l-kultura.

Emenda 8

Artikolu 4

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
B'konformità mal-għanijiet imsemmija fl-Artikolu 3, il-fergħa "KULTURA"għandu jkollha l-prijoritajiet li ġejjin:	B'konformità mal-għanijiet imsemmija fl-Artikolu 3, il-fergħa "KULTURA"għandu jkollha l-prijoritajiet li ġejjin:
(a) it-tisħiħ tad-dimensjoni transfruntiera u taċ-ċirkolazzjoni ta' operaturi u xogħlijiet kulturali u kreattivi Ewropej;	(a) it-tisħiħ tad-dimensjoni transfruntiera u taċ-ċirkolazzjoni ta' operaturi u xogħlijiet kulturali u kreattivi Ewropej, ***fil-waqt li jiġu kkunsidrati b'mod speċjali dawk ir-reġjuni bi żvantaġġi ġeografiċi speċifiċi bħar-reġjuni ultraperiferiċi***;
(b) iż-żieda tal-parteċipazzjoni kulturali fl-Ewropa kollha;	(b) iż-żieda tal-parteċipazzjoni kulturali fl-Ewropa kollha;
(c) il-promozzjoni tar-reżiljenza u l-inklużjoni soċjali permezz tal-kultura u tal-wirt kulturali;	(c) il-promozzjoni tar-reżiljenza u l-inklużjoni soċjali ***kif ukoll l-innovazzjoni***, permezz tal-kultura u tal-wirt kulturali;
(d) it-tisħiħ tal-kapaċità tas-setturi kulturali u kreattivi Ewropej bl-għan li dawn jirnexxu;	(d) it-tisħiħ tal-kapaċità tas-setturi kulturali u kreattivi Ewropej bl-għan li dawn jirnexxu, u biex jinħolqu l-impjiegi u t-tkabbir ***u jikkontribwixxu għall-iżvilupp lokali u reġjonali***;
(e) biex jinħolqu l-impjiegi u t-tkabbir;	(e) it-tisħiħ tal-identità u tal-valuri Ewropej permezz tal-kuxjenza ***u skambji*** kulturali, l-edukazzjoni artistika u l-kreattività bbażata fuq il-kultura fl-edukazzjoni;
(f) (f) it-tisħiħ tal-identità u tal-valuri Ewropej permezz tal-kuxjenza kulturali, l-edukazzjoni artistika u l-kreattività bbażata fuq il-kultura fl-edukazzjoni; ----TO BE SEPARATED- (g) l-għoti ta' kontribut lejn l-istrateġija globali tal-Unjoni għar-relazzjonijiet internazzjonali permezz tad-diplomazija kulturali.	(f) (f) l-għoti ta' kontribut lejn l-istrateġija globali tal-Unjoni għar-relazzjonijiet internazzjonali permezz tad-diplomazija kulturali, ***inklużi r-reġjuni ultraperiferiċi bħala atturi ewlenin***.

Raġuni

Jeħtieġ li tingħata attenzjoni speċjali liż-żoni remoti bi żvantaġġi ġeografiċi, u din is-sitwazzjoni partikolari tar-reġjuni ultraperiferiċi tiġi rikonoxxuta fl-Artikolu 349 tat-TFUE.

Emenda 9

Artikolu 6

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
(d) (d) it-twaqqif u l-għoti ta' appoġġ lil Desks tal-Programm għal għanijiet ta' promozzjoni tal-Programm fil-pajjiż tagħhom, u biex iħeġġu l-kooperazzjoni transfruntiera fis-setturi kulturali u kreattivi.	(d) (d) it-twaqqif u l-għoti ta' appoġġ lil Desks tal-Programm ***u n-networking tagħhom*** għal għanijiet ta' promozzjoni tal-Programm ***fil-livell nazzjonali, reġjonali u lokali*** fil-pajjiż tagħhom, u biex iħeġġu l-kooperazzjoni transfruntiera fis-setturi kulturali u kreattivi.

Raġuni

Kif enfasizzat fir-Rapport ta' Evalwazzjoni ta' Nofs it-terminu tal-programm Ewropa Kreattiva (2014-2020), il-programm jilħaq liċ-ċittadini permezz tax-xogħlijiet u l-attivitajiet appoġġjati, u jarrikkixxi l-identitajiet Ewropej tagħhom. Is-suċċess globali jiddependi fuq l-effiċjenza fit-tixrid ta' informazzjoni u s-sensibilizzazzjoni dwar l-opportunitajiet u l-isfidi fil-livell tagħhom. L-Uffiċċji tal-Ewropa Kreattiva għandhom jitħeġġu jiżviluppaw ir-rwol tagħhom, billi jaqsmu l-istejjer ta' suċċess mhux biss minn pajjiżhom iżda pjuttost fil-livell pan-Ewropew, kif ukoll fl-istrutturi lokali u reġjonali.

Emenda 10

Artikolu 7(1)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Il-pakkett finanzjarju għall-implimentazzjoni tal-Programm għall-perjodu mill-2021 sal-2027 għandu jkun ta' EUR ***1 850 000 000***, f'termini ta' prezzijiet attwali.	Il-pakkett finanzjarju għall-implimentazzjoni tal-Programm għall-perjodu mill-2021 sal-2027 għandu jkun ta' EUR ***2 000 000 000***, f'termini ta' prezzijiet attwali.
Il-programm għandu jiġi implimentat skont id-distribuzzjoni finanzjarja indikattiva li ġejja:	Il-programm għandu jiġi implimentat skont id-distribuzzjoni finanzjarja indikattiva li ġejja:
— sa EUR ***609 000 000*** għall-għan imsemmi fl-Artikolu 3(2)(a) (il-fergħa KULTURA);	— sa EUR ***759 000 000*** għall-għan imsemmi fl-Artikolu 3(2)(a) (il-fergħa KULTURA);
— sa EUR 1 081 000 000 għall-għan imsemmi fl-Artikolu 3(2)(b) (il-fergħa MEDIA);	— sa EUR 1 081 000 000 għall-għan imsemmi fl-Artikolu 3(2)(b) (il-fergħa MEDIA);
— sa EUR 160 000 000 għall-attivitajiet imsemmija fl-Artikolu 3(2)(c) (il-fergħa TRANSSETTORJALI).	— sa EUR 160 000 000 għall-attivitajiet imsemmija fl-Artikolu 3(2)(c) (il-fergħa TRANSSETTORJALI).

Raġuni

Il-kultura u l-wirt kulturali għandhom jiġu integrati aħjar fil-prijoritajiet tal-QFP li jmiss kemm permezz ta' mainstreaming kif ukoll l-iffissar ta' mira baġitarja ta' aktar minn EUR 2 biljun għall-programm "Ewropa Kreattiva"; Kważi 78 % aktar finanzjament huwa ppjanat għas-sottoprogramm MEDIA milli għas-sottoprogramm KULTURA, minkejja l-fatt li s-sottoprogramm KULTURA jkopri aktar setturi tal-arti; għalhekk nissuġġerixxu li ż-żieda proposta ta' EUR 150 000 000 tiġi allokata għas-sottoprogramm KULTURA.

Emenda 11

Artikolu 7(4)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Riżorsi allokati lill-Istati Membri taħt ġestjoni kondiviża jistgħu, fuq it-talba tagħhom, jiġu ttrasferiti għall-Programm. Il-Kummissjoni għandha timplimenta dawn ir-riżorsi direttament skont l-[Artikolu 62(1)(a)] tar-Regolament Finanzjarju jew indirettament skont l-[Artikolu 62(1)(c)] ta' dak ir-Regolament. **Fejn possibbli dawn i**r-riżorsi għandhom jintużaw għall-benefiċċju tal-Istat Membru kkonċernat.	Riżorsi allokati lill-Istati Membri taħt ġestjoni kondiviża jistgħu, fuq it-talba tagħhom, jiġu ttrasferiti għall-Programm. Il-Kummissjoni għandha timplimenta dawn ir-riżorsi direttament skont l-[Artikolu 62(1)(a)] tar-Regolament Finanzjarju jew indirettament skont l-[Artikolu 62(1)(c)] ta' dak ir-Regolament. **I**r-riżorsi għandhom jintużaw għall-benefiċċju tal-Istat Membru kkonċernat.

Raġuni

Fl-Artikolu 7(4) tal-proposta, fejn Stat Membru jittrasferixxi parti mill-allokazzjoni tiegħu ta' riżorsi ġestiti b'mod konġunt lill-programm Ewropa Kreattiva, iqajjem ċertu tħassib. F'dan il-każ, l-Istat Membru ma għandux biżżejjed garanziji li dawn ir-riżorsi se jkunu allokati għall-benefiċċju tal-Istat Membru kkonċernat. Għaldaqstant, il-proposta għandha tiġi abbozzata b'tali mod li dawn ir-riżorsi huma ċerti li għandhom jintużaw għall-benefiċċju tal-Istat Membru kkonċernat.

Emenda 12

Għal Artikolu 13 ġdid

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
	Il-proċedura tal-kumitat ***1. Il-Kummissjoni għandha tkun assistita minn kumitat (il-"Kumitat tal-Ewropa Kreattiva"). Dak il-kumitat għandu jkunu kumitat fit-tifsira tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.*** ***2. Il-Kumitat tal-Ewropa Kreattiva jista' jiltaqa' f'konfigurazzjonijiet speċifiċi biex jitratta kwistjonijiet konkreti relatati mas-Sottoprogrammi u l-Fergħa Transettorjali.*** ***3. Fejn issir referenza għal dan il-paragrafu, għandu japplika l-Artikolu 4 tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.*** ***4. Fejn issir referenza għal dan il-paragrafu, għandu japplika l-Artikolu 5 tar-Regolament (UE) Nru 182/2011."***

Raġuni

Il-prinċipji ta' sussidjarjetà u proporzjonalità se jintlaħqu kompletament biss jekk il-"Proċedura ta' Kumitat"terġa' tiddaħħal fil-proposta biex jiġi żgurat skrutinju xieraq tal-Istat Membru rigward il-ġestjoni tal-programm.

Emenda 13

Artikolu 15

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Il-Kummissjoni, f'kooperazzjoni mal-Istati Membri, għandha tiżgura l-konsistenza u l-kumplimentarjetà globali tal-Programm mal-politiki u l-programmi rilevanti, b'mod partikolari dawk li jirrigwardaw il-bilanċ bejn is-sessi, l-edukazzjoni, iż-żgħażagħ u s-solidarjetà, l-impjiegi u l-inklużjoni soċjali, ir-riċerka u l-innovazzjoni, l-industrija u l-intrapriżi, l-agrikoltura u l-iżvilupp rurali, l-ambjent u l-azzjoni klimatika, il-koeżjoni, il-politika reġjonali u urbana, l-għajnuna mill-Istat u l-kooperazzjoni u l-iżvilupp internazzjonali.	Il-Kummissjoni, f'kooperazzjoni mal-Istati Membri, għandha tiżgura l-konsistenza u l-kumplimentarjetà globali tal-Programm mal-politiki u l-programmi rilevanti, b'mod partikolari dawk li jirrigwardaw il-bilanċ bejn is-sessi, l-edukazzjoni, iż-żgħażagħ u s-solidarjetà, ***il-protezzjoni tal-minoranzi u b'mod partikolari l-preservazzjoni tal-wirt tal-minoranzi nazzjonali, etniċi u lingwistiċi indiġeni***, l-impjiegi u l-inklużjoni soċjali, ir-riċerka u l-innovazzjoni, ***it-turiżmu sostenibbli***, l-industrija u l-intrapriżi, l-agrikoltura u l-iżvilupp rurali, l-ambjent u l-azzjoni klimatika, il-koeżjoni, il-politika reġjonali u urbana, l-għajnuna mill-Istat u l-kooperazzjoni u l-iżvilupp internazzjonali.

Raġuni

It-Turiżmu tal-Wirt Kulturali huwa komponent u kontributur ewlieni għall-attrazzjoni tal-Ewropa, ir-reġjuni, il-bliet, u ż-żoni rurali tagħha f'termini ta' investiment esoġenu tas-settur privat, li jiżviluppa kwartieri kreattivi kulturali u jattira talenti u negozji mingħajr xkiel – b'hekk tissaħħaħ il-kompetittività reġjonali kemm fl-Ewropa u kif ukoll globalment. Barra minn hekk, peress li ħafna ċittadini tal-UE (madwar 50 miljun persuna) għandhom ċittadinanza li hija differenti mil-lingwa materna tagħhom u min-nazzjonalità tagħhom, jeħtieġ li jitqiesu wkoll l-interessi tagħhom fil-proċess leġislattiv tal-Unjoni.

Emenda 14

Artikolu 18(2)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
L-evalwazzjoni interim tal-Programm għandha titwettaq ladarba jkun hemm biżżejjed informazzjoni disponibbli dwar l-implimentazzjoni tal-Programm, iżda mhux aktar tard minn erba' snin wara l-bidu tal-implimentazzjoni tal-programm.	L-evalwazzjoni interim tal-Programm għandha titwettaq ladarba jkun hemm biżżejjed informazzjoni disponibbli dwar l-implimentazzjoni tal-Programm, iżda ***r-rapport ta' evalwazzjoni ta' nofs it-term għandu jiġi komunikat*** mhux aktar tard minn erba' snin wara l-bidu tal-implimentazzjoni tal-programm.

Raġuni

Ir-rapport ta' evalwazzjoni ta' nofs it-term huwa strumentali fit-tfassil tal-programm qafas li jmiss, u għalhekk għandu jkun lest u disponibbli fil-ħin għall-perjodu ta' programmazzjoni li jmiss.

Emenda 15

Anness 1 Fergħa Kultura

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Azzjonijiet settorjali:	**Azzjonijiet settorjali:**
(a) Appoġġ għas-settur tal-mużika: promozzjoni tad-diversità, tal-kreattività u tal-innovazzjoni fis-settur tal-mużika, b'mod partikolari d-distribuzzjoni tar-repertorju mużikali fl-Ewropa u lil hinn minnha, azzjonijiet ta' taħriġ u l-iżvilupp tal-udjenzi għar-repertorju Ewropew, kif ukoll appoġġ għall-ġbir u l-analiżi tad-data;	(a) Appoġġ għas-settur tal-mużika: promozzjoni tad-diversità, tal-kreattività u tal-innovazzjoni fis-settur tal-mużika, b'mod partikolari d-distribuzzjoni tar-repertorju mużikali fl-Ewropa u lil hinn minnha, azzjonijiet ta' taħriġ u l-iżvilupp tal-udjenzi għar-repertorju Ewropew, kif ukoll appoġġ għall-ġbir u l-analiżi tad-data;
(b) Appoġġ għas-settur tal-kotba u tal-pubblikazzjoni: azzjonijiet immirati għall-promozzjoni tad-diversità, tal-kreattività u tal-innovazzjoni, b'mod partikolari t-traduzzjoni u l-promozzjoni tal-letteratura Ewropea fost il-fruntieri fl-Ewropa u lil hinn minnha, taħriġ u skambji għall-professjonisti fis-settur, l-awturi u t-tradutturi kif ukoll proġetti transnazzjonali għall-kollaborazzjoni, l-innovazzjoni u l-iżvilupp fis-settur;	(b) Appoġġ għas-settur tal-kotba u tal-pubblikazzjoni: azzjonijiet immirati għall-promozzjoni tad-diversità, tal-kreattività u tal-innovazzjoni, b'mod partikolari t-traduzzjoni u l-promozzjoni tal-letteratura Ewropea fost il-fruntieri fl-Ewropa u lil hinn minnha, taħriġ u skambji għall-professjonisti fis-settur, l-awturi u t-tradutturi kif ukoll proġetti transnazzjonali għall-kollaborazzjoni, l-innovazzjoni u l-iżvilupp fis-settur;
(c) Appoġġ għas-setturi tal-arkitettura u tal-wirt kulturali: azzjonijiet immirati għall-mobbiltà tal-operaturi, il-bini tal-kapaċità, l-iżvilupp tal-udjenzi u l-internazzjonalizzazzjoni tas-setturi tal-wirt kulturali u tal-arkitettura, il-promozzjoni ta' Baukultur, l-appoġġ għas-salvagwardja, għall-konservazzjoni u għat-titjib tal-wirt kulturali u tal-valuri tiegħu permezz ta' attivitajiet ta' sensibilizzazzjoni, ta' netwerking u ta' tagħlim bejn il-pari;	(c) Appoġġ għas-setturi tal-arkitettura u tal-wirt kulturali: azzjonijiet immirati għall-mobbiltà tal-operaturi, il-bini tal-kapaċità, l-iżvilupp tal-udjenzi u l-internazzjonalizzazzjoni tas-setturi tal-wirt kulturali u tal-arkitettura, il-promozzjoni ta' Baukultur, l-appoġġ għas-salvagwardja, għall-konservazzjoni u għat-titjib tal-wirt kulturali, ***inkluż kultura tradizzjonali folkloristika***, u tal-valuri tiegħu permezz ta' attivitajiet ta' sensibilizzazzjoni, ta' netwerking u ta' tagħlim bejn il-pari;
(d) Appoġġ għal setturi oħra: azzjonijiet immirati favur l-iżvilupp tal-aspetti kreattivi tas-setturi tad-disinn u tal-moda u tat-turiżmu kulturali, kif ukoll il-promozzjoni u r-rappreżentanza tagħhom barra l-Unjoni Ewropea.	(d) Appoġġ għal setturi oħra: azzjonijiet immirati favur l-iżvilupp tal-aspetti kreattivi tas-setturi tad-disinn u tal-moda u tat-turiżmu kulturali, kif ukoll il-promozzjoni u r-rappreżentanza tagħhom barra l-Unjoni Ewropea.

Raġuni

Il-kultura tradizzjonali folkloristika fil-forom varji tagħha (l-artiġjanat, il-mużika, iż-żfin...) hija sors sinifikanti ta' vitalità għall-insedjamenti rurali b'mod partikolari, u għall-iżvilupp lokali u reġjonali u l-iskambju kulturali Ewropew. Hija wkoll strument biex tissaħħaħ l-identità kulturali Ewropea u jiġi ppreservat il-prinċipju ta' "l-unità fid-diversità".

II. RAKKOMANDAZZJONIJIET TA' POLITIKA

IL-KUMITAT EWROPEW TAR-REĠJUNI

Ewropa Kreattiva

1. jilqa' l-proposta tal-Kummissjoni dwar il-kontinwazzjoni tal-programm attwali Ewropa Kreattiva bħala programm waħdu, denju tal-atturi kollha tas-settur kulturali. Qafas finanzjarju awtonomu huwa l-aħjar mod biex tiġi żgurata l-kontinwità tal-kisbiet tal-perjodu 2014-2020 kif ukoll biex jipproduċi evalwazzjoni kredibbli għall-futur;

2. ifakkar li l-programm Ewropa Kreattiva jidħol fil-kuntest ta' proposta usa' dwar il-Qafas Finanzjarju Pluriennali li jmiss (ippubblikata fit-2 ta' Mejju 2018), għalhekk l-eżitu tan-negozjati dwar il-proposta tal-baġit għandu impatt kbir fuq il-forma finali u l-kontenut tal-programm; Ewropa Kreattiva huwa programm ta' importanza kbira għall-iżvilupp kulturali u l-internazzjonalizzazzjoni, u għalhekk jilqa' b'sodisfazzjon iż-żieda fl-allokazzjoni lill-programm. Huwa kruċjali li ma titnaqqasx din il-parti tal-baġit tal-UE, mhux l-inqas fid-dawl tal-isfidi li tiffaċċja l-kooperazzjoni Ewropea;

3. iqajjem kuxjenza dwar l-espansjoni tal-kultura bħala qasam ta' politika: l-għadd ta' proġetti transsettorjali li jinvolvu l-kultura qed jikber, u jindirizzaw oqsma bħar-riġenerazzjoni urbana, l-għoti tas-setgħa liż-żgħażagħ, is-saħħa, il-benessri u l-inklużjoni soċjali. Il-Kumitat jilqa' l-fatt li l-proposta tirrifletti dan il-fenomenu;

4. fir-rigward tar-rwol tal-arti u l-kultura fit-tiswir tal-identità u l-ħolqien tal-koeżjoni, jiġbed l-attenzjoni lejn l-importanza tal-libertà artistika u l-libertà ta' espressjoni, li għandhom jiġu ggarantiti skont il-valuri universali tad-dinjità tal-bniedem, l-ugwaljanza u s-solidarjetà, kif ukoll il-prinċipji tad-demokrazija u l-istat tad-dritt;

5. barra minn hekk, jemmen li huwa fundamentali għall-iżvilupp tal-"identità ċivika Ewropea"li l-azzjonijiet u r-riżorsi jkunu mmirati lejn it-tixrid ta' elementi komuni li l-Ewropej kollha naqsmu bejnietna, f'oqsma bħall-istorja, il-kultura u l-patrimonju. F'dan ir-rigward, il-programm Ewropa Kreattiva estiż u l-Aġenda Ewropea għall-Kultura huma partikolarment rilevanti;

6. bi pjaċir jinnota li l-proposta tirrifletti id-dimensjonijiet soċjali, ekonomiċi u esterni kif ukoll il-wirt kulturali u diġitali bħala żżewġ azzjonijiet trasversali tal-Aġenda Ewropea Ġdida għall-Kultura billi jiġu assenjati azzjonijiet lilhom;

7. jilqa' d-dimensjoni internazzjonali rinfurzata tal-proposta iżda jiġbed l-attenzjoni għall-isfidi li jinsabu fir-rikonċiljazzjoni tal-prijoritajiet fi ħdan u lil hinn mill-UE;

8. jilqa' r-referenzi għas-sinerġiji ma' – fost oħrajn – politiki reġjonali, urbani u rurali tul il-programm kollu li huma "strumentali għall-promozzjoni tar-ristawr tal-wirt kulturali u għall-appoġġ tal-industriji kulturali u kreattivi" ([1]).

9. jipproponi wkoll li tissaħħaħ ir-referenza għar-rwol ewlieni tal-awtoritajiet lokali u reġjonali fil-promozzjoni u t-tixrid tal-ħajja artistika u kulturali tal-komunità tagħhom, u jitlob tisħiħ tal-parteċipazzjoni tal-awtoritajiet lokali u reġjonali f'dan il-programm. F'dan il-kuntest, jenfasizza li hemm lok li jinkiseb bilanċ adegwat bejn, minn naħa, ir-riżorsi ddedikati għall-proġetti l-kbar globali, u min-naħa l-oħra, il-finanzjament tal-miżuri u l-attivitajiet iffokati fuq il-livell lokali u reġjonali, inklużi l-SMEs;

10. itenni li l-biċċa l-kbira tal-intrapriżi tas-settur tal-kultura u l-kreattività huma mikrointrapriżi, SMEs u intrapriżi b'ħaddiema li jaħdmu għal rashom li jirrikjedu inizjattivi u organizzazzjoni fil-livell lokali. Dan l-approċċ lokali huwa aspett pożittiv għar-reġjuni kemm għax jagħti spinta lill-ekonomiji lokali kif ukoll għax jagħti kontribut sabiex jinżammu l-ħiliet u l-impjiegi korrispondenti fil-livell lokali. Għalhekk jeħtieġ li tiġi kkunsidrata s-sitwazzjoni partikolari tal-intraprendituri u l-ħaddiema tas-settur tal-kultura, inklużi dawk li joperaw f'reġjuni b'restrizzjonijiet strutturali permanenti ([2]);

11. jesprimi tħassib li l-Orkestra taż-Żgħażagħ tal-Unjoni Ewropea (EUYO) tissemma espliċitament fil-preambolu tal-proposta bħala entità li "għandha tkun eliġibbli għal appoġġ dirett tal-Unjoni", minkejja l-fatt li l-emenda għar-Regolament attwali miftiehem mill-Istati Membri tiddikjara b'mod ċar li "[j]enħtieġ li l-finanzjament jingħata eċċezzjonalment lill-EUYO sa tmiem il-Programm Ewropa Kreattiva fil-31 ta' Diċembru 2020"; f'dan ir-rigward il-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni jixtieq jirċievi garanzija li l-partijiet rilevanti kollha jaġixxu f'konformità sħiħa mar-regolament attwali emendat bir-Regolament (UE) 2018/596 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-18 ta' April 2018.

([1]) COM(2018) 366 final.
([2]) CdR 401/2011 fin.

12. fir-rigward tas-sitwazzjoni partikolari tal-ħaddiema u l-intraprendituri fil-qasam kulturali, jenfasizza l-importanza li, fi ħdan il-programm Ewropa Kreattiva, jiġi promoss u jitħeġġeġ l-użu tal-faċilità ta' garanzija fuq is-self żviluppata fil-perjodu ta' programmazzjoni preċedenti, anke jekk il-Faċilità ta' Garanzija tinsab f'post differenti;

Il-fergħa Kultura

13. jesprimi tħassib dwar il-bilanċ tal-azzjonijiet orizzontali u settorjali ġodda minħabba li baġit li żdied bi ftit ma jippermettix awtomatikament għal numru ferm ikbar ta' prijoritajiet biex jiġu realizzati;

14. fil-każ tal-azzjonijiet settorjali:

— jirrimarka li l-enfasi fuq l-arkitettura fir-rigward tal-wirt kulturali tista' tfixkel il-kisbiet tas-Sena Ewropea tal-Wirt Kulturali 2018, li l-għan tagħha kien li jiġi esperjenzat u esplorat il-wirt kulturali Ewropew billi jitwessgħu l-orizzonti tan-nies u li wieħed imur lil hinn mill-wirt mibni; f'dan ir-rigward, jikkunsidra li għandha tiġi stabbilita linja speċifika fi ħdan il-programm Ewropa Kreattiva biex jiġi appoġġat it-tixrid tal-wirt kulturali Ewropew wara l-2018;

— jiġbed l-attenzjoni għall-fatt li l-oqsma msemmija taħt il-punt (d) – id-disinn, il-moda u t-turiżmu kulturali – għandhom natura transsettorjali, għalhekk l-appoġġ tagħhom jeħtieġ ċertu livell ta' koordinazzjoni ma' oqsma ta' politika oħrajn.

— huwa mħasseb dwar il-bilanċ bejn it-tipi differenti ta' arti fil-miżuri settorjali u l-azzjonijiet settorjali l-ġodda;

15. jissuġġerixxi li t-taqsima dwar l-identità u l-valuri Ewropej fil-fergħa tal-programm "Kultura"jkollha rabta aktar qawwija mal-Artikolu 2 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE) għall-kisba tal-għan mixtieq u jiġi evitat li l-programm jinftiehem ħażin;

16. iħeġġeġ bil-qawwa lis-setturi kulturali u awdjoviżivi kollha – bħas-settur tal-mużika – biex jittrasferixxu l-għarfien u l-ħiliet diġitali biex irawmu relazzjonijiet u joħolqu kollaborazzjonijiet innovattivi fil-livell lokali u reġjonali wkoll;

Il-fergħa Transsettorjali

17. jilqa' l-prijoritajiet il-ġodda u t-tisħiħ ta' din il-fergħa u b'hekk jiġu żgurati s-sinerġiji fi ħdan il-programm; fl-istess ħin, jirrimarka li meta mqabbla ma' din il-proposta, hemm enfasi akbar fuq il-ġbir tad-data u l-istatistika fil-Programm Ewropa Kreattiva għall-perjodu 2014-2020 f'din il-fergħa, li għandu jkun inkluż ukoll fil-programm futur;

Il-fergħa Media

18. jirrikonoxxi l-bidla fil-mudell li qed iġġib magħha l-bidla diġitali bil-mod kif il-prodotti kulturali qed jinħolqu, jiġu ġestiti, disseminati, aċċessati, ikkunsmati u msarrfin fi flus. Id-diġitalizzazzjoni ġġib magħha opportunitajiet ġodda anke biex ir-reġjuni fl-Ewropa jingħaqdu hekk kif jaqsmu xogħlijiet awdjoviżivi u jeżaminaw modi ġodda kif joħolqu rabtiet u jaqsmu l-kontenut bejniethom. Din it-tranżizzjoni tista' tgħinhom ukoll biex jiġbdu lejhom udjenzi ġodda, japprofittaw ruħhom minn kontenut alternattiv, jipprovdu servizzi ġodda u jagħtu aktar viżibbiltà lill-kontenut minn reġjuni differenti ([3]). It-tranżizzjoni diġitali se tippermetti lill-atturi kulturali jipproponu lilhom infushom bħala promoturi tal-innovazzjoni permezz ta' għodod ta' komunikazzjoni ġodda u diġitali, multidirezzjonali u fuq ħafna kanali, bl-implimentazzjoni tar-rabta mat-territorju u għalhekk huma stess isiru atturi attivi għal tkabbir kulturali u ekonomika intelliġenti u sostenibbli;

19. f'dan il-kuntest, jiġbed l-attenzjoni fuq l-għadd konsiderevoli ta' artisti li x-xogħlijiet u l-iżviluppi, minkejja li mhumiex diġitali, huma daqstant importanti wkoll, kif ukoll fuq l-istrutturi li jipprovdu lill-pubbliku ġenerali possibbiltajiet u għodod edukattivi, bħal-librerija;

20. iħeġġeġ bil-qawwa lis-setturi kulturali u awdjoviżivi kollha – bħas-settur tal-mużika – biex jittrasferixxu l-għarfien u l-ħiliet diġitali biex irawmu relazzjonijiet u joħolqu kollaborazzjonijiet innovattivi fil-livell lokali u reġjonali wkoll;

([3]) CdR 293/2010 fin.

21. f'dan il-kuntest, jiġbed l-attenzjoni għall-fatt li l-kreazzjoni u l-iżvilupp artistiċi mhux diġitali jippersistu u bħala tali huma għandhom ukoll ikollhom post denju fil-komunitajiet tas-seklu 21;

Baġit

22. jesprimi tħassib dwar il-baġit propost tal-programm il-ġdid minħabba l-fatturi li ġejjin:

— il-proposta tal-Kummissjoni ma tidhirx li tqis l-inflazzjoni; f'dan ir-rigward, ifakkar lill-Kummissjoni li matul il-formulazzjoni tal-proposta preċedenti, kien parti mid-diskors li l-baġit iddedikat għas-setturi kulturali u kreattivi seta' jitla' għal EUR 1,801 biljun ([4]);

— meta mqabbel mal-perjodu attwali, il-baġit propost ta' EUR 1,85 biljun huwa allokat b'mod sinifikanti lil numru ogħla ta' prijoritajiet minħabba l-azzjonijiet settorjali l-ġodda fil-fergħa Kultura;

— filwaqt li jifhem l-intenzjoni tal-Kummissjoni li toħloq l-effiċjenza billi tiċċentralizza l-għadd kbir ta' strumenti finanzjarji tal-UE attwalment disponibbli biex jappoġġjaw l-investimenti fl-UE, jesprimi tħassib li l-kisbiet tal-Faċilità ta' Garanzija sal-lum jistgħu jiddgħajfu, peress li dawk responsabbli għal dan l-istrument fis-settur kulturali mhux se jingħataw l-istess tagħrif bħal fil-perijodu attwali;

23. f'dan ir-rigward, jipproponi li tiġi stabbilita mira baġitarja ta' aktar minn EUR 2 biljuni kif ukoll jenfasizza l-ħtieġa li jiġu inkorporati aħjar il-kultura u l-wirt kulturali fil-prijoritajiet tal-QFP li jmiss kemm permezz ta' integrazzjoni kif ukoll ta' sinerġiji ma' programmi u politiki oħrajn;

24. jenfasizza bil-qawwa li l-awtoritajiet lokali u reġjonali għandhom jiġu kkonsultati b'mod sistematiku fit-tfassil, l-implimentazzjoni u l-governanza tal-miżuri mfasslin biex jipprovdu finanzjament għal setturi kulturali u kreattivi madwar l-Ewropa b'attenzjoni għal kopertura ġeografika wiesgħa;

25. dwar l-irtirar tar-Renju Unit mill-Unjoni Ewropea, jesprimi t-tama li, filwaqt li tibni fuq il-kisbiet komuni u l-esperjenzi kulturali sal-lum, l-UE u r-Renju Unit ser ikunu jistgħu jkomplu u jiżviluppaw aktar relazzjonijiet ta' benefiċċju reċiproku fil-qasam kulturali;

26. jemmen li l-prinċipji ta' sussidjarjetà u proporzjonalità se jintlaħqu kompletament biss jekk il-"Proċedura ta' Kumitat"terġa' tiddaħħal fil-proposta biex jiġi żgurat skrutinju xieraq tal-Istat Membru rigward il-ġestjoni tal-programm; bl-istess mod, il-livelli lokali u reġjonali għandhom jiġu kkonsultati regolarment dwar id-direzzjonijiet u l-programmi ta' ħidma annwali;

Aġenda Ewropea Ġdida għall-Kultura

27. jilqa' l-Aġenda Ewropea Ġdida għall-Kultura bħala bażi ta' politika notevoli u komprensiva biex issaħħaħ l-identità Ewropea permezz tar-rikonoxximent tad-diversità tal-kulturi Ewropej, biex issaħħaħ is-setturi kulturali u kreattivi Ewropej u r-relazzjonijiet tagħhom ma' sħab lil hinn mill-Ewropa, kif ukoll biex issaħħaħ il-konnessjonijiet bejn il-kultura, l-edukazzjoni u oqsma oħra ta' politika;

28. jilqa' l-fatt li l-Aġenda Ewropea Ġdida, bl-introduzzjoni tal-kunċett ta' "kapaċità kulturali"tqis l-isfida ta' xi jfisser meta jinbidlu l-aspettattivi tal-udjenzi, li tirrikjedi involviment akbar tal-popolazzjoni lokali fit-tfassil tal-programmi kulturali mill-użu tal-ideat tagħhom għal li jiġu involuti fl-implimentazzjoni;

([4]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011AR0401&from=EN.

29. jinsab kuntent li l-komunikazzjoni ssemmi espliċitament lill-bliet u r-reġjuni bħala waħda mit-tliet ekosistemi li għandna nif-fukaw fuqhom; fl-istess ħin jenfasizza l-importanza li jittieħed kont tar-rwol kruċjali tal-awtoritajiet lokali u reġjonali fl-eżekuzzjoni prattika tal-prijoritajiet;

30. fl-istess ħin, jinnota f'dan il-kuntest li l-Kumitat diġà enfasizza li l-awtoritajiet lokali u reġjonali, minħabba li huma qrib iċ-ċittadini, jinsabu fl-aħjar pożizzjoni strateġika biex jindirizzaw il-bżonnijiet u t-talbiet speċifiċi tal-gruppi kulturali differenti fi ħdan l-Unjoni Ewropea, li tinvolvi wkoll livell għoli ta' responsabbiltà ([5]);

31. jilqa' l-fatt li l-Aġenda Ġdida tirrikonoxxi l-ħtieġa għal bidla radikali minn STEM (Xjenza, Teknoloġija, Inġinerija u Matematika) għal STEAM (li tinkludi l-Arti) u l-puntwalità li l-ħsieb kreattiv u kritiku jestendi għal-livelli kollha tal-edukazzjoni u t-taħriġ kif ukoll li nitbiegħdu mis-separazzjoni ċara bejn ix-xjenzi u l-istudji umanistiċi. L-arti hija l-kapaċità li wieħed jibni ideat ġodda u ta' użu. Permezz tal-integrazzjoni tal-arti u l-kreattività, il-kurrikulu STEM isir saħansitra aktar attraenti, innovattiv u kreattiv. Is-suġġetti artistiċi jappoġġaw l-iżvilupp tat-talenti, tal-kultura; huwa għalhekk li jridu jiġu integrati mat-teknoloġija;

32. il-kultura tal-minoranzi nazzjonali, etniċi u lingwistiċi indiġeni hija komponent essenzjali tal-wirt kulturali tal-Unjoni Ewropea. Il-livell lokali u reġjonali huwa responsabbli biex jippreserva u jappoġġja din il-kultura u biex jiżgura li kulħadd ikollu aċċess għal dawn il-kulturi individwali. Barra minn hekk, l-UE għandha tipprovdi appoġġ finanzjarju għal din il-kawża, inklużi riżorsi mmirati li huma allokati għall-kompiti assenjati lil-livell reġjonali fir-rigward tas-salvagwardja tal-isfond kulturali tal-minoranzi. Għandha tingħata attenzjoni partikolari għall-użu ta' strumenti virtwali innovattivi, kif ukoll għall-promozzjoni fil-livell tal-UE tad-diversi kulturi tal-minoranzi;

33. jitlob għal governanza fil-livell tal-UE u dak nazzjonali biex tirrikonoxxi l-innovazzjoni tas-CCS (is-settur kulturali u kreattiv) bħala mutur għal żvilupp lokali u reġjonali olistiku;

34. ifakkar li l-awtoritajiet lokali u reġjonali integraw b'suċċess is-setturi kulturali u kreattivi fl-istrateġiji ta' żvilupp tagħhom, u li dan kien ta' kontribut biex l-ekonomiji lokali jingħataw spinta 'l quddiem u biex iżommu l-popolazzjoni fit-territorji tagħhom ([6]);

35. madankollu, jinsisti li l-integrazzjoni ta' Strateġiji ta' Speċjalizzazzjoni Intelliġenti (S3) fi strateġiji ta' żvilupp reġjonali għadha tippreżenta sfida u għaldaqstant ir-reġjuni jkollhom bżonn l-appoġġ imsaħħaħ tal-istituzzjonijiet tal-UE fit-twettiq tal-ispeċjalizzazzjoni intelliġenti, meqjusa bħala qafas ta' politika reġjonali għat-tkabbir xprunat mill-innovazzjoni;

36. jenfasizza li s-Sena Ewropea tal-Wirt Kulturali 2018 tat spinta għal parteċipazzjoni ferventi fil-post, b'eluf ta' attivitajiet li qed iseħħu mal-Ewropa kollha, li jħeġġu l-iskambju u l-apprezzament tal-wirt kulturali Ewropew bħala riżorsa komuni, iqajmu kuxjenza dwar l-istorja u l-valuri komuni tal-Ewropa, u jsaħħu s-sens ta' appartenenza għal spazju komuni Ewropew;

37. jitlob li l-impatt u l-wirt pożittiv tas-Sena jkomplu jiġu valorizzati, appoġġjati u nkomplu nibnu fuqhom u li s-sħubijiet u netwerks li bdew matul is-Sena jkomplu wara bħala parti mill-kooperazzjoni kulturali tal-UE. Il-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni għal-hekk jilqa' b'sodisfazzjon il-qafas Ewropew għall-wirt kulturali ppreżentat f'Diċembru 2018, li jinkludi ħames miżuri konkreti bil-għan li jkun hemm tibdil ġenwin fil-mod li bih napprezzaw, nikkonservaw u nippromovu l-wirt kulturali Ewropew;

38. japprova l-Artikolu 3 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea u l-Artikolu 167 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea bħala l-bażijiet legali magħżula, jirrikonoxxi r-rilevanza tal-Artikoli 173 u 208 TFUE, u jappoġġja t-tliet għanijiet strateġiċi (soċjali, ekonomiku u d-dimensjonijiet esterni) u ż-żewġ azzjonijiet trasversali (il-wirt kulturali u diġitali);

39. jirrakkomanda li fid-dimensjoni soċjali, is-silta "jiġi [p]rotett u promoss il-wirt kulturali Ewropew bħala riżorsa komuni, biex titqajjem kuxjenza dwar l-istorja u l-valuri komuni tagħna u jissaħħaħ is-sens ta' identità Ewropea komuni"tappoġġja l-protezzjoni u r-rispett tal-wirt reliġjuż Ewropew u tippromovi l-valuri ċentrali stabbiliti taħt l-Artikolu 2 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE);

([5]) CdR 44/2006 fin.

([6]) CdR 181/2010 fin.

40. rigward it-tielet dimensjoni (relazzjonijiet esterni), "jirrimarka bil-qawwa dwar il-ħtieġa għal kooperazzjoni aktar b'saħħitha u profonda fil-livell lokali, reġjonali u nazzjonali meta jingħata bidu u jiġu żviluppati strateġiji li jappoġġjaw ir-relazzjonijiet u l-attivitajiet kulturali internazzjonali" (7) u jemmen li diplomazija tal-bliet tista' tkun triq 'il quddiem fil-promozzjoni tal-identità kulturali Ewropea madwar id-dinja;

41. jemmen li l-mobilità tal-professjonisti kulturali kienet tkun f'pożizzjoni aħjar fost azzjonijiet trasversali minħabba li din tipprovdi valur miżjud sostanzjali lit-tliet dimensjonijiet kollha;

42. itenni l-ħtieġa għal titjib fil-ġbir ta' data u statistika dwar il-kultura, li huwa prerekwiżit biex jiġu żviluppati politiki bbażati fuq l-evidenza kredibbli fil-futur u jappella għal approċċ ta' riċerka strateġiku li jiffaċilita t-trasferiment tal-għarfien madwar inizjattivi mifruxa attwalment, li jiggarantixxi l-kopertura tas-setturi kollha f'kooperazzjoni mal-partijiet interessati kulturali.

Brussell, is-6 ta' Frar 2019.

Il-President

tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni

Karl-Heinz LAMBERTZ

(7) COR-2016-05110-00-00-AC-TRA.

Opinjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar "Erasmus — il-programm għall-edukazzjoni, it-taħriġ, iż-żgħażagħ u l-isport"

(2019/C 168/08)

Relatur	Is-Sinjura Hiller (DE/PSE) Membru tas-Senat, Rappreżentant tal-Belt Anseatika Ħielsa ta' Bremen għall-Gvern Federali responsabbli għall-Affarijiet Ewropej
Dokument ta' referenza:	Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi "Erasmus": il-programm tal-Unjoni għall-edukazzjoni, it-taħriġ, iż-żgħażagħ u l-isport u li jħassar ir-Regolament (UE) Nru 1288/2013 COM(2018) 367 final

I. RAKKOMANDAZZJONIJIET SABIEX JITRESSQU L-EMENDI

Emenda 1

Preambolu, Premessa 1

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
F'kuntest ta' bidliet rapidi u profondi kkawżati mir-rivoluzzjoni teknoloġika u l-globalizzazzjoni, l-investiment fil-mobbiltà għat-tagħlim, l-iżvilupp ta' politika ta' kooperazzjoni u innovattiva fl-oqsma tal-edukazzjoni, it-taħriġ, iż-żgħażagħ u l-isport huwa essenzjali għall-bini ta' soċjetajiet inklużivi, koeżivi u reżiljenti u ż-żamma tal-kompetittività tal-Unjoni, filwaqt li jikkontribwixxu għat-tisħiħ tal-identità Ewropea u għal Unjoni aktar demokratika.	F'kuntest ta' bidliet rapidi u profondi kkawżati mir-rivoluzzjoni teknoloġika u l-globalizzazzjoni, l-investiment ***fid-disseminazzjoni tal-għarfien u l-kultura***, fil-mobbiltà għat-tagħlim, l-iżvilupp ta' politika ta' kooperazzjoni u innovattiva fl-oqsma tal-edukazzjoni, it-taħriġ, iż-żgħażagħ u l-isport huwa essenzjali għall-bini ta' soċjetajiet inklużivi, koeżivi u reżiljenti u ż-żamma tal-kompetittività tal-Unjoni, filwaqt li jikkontribwixxu għat-tisħiħ tal-identità Ewropea u għal Unjoni aktar demokratika.

Emenda 2

Preambolu, Premessa 4

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, ipproklamat u ffirmat solennement fis-17 ta' Novembru 2017 mill-Parlament Ewropew, il-Kunsill u l-Kummissjoni, jistabbilixxi, bħala l-ewwel prinċipju ewlieni tiegħu, li kulħadd għandu d-dritt għal edukazzjoni, taħriġ u tagħlim tul il-ħajja ta' kwalità u inklużivi sabiex jinżammu u jinkisbu ħiliet li jippermettulhom jipparteċipaw bis-sħiħ fis-soċjetà u jġestixxu b'suċċess it-tranżizzjonijiet fis-suq tax-xogħol.	Il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, ipproklamat u ffirmat solennement fis-17 ta' Novembru 2017 mill-Parlament Ewropew, il-Kunsill u l-Kummissjoni, jistabbilixxi, bħala l-ewwel prinċipju ewlieni tiegħu, li kulħadd għandu d-dritt għal edukazzjoni, taħriġ u tagħlim tul il-ħajja ta' kwalità u inklużivi sabiex jinżammu u jinkisbu ħiliet li jippermettulhom jipparteċipaw bis-sħiħ fis-soċjetà u jġestixxu b'suċċess it-tranżizzjonijiet fis-suq tax-xogħol. ***Dan huwa partikolarment rilevanti għaż-żgħażagħ kollha fl-Ewropa li bħalissa huma qiegħda. Għandu jiġi żgurat aċċess ugwali għall-edukazzjoni irrispettivament mis-sess, razza jew oriġini etnika, ir-reliġjon jew twemmin, id-diżabilità, l-età, l-orjentazzjoni sesswali, jew il-pożizzjoni ġeografika u b'kunsiderazzjoni dovuta tad-drittijiet tal-minoranzi lingwistiċi.***

Raġuni

Il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali ma jirrikonoxxix l-isfidi relatati mal-edukazzjoni li jiffaċċjaw il-persuni li jgħixu f'żoni remoti jew li jappartjenu għal minorità lingwistika.

Emenda 3

Preambolu, Premessa 8

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Fil-Komunikazzjoni tagħha dwar "Baġit modern għal Unjoni li tipproteġi, tagħti s-setgħa u tiddefendi - il-qafas finanzjarju pluriennali għall-2021-2027"adottata fit-2 ta' Mejju 2018, il-Kummissjoni talbet li ssir enfasi aktar qawwija fuq "iż-żgħażagħ"fil-qafas finanzjarju li jmiss, b'mod partikolari billi tirdoppja u aktar id-daqs tal-Programm Erasmus+ 2014-2020, waħda mill-aktar stejjer ta' suċċess viżibbli tal-Unjoni. Il-fokus tal-Programm il-ġdid jenħtieġ li jkun fuq l-inklużività, u sabiex jintlaħqu aktar żgħażagħ minn kuntesti żvantaġġati. Dan jenħtieġ li jippermetti aktar żgħażagħ li jmorru f'pajjiż ieħor sabiex jitgħallmu jew jaħdmu.	Fil-Komunikazzjoni tagħha dwar "Baġit modern għal Unjoni li tipproteġi, tagħti s-setgħa u tiddefendi - il-qafas finanzjarju pluriennali għall-2021-2027"adottata fit-2 ta' Mejju 2018, il-Kummissjoni talbet li ssir enfasi aktar qawwija fuq "iż-żgħażagħ"fil-qafas finanzjarju li jmiss, b'mod partikolari billi tirdoppja u aktar id-daqs tal-Programm Erasmus+ 2014-2020, waħda mill-aktar stejjer ta' suċċess viżibbli tal-Unjoni. Il-fokus tal-Programm il-ġdid jenħtieġ li jkun fuq l-inklużività, u sabiex jintlaħqu aktar żgħażagħ minn kuntesti żvantaġġati. Dan jenħtieġ li jippermetti aktar żgħażagħ li jmorru f'pajjiż ieħor sabiex jitgħallmu jew jaħdmu. ***Sabiex jiġi żgurat li l-prinċipju ta' "l-ebda ċertifikat skolastiku jew ta' taħriġ mingħajr parteċipazzjoni fi proġett Ewropew"jista' jiġi implimentat kemm jista' jkun malajr, il-programm għandu jqis ukoll l-involviment, il-motivazzjoni u t-taħriġ tal-persunal li jipprovdi edukazzjoni, inkluża edukazzjoni mhux formali, u t-taħriġ, sabiex jiġu motivati kemm jista' jkun żgħażagħ.***

Raġuni

Peress li l-persunal li jipprovdi edukazzjoni mhux formali, vokazzjonali u ġenerali jservi bħala "gate-keeper"għal persuni b'inqas opportunitajiet, huwa wkoll vitali li ninvestu fil-kwalifiki tagħhom. Fl-istess ħin, trid tingħata l-kunsiderazzjoni dovuta għall-fenomenu tal-eżodu tal-imħuħ.

Emenda 4

Preambolu, Premessa 9

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
F'dan il-kuntest, huwa neċessarju li jiġi stabbilit programm suċċessur għall-edukazzjoni, it-taħriġ, iż-żgħażagħ u l-isport (il-"Programm") tal-programm Erasmus+ 2014-2020 stabbilit permezz tar-Regolament (UE) Nru 1288/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill. In-natura integrata tal-programm 2014-2020 li tkopri t-tagħlim fil-kuntesti kollha - formali, mhux formali u informali, u f'kull stadju tal-ħajja - jenħtieġ li tinżamm sabiex tagħti spinta lill-modi ta' tagħlim flessibbli li jippermettu lill-individwi jiżviluppaw dawk il-kompetenzi li huma meħtieġa sabiex jaffaċċaw l-isfidi tas-seklu wieħed u għoxrin.	F'dan il-kuntest, huwa neċessarju li jiġi stabbilit programm suċċessur għall-edukazzjoni, it-taħriġ, iż-żgħażagħ u l-isport (il-"Programm") tal-programm Erasmus+ 2014-2020 stabbilit permezz tar-Regolament (UE) Nru 1288/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill. In-natura integrata tal-programm 2014-2020 li tkopri t-tagħlim fil-kuntesti kollha - formali, mhux formali u informali, u f'kull stadju tal-ħajja - jenħtieġ li tinżamm sabiex tagħti spinta lill-modi ta' tagħlim flessibbli li jippermettu lill-individwi ***jakkwistaw esperjenza ta' tagħlim sabiex isaħħu l-identità Ewropea u l-fehim fir-rigward tad-diversità kulturali tal-Ewropa, u permezz ta' dan*** jiżviluppaw dawk il-kompetenzi li huma meħtieġa sabiex jaffaċċaw l-isfidi tas-seklu wieħed u għoxrin.

Raġuni

Għandu jkun indikat b'mod ċar li esperjenza ta' tagħlim f'pajjiż Ewropew ieħor tagħti spinta lill-iżvilupp ta' ħiliet vokazzjonali orjentati lejn il-ġejjieni u hija assoċjata mill-qrib mal-iżvilupp ta' identità Ewropea.

Emenda 5

Preambolu, Premessa 10

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Il-Programm jenħtieġ li jkun mgħammar sabiex isir kontributur ikbar għall-implimentazzjoni tal-għanijiet u l-prijoritajiet ta' politika tal-Unjoni fil-qasam tal-edukazzjoni, it-taħriġ, iż-żgħażagħ u l-isport. ***Approċċ*** koerenti għat-tagħlim tul il-ħajja huwa ċentrali għall-ġestjoni tat-tranżizzjonijiet differenti li l-persuni se jaffaċċaw tul iċ-ċiklu tal-ħajja tagħhom. Fit-tehid ta' dan l-approċċ 'il quddiem, il-Programm li jmiss jenħtieġ li jżomm relazzjoni mill-qrib mal-qafas strateġiku ġenerali għall-politika ta' kooperazzjoni tal-Unjoni fil-qasam tal-edukazzjoni, it-taħriġ u ż-żgħażagħ, inkluż l-aġendi ta' politika għall-iskejjel, l-edukazzjoni għolja, l-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali u t-tagħlim għall-adulti, filwaqt li jsaħħaħ u jiżviluppa sinerġiji ġodda ma' programmi u oqsma ta' politika relatati oħra tal-Unjoni.	Il-Programm jenħtieġ li jkun mgħammar sabiex isir kontributur ikbar għall-implimentazzjoni tal-għanijiet u l-prijoritajiet ta' politika tal-Unjoni fil-qasam tal-edukazzjoni, it-taħriġ, iż-żgħażagħ u l-isport. ***B'kunisderazzjoni ta' dan, il-Programm jeħtieġ isaħħaħ it-tagħlim u l-aċċettazzjoni tal-valuri fundamentali li jinsabu fil-qalba tal-Unjoni Ewropea: ir-rispett għad-dinjità tal-bniedem, il-libertà (inkluża l-libertà tal-espressjoni), id-demokrazija, l-ugwaljanza, l-istat tad-dritt u r-rispett għad-drittijiet tal-bniedem. Dawn il-valuri huma komuni għall-Istati Membri f'soċjetà Ewropea fejn għandhom jipprevalu l-pluraliżmu, in-nondiskriminazzjoni, it-tolleranza, il-ġustizzja, is-solidarjetà u l-ugwaljanza bejn in-nisa u l-irġiel. Barra dan, approċċ*** koerenti għat-tagħlim tul il-ħajja huwa ċentrali għall-ġestjoni tat-tranżizzjonijiet differenti li l-persuni se jaffaċċaw tul iċ-ċiklu ta' ħajja tagħhom. Fit-teħid ta' dan l-approċċ 'il quddiem, il-Programm li jmiss jenħtieġ li jżomm relazzjoni mill-qrib mal-qafas strateġiku ġenerali għall-politika ta' kooperazzjoni tal-Unjoni fil-qasam tal-edukazzjoni, it-taħriġ u ż-żgħażagħ, inkluż l-aġendi ta' politika għall-iskejjel, l-edukazzjoni għolja, l-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali u t-tagħlim għall-adulti, filwaqt li jsaħħaħ u jiżviluppa sinerġiji ġodda ma' programmi u oqsma ta' politika relatati oħra tal-Unjoni.

Raġuni

L-inserzjoni proposta tenfasizza – fl-ispirtu tad-Dikjarazzjoni ta' Pariġi tal-Ministri tal-Edukazzjoni dwar "il-promozzjoni taċ-ċittadinanza u l-valuri komuni tal-libertà, it-tolleranza u n-nondiskriminazzjoni permezz tal-edukazzjoni"– l-urġenza, u tiċċara l-għan ta' "l-għanijiet u l-prijoritajiet tal-politika tal-Unjoni".

Emenda 6

Preambolu, Premessa 11

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Il-Programm huwa komponent ewlieni tal-bini ta' Qasam Ewropew tal-Edukazzjoni. Jenħtieġ li jkun mgħammar biex jikkontribwixxi għas-suċċessur tal-qafas strateġiku għall-kooperazzjoni fl-edukazzjoni u t-taħriġ u l-Aġenda tal-Ħiliet għall-Ewropa b'impenn kondiviż għall-importanza strateġika tal-ħiliet u l-kompetenzi għaż-żamma tal-impjiegi, it-tkabbir u l-kompetittività. Jenħtieġ li jappoġġa lill-Istati Membri fl-ilħuq tal-għanijiet tad-Dikjarazzjoni ta' Pariġi dwar il-promozzjoni taċ-ċittadinanza u l-valuri komuni tal-libertà, it-tolleranza u nondiskriminazzjoni permezz tal-edukazzjoni.	Il-Programm huwa komponent ewlieni tal-bini ta' Qasam Ewropew tal-Edukazzjoni. Jenħtieġ li jkun mgħammar biex jikkontribwixxi għas-suċċessur tal-qafas strateġiku għall-kooperazzjoni fl-edukazzjoni u t-taħriġ u l-Aġenda tal-Ħiliet għall-Ewropa b'impenn kondiviż għall-importanza strateġika tal-ħiliet u l-kompetenzi għaż-żamma tal-impjiegi, it-tkabbir u l-kompetittività. Jenħtieġ li jappoġġa lill-Istati Membri fl-ilħuq tal-għanijiet tad-Dikjarazzjoni ta' Pariġi dwar il-promozzjoni taċ-ċittadinanza u l-valuri komuni tal-libertà, it-tolleranza u nondiskriminazzjoni permezz tal-edukazzjoni, ***sabiex iż-żgħażagħ isiru wkoll ċittadini tal-UE attivi b'għarfien tal-valuri Ewropej, ħalli b'hekk ikunu jistgħu jħarsu dawn il-valuri u jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom. B'dan il-mod, il-programm jenfasizza l-importanza strateġika tal-ħiliet u l-kompetenzi biex jiġu żgurati l-impjiegi, it-tkabbir u l-kompetittività.***

Raġuni

Għandu jkun indikat b'mod ċar li esperjenza ta' tagħlim f'pajjiż Ewropew ieħor tagħti spinta lill-iżvilupp ta' ħiliet vokazzjonali orjentati lejn il-ġejjieni u hija assoċjata mill-qrib mal-iżvilupp ta' identità Ewropea.

Emenda 7

Preambolu, Premessa 12

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Il-Programm jenħtieġ li jkun koerenti mal-istrateġija ġdida tal-Unjoni Ewropea dwar iż-żgħażagħ, il-qafas għal kooperazzjoni Ewropea fil-qasam taż-żgħażagħ għall-2019-2027, ibbażat fuq il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-22 ta' Mejju 2018 dwar "L-impenn, il-konnessjoni u l-għoti tas-setgħa liż-żgħażagħ: Strateġija tal-UE dwar iż-Żgħażagħ".	Il-Programm jenħtieġ li jkun koerenti mal-istrateġija ġdida tal-Unjoni Ewropea dwar iż-żgħażagħ, il-qafas għal kooperazzjoni Ewropea fil-qasam taż-żgħażagħ għall-2019-2027, ibbażat fuq il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-22 ta' Mejju 2018 dwar "L-impenn, il-konnessjoni u l-għoti tas-setgħa liż-żgħażagħ: Strateġija tal-UE dwar iż-Żgħażagħ", ***u għandu jqis il-Pjan ta' Ħidma tal-UE għaż-Żgħażagħ***.

Raġuni

Għandu jitqies il-Pjan ta' Ħidma tal-UE għaż-Żgħażagħ, sabiex tittejjeb il-koerenza tal-politiki.

Emenda 8

Preambolu, Premessa 14

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Il-Programm jenħtieġ li jikkontribwixxi għat-tisħiħ tal-kapaċità ta' innovazzjoni tal-Unjoni b'mod partikolari billi jappoġġa attivitajiet ta' mobbiltà u kooperazzjoni li jrawmu l-iżvilupp ta' kompetenzi f'oqsma ta' studju jew dixxiplini li jħarsu 'l quddiem bħax-xjenza, it-teknoloġija, l-inġinerija u l-matematika, it-tibdil fil-klima, l-ambjent, l-ambjent, l-enerġija nadifa, l-intelliġenza artifiċjali, ir-robotika, l-analiżi tad-data ***u l-arti***/id-disinn, sabiex jgħinu lil-persuni jiżviluppaw l-għarfien, il-ħiliet u l-kompetenzi meħtieġa għall-futur.	Il-Programm jenħtieġ li jikkontribwixxi għat-tisħiħ tal-kapaċità ta' innovazzjoni tal-Unjoni billi jappoġġa attivitajiet ta' mobbiltà u kooperazzjoni li jrawmu l-iżvilupp ta' kompetenzi f'oqsma ta' studju jew dixxiplini li jħarsu 'l quddiem bħax-xjenza, it-teknoloġija, l-inġinerija u l-matematika, it-tibdil fil-klima, l-ambjent, l-ambjent, l-enerġija nadifa, l-intelliġenza artifiċjali, ir-robotika, l-analiżi tad-data, id-disinn, ***kif ukoll fl-arti u l-istudji umanistiċi***, sabiex jgħinu lil-persuni jiżviluppaw l-għarfien, il-ħiliet u l-kompetenzi meħtieġa għall-futur. ***Din l-edukazzjoni komprensiva se tippromovi fehim aktar profond tad-demokrazija, se ssaħħaħ l-analiżi kritika tar-realtajiet kontemporanji u l-interkulturalità tagħhom u tħeġġeġ l-iżvilupp tal-ħiliet soċjali, bħalma huma l-ħidma tal-gruppi interkulturali, l-empatija, it-tolleranza u l-abbiltà li wieħed jitgħallem jaħdem għal rasu, li kollha kemm huma għandhom importanza kritika.***

Raġuni

Peress li l-kapaċità ta' innovazzjoni tal-UE tiddependi mhux biss fuq il-kompetenza fl-oqsma u d-dixxiplini rilevanti, iżda fuq il-kompetenzi li jappartjenu lill-arti u l-istudji umanistiċi, kif ukoll fuq l-iżvilupp tal-ħiliet soċjali elenkati ta' persunal u maniġers (futuri), dawn l-aspetti kollha għandhom jitqiesu kif xieraq f'dan il-programm.

Emenda 9

Preambolu, Premessa 15

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Is-sinerġiji ma' Orizzont Ewropa jenħtieġ li jiżguraw li jintużaw riżorsi kombinati mill-Programm u l-Programm Orizzont Ewropa[1] biex jappoġġaw attivitajiet dedikati għat-tisħiħ u l-modernizzazzjoni tal-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja Ewropej. Orizzont Ewropa, fejn xieraq, se jikkumplimenta l-appoġġ tal-Programm għall-inizjattiva tal-Universitajiet Ewropej, b'mod partikolari d-dimensjoni tar-riċerka tiegħu bħala parti mill-iżvilupp ta' strateġiji ġodda konġunti u integrati fit-tul u sostenibbli dwar l-edukazzjoni, ir-riċerka u l-innovazzjoni. Is-sinerġiji ma' Orizzont Ewropa se jgħinu jrawmu l-integrazzjoni tal-edukazzjoni u r-riċerka fl-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja. (1) ***COM(2018) [].***	Is-sinerġiji ma' Orizzont Ewropa jenħtieġ li jiżguraw li jintużaw riżorsi kombinati mill-Programm u l-Programm Orizzont Ewropa biex jappoġġaw attivitajiet dedikati għat-tisħiħ u l-modernizzazzjoni tal-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja Ewropej, ***filwaqt li jiġu kkunsidrati kif dovut l-isfidi li jiffaċċjaw iż-żoni rurali, ir-reġjuni ultraperiferiċi tal-Unjoni, ir-reġjuni li għandhom żvantaġġi naturali jew demografiċi serji u permanenti, bħar-reġjuni insulari, transfruntiera u muntanjużi u ż-żoni milqutin minn diżastri naturali fl-Istati Membri***. Orizzont Ewropa, fejn xieraq, se jikkumplimenta l-appoġġ tal-Programm għall-inizjattiva tal-Universitajiet Ewropej, b'mod partikolari d-dimensjoni tar-riċerka tiegħu bħala parti mill-iżvilupp ta' strateġiji ġodda konġunti u integrati fit-tul u sostenibbli dwar l-edukazzjoni, ir-riċerka u l-innovazzjoni. Is-sinerġiji ma' Orizzont Ewropa se jgħinu jrawmu l-integrazzjoni tal-edukazzjoni u r-riċerka fl-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja, ***anke biex titheġġeġ il-konverġenza f'dan is-settur fir-reġjuni li għadhom lura***.

Raġuni

L-edukazzjoni u r-riċerka huma fatturi determinanti għall-iżvilupp soċjoekonomiku u l-impjegabbiltà, għalhekk għandha tingħata l-attenzjoni dovuta wkoll għar-reġjuni tal-UE periferiċi u dawk li għadhom lura.

Emenda 10

Preambolu, Premessa 16

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Il-Programm jenħtieġ li jkun iktar inklużiv billi jtejjeb is-sensibilizzazzjoni tiegħu għal dawk li għandhom inqas opportunitajiet, inkluż permezz ta' formats tal-mobbiltà għat-tagħlim iktar flessibbli, u billi jrawwem il-parteċipazzjoni tal-organizzazzjonijiet iż-żgħar, b'mod partikolari parteċipanti ġodda u organizzazzjonijiet ta' bażi bbażati fil-komunità li jaħdmu direttament ma' studenti żvantaġġati ta' kull età. Il-formats virtwali, bħall-kooperazzjoni virtwali, il-mobbiltà mħallta u dik virtwali, jenħtieġ li jiġu promossi biex jilħqu iktar parteċipanti, b'mod partikolari dawk li għandhom inqas opportunitajiet u dawk li għalihom iċ-ċaqliqa fiżika minn pajjiż ieħor li huwa differenti mill-pajjiż ta' residenza tagħhom tkun ostaklu.	Il-Programm jenħtieġ li jkun iktar inklużiv billi jtejjeb is-sensibilizzazzjoni tiegħu għal dawk li għandhom inqas opportunitajiet, inkluż permezz ta' formats tal-mobbiltà għat-tagħlim iktar flessibbli, u billi jrawwem il-parteċipazzjoni tal-organizzazzjonijiet iż-żgħar, ***inkluż fil-livelli lokali u reġjonali***, b'mod partikolari parteċipanti ġodda u organizzazzjonijiet ta' bażi bbażati fil-komunità li jaħdmu direttament ma' studenti żvantaġġati ta' kull età. ***Faċilitajiet għal edukazzjoni, inkluża l-edukazzjoni mhux formali, u taħriġ li jiffukaw fuq studenti żvantaġġati u li qatt ma ħadmu mal-programmi Ewropej, jew li ma għamlux dan għal żmien twil, għandu jkollhom iktar opportunitajiet biex jaħdmu flimkien ma' faċilità tal-edukazzjoni mhux formali esperta fil-livell lokali u reġjonali meta jħejju proġett.*** Il-formats virtwali, bħall-kooperazzjoni virtwali, il-mobbiltà mħallta u dik virtwali, jenħtieġ li jiġu promossi biex jilħqu iktar parteċipanti, b'mod partikolari dawk li għandhom inqas opportunitajiet u dawk li għalihom iċ-ċaqliqa fiżika minn pajjiż ieħor li huwa differenti mill-pajjiż ta' residenza tagħhom tkun ostaklu. ***L-implimentazzjoni ta' dawn il-formati virtwali għandha tqis il-ħtieġa għal aċċess għall-internet b'veloċità għolja għal kulħadd fl-Ewropa kollha u l-ħtieġa li jiġu rrispettati regoli komuni Ewropej dwar il-protezzjoni tad-data.***

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
	Għandu jsir kull sforz sabiex tkun iffaċilitata l-mobbiltà fiżika għal persuni żvantaġġati, speċjalment persuni b'diżabilitajiet li huma fiżiċi, sensorjali u konjittivi.

Raġuni

Għandha titħeġġeġ il-parteċipazzjoni attiva tal-organizzazzjonijiet fil-livell lokali u reġjonali. Minħabba li – skont studji reċenti – f'ħafna każijiet hemm riluttanza konsiderevoli biex jidħlu għal proġetti Ewropej, li huma meqjusa bħala kumplikati wisq, għandhom jinħolqu opportunitajiet biex l-impjegati kkonċernati jkollhom iċ-ċans li jkollhom taħriġ "fuq il-post tax-xogħol"u jaħdmu flimkien ma' istituzzjoni pedagoġika.

Filwaqt li l-mobbiltà virtwali tista' tkun kumplement utli għall-mobilità fiżika, mingħajr ma tkun sostitut ekwivalenti, l-aċċess għall-broadband fl-UE kollha u b'konformità sħiħa mar-regoli dwar il-protezzjoni tad-data huma prerekwiżit neċessarju. Barra minn hekk, għandu jiġi żgurat li l-forom kollha ta' mobbiltà jistgħu jintużaw minn kulħadd, inkluż minn studenti b'diżabilità kemm fiżika kif ukoll konjittiva, li spiss ikollhom bżonn appoġġ immirat.

Emenda 11

Preambolu, Premessa 17

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Fil-Komunikazzjoni tagħha dwar it-Tisħiħ tal-identità Ewropea permezz tal-edukazzjoni u l-kultura, il-Kummissjoni enfasizzat ir-rwol ċentrali tal-edukazzjoni, il-kultura u l-isport fil-promozzjoni ta' ċittadinanza attiva u valuri komuni fost l-iżgħar ġenerazzjonijiet. It-tisħiħ tal-identità Ewropea u t-trawwim tal-parteċipazzjoni attiva tal-individwi fil-proċessi demokratiċi huwa kruċjali għall-futur tal-Ewropa u s-soċjetajiet demokratiċi tagħna. Jekk persuna ssiefer sabiex tistudja, titgħallem, titħarreġ u taħdem jew sabiex tipparteċipa f'attivitajiet taż-żgħażagħ u tal-isports, dan jikkontribwixxi għat-tisħiħ ta' din l-identità Ewropea fid-diversità kollha tagħha u s-sens li tkun parti minn komunità kulturali kif ukoll sabiex titrawwem din iċ-ċittadinanza attiva, fost persuni ta' kull età. Dawk li jipparteċipaw f'attivitajiet ta' mobbiltà jenħtieġ li jinvolvu ruħhom fil-komunitajiet lokali tagħhom kif ukoll jinvolvu ruħhom fil-komunitajiet lokali tal-pajjiż ospitanti tagħhom biex jaqsmu l-esperjenza tagħhom. L-attivitajiet marbutin mat-tisħiħ tal-aspetti kollha tal-kreattività fl-edukazzjoni, it-taħriġ u ż-żgħażagħ u t-tisħiħ tal-kompetenzi ewlenin individwali jenħtieġ li jiġu appoġġati.	Fil-Komunikazzjoni tagħha dwar it-Tisħiħ tal-identità Ewropea permezz tal-edukazzjoni u l-kultura, il-Kummissjoni enfasizzat ir-rwol ċentrali tal-edukazzjoni, il-kultura u l-isport fil-promozzjoni ta' ċittadinanza attiva u valuri komuni fost l-iżgħar ġenerazzjonijiet. It-tisħiħ tal-identità Ewropea u t-trawwim tal-parteċipazzjoni attiva tal-individwi fil-proċessi demokratiċi huwa kruċjali għall-futur tal-Ewropa u s-soċjetajiet demokratiċi tagħna. Jekk persuna ssiefer sabiex tistudja, titgħallem, titħarreġ u taħdem, ***għal żmien qasir, medju jew fit-tul bħala student f'taħriġ jew fi stabbiliment edukattiv*** jew sabiex tipparteċipa f'attivitajiet taż-żgħażagħ u tal-isports, dan jikkontribwixxi għat-tisħiħ ta' din l-identità Ewropea fid-diversità kollha tagħha u s-sens li tkun parti minn komunità kulturali kif ukoll sabiex titrawwem din iċ-ċittadinanza attiva, fost persuni ta' kull età. Dawk li jipparteċipaw f'attivitajiet ta' mobbiltà jenħtieġ li jinvolvu ruħhom fil-komunitajiet lokali tagħhom kif ukoll jinvolvu ruħhom fil-komunitajiet lokali tal-pajjiż ospitanti tagħhom biex jaqsmu l-esperjenza tagħhom. ***L-organizzazzjonijiet li jistabbilixxu u jappoġġjaw il-kuntatt bejn studenti u faċilitajiet għall-edukazzjoni, inkluża edukazzjoni mhux formali, u t-taħriġ, b'mod partikolari dawk li jaħdmu ma' żgħażagħ b'inqas opportunitajiet, għandhom jiġu megħjuna fix-xogħol tagħhom u appoġġjati fin-netwerks lokali u Ewropej tagħhom.*** L-attivitajiet marbutin mat-tisħiħ tal-aspetti kollha tal-kreattività fl-edukazzjoni, it-taħriġ u ż-żgħażagħ u t-tisħiħ tal-kompetenzi ewlenin individwali jenħtieġ li jiġu appoġġati.

Raġuni

Minħabba li l-pjazzamenti fil-qasam tal-iskejjel vokazzjonali diġà huma promossi taħt il-programm Erasmus+ attwali u minn dakinhar saru importanti ħafna, din l-għażla għandha tiġi segwita u għandha tiġi estiża għall-qasam tal-gwida tal-karriera fl-iskejjel.

Ix-xogħol ta' organizzazzjonijiet li jsostnu l-kuntatt bejn l-istudenti u l-faċilitajiet ta' edukazzjoni u taħriġ wera li din l-intermedjazzjoni hija xierqa minħabba li tagħti lill-istudenti tal-Erasmus ħarsa aktar profonda dwar is-sistema edukattiva tal-pajjiż ospitanti u tagħti lill-istudenti aċċess b'livell baxx bejn il-pari għall-Ewropa, li x'aktarx ikun partikolarment importanti għaż-żgħażagħ b'inqas opportunitajiet.

Emenda 12

Preambolu, Premessa 18

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Id-dimensjoni internazzjonali tal-Programm jenħtieġ li tingħata spinta li timmira li toffri għadd akbar ta' opportunitajiet għall-mobbiltà, il-kooperazzjoni u d-djalogu ta' politika ma' pajjiżi terzi li mhumiex assoċjati mal-Programm. Billi nibnu fuq l-implimentazzjoni b'suċċess ta' attivitajiet internazzjonali ta' edukazzjoni għolja u taż-żgħażagħ skont il-programmi predeċessuri fl-oqsma tal-edukazzjoni, it-taħriġ u ż-żgħażagħ, l-attivitajiet internazzjonali ta' mobbiltà jenħtieġ li jiġu estiżi għal setturi oħra, bħall-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali.	Id-dimensjoni internazzjonali tal-Programm jenħtieġ li tingħata spinta li timmira li toffri għadd akbar ta' opportunitajiet għall-mobbiltà, il-kooperazzjoni u d-djalogu ta' politika ma' pajjiżi terzi li mhumiex assoċjati mal-Programm. Billi nibnu fuq l-implimentazzjoni b'suċċess ta' attivitajiet internazzjonali ta' edukazzjoni għolja u taż-żgħażagħ skont il-programmi predeċessuri fl-oqsma tal-edukazzjoni, it-taħriġ u ż-żgħażagħ, l-attivitajiet internazzjonali ta' mobbiltà jenħtieġ li jiġu estiżi għal setturi oħra, bħall-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali, ***filwaqt li jitqiesu l-karatteristiċi soċjoekonomiċi u ġeografiċi tal-pajjiżi involuti li jinfluwenzaw il-ħolqien tal-impjiegi, u għaldaqstant l-intraprenditorija u l-impjegabbiltà taż-żgħażagħ u l-adulti***.

Raġuni

L-emenda għandha l-għan li toħloq rabta aktar b'saħħitha bejn l-edukazzjoni u t-taħriġ, minn naħa, u s-sitwazzjoni ekonomika u soċjali speċifika ta' reġjun min-naħa l-oħra – b'mod partikolari żoni periferali u żvantaġġati.

Emenda 13

Preambolu, Premessa 19

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
L-arkitettura bażika tal-programm 2014-2020 fi tliet kapitoli - l-edukazzjoni u t-taħriġ, iż-żgħażagħ u l-isport - strutturata madwar tliet azzjonijiet ewlenin kienet ta' suċċess u jenħtieġ li tinżamm. Jenħtieġ li jiġi introdott titjib biex jiġu simplifikati u razzjonalizzati l-azzjonijiet appoġġati mill-Programm.	L-arkitettura bażika tal-programm 2014-2020 fi tliet kapitoli - l-edukazzjoni u t-taħriġ, iż-żgħażagħ u l-isport - strutturata madwar tliet azzjonijiet ewlenin kienet ta' suċċess u jenħtieġ li tinżamm. Jenħtieġ li jiġi introdott titjib biex jiġu simplifikati u razzjonalizzati l-azzjonijiet appoġġati mill-Programm. ***Għaldaqstant, għandhom jiġu introdotti proċeduri ta' applikazzjoni estremament semplifikati għas-settur, sabiex jiżdiedu n-numri tal-parteċipanti kif ukoll ir-rieda tal-persunal li jissottometti wkoll l-applikazzjonijiet. Dan jirrikjedi pariri, assistenza u appoġġ intensivi fil-livell lokali u reġjonali, fejn il-ħtiġijiet fil-prattika huma l-iktar magħrufa, kif ukoll appoġġ għas-sħubijiet fuq skala żgħira li jinvolvu organizzazzjonijiet żgħar u lokali u b'formalitajiet amministrattivi sempliċi u ħfief.***

Raġuni

It-tul ta' żmien meħtieġ biex titressaq applikazzjoni – inkluż minn prattikanti esperjenzati – huwa stmat minn 40 sa 80 siegħa, skont it-tip ta' proġett. Fil-programmi ta' qabel dan ma ngħatax fuq tali skala u gwida dwar l-istandards mogħtija tista' tkun ta' għajnuna. Il-kwistjoni tikkonċerna b'mod partikolari l-qasam tal-edukazzjoni, inkluża edukazzjoni mhux formali, u taħriġ, peress li, kuntrarjament għall-universitajiet, dawn normalment m'għandhomx uffiċċji internazzjonali, u dan ix-xogħol ikollu jsir flimkien ma' xogħol regolari.

Emenda 14

Preambolu, Premessa 20

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Il-Programm jenħtieġ li jirrinforza l-opportunitajiet ta' mobbiltà għat-tagħlim eżistenti, b'mod partikolari ***f'dawk is-setturi fejn il-Programm jista' jkollu l-akbar kisbiet fl-effiċjenza, sabiex iwessa' l-ilħuq tiegħu u jissodisfa d-domanda għolja mhux milħuqa. Dan jenħtieġ li jsir b'mod partikolari*** billi jiżdiedu u jiġu ffaċilitati l-attivitajiet ta' mobbiltà għal studenti ta' edukazzjoni għolja, studenti tal-iskola u studenti fis-settur tal-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali. Il-mobbiltà ta' studenti adulti b'livell baxx ta' ħiliet jenħtieġ li tkun inkorporata fi sħubiji għall-kooperazzjoni. L-opportunitajiet ta' mobbiltà għaż-żgħażagħ li jipparteċipaw f'attivitajiet ta' tagħlim mhux formali jenħtieġ li jiġu estiżi wkoll sabiex jilħqu aktar żgħażagħ. Il-mobbiltà tal-persunal fl-edukazzjoni, it-taħriġ, iż-żgħażagħ u l-isport jenħtieġ li tiġi rinforzata wkoll, b'konsiderazzjoni tal-effett ta' ingranaġġ li għandha. B'mod konformi mal-viżjoni ta' Żona Ewropea tal-Edukazzjoni reali, il-Programm jenħtieġ li jagħti spinta wkoll lill-mobbiltà u l-iskambji u jippromwovi l-parteċipazzjoni tal-istudenti f'attivitajiet edukattivi u kulturali billi jappoġġa d-diġitalizzazzjoni tal-proċessi bħall-Kard Ewropea tal-Istudenti. Din l-inizjattiva tista' tkun pass importanti biex il-mobbiltà ssir realtà għal kulħadd billi tippermetti lill-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja jibagħtu u jirċievu iktar studenti ta' skambju filwaqt li ttejjeb il-kwalità fil-mobbiltà tal-istudenti u wkoll billi tiffaċilita l-aċċess tal-istudenti għal diversi servizzi (librerija, trasport, akkomodazzjoni) qabel ma jaslu fl-istituzzjoni barra minn pajjiżhom.	Il-Programm jenħtieġ li jirrinforza l-opportunitajiet ta' mobbiltà għat-tagħlim eżistenti, b'mod partikolari billi jiżdiedu u jiġu ffaċilitati l-attivitajiet ta' mobbiltà għal studenti ta' edukazzjoni għolja, studenti tal-iskola u studenti fis-settur tal-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali. Il-mobbiltà ta' studenti adulti b'livell baxx ta' ħiliet jenħtieġ li tkun inkorporata fi sħubiji għall-kooperazzjoni. L-opportunitajiet ta' mobbiltà għaż-żgħażagħ li jipparteċipaw f'attivitajiet ta' tagħlim mhux formali jenħtieġ li jiġu estiżi wkoll sabiex jilħqu aktar żgħażagħ. Il-mobbiltà tal-persunal fl-edukazzjoni, it-taħriġ, iż-żgħażagħ u l-isport jenħtieġ li tiġi rinforzata wkoll, b'konsiderazzjoni tal-effett ta' ingranaġġ li għandha. B'mod konformi mal-viżjoni ta' Żona Ewropea tal-Edukazzjoni reali, il-Programm jenħtieġ li jagħti spinta wkoll lill-mobbiltà u l-iskambji u jippromwovi l-parteċipazzjoni tal-istudenti f'attivitajiet edukattivi u kulturali billi ***jiġu appoġġjati organizzazzjonijiet li jistabbilixxu kuntatt, fil-pajjiż ospitanti, bejn studenti u organizzazzjonijiet taż-żgħażagħ kif ukoll faċilitajiet għall-edukazzjoni, inkluża edukazzjoni mhux formali, u t-taħriġ, b'mod partikolari dawk li jaħdmu maż-żgħażagħ b'inqas opportunitajiet u billi*** jappoġġa d-diġitalizzazzjoni tal-proċessi bħall-Kard Ewropea tal-Istudenti. Din l-inizjattiva tista' tkun pass importanti biex il-mobbiltà ssir realtà għal kulħadd billi tippermetti lill-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja jibagħtu u jirċievu iktar studenti ta' skambju filwaqt li ttejjeb il-kwalità fil-mobbiltà tal-istudenti u wkoll billi tiffaċilita l-aċċess tal-istudenti għal diversi servizzi (librerija, trasport, akkomodazzjoni) qabel ma jaslu fl-istituzzjoni barra minn pajjiżhom. ***Sabiex titħeġġeġ il-mobbiltà tal-istudenti b'mod globali, għandha tiġi pprovduta informazzjoni rilevanti b'mod sistematiku sabiex tgħin lill-istudenti jippreparaw. Barra minn hekk, il-ġbir sistematiku ta' prattiki tajbin li huma utli għall-istudenti għandu jiġi appoġġjat ukoll.***

Raġuni

Ix-xogħol tal-organizzazzjonijiet li jappoġġjaw il-kuntatt bejn l-istudenti u l-faċilitajiet ta' edukazzjoni u taħriġ wera li dawn jistgħu jgħinu biex l-istudenti jkollhom aċċess ta' livell baxx bejn il-pari għall-pajjiż ospitanti tagħhom, li x'aktarx ikun partikolarment importanti għaż-żgħażagħ b'inqas opportunitajiet.

Emenda 15

Preambolu, Premessa 21

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Il-Programm jenħtieġ li jħeġġeġ il-parteċipazzjoni taż-żgħażagħ fil-ħajja demokratika Ewropea, inkluż billi jappoġġa proġetti ta' parteċipazzjoni sabiex iż-żgħażagħ jinvolvu ruħhom u jitgħallmu jipparteċipaw fis-soċjetà ċivika, ikollhom sensibilizzazzjoni dwar valuri komuni Ewropej inkluż id-drittijiet fundamentali, jiġbor flimkien żgħażagħ u dawk li jieħdu deċiżjonijiet fil-livell lokali, nazzjonali u tal-Unjoni, kif ukoll jikkontribwixxi għall-proċess ta' integrazzjoni Ewropea.	Il-Programm jenħtieġ li jħeġġeġ il-parteċipazzjoni taż-żgħażagħ fil-ħajja demokratika Ewropea, inkluż billi jappoġġa proġetti ta' parteċipazzjoni, ***u billi jikkonsolida u jespandi l-aħjar prattika u miżuri fi ħdan il-programm Erasmus***, sabiex iż-żgħażagħ jinvolvu ruħhom u jitgħallmu jipparteċipaw fis-soċjetà ċivika, ikollhom sensibilizzazzjoni dwar valuri komuni Ewropej inkluż id-drittijiet fundamentali, jiġbor flimkien żgħażagħ u dawk li jieħdu deċiżjonijiet fil-livell lokali, ***reġjonali***, nazzjonali u tal-Unjoni, kif ukoll jikkontribwixxi għall-proċess ta' integrazzjoni Ewropea.

Raġuni

Kemm il-karatteristiċi lokali kif ukoll dawk reġjonali jridu jiġu rispettati.

Emenda 16

Preambolu, Premessa 22

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Il-Programm jenħtieġ li joffri l-opportunità liż-żgħażagħ sabiex jiskopru l-Ewropa, permezz ta' esperjenzi ta' tagħlim barra minn pajjiżhom. Iż-żgħażagħ ta' tmintax-il sena, b'mod partikolari dawk li għandhom inqas opportunitajiet, jenħtieġ li jingħataw l-opportunità li ***jkollhom esperjenza ta'*** vjaġġ fl-Ewropa tal-ewwel darba, għal terminu qasir fil-livell individwali jew fi grupp fil-qafas ta' attività edukattiva informali mmirata lejn it-trawwim tas-sens ta' appartenenza tagħhom fl-Unjoni Ewropea u l-iskoperta tad-diversità kulturali tagħha. Il-Programm jenħtieġ li jidentifika l-korpi ***responsabbli biex jilħqu u jagħżlu l-parteċipanti*** u jappoġġa l-attivitajiet li jrawmu d-dimensjoni tat-tagħlim tal-esperjenza.	Il-Programm jenħtieġ li joffri l-opportunità liż-żgħażagħ sabiex jiskopru l-Ewropa, permezz ta' esperjenzi ta' tagħlim barra minn pajjiżhom. Iż-żgħażagħ ta' tmintax-il sena, b'mod partikolari dawk li għandhom inqas opportunitajiet, jenħtieġ li jingħataw l-opportunità li ***huma stess jesperjenzaw*** vjaġġ fl-Ewropa tal-ewwel darba, għal terminu qasir fil-livell individwali jew fi grupp fil-qafas ta' attività edukattiva informali mmirata lejn it-trawwim tas-sens ta' appartenenza tagħhom fl-Unjoni Ewropea u l-iskoperta tad-diversità kulturali tagħha. ***Il-parteċipazzjoni fil-programm għandha tkun possibbli għaż-żgħażagħ kollha taħt l-istess kundizzjonijiet, irrispettivament minn fejn jgħixu - inkluż għal dawk li ġejjin mir-reġjuni ultraperiferiċi u mir-reġjuni anqas żviluppati - u tippermetti esperjenzi ta' tagħlim kullimkien fl-Ewropa, sabiex tiffaċilita l-laqgħat bejn in-nies minn sfondi differenti u mill-partijiet kollha tal-Ewropa. Minbarra l-ispejjeż tal-ivvjaġġar jista' jiġi kkunsidrat li ż-żgħażagħ b'inqas opportunitajiet jirċievu wkoll boroż ta' studju għall-ikliet u l-akkomodazzjoni u, fejn meħtieġ, akkumpanjament. Dan il-programm jista' jkun ukoll proġett ta' sħubija pubblika-privata, sabiex jinħoloq aktar finanzjarjament u aktar malajr, pereżempju mis-settur tal-mobilità u t-turiżmu. Li gruppi tas-soċjetà ċivili jkunu involuti b'mod attiv fi sħubijiet imsemmija hawn fuq, u f'forom innovattivi ta' kooperazzjoni, jista' jippermettilhom ukoll li jwettqu rwol dinamiku, dejjem bil-ħsieb li l-Programm Erasmus isir aktar effettiv u li jitwessa' l-kamp ta' applikazzjoni tiegħu.*** Il-Programm jenħtieġ li jidentifika l-korpi ***fil-livell lokali jew reġjonali inkarigati mill-ilħuq tal-parteċipanti billi jxerrdu l-informazzjoni permezz ta' mezzi xierqa bħal pereżempju dwar faċilitajiet ta' edukazzjoni formali u mhux formali rilevanti***, u jappoġġa l-attivitajiet li jrawmu d-dimensjoni tat-tagħlim tal-esperjenza.

Raġuni

Sabiex jintlaħqu ġenwinament, inter alia, iż-żgħażagħ bla xogħol jew dawk b'diżabilità fiżika b'din l-offerta ta' tagħlim informali mhux se jkun biżżejjed li jintużaw il-kanali normali għat-tixrid ta' informazzjoni. Tkun ta' għajnuna wkoll mhux biss li jiġu ffinanzjati l-ispejjeż tal-ivvjaġġar infushom, iżda wkoll li jiġu pprovduti għotjiet biex ikopru spejjeż addizzjonali li jinqalgħu f'każijiet bħal dawn. Fl-istess ħin, ir-reġjuni inqas żviluppati għandhom jitqiesu wkoll bħala destinazzjoni għal esperjenzi ta' tagħlim barra mill-pajjiż, u għalhekk huwa importanti li jitħeġġeġ l-interess u l-entużjażmu fost iż-żgħażagħ fir-rigward ta' dawn ir-reġjuni wkoll.

Emenda 17

Preambolu, Premessa 23

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Il-Programm jenħtieġ li jtejjeb ukoll it-tagħlim tal-lingwi, b'mod partikolari permezz ta' użu iktar mifrux ta' għodod online, għaliex t-tagħlim elettroniku joffri vantaġġi addizzjonali għat-tagħlim tal-lingwi f'termini ta' aċċess u flessibbiltà.	Il-Programm jenħtieġ li jtejjeb ukoll it-tagħlim tal-lingwi, b'mod partikolari permezz ta' użu iktar mifrux ta' għodod online, għaliex t-tagħlim elettroniku joffri vantaġġi addizzjonali għat-tagħlim tal-lingwi f'termini ta' aċċess u flessibbiltà. ***F'dan ir-rigward, il-programm għandu jqis il-lingwi reġjonali u minoritarji, skont l-Artikolu 22 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, f'dak li jikkonċerna d-diversità kulturali, reliġjuża u lingwistika.***

Raġuni

Il-leġislatur għandu jippromovi l-aspett kulturali u ta' identità tal-lingwi reġjonali u minoritarji, skont l-Artikolu 22 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea u l-Karta Ewropea għal-Lingwi Reġjonali jew Minoritarji tal-Kunsill tal-Ewropa (1992), iffirmat minn 16-il Stat Membru Ewropew.

Emenda 18

Preambolu, Premessa 24

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Il-Programm jenħtieġ li jappoġġa miżuri li jtejbu l-kooperazzjoni bejn l-istituzzjonijiet u l-organizzazzjonijiet attivi fl-edukazzjoni, it-taħriġ, ***iż-żgħażagħ*** u l-isport, filwaqt li jirrikonoxxi r-rwol fundamentali tagħhom li jgħammru lill-individwi bl-għarfien, il-ħiliet u l-kompetenzi meħtieġa f'dinja li qed tinbidel kif ukoll biex jissodisfaw b'mod adegwat il-potenzjal għall-innovazzjoni, il-kreattività u l-intraprenditorija, ***b'mod partikolari fi ħdan l-ekonomija diġitali***.	Il-Programm jenħtieġ li jappoġġa miżuri li jtejbu l-kooperazzjoni bejn l-istituzzjonijiet u l-organizzazzjonijiet attivi fl-edukazzjoni, ***inkluża l-edukazzjoni mhux formali***, it-taħriġ u l-isport, ***fis-settur edukattiv kif ukoll taħt kundizzjonijiet trasparenti madwar is-settur fil-lokal***, filwaqt li jirrikonoxxi r-rwol fundamentali tagħhom li jgħammru lill-individwi bl-għarfien, il-ħiliet u l-kompetenzi meħtieġa f'dinja li qed tinbidel kif ukoll biex jissodisfaw b'mod adegwat il-potenzjal għall-innovazzjoni, il-kreattività u l-intraprenditorija.

Raġuni

Peress li hemm ukoll faċilitajiet ta' edukazzjoni kreattivi u innovattivi barra l-ekonomija diġitali, l-enfasi prevista se twassal għal esklużjoni mhux ġustifikata.

Emenda 19

Preambolu, Premessa 32

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Billi jirrifletti l-importanza li jiġi indirizzat it-tibdil fil-klima b'konformità mal-impenji tal-Unjoni sabiex timplimenta l-Ftehim ta' Pariġi u tikseb l-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli tan-Nazzjonijiet Uniti, dan il-Programm se jikkontribwixxi għall-integrazzjoni tal-azzjoni klimatika fil-politiki tal-Unjoni u għall-kisba tal-mira kumplessiva ta' 25% tal-infiq tal-baġit tal-Unjoni li jappoġġa l-għanijiet tal-klima. ***Se*** jiġu identifikati azzjonijiet rilevanti matul it-tħejjija u l-implimentazzjoni tal-Programm u jiġu vvalutati mill-ġdid fil-kuntest tal-evalwazzjonijiet rilevanti u l-proċess ta' reviżjoni.	Billi jirrifletti l-importanza li jiġi indirizzat it-tibdil fil-klima b'konformità mal-impenji tal-Unjoni sabiex timplimenta l-Ftehim ta' Pariġi u tikseb l-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli tan-Nazzjonijiet Uniti, dan il-Programm se jikkontribwixxi għall-integrazzjoni tal-azzjoni klimatika fil-politiki tal-Unjoni u għall-kisba tal-mira kumplessiva ta' 25% tal-infiq tal-baġit tal-Unjoni li jappoġġa l-għanijiet tal-klima. ***Filwaqt li jitqiesu wkoll it-taħriġ relatat mat-tibdil fil-klima u t-trasferiment ta' ħiliet għaż-żgħażagħ Ewropej, se*** jiġu identifikati azzjonijiet rilevanti matul it-tħejjija u l-implimentazzjoni tal-Programm u jiġu vvalutati mill-ġdid fil-kuntest tal-evalwazzjonijiet rilevanti u l-proċess ta' reviżjoni.

Raġuni

Huwa importanti li ż-żgħażagħ jitħarrġu fil-qasam tal-prevenzjoni, il-mitigazzjoni u t-tnaqqis tar-riskji relatati mat-tibdil fil-klima, inklużi d-diżastri naturali sussegwenti.

Emenda 20

Preambolu, Premessa 37

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Pajjiżi terzi li huma membri taż-Żona Ekonomika Ewropea (ŻEE) jistgħu jipparteċipaw fil-Programm fil-qafas tal-kooperazzjoni stabbilit skont il-ftehim taż-Żona Ekonomika Ewropea (ŻEE), li jipprevedi l-implimentazzjoni tal-programmi tal-Unjoni permezz ta' deċiżjoni skont dak il-ftehim. Il-pajjiżi terzi jistgħu jipparteċipaw ukoll abbażi ta' strumenti legali oħrajn. Dan ir-Regolament jenħtieġ li jagħti d-drittijiet neċessarji u aċċess għall-uffiċjali awtorizzanti responsabbli, lill-Uffiċċju Ewropew Kontra l-Frodi (OLAF) kif ukoll lill-Qorti Ewropea tal-Awdituri biex jeżerċitaw l-kompetenzi rispettivi tagħhom b'mod komprensiv. Il-parteċipazzjoni sħiħa tal-pajjiżi terzi fil-Programm jenħtieġ li tkun soġġetta għall-kundizzjonijiet stabbiliti fi ftehimiet speċifiċi li jkopru l-parteċipazzjoni tal-pajjiż terz konċernat mal-Programm. Parteċipazzjoni sħiħa tinvolvi, barra minn hekk, l-obbligu li titwaqqaf aġenzija nazzjonali u li jiġu ġestiti wħud mill-azzjonijiet tal-Programm f'livell deċentralizzat. Individwi u entitajiet minn pajjiżi terzi li mhumiex assoċjati mal-Programm jenħtieġ li jkunu jistgħu jipparteċipaw f'xi wħud mill-azzjonijiet tal-Programm, kif definit fil-programm ta' ħidma u s-sejħiet għall-proposti ppubblikati mill-Kummissjoni. Meta jiġi implimentat il-Programm, jistgħu jiġu kkunsidrati arranġamenti speċifiċi fir-rigward tal-individwi u l-entitajiet mill-Istati mikro Ewropej.	Pajjiżi terzi li huma membri taż-Żona Ekonomika Ewropea (ŻEE) jistgħu jipparteċipaw fil-Programm fil-qafas tal-kooperazzjoni stabbilit skont il-ftehim taż-Żona Ekonomika Ewropea (ŻEE), li jipprevedi l-implimentazzjoni tal-programmi tal-Unjoni permezz ta' deċiżjoni skont dak il-ftehim. Il-pajjiżi terzi jistgħu jipparteċipaw ukoll abbażi ta' strumenti legali oħrajn ***u permezz ta' oqfsa strutturati bħalma huma l-istrateġiji makroreġjonali tal-Unjoni Ewropea***. Dan ir-Regolament jenħtieġ li jagħti d-drittijiet neċessarji u aċċess għall-uffiċjali awtorizzanti responsabbli, lill-Uffiċċju Ewropew Kontra l-Frodi (OLAF) kif ukoll lill-Qorti Ewropea tal-Awdituri biex jeżerċitaw l-kompetenzi rispettivi tagħhom b'mod komprensiv. Il-parteċipazzjoni sħiħa tal-pajjiżi terzi fil-Programm jenħtieġ li tkun soġġetta għall-kundizzjonijiet stabbiliti fi ftehimiet speċifiċi li jkopru l-parteċipazzjoni tal-pajjiż terz konċernat mal-Programm. Parteċipazzjoni sħiħa tinvolvi, barra minn hekk, l-obbligu li titwaqqaf aġenzija nazzjonali u li jiġu ġestiti wħud mill-azzjonijiet tal-Programm f'livell deċentralizzat. Individwi u entitajiet minn pajjiżi terzi li mhumiex assoċjati mal-Programm jenħtieġ li jkunu jistgħu jipparteċipaw f'xi wħud mill-azzjonijiet tal-Programm, kif definit fil-programm ta' ħidma u s-sejħiet għall-proposti ppubblikati mill-Kummissjoni. Meta jiġi implimentat il-Programm, jistgħu jiġu kkunsidrati arranġamenti speċifiċi fir-rigward tal-individwi u l-entitajiet mill-Istati mikro Ewropej.

Raġuni

It-test miżjud għandu l-għan li jenfasizza d-dimensjoni makroreġjonali tal-politiki Ewropej, inkluża l-parteċipazzjoni fil-programm Erasmus tal-pajjiżi terzi involuti fl-erba' strateġiji makroreġjonali eżistenti.

Emenda 21

Preambolu, Premessa 38

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
B'konformità mal-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni "Sħubija strateġika aktar b'saħħitha u mġedda mar-reġjuni ultarperiferiċi tal-Unjoni', il-Programm jenħtieġ li jikkunsidra s-sitwazzjoni speċifika ta' dawn ir-reġjuni. Il-miżuri se jikkunsidraw iż-żieda tal-parteċipazzjoni tar-reġjuni ultraperiferiċi fl-azzjonijiet kollha. Jenħtieġ li jitrawmu l-iskambji tal-mobbiltà u l-kooperazzjoni bejn il-persuni u l-organizzazzjonijiet minn dawn ir-reġjuni u pajjiżi terzi, b'mod partikolari l-ġirien tagħhom. Tali miżuri se jiġu mmonitorjati u evalwati regolarment.	"B'konformità mal-***Artikolu 349 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea u l-***Komunikazzjoni tal-Kummissjoni "Sħubija strateġika aktar b'saħħitha u mġedda mar-reġjuni ultarperiferiċi tal-Unjoni', il-Programm jenħtieġ li jikkunsidra s-sitwazzjoni speċifika ta' dawn ir-reġjuni. Il-miżuri se jikkunsidraw iż-żieda tal-parteċipazzjoni tar-reġjuni ultraperiferiċi fl-azzjonijiet kollha. Jenħtieġ li jitrawmu l-iskambji tal-mobbiltà u l-kooperazzjoni bejn il-persuni u l-organizzazzjonijiet minn dawn ir-reġjuni u pajjiżi terzi, b'mod partikolari l-ġirien tagħhom. Tali miżuri se jiġu mmonitorjati u evalwati regolarment".

Raġuni

Il-premessa għandha tinkludi l-bażi legali tal-Artikolu 349 tat-TFUE, li huwa l-fus reali li jniżżel fid-dettall l-ispeċifiċitajiet tar-reġjuni ultraperiferiċi. Għalhekk nipproponu din il-formulazzjoni ġdida.

Emenda 22

Preambolu, Premessa 38

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
	Il-programm għandu jqis ukoll, fi kwalunkwe azzjoni li jieħu, il-ħtieġa li tiżdied il-parteċipazzjoni tar-reġjuni li jbatu minn żvantaġġi naturali jew demografiċi serji u permanenti, bħar-reġjuni insulari, transfruntiera u muntanjużi msemmija fit-tielet subparagrafu tal-Artikolu 174 tat-TFUE.

Raġuni

Evidenti.

Emenda 23

Preambolu, Premessa 42

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Jenħtieġ li jiġu żgurati sensibilizzazzjoni, reklamar u disseminazzjoni xierqa tal-opportunitajiet u tar-riżultati tal-azzjonijiet appoġġati mill-Programm, fil-livell Ewropew, nazzjonali u lokali. Jenħtieġ li l-attivitajiet ta' sensibilizzazzjoni, reklamar u ta' disseminazzjoni jibbażaw fuq il-korpi ta' implimentazzjoni kollha tal-Programm, inkluż, meta jkun rilevanti, bl-appoġġ tal-partijiet ikkonċernati ewlenin oħra.	Jenħtieġ li jiġu żgurati sensibilizzazzjoni, reklamar u disseminazzjoni xierqa tal-opportunitajiet u tar-riżultati tal-azzjonijiet appoġġati mill-Programm, fil-livell Ewropew, nazzjonali, ***reġjonali*** u lokali. Jenħtieġ li l-attivitajiet ta' sensibilizzazzjoni, reklamar u ta' disseminazzjoni jibbażaw fuq il-korpi ta' implimentazzjoni kollha tal-Programm, inkluż, meta jkun rilevanti, bl-appoġġ tal-partijiet ikkonċernati ewlenin oħra.

Raġuni

Kemm il-karatteristiċi lokali kif ukoll dawk reġjonali jridu jiġu rispettati.

Emenda 24

Preambolu, Premessa 44

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Biex tkun żgurata l-implimentazzjoni effiċjenti u effettiva ta' dan ir-Regolament, jenħtieġ li l-Programm jagħmel użu massimu mill-mekkaniżmi eżekuttivi diġà fis-seħħ. L-implimentazzjoni tal-Programm jenħtieġ li għalhekk tiġi fdata lill-Kummissjoni, u lill-aġenziji nazzjonali. Fejn ikun fattibbli, u sabiex tiġi massimizzata l-effiċjenza, l-aġenziji nazzjonali jenħtieġ li ikunu l-istess bħal dik deżinjata għall-ġestjoni tal-programm predeċessur. Il-kamp ta' applikazzjoni tal-valutazzjoni tal-konformità ex-ante jenħtieġ li jkun limitat għar-rekwiżiti li huma ġodda u speċifiċi għall-Programm, sakemm dan ma jkunx ġustifikat, bħal f'każ ta' nuqqasijiet serji jew sottoprestazzjoni min-naħa tal-aġenzija nazzjonali konċernata.	Biex tkun żgurata l-implimentazzjoni effiċjenti u effettiva ta' dan ir-Regolament, jenħtieġ li l-Programm jagħmel użu massimu mill-mekkaniżmi eżekuttivi diġà fis-seħħ ***u jiġi estiż b'mod aktar estensiv fil-livell reġjonali***. L-implimentazzjoni tal-Programm jenħtieġ li għalhekk tiġi fdata lill-Kummissjoni, u lill-aġenziji nazzjonali, ***li jikkooperaw aktar mill-qrib mal-livell reġjonali***. Fejn ikun fattibbli, u sabiex tiġi massimizzata l-effiċjenza, l-aġenziji nazzjonali, ***li jaħdmu aktar mill-qrib mal-livell reġjonali***, jenħtieġ li ikunu l-istess bħal dik deżinjata għall-ġestjoni tal-programm predeċessur. ***Sabiex tissaħħaħ aktar l-effettività u l-aċċettazzjoni tal-miżuri adottati mill-aġenziji nazzjonali, dawn tal-aħħar għandhom, f'kooperazzjoni mal-partijiet interessati rilevanti, jistabbilixxu kunsilli konsultattivi u ombudsmen f'livell lokali jew reġjonali biex jgħinu fit-titjib ta' proċeduri u deċiżjonijiet amministrattivi u jieħdu deċiżjonijiet dwar kwalunkwe appelli u tilwim bejn aġenziji nazzjonali u utenti b'mod trasparenti, fattwali u newtrali.*** Il-kamp ta' applikazzjoni tal-valutazzjoni tal-konformità ex-ante jenħtieġ li jkun limitat għar-rekwiżiti li huma ġodda u speċifiċi għall-Programm, sakemm dan ma jkunx ġustifikat, bħal f'każ ta' nuqqasijiet serji jew sottoprestazzjoni min-naħa tal-aġenzija nazzjonali konċernata.

Raġuni

L-esperjenzi pożittivi li l-Istitut Federali Ġermaniż għat-Taħriġ Vokazzjonali (BIBB) kellu fit-twaqqif ta' kunsill konsultattiv tal-utenti għandhom jintużaw ukoll mill-aġenziji nazzjonali l-oħra sabiex dawk ikkonċernati jkunu jistgħu jipparteċipaw aktar mill-qrib fil-programm, partikolarment fl-implimentazzjoni tiegħu.

Peress li fil-passat kien hemm ripetutament appelli kontra deċiżjonijiet minn aġenziji nazzjonali u ma jagħmilx sens li l-aġenziji nazzjonali jiddeċiedu dwar appelli kontra d-deċiżjonijiet tagħhom stess, huwa propost, kif diġà huwa l-każ fl-Awstrija, li jiġu stabbiliti ombudsmen rilevanti biex jikkontribwixxi għat-trasparenza fil-proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet u għal soluzzjonijiet esperti u newtrali.

Emenda 25

Preambolu, Premessa 46

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
L-Istati Membri jenħtieġ ***li jagħmlu ħilithom biex*** jadottaw il-miżuri xierqa kollha biex iwarrbu l-ostakli legali u amministrattivi għall-funzjonament xieraq tal-Programm. Dan jinkludi r-risolviment, fejn possibbli, u mingħajr ħsara għad-dritt tal-Unjoni dwar kwistjonijiet tad-dħul u r-residenza ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi li joħolqu diffikultajiet fil-kisba ta' viżi u ta' permessi ta' residenza. B'mod konformi mad-Direttiva (UE) 2016/801 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (1), l-Istati Membri huma nkoraġġuti jistabbilixxu proċeduri rapidi għall-ammissjoni. (1) Id-Direttiva (UE) 2016/801 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Mejju 2016 dwar il-kundizzjonijiet ta' dħul u residenza ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi għall-finijiet ta' riċerka, studji, taħriġ, servizz volontarju, skemi ta' skambju ta' skulari jew proġetti edukattivi u au pairing (ĠU L 132, 21.5.2016, p. 21).	L-Istati Membri jenħtieġ jadottaw il-miżuri xierqa kollha biex iwarrbu l-ostakli legali u amministrattivi għall-funzjonament xieraq tal-Programm. Dan jinkludi ***l-eżenzjoni ta' boroż ta' studju mit-taxxa, kif ukoll i***r-risolviment, fejn possibbli, u mingħajr ħsara għad-dritt tal-Unjoni dwar kwistjonijiet tad-dħul u r-residenza ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi li joħolqu diffikultajiet fil-kisba ta' viżi u ta' permessi ta' residenza. B'mod konformi mad-Direttiva (UE) 2016/801 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (1), l-Istati Membri huma nkoraġġuti jistabbilixxu proċeduri rapidi għall-ammissjoni. (1) Id-Direttiva (UE) 2016/801 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Mejju 2016 dwar il-kundizzjonijiet ta' dħul u residenza ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi għall-finijiet ta' riċerka, studji, taħriġ, servizz volontarju, skemi ta' skambju ta' skulari jew proġetti edukattivi u au pairing (ĠU L 132, 21.5.2016, p. 21).

Raġuni

Din hija konsistenti mal-Premessa 49.

Emenda 26

Preambolu, Premessa 49

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Sabiex jiġu simplifikati r-rekwiżiti għall-benefiċjarji, jenħtieġ li jintużaw kemm jista' jkun għotjiet simplifikati fil-forma ta' somom f'daqqa, spejjeż ta' unità u finanzjament b'rata fissa. L-għotjiet simplifikati biex jappoġġaw l-azzjonijiet ta' mobbiltà tal-Programm, kif definit mill-Kummissjoni, jenħtieġ li ***iqisu*** l-ispejjeż tal-għajxien u tas-sussistenza tal-pajjiż ospitanti. Il-Kummissjoni u l-aġenziji nazzjonali tal-pajjiżi mittenti jenħtieġ li jkollhom il-possibbiltà li jaġġustaw dawn l-għotjiet simplifikati fuq il-bażi ta' kriterji oġġettivi, b'mod partikolari sabiex jiżguraw aċċess għal persuni b'inqas opportunitajiet. B'konformità mad-dritt nazzjonali, l-Istati Membri jenħtieġ ***li jitħeġġu wkoll*** jeżentaw dawk l-għotjiet minn kwalunkwe taxxa u imposta soċjali. L-istess eżenzjoni jenħtieġ li tapplika għal entitajiet pubbliċi jew privati li jagħtu appoġġ finanzjarju bħal dan lill-individwi konċernati.	Sabiex jiġu simplifikati r-rekwiżiti għall-benefiċjarji, jenħtieġ li jintużaw kemm jista' jkun għotjiet simplifikati fil-forma ta' somom f'daqqa, spejjeż ta' unità u finanzjament b'rata fissa. L-għotjiet simplifikati biex jappoġġaw l-azzjonijiet ta' mobbiltà tal-Programm, kif definit mill-Kummissjoni, jenħtieġ li ***jiġu riveduti u aġġustati regolarment skont*** l-ispejjeż tal-għajxien u tas-sussistenza tal-pajjiż ospitanti ***u tar-reġjun***. Il-Kummissjoni u l-aġenziji nazzjonali tal-pajjiżi mittenti jenħtieġ li jkollhom il-possibbiltà li jaġġustaw dawn l-għotjiet simplifikati fuq il-bażi ta' kriterji oġġettivi, b'mod partikolari sabiex jiżguraw aċċess għal persuni b'inqas opportunitajiet, ***li l-ispiża sħiħa tal-parteċipazzjoni tagħhom jeħtieġ tkun koperta minn tali għotjiet***. B'konformità mad-dritt nazzjonali, l-Istati Membri jenħtieġ jeżentaw dawk l-għotjiet minn kwalunkwe taxxa u imposta soċjali. L-istess eżenzjoni jenħtieġ li tapplika għal entitajiet pubbliċi jew privati li jagħtu appoġġ finanzjarju bħal dan lill-individwi konċernati.

Raġuni

Evidenti.

Emenda 27

Preambolu, Premessa 51

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Huwa neċessarju li tiġi żgurata l-komplementarjetà tal-azzjonijiet imwettqa fi ħdan il-Programm ma' attivitajiet imwettqa mill-Istati Membri u ma' attivitajiet oħra tal-Unjoni, b'mod partikolari dawk fl-oqsma tal-edukazzjoni, il-kultura u l-midja, iż-żgħażagħ u s-solidarjetà, l-impjiegi u l-inklużjoni soċjali, ir-riċerka u l-innovazzjoni, l-industrija u l-intrapriża, l-agrikoltura u l-iżvilupp rurali b'fokus fuq il-bdiewa żgħażagħ, il-koeżjoni, il-politika reġjonali u l-kooperazzjoni u l-iżvilupp internazzjonali.	Huwa neċessarju li tiġi żgurata l-komplementarjetà tal-azzjonijiet imwettqa fi ħdan il-Programm ma' attivitajiet imwettqa mill-Istati Membri ***u r-reġjuni*** u ma' attivitajiet oħra tal-Unjoni, b'mod partikolari dawk fl-oqsma tal-edukazzjoni, il-kultura u l-midja, iż-żgħażagħ u s-solidarjetà, l-impjiegi u l-inklużjoni soċjali, ir-riċerka u l-innovazzjoni, l-industrija u l-intrapriża, l-agrikoltura u l-iżvilupp rurali b'fokus fuq il-bdiewa żgħażagħ, il-koeżjoni, il-politika reġjonali u l-kooperazzjoni u l-iżvilupp internazzjonali.

Raġuni

Jeħtieġ ukoll li tiġi kkunsidrata l-komplementarjetà tal-azzjonijiet imwettqa fil-qafas tal-Programm mal-attivitajiet tar-reġjuni.

Emenda 28

Preambolu, Premessa 52

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Filwaqt li l-qafas regolatorju diġà ppermetta lill-Istati Membri u lir-reġjuni jistabbilixxu sinerġiji fil-perjodu ta' programmazzjoni preċedenti bejn Erasmus+ u strumenti oħra tal-Unjoni, bħall-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej, li jappoġġaw ukoll l-iżvilupp kwalitattiv ta' sistemi edukattivi, tat-taħriġ u taż-żgħażagħ fl-Unjoni, dan il-potenzjal s'issa għadu ma ġiex sfruttat, u għalhekk ġew limitati l-effetti sistemiċi tal-proġetti u l-impatt fuq il-politika. Jenħtieġ li ssir komunikazzjoni u kooperazzjoni effettiva fil-livell nazzjonali bejn il-korpi nazzjonali inkarigati mill-ġestjoni ta' dawn l-istrumenti varji sabiex jiġi massimizzat l-impatt rispettiv tagħhom. Il-Programm jenħtieġ li jippermetti l-kooperazzjoni attiva ma' dawn l-istrumenti.	Filwaqt li l-qafas regolatorju diġà ppermetta lill-Istati Membri u lir-reġjuni jistabbilixxu sinerġiji fil-perjodu ta' programmazzjoni preċedenti bejn Erasmus+ u strumenti oħra tal-Unjoni, bħall-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej, li jappoġġaw ukoll l-iżvilupp kwalitattiv ta' sistemi edukattivi, tat-taħriġ u taż-żgħażagħ fl-Unjoni, dan il-potenzjal s'issa għadu ma ġiex sfruttat, u għalhekk ġew limitati l-effetti sistemiċi tal-proġetti u l-impatt fuq il-politika. Jenħtieġ li ssir komunikazzjoni u kooperazzjoni effettiva fil-livell nazzjonali ***u reġjonali*** bejn il-korpi nazzjonali inkarigati mill-ġestjoni ta' dawn l-istrumenti varji sabiex jiġi massimizzat l-impatt rispettiv tagħhom. Il-Programm jenħtieġ li jippermetti l-kooperazzjoni attiva ma' dawn l-istrumenti.

Raġuni

Jeħtieġ ukoll li tiġi kkunsidrata l-kooperazzjoni mal-korpi reġjonali, fid-dawl tal-fatt li f'dan il-livell hemm awtoritajiet ta' ġestjoni ta' strumenti oħra tal-UE, bħall-Fondi Strutturali u ta' Investiment.

Emenda 29

Kapitolu 1, Artikolu 2, Punt 6 (Definizzjonijiet)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
"l-isport tal-organizzazzjonijiet ta' bażi"tfisser l-isport organizzat fil-livell lokali mill-persuni sportivi mhux professjonisti, u l-isport għal kulħadd;	"l-isport tal-organizzazzjonijiet ta' bażi"tfisser l-isport organizzat fil-livell lokali ***jew reġjonali*** mill-persuni sportivi mhux professjonisti, u l-isport għal kulħadd;

Raġuni

Evidenti.

Emenda 30

Kapitolu 1, Artikolu 2, Punt 14 (Definizzjonijiet)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
"sħubija"tfisser ftehim bejn grupp ta' istituzzjonijiet u/jew organizzazzjonijiet sabiex jitwettqu attivitajiet u proġetti konġunti;	"sħubija"tfisser ftehim bejn grupp ta' istituzzjonijiet u/jew organizzazzjonijiet sabiex jitwettqu attivitajiet u proġetti konġunti ***bħala parti mill-Programm***;

Raġuni

Għandu jiġi żgurat li mhux kull forma ta' kooperazzjoni tkun iddikjarata bħala "sħubija"fis-sens tar-Regolament.

Emenda 31

Kapitolu 1, Artikolu 2, Punt 25 (Definizzjonijiet)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
"persuni b'inqas opportunitajiet"tfisser dawk li jaffaċċaw ***ostakli*** li ma jħalluhomx ikollhom aċċess effettiv għal opportunitajiet skont il-Programm għal raġunijiet ekonomiċi, soċjali, kulturali, ġeografiċi jew ta' saħħa, kuntest ta' migrazzjoni jew għal raġunijiet bħal ***diżabbiltà u diffikultajiet edukattivi***;	"persuni b'inqas opportunitajiet"tfisser dawk li jaffaċċaw ***barrieri*** li ma jħalluhomx ikollhom aċċess effettiv għal opportunitajiet skont il-Programm għal raġunijiet ekonomiċi, soċjali, kulturali, ***lingwistiċi***, ġeografiċi jew ta' saħħa, kuntest ta' migrazzjoni jew għal raġunijiet bħal ***diżabbiltajiet fiżiċi u konjittivi***; ***il-ħolqien tal-aċċessibbiltà huwa wieħed mill-għanijiet primarji tal-programm, li għandu jieħu preċedenza fuq aspetti kwantitattivi jew finanzjarji***;

Raġuni

L-aċċess ugwali għall-opportunitajiet jitlob li jiġu indirizzati ostakli bħall-barrieri lingwistiċi jew id-diżabiltajiet ta' tagħlim.

Emenda 32

Kapitolu 1, Artikolu 2, Punt 28 ġdid (Definizzjonijiet)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
	"lingwa barranija"tfisser kwalunkwe lingwa oħra għajr l-ewwel lingwa tal-istudent;

Raġuni

It-tagħlim ta' lingwi ġodda appoġġjat minn dan il-Programm m'għandux ikun limitat għal-lingwi uffiċjali tal-UE.

Emenda 33

Kapitolu 1, Artikolu 2, Punt 29 ġdid (Definizzjonijiet)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
	"persuni b'diżabbiltà"tfisser persuni li għandhom diżabbiltà fiżika, mentali, intellettwali jew sensjorjali fit-tul li, f'interazzjoni ma' diversi ostakli, jistgħu jxekklu l-parteċipazzjoni sħiħa u effettiva tagħhom fis-soċjetà fuq l-istess livell ma' ħaddieħor;

Raġuni

Definizzjoni tat-terminu f'konformità mal-Artikolu 1, sentenza 2 tal-Konvenzjoni dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità tan-NU.

Emenda 34

Kapitolu II, Artikolu 4, Azzjoni ewlenija 1 Mobbiltà għat-tagħlim

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Fil-qasam ***tal-edukazzjoni u tat-taħriġ***, il-Programm għandu jappoġġa l-azzjonijiet li ġejjin skont l-azzjoni ewlenija 1:	Fil-qasam ***tat-taħriġ u tal-edukazzjoni***, il-Programm għandu jappoġġa l-azzjonijiet li ġejjin skont l-azzjoni ewlenija 1, ***li tista' tittwettaq flimkien ma' proġetti ta' skambju virtwali***:
(a) il-mobbiltà tal-istudenti u l-persunal ta' edukazzjoni għolja;	(a) il-mobbiltà ***fi żmien qasir, medju u fit-tul*** tal-istudenti u l-persunal ta' edukazzjoni għolja;
(b) il-mobbiltà tal-istudenti u l-persunal ta' edukazzjoni u taħriġ vokazzjonali;	(b) il-mobbiltà ***fi żmien qasir, medju u fit-tul*** tal-istudenti u l-persunal ta' edukazzjoni u taħriġ vokazzjonali, ***b'mod partikolari tal-apprendisti, il-ħarrieġa u l-persunal fl-SMEs. Għandhom jiġu żviluppati korsijiet immirati ta' taħriġ imfassla biex iħejju apprendisti għal sfidi lingwistiċi u interkulturali, li jistgħu jiġu rikjesti wkoll f'diversi dati matul is-sena***;
(c) il-mobbiltà ta' studenti u persunal tal-iskola;	(c) il-mobbiltà ***fi żmien qasir, medju u fit-tul*** ta' studenti u persunal tal-iskola, ***inkluż għal esperjenza ta' xogħol fil-qasam tal-edukazzjoni***;
(d) il-mobilità tal-persunal tal-edukazzjoni għall-adulti;	(d) il-mobilità ***fi żmien qasir, medju u fit-tul*** tal-persunal tal-edukazzjoni għall-adulti;
(e) opportunitajiet ta' tagħlim tal-lingwa, inklużi dawk li jappoġġaw attivitajiet ta' mobbilità.	(e) opportunitajiet ta' tagħlim tal-lingwa, inklużi dawk li jappoġġaw attivitajiet ta' mobbilità, ***li għandhom ikunu mmirati lejn il-ħtiġijiet ta' gruppi fil-mira differenti***;
	(f) ***il-mobilità tal-adulti u tal-persuni anzjani li jistudjaw fl-Universitajiet tat-Terza Età jew li jieħdu sehem fi programmi oħrajn ta' tagħlim tul il-ħajja***;
	(g) ***il-mobbiltà taż-żgħażagħ u tal-ħaddiema fis-settur taż-żgħażagħ għal skopijiet ta' tagħlim fil-qasam tal-edukazzjoni mhux formali.***

Raġuni

(a-e) Il-mobilità għat-tagħlim għandha tkun aċċessibbli, b'mod partikolari għal dan il-grupp u l-qasam tal-edukazzjoni, u tippermetti taħriġ rilevanti, sabiex tkun żgurata kwalità għolja.

(f) Sabiex jitheġġeġ u jingħata appoġġ lit-tagħlim tul il-ħajja u l-inizjattivi ta' taħriġ għall-adulti u l-persuni anzjani, b'ħarsa lejn it-titjib tal-għarfien, il-ħiliet u l-kwalità tal-ħajja tagħhom, filwaqt li tiġi mħeġġa l-inklużjoni u l-promozzjoni tal-identità Ewropea fost il-gruppi tal-etajiet kollha.

(g) L-emenda ssemmi biss il-qasam ta' edukazzjoni aktar akkademika u formali. Ikun utli li jiġi inkluż punt dwar il-mobbiltà taż-żgħażagħ u dawk li jaħdmu maż-żgħażagħ taħt l-azzjoni ewlenija 1.

Emenda 35

Kapitolu II, Artikolu 5, Azzjoni ewlenija 2 Kooperazzjoni bejn l-organizzazzjonijiet u l-istituzzjonijiet

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Fil-qasam tal-edukazzjoni u tat-taħriġ, il-Programm għandu jappoġġa l-azzjonijiet li ġejjin skont l-azzjoni ewlenija 2:	Fil-qasam tal-edukazzjoni u tat-taħriġ, il-Programm għandu jappoġġa l-azzjonijiet li ġejjin skont l-azzjoni ewlenija 2:
(a) sħubiji għall-kooperazzjoni u skambji ta' prassi, inkluż sħubiji fuq skala żgħira għat-trawwim ta' aċċess iktar mifrux u iktar inklużiv għall-Programm;	(a) sħubiji għall-kooperazzjoni u skambji ta' prassi, inkluż sħubiji fuq skala żgħira ***f'livell reġjonali*** għat-trawwim ta' aċċess iktar mifrux u iktar inklużiv għall-Programm;
(b) sħubiji għall-eċċellenza, b'mod partikolari universitajiet Ewropej, Ċentri ta eċċellenza vokazzjonali u lawrji konġunti ta' master;	(b) sħubiji għall-eċċellenza, b'mod partikolari universitajiet Ewropej, Ċentri ta eċċellenza vokazzjonali, ***li m'għandhomx ikunu jinsabu fil-metropoli Ewropej, għandhom, bl-involviment tal-livell reġjonali, jappoġġjaw lill-partijiet interessati bil-kooperazzjoni operattiva tagħhom, u jiżviluppaw*** lawrji konġunti ta' master;
(c) sħubiji għall-innovazzjoni għat-tisħiħ tal-kapaċità tal-innovazzjoni tal-Ewropa;	(c) sħubiji għall-innovazzjoni għat-tisħiħ tal-kapaċità tal-innovazzjoni tal-Ewropa ***u premjijiet għal kumpaniji u negozji Ewropej li jwettqu sforzi speċjali rigward il-kwalifiki Ewropej tal-apprendisti tagħhom***;
(d) pjattaformi u għodod online sabiex tiġi promossa l-kooperazzjoni virtwali, inkluż is-servizzi ta' appoġġ għal eTwinning u għall-pjattaforma elettronika għat-tagħlim għall-adulti fl-Ewropa.	(d) pjattaformi u għodod online sabiex tiġi promossa l-kooperazzjoni virtwali, inkluż is-servizzi ta' appoġġ għal eTwinning u għall-pjattaforma elettronika għat-tagħlim għall-adulti fl-Ewropa.

Raġuni

Iċ-ċentri ta' eċċellenza vokazzjonali jistgħu jiksbu biss l-għan tagħhom jekk ikunu bbażati fuq strutturi eżistenti u jaħdmu ma', u mhux kontra, il-partijiet interessati.

Emenda 36

Kapitolu II, Artikolu 6, Azzjoni ewlenija 3 Appoġġ għal politika tal-iżvilupp u l-kooperazzjoni

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Azzjoni ewlenija 3	*Azzjoni ewlenija 3*
Appoġġ għal politika tal-iżvilupp u l-kooperazzjoni	Appoġġ għal politika tal-iżvilupp u l-kooperazzjoni
Fil-qasam tal-edukazzjoni u tat-taħriġ, il-Programm għandu jappoġġa l-azzjonijiet li ġejjin skont l-azzjoni ewlenija 3:	Fil-qasam tal-edukazzjoni u tat-taħriġ, il-Programm għandu jappoġġa l-azzjonijiet li ġejjin skont l-azzjoni ewlenija 3:
(a) il-preparazzjoni u l-implimentazzjoni tal-aġendi ta' politika ġenerali u settorjali tal-Unjoni fl-edukazzjoni u t-taħriġ, inkluż bl-appoġġ tan-netwerk Eurydice jew attivitajiet ta' organizzazzjonijiet rilevanti oħra;	(a) il-preparazzjoni u l-implimentazzjoni tal-aġendi ta' politika ġenerali u settorjali tal-Unjoni fl-edukazzjoni u t-taħriġ, inkluż bl-appoġġ tan-netwerk Eurydice jew attivitajiet ta' organizzazzjonijiet rilevanti oħra;
(b) l-appoġġ għal għodod u miżuri tal-Unjoni li jrawmu l-kwalità, it-trasparenza u r-rikonoxximent ta' kompetenzi, ħiliet u kwalifiki ([4]);	(b) l-appoġġ għal għodod u miżuri tal-Unjoni li jrawmu l-kwalità, it-trasparenza u r-rikonoxximent ta' kompetenzi, ħiliet u kwalifiki ([5]);
(c) djalogu ta' politika u kooperazzjoni ma' partijiet ikkonċernati ewlenin, inklużi netwerks madwar l-Unjoni, organizzazzjonijiet Ewropej nongovernattivi u organizzazzjonijiet internazzjonali fil-qasam tal-edukazzjoni u t-taħriġ;	(c) djalogu ta' politika u kooperazzjoni ma' partijiet ikkonċernati ewlenin, inklużi netwerks madwar l-Unjoni, organizzazzjonijiet Ewropej nongovernattivi u organizzazzjonijiet internazzjonali fil-qasam tal-edukazzjoni u t-taħriġ;
(d) miżuri li jikkontribwixxu għall-implimentazzjoni kwalitattiva u inklużiva tal-Programm;	(d) miżuri li jikkontribwixxu għall-implimentazzjoni kwalitattiva u inklużiva tal-Programm;
(e) kooperazzjoni ma' strumenti oħrajn tal-Unjoni u appoġġ għal politiki oħrajn tal-Unjoni;	(e) kooperazzjoni ma' strumenti oħrajn tal-Unjoni u appoġġ għal politiki oħrajn tal-Unjoni;
(f) attivitajiet ta' disseminazzjoni u sensibilizzazzjoni dwar l-eżiti u l-prijoritajiet ta' politika Ewropea kif ukoll fuq il-Programm.	(f) attivitajiet ta' disseminazzjoni u sensibilizzazzjoni dwar l-eżiti u l-prijoritajiet ta' politika Ewropea kif ukoll fuq il-Programm.
	(g) ***appoġġ għall-implimentazzjoni tal-istrateġiji makroreġjonali tal-Unjoni Ewropea***.
([1]) B'mod partikolari il-qafas uniku tal-Unjoni għat-trasparenza tal-kwalifiki u tal-kompetenzi; il-Qafas Ewropew tal-Kwalifiki; il-Qafas ta' Referenza Ewropew għall-Assigurazzjoni tal-Kwalità għall-Edukazzjoni u t-Taħriġ Vokazzjonali; is-Sistema Ewropea ta' Kredits għall-Edukazzjoni u t-Taħriġ Vokazzjonali; is-Sistema Ewropea għall-Akkumulazzjoni u t-Trasferiment ta' Krediti; ir-Reġistru Ewropew għall-Assigurazzjoni tal-Kwalità fl-Edukazzjoni Għolja; l-Assoċjazzjoni Ewropea għall-Garanzija ta' Kwalità fl-Edukazzjoni Għolja; in-Netwerk Ewropew ta' Ċentri tal-Informazzjoni fir-Reġjun Ewropew u ċ-Ċentri Nazzjonali ta' Informazzjoni dwar ir-Rikonoxximent Akkademiku fl-Unjoni Ewropea; u n-netwerks ta' Euroguidance.	([1]) B'mod partikolari il-qafas uniku tal-Unjoni għat-trasparenza tal-kwalifiki u tal-kompetenzi; il-Qafas Ewropew tal-Kwalifiki; il-Qafas ta' Referenza Ewropew għall-Assigurazzjoni tal-Kwalità għall-Edukazzjoni u t-Taħriġ Vokazzjonali; is-Sistema Ewropea ta' Kredits għall-Edukazzjoni u t-Taħriġ Vokazzjonali; is-Sistema Ewropea għall-Akkumulazzjoni u t-Trasferiment ta' Krediti; ir-Reġistru Ewropew għall-Assigurazzjoni tal-Kwalità fl-Edukazzjoni Għolja; l-Assoċjazzjoni Ewropea għall-Garanzija ta' Kwalità fl-Edukazzjoni Għolja; in-Netwerk Ewropew ta' Ċentri tal-Informazzjoni fir-Reġjun Ewropew u ċ-Ċentri Nazzjonali ta' Informazzjoni dwar ir-Rikonoxximent Akkademiku fl-Unjoni Ewropea; u n-netwerks ta' Euroguidance.

Raġuni

Il-programm Erasmus għandu jiġi implimentat fil-livell makroreġjonali sabiex jappoġġja l-istrateġiji ta' kooperazzjoni ekonomiċi, soċjali u territorjali relatati fost l-Istati Membri u bejn l-Istati Membri u l-pajjiżi terzi.

Emenda 37

Kapitolu II, Artikolu 7 Azzjonijiet Jean Monnet

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Azzjonijiet Jean Monnet	*Azzjonijiet Jean Monnet*
Il-Programm għandu jappoġġa tagħlim, apprendiment, riċerka u dibattiti dwar kwistjonijiet ta' integrazzjoni Ewropea permezz tal-azzjonijiet li ġejjin:	Il-Programm għandu jappoġġa tagħlim, apprendiment, riċerka u dibattiti dwar kwistjonijiet ta' integrazzjoni Ewropea permezz tal-azzjonijiet li ġejjin:
(a) azzjoni Jean Monnet fil-qasam tal-edukazzjoni għolja;	(a) azzjoni Jean Monnet fil-qasam tal-edukazzjoni għolja;
(b) azzjoni Jean Monnet f'oqsma oħra tal-edukazzjoni u t-taħriġ;	(b) azzjoni Jean Monnet f'oqsma oħra tal-edukazzjoni u t-taħriġ;
(c) appoġġ għall-istituzzjonijiet li ġejjin, li jsegwu mira ta' interess Ewropew: l-Istitut Universitarju Ewropew, Firenze, inkluż l-Iskola tal-Governanza Transnazzjonali tiegħu; il-Kulleġġ tal-Ewropa (il-kampus ta' Bruges u dak ta' Natolin); l-Istitut Ewropew tal-Amministrazzjoni Pubblika, Maastricht; l-Akkademja tad-Dritt Ewropew, Trier; l-Aġenzija Ewropea għall-Bżonnijiet Speċjali u l-Edukazzjoni Inklużiva, Odense u ċ-Ċentru Internazzjonali għat-Taħriġ Ewropew, Nizza.	(c) appoġġ għall-istituzzjonijiet li ġejjin, li jsegwu mira ta' interess Ewropew: l-Istitut Universitarju Ewropew, Firenze, inkluż l-Iskola tal-Governanza Transnazzjonali tiegħu; il-Kulleġġ tal-Ewropa (il-kampus ta' Bruges u dak ta' Natolin); l-Istitut Ewropew tal-Amministrazzjoni Pubblika, Maastricht; l-Akkademja tad-Dritt Ewropew, Trier; l-Aġenzija Ewropea għall-Bżonnijiet Speċjali u l-Edukazzjoni Inklużiva, Odense u ċ-Ċentru Internazzjonali għat-Taħriġ Ewropew, Nizza;
	(d) ***l-azzjoni Jean Monnet fil-qasam tat-taħriġ u r-riċerka fil-protezzjoni ambjentali, l-istrateġija Ewropea għall-iżvilupp sostenibbli, u politika usa' għall-ambjent u t-tibdil fil-klima, inkluż fis-settur tad-diżastri naturali, b'ħarsa partikolari lejn il-prevenzjoni, il-mitigazzjoni u t-tnaqqis tal-ħsara.***

Raġuni

Iż-żieda proposta tat-test għandha l-għan li ssaħħaħ l-azzjonijiet ta' Jean Monnet provduti fil-programm.

Emenda 38

Kapitolu IV, Artikolu 11

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
	Barra minn hekk se tiġi appoġġjata l-mobbiltà tal-persuni sportivi dilettanti fil-qafas tal-kompetizzjoni tagħhom, speċjalment dawk minn żoni remoti, gżejjer jew żoni ultraperiferiċi.

Raġuni

Huwa essenzjali li tiġi appoġġjata l-mobbiltà tal-atleti li, minħabba l-post ta' oriġini tagħhom, għandhom diffikultajiet akbar biex jiċċaqalqu għall-kompetizzjonijiet. L-atleti kollha għandu jkollhom aċċess għall-mobbilità fuq termini ugwali.

Emenda 39

Kapitolu IV, Artikolu 12

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
(a) sħubiji għall-kooperazzjoni u skambji ta' prassi, inkluż sħubiji fuq skala żgħira għat-trawwim ta' aċċess iktar mifrux u iktar inklużiv għall-Programm;	(a) sħubiji għall-kooperazzjoni u skambji ta' prassi, inkluż sħubiji fuq skala żgħira għat-trawwim ta' aċċess iktar mifrux u iktar inklużiv għall-Programm; sabiex l-operaturi lokali u reġjonali iżgħar ikunu jistgħu jieħdu sehem ukoll f'dan il-Programm, l-għadd minimu ta' pajjiżi meħtieġa biex jieħdu sehem f'miżura għandu jitnaqqas għal sitta;

Raġuni

Peress li ħafna attivitajiet huma organizzati minn operaturi żgħar lokali jew reġjonali, dan it-tnaqqis għandu jiġi ffaċilitat sabiex jiġi żgurat aċċess usa' u aktar inklużiv.

Emenda 40

Kapitolu IV, Artikolu 14

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
6. […]	6. […] ***7. Il-fondi għall-mobilità tat-tagħlim tal-individwi msemmija fl-Artikolu 4 għandhom jiġu aġġustati skont l-għoli tal-ħajja reali, rieżaminat regolarment, tar-reġjun ospitanti.***

Raġuni

Hemm bżonn li r-rimborż tal-għoli tal-ħajja f'pajjiż ospitanti jiġi aġġustat skont l-ispejjeż reali aġġornati fir-reġjun ospitanti speċifiku peress li l-medji nazzjonali jistgħu jkunu qarrieqa.

Emenda 41

Kapitolu VIII, Artikolu 22, Punt 1

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
L-aġenziji nazzjonali msemmija fl-Artikolu 24 għandhom jiżviluppaw strateġija konsistenti fir-rigward tas-sensibilizzazzjoni effettiva kif ukoll tad-disseminazzjoni u l-isfruttament tar-riżultati ta' attivitajiet appoġġati skont l-azzjonijiet li jġestixxu fil-Programm, għandhom jassistu lill-Kummissjoni fil-kompitu ġenerali tagħha ta' disseminazzjoni ta' informazzjoni dwar il-Programm, inkluż informazzjoni dwar azzjonijiet u attivitajiet ġestiti fil-livell nazzjonali u tal-Unjoni, u r-riżultati tiegħu, u għandhom jinfurmaw lill-gruppi fil-mira rilevanti dwar l-azzjonijiet u l-attivitajiet imwettqa fil-pajjiż tagħhom.	L-aġenziji nazzjonali msemmija fl-Artikolu 24 għandhom jiżviluppaw strateġija konsistenti fir-rigward tas-sensibilizzazzjoni effettiva, ***li tagħmel viżibbli l-oqsma individwali tal-programm***, kif ukoll tad-disseminazzjoni u l-isfruttament tar-riżultati ta' attivitajiet appoġġati skont l-azzjonijiet li jġestixxu fil-Programm, għandhom jassistu lill-Kummissjoni fil-kompitu ġenerali tagħha ta' disseminazzjoni ta' informazzjoni dwar il-Programm, inkluż informazzjoni dwar azzjonijiet u attivitajiet ġestiti fil-livell nazzjonali u tal-Unjoni, u r-riżultati tiegħu, u għandhom jinfurmaw lill-gruppi fil-mira rilevanti, ***mill-edukazzjoni ta' qabel l-iskola għal dik ogħla u vokazzjonali, u permezz tal-midja rilevanti kollha u bi ftehim mal-partijiet interessati***, dwar l-azzjonijiet u l-attivitajiet imwettqa fil-pajjiż tagħhom.

Raġuni

Sabiex jintlaħaq l-għan mixtieq li jkun triplikat l-għadd ta' parteċipanti potenzjali, se jkun meħtieġ, li fil-komunikazzjoni esterna u dik interna jitqiesu b'mod xieraq l-oqsma tal-programm, anke sabiex jiġġeneraw effetti multiplikaturi.

Emenda 42

Kapitolu IX, Artikolu 23, Punt 2 ġdid

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
L-Istati Membri għandhom jieħdu l-miżuri kollha neċessarji u xierqa biex ineħħu l-ostakli legali u amministrattivi għall-funzjonament kif suppost tal-Programm, inkluż, ***fejn possibbli***, miżuri maħsuba biex jirriżolvu kwistjonijiet li jikkawżaw diffikultajiet fil-ksib tal-viżi.	L-Istati Membri għandhom jieħdu l-miżuri kollha neċessarji u xierqa biex ineħħu l-ostakli legali u amministrattivi għall-funzjonament kif suppost tal-Programm, inkluż miżuri maħsuba ***sabiex tiġi evitata t-tassazzjoni tal-għotjiet, filwaqt li tkun żgurata l-portabilità tad-drittijiet bejn is-sistemi soċjali tal-UE u, fejn possibbli***, biex jirriżolvu kwistjonijiet li jikkawżaw diffikultajiet fil-ksib tal-viżi.

Raġuni

Il-formulazzjoni tat-test tiżgura l-koerenza ma' premessi preċedenti.

Emenda 43

Kapitolu IX, Artikolu 25, Punt 8 ġdid

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
	Il-Kummissjoni Ewropea se tistabbilixxi Forum Konsultattiv, fejn il-partijiet interessati ewlenin – inklużi dawk lokali u reġjonali – jagħtu parir b'mod kontinwu lill-Kummissjoni fir-rigward tal-implimentazzjoni tal-programm u b'hekk jintlaħqu aħjar l-għanijiet tal-programm;

Raġuni

L-esperjenzi pożittivi li l-Istitut Federali Ġermaniż għat-Taħriġ Vokazzjonali (BIBB) kellu fit-twaqqif ta' kunsill konsultattiv għall-utenti għandhom jintużaw ukoll mill-Kummissjoni Ewropea sabiex jippermettu lil dawk ikkonċernati jipparteċipaw aktar mill-qrib fil-programm, partikolarment fl-implimentazzjoni tiegħu.

Emenda 44

Kapitolu XI, Artikolu 29, Punt 4

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
L-azzjonijiet eliġibbli skont il-Programm li ġew ivvalutati f'sejħa għall-proposti skont il-Programm u li jikkonformaw mar-rekwiżiti minimi tal-kwalità ta' dik is-sejħa għall-proposti, iżda li mhumiex iffinanzjati minħabba restrizzjonijiet baġitarji, jistgħu ***jintgħażlu*** għall-finanzjament ***mill-***fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej (SIE). F'dan il-każ għandhom japplikaw ir-rati ta' kofinanzjament u r-regoli ta' eliġibbiltà bbażati fuq dan ir-Regolament. Dawn l-azzjonijiet għandhom jiġu implimentati mill-awtorità ta' ġestjoni msemmija fl-Artikolu [65] tar-Regolament (UE)XX [CPR] b'konformità mar-regoli stabbiliti f'dak ir-Regolament u jiffinanzjaw regolamenti speċifiċi, inkluż regoli dwar il-korrezzjonijiet finanzjarji.	L-azzjonijiet eliġibbli skont il-Programm li ġew ivvalutati f'sejħa għall-proposti skont il-Programm u li jikkonformaw mar-rekwiżiti minimi tal-kwalità ta' dik is-sejħa għall-proposti, iżda li mhumiex iffinanzjati minħabba restrizzjonijiet baġitarji, jistgħu ***jingħataw Siġill ta' Eċċellenza b'rikonoxximent tal-kwalità għolja tagħhom. Dan jista' jiffaċilita l-applikazzjoni tagħhom u l-għażla eventwali*** għall-finanzjament ***minn sorsi oħra, inklużi l-***fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej (SIE). F'dan il-każ għandhom japplikaw ir-rati ta' kofinanzjament u r-regoli ta' eliġibbiltà bbażati fuq dan ir-Regolament. Dawn l-azzjonijiet għandhom jiġu implimentati mill-awtorità ta' ġestjoni msemmija fl-Artikolu [65] tar-Regolament (UE)XX [CPR] b'konformità mar-regoli stabbiliti f'dak ir-Regolament u jiffinanzjaw regolamenti speċifiċi, inkluż regoli dwar il-korrezzjonijiet finanzjarji.

Raġuni

Is-Siġill tal-Eċċellenza huwa applikat b'suċċess għal proġetti tar-riċerka u l-innovazzjoni. Għalhekk, tista' tiġi kkunsidrata l-espansjoni tal-iskema għall-proġetti tal-Erasmus.

Emenda 45

Kapitolu XII, Artikolu 31, Punt 2

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Il-kumitat jista' jiltaqa' f'konfigurazzjonijiet speċifiċi biex jittratta kwistjonijiet settorjali. Fejn ikun xieraq, u b'konformità mar-regoli ta' proċedura tiegħu u fuq bażi ad hoc, esperti esterni, inklużi rappreżentanti tas-sħab soċjali, jistgħu jiġu mistiedna jipparteċipaw fil-laqgħat bħala osservaturi.	Il-kumitat jista' jiltaqa' f'konfigurazzjonijiet speċifiċi biex jittratta kwistjonijiet settorjali. Fejn ikun xieraq, u b'konformità mar-regoli ta' proċedura tiegħu u fuq bażi ad hoc, esperti esterni, inklużi rappreżentanti tas-sħab soċjali ***jew partijiet interessati reġjonali rilevanti***, jistgħu jiġu mistiedna jipparteċipaw fil-laqgħat bħala osservaturi.

Raġuni

Evidenti.

II. **RAKKOMANDAZZJONIJIET TA' POLITIKA**

IL-KUMITAT EWROPEW TAR-REĠJUNI

Kummenti Ġenerali

1. jilqa' l-għan ġenerali li jkun appoġġjat l-iżvilupp personali, tat-taħriġ u dak professjonali ta' persuni fl-oqsma tal-edukazzjoni, inkluża l-edukazzjoni mhux formali, u t-taħriġ u l-edukazzjoni għolja fl-Ewropa u lil hinn minnha, sabiex jikkontribwixxu għat-tkabbir sostenibbli, l-impjiegi u l-koeżjoni soċjali u identità Ewropea aktar b'saħħitha; dan il-kompitu importanti jibda fuq il-post fil-livell lokali u reġjonali u għalhekk jeħtieġ li jkun marbut mill-qrib mal-livell Ewropew;

2. jilqa' b'sodisfazzjon il-fatt li l-Kummissjoni tipproponi li tirdoppja l-baġit tal-programm iżda tqis li l-mira tat-triplikar tan-numru ta' parteċipanti fil-programm fil-kundizzjonijiet attwali u l-għan ta' inklużjoni soċjali miżjuda se tkun diffiċli li tinkiseb. Fil-futur ikun mixtieq ukoll li jiġu eliminati l-piżijiet amministrattivi tal-programm, li qegħdin dejjem jiżdiedu; jirrikonoxxi, fl-istess ħin, bħala prattika tajba r-rwol ta' bosta awtoritajiet lokali u reġjonali li jikkontribwixxu finanzjarjament biex isaħħu l-għotjiet għażżgħażagħ li jieħdu sehem fil-programm Erasmus+;

3. jappella għal distribuzzjoni trasparenti u ekwa tar-riżorsi matul il-perjodu sħiħ ta' seba' snin, sabiex tkun tista' tintlaħaq żieda fil-fondi u l-aspettattivi tal-programm, b'mod partikolari fil-bidu tal-perjodu ta' programmazzjoni. L-allokazzjoni tal-baġit m'għandhiex tkun biss bejn is-setturi edukattivi varji, inkluż l-universitajiet, iżda għandha wkoll tkun imqassma bejn l-azzjonijiet ewlenin, sabiex ikun possibbli li jiġi identifikat liema sehem hu ġestit b'mod ċentrali mill-Kummissjoni u liema sehem huwa ġestit fl-Istati Membri u fir-reġjuni fuq bażi deċentralizzata;

4. iqis li, sabiex tissaħħaħ il-parteċipazzjoni fil-Programm, l-għotjiet ta' studju għandhom ikunu eżentati mit-tassazzjoni, filwaqt li l-parteċipazzjoni ta' dawk b'inqas opportunitajiet għandha tkun koperta għal kollox minn għotjiet;

5. jirrakkomanda bis-sħiħ li l-proċess tal-applikazzjoni, il-ġestjoni tal-proġett u r-rekwiżiti tad-dokumentazzjoni jiġu ssemplifikati b'mod sinifikanti għall-oqsma kollha tal-programm; jappella għall-introduzzjoni mill-ġdid tal-appoġġ fir-rigward ta' "żjarat ta' tħejjija"għall-ippjanar tat-talbiet; jappella sabiex il-pjattaforma ta' ħidma online tkun integrata u li jkunu kondiviżi l-karatteristiċi disponibbli fuq il-pjattaformi ta' programmi Ewropej oħrajn, bħal Orizzont 2020, biex b'hekk il-benefiċjarji jiġu offruti trasparenza u effettività massima, kemm waqt it-tfassil u l-preżentazzjoni tal-proposti, kif ukoll waqt il-ġestjoni tal-proġetti; barra minn hekk, is-siġill ta' Eċċellenza, li huwa applikat b'suċċess għal proġetti tar-riċerka u l-innovazzjoni, jista' jingħata wkoll għal azzjonijiet ta' kwalità għolja eliġibbli taħt il-Programm iżda li ma jkunux iffinanzjati minħabba restrizzjonijiet baġitarji, biex b'hekk jiffaċilita l-applikazzjoni tagħhom u l-għażla eventwali tagħhom għal finanzjament minn strumenti finanzjarji oħrajn tal-UE;

6. jindika s-sinifikat tat-tagħlim tul il-ħajja: għalhekk, il-gruppi ta' etajiet kollha, u kemm l-edukazzjoni formali kif ukoll dik mhux formali, għandhom ikunu appoġġjati bl-istess mod mill-programm; jenfasizza li l-edukazzjoni mhijiex biss dwar it-titjib tal-impjegabilità iżda għandu jkollha wkoll l-għan usa' li tiżviluppa l-persuni, il-ħiliet u l-kompetenzi kollha kemm huma;

7. jappoġġja l-proposta tal-Kummissjoni biex il-Programm ikun aċċessibbli għal organizzazzjonijiet li għandhom ftit jew xejn esperjenza relevanti biex japplikaw jew b'kapaċità operattiva iżgħar; għalhekk jilqa' l-introduzzjoni ta' "sħubijiet fuq skala żgħira";

8. jaqbel mal-Kummissjoni meta tgħid li l-programm "Erasmus"propost huwa bbażat fuq l-għanijiet stabbiliti fl-Artikoli 165 u 166 tat-TFUE u li għandu jiġi implimentat b'konformità mal-prinċipju tas-sussidjarjetà. Huwa estremament importanti li l-awtoritajiet lokali u reġjonali u dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet jiġu involuti fit-tfassil, l-implimentazzjoni u t-tmexxija tal-miżuri ppreżentati hawnhekk, peress li huma eqreb lejn il-persuni kkonċernati, għandhom kompetenzi ewlenin fil-politika ta' edukazzjoni u taħriġ, u għandhom rwol importanti f'termini ta' politiki dwar iż-żgħażagħ u s-suq tax-xogħol. Jirrikonoxxi, f'dan ir-rigward, li l-proposta tal-Kummissjoni hija konformi mal-prinċipji tas-sussidjarjetà u tal-proporzjonalità;

9. jilqa' l-fatt li l-attivitajiet ta' mobbiltà, b'mod partikolari, qed jiżdiedu u jiġu ffaċilitati u li ż-żgħażagħ li jieħdu sehem f'tagħlim mhux formali u attivitajiet sportivi, kulturali u ta' riċerka għandhom jingħataw aktar opportunitajiet biex jipparteċipaw; jilqa' wkoll il-fatt li l-persunal volontarju jissemma speċifikament f'dan ir-rigward;

10. jilqa' l-fatt li l-Kummissjoni Ewropea aċċettat ir-riżultati tal-evalwazzjoni ta' nofs it-terminu tal-programm Erasmus+ attwali u żammet l-istruttura tal-programm preċedenti;

11. jinnota li l-abbozz ta' regolament huwa ġenerali ħafna u jħalli l-implimentazzjoni pjuttost flessibbli; f'dan il-kuntest, jindika l-importanza tar-regoli ta' implimentazzjoni u jistieden lill-Kummissjoni, lill-Istati Membri, lill-aġenziji nazzjonali, lill-awtoritajiet reġjonali u lill-partijiet interessati, kif ukoll lill-livell reġjonali fil-preparazzjoni tagħhom;

12. jiddispjaċih li l-Programm se jissejjaħ "Erasmus"u mhux "Erasmus +". "Erasmus"ifisser "European Region Action Scheme for the Mobility of University Students", għalhekk il-KtR jenfasizza l-ħtieġa li jittieħdu miżuri xierqa biex tiġi żgurata l-viżibilità tas-setturi edukattivi differenti u ż-żoni differenti li għandhom jiġu appoġġjati, biex jiġi żgurat li l-marka "Erasmus"hija assoċjata mas-setturi kollha tal-edukazzjoni, kif ukoll dik taż-żgħażagħ u l-isport;

13. jilqa' b'sodisfazzjon il-fatt li l-biċċa l-kbira tal-miżuri ta' mobbiltà, inklużi l-formati kollha ta' mobbiltà ta' tagħlim u riċerka, b'mod partikolari l-mobbiltà għal tfal tal-iskola, għandhom jinġiebu flimkien taħt l-azzjoni ewlenija 1 ("Mobbiltà għat-tagħlim") fil-futur;

14. jappoġġja l-ħtieġa li r-Renju Unit jitħalla, anki wara l-ħruġ tiegħu mill-Unjoni Ewropea, ikompli jipparteċipa fil-programm taħt il-kondizzjonijiet stabbiliti qabel, u jilqa' l-fatt li din il-possibbiltà ġiet garantita mill-Artikolu 16, punt 1(d) ("pajjiżi terzi oħrajn");

15. jappella li ssir evalwazzjoni dwar jekk l-opportunitajiet ta' kooperazzjoni virtwali maħluqa b'dan il-programm għandhomx isiru gradwalment aċċessibbli għal proġetti ta' edukazzjoni u taħriġ ma' istituzzjonijiet fil-pajjiżi Mediterranji u Afrikani;

16. jirrakkomanda li jinħolqu inċentivi effettivi għall-użu ta' mezzi ta' trasport li ma jagħmlux ħsara lill-ambjent fil-forom kollha ta' mobbiltà tat-tagħlim, sabiex jirrispettaw il-prinċipju li 25 % tan-nefqa tal-UE għandha tikkontribwixxi biex jintlaħqu l-għanijiet fil-qasam tal-klima;

17. jinsisti li l-fondi u għotjiet speċifiċi għal mobbiltà tat-tagħlim jeħtieġ jiġu aġġustati skont l-għoli tal-ħajja reali li hu rivedut regolarment fir-reġjun ospitanti;

18. jappoġġja, fil-qasam tat-taħriġ u l-edukazzjoni, il-ħtieġa li jinżammu u jissaħħu "sħubijiet strateġiċi"ġestiti f'livell deċentralizzat, billi din il-forma ta' kollaborazzjoni pproduċiet riżultati tajbin, filwaqt li l-kunċett ġdid ta' "sħubijiet għal kooperazzjoni"jidher li huwa inqas ambizzjuż;

19. jenfasizza l-interess speċjali tiegħu fit-tkomplija tad-djalogi tekniċi mal-Kummissjoni dwar dan is-suġġett u, f'dan ir-rigward, jisħaq dwar l-importanza tar-rapport dwar il-valutazzjoni tal-impatt li l-Kummissjoni Ewropea se tippreżenta fi żmien debitu abbażi tal-ftehim ta' kooperazzjoni tagħha mal-KtR;

Taħriġ u edukazzjoni

20. jiddispjaċih li r-rieda min-naħa ta' kumpaniji biex jibagħtu apprendisti barra l-pajjiż, f'pajjiżi oħrajn tal-programm għadu baxx. F'dan il-kuntest, għandhom jinħolqu inċentivi u din l-opportunità għandha tiġi promossa fost l-atturi ekonomiċi istituzzjonali, pereżempju l-Kmamar tal-Industrija u l-Kummerċ, kif ukoll kumpaniji u l-organizzazzjonijiet u l-assoċjazzjonijiet tagħhom li jipprovdu servizzi ta' taħriġ, speċjalment f'livell reġjonali u lokali;

21. jissuġġerixxi li tkun ikkunsidrata għotja ta' "Kumpanija Ewropea", sabiex tkompli tħeġġeġ lin-negozji u lill-kumpaniji biex imexxu l-apprendisti tagħhom u t-taħriġ tagħhom b'mod aktar ċar lejn l-"Ewropa"billi jagħmlu użu mill-opportunitajiet offruti mill-Erasmus; jissuġġerixxi wkoll, għal dan il-għan, li l-Kummissjoni Ewropea tistabbilixxi reġistru ta' kumpaniji li jipparteċipaw fil-programm Erasmus u li jistgħu jingħataw it-tikketta ta' "Kumpanija Erasmus";

22. jappoġġja, fil-kuntest tat-taħriġ vokazzjonali, il-ħtieġa li jiġu promossi soġġorni fuq żmien qasir jew fit-tul barra mill-pajjiż biex jissodisfaw il-ħtiġijiet operattivi tal-SMEs, iżda wkoll biex jissodisfaw il-possibbiltajiet tal-parteċipanti individwali. Barra minn hekk, il-programm għandu jappoġġja miżuri ta' tħejjija lingwistika u interkulturali b'għajnuna sistematika għall-apprendisti matul l-apprendistat tagħhom;

23. jirrimarka li l-grupp immirat ta' studenti adulti huwa magħmul minn adulti ta' kull età u sfond, mhux biss dawk bi kwalifiki (formali) baxxi;

24. jiġbed ukoll l-attenzjoni għall-fatt li "l-edukazzjoni tal-adulti"għandha tiġi promossa bil-ħsieb ta' kunċett wiesa' ta' edukazzjoni u m'għandhiex tkun limitata għal "żvilupp professjonali". Fil-qasam tal-edukazzjoni tal-adulti, għandhom jiġu kkunsidrati kemm professjonisti freelance kif ukoll voluntiera;

25. jilqa' b'sodisfazzjon l-espansjoni tal-mobbiltà għal skopijiet ta' tagħlim fil-qasam tal-iskejjel, speċjalment għall-possibilità ta' proġetti ta' mobbiltà individwali; jappella, madankollu, biex ikunu żviluppati soluzzjonijiet strateġiċi b'mod parallel li jistgħu jappoġġjaw il-mobbiltà tal-istudenti iżda wkoll jiffaċilitawlhom ir-ritorn lejn ir-reġjun ta' oriġini;

26. jilqa' b'sodisfazzjon l-introduzzjoni ta' netwerks ta' universitajiet Ewropej, iżda huwa konxju miż-żieda fil-piż baġitarju għal dan; jenfasizza li n-netwerks Ewropej għandhom jinbdew, jitmexxew u jkunu ddominati mill-universitajiet sabiex isaħħu l-pajsaġġ universitarju fl-Ewropa b'mod sostenibbli permezz tat-trijangolu tal-għarfien (edukazzjoni, riċerka u innovazzjoni), bil-finanzjament mill-amministrazzjonijiet pubbliċi li jappoġġjawhom u bl-inklużjoni ta' finanzjament privat;

27. jirrakkomanda l-iżvilupp, b'mod partikolari fil-qasam tal-edukazzjoni vokazzjonali, ta' "Skejjel Ewropej", fl-ispirtu ta' "Universitajiet Ewropej", sabiex tkun tista' titrawwem kooperazzjoni dejjiema bejn istituzzjonijiet minn diversi Stati Membri fil-qasam taż-żgħażagħ u skambji tal-persunal, koordinazzjoni ta' kurrikuli u kollaborazzjoni virtwali;

28. jilqa' l-estensjoni tal-azzjonijiet ta' Jean Monnet mill-qasam tal-edukazzjoni ogħla lejn setturi oħrajn tal-edukazzjoni u t-taħriġ, kif ukoll it-trasferiment ta' għarfien ta' kwistjonijiet tal-integrazzjoni tal-UE lejn pubbliku usa'";

Żgħażagħ

29. jirrakkomanda li l-istituzzjonijiet lokali u reġjonali eżistenti li jaħdmu fil-qasam taż-żgħażagħ għandhom jitqiesu aktar bħala benefiċjarji potenzjali;

30. jilqa' l-fatt li l-inizjattiva l-ġdida "DiscoverEU"se toffri lil żgħażagħ minn 18-il sena 'l fuq l-opportunità li jiskopru pajjiżi oħra tal-UE billi jivvjaġġaw bil-ferrovija f'perjodu ta' żmien limitat, iżda jinnota li, minkejja li l-programm inkwistjoni għandu jkollu komponent qawwi ta' tagħlim, dan m'għandux imur għad-detriment ta' opportunitajiet għall-mobbiltà ta' tagħlim, li għandha tibqa' l-punt ewlieni tal-programm Erasmus; jenfasizza li jkun mixtieq li ż-żgħażagħ kollha fl-UE jkunu jistgħu jieħdu vantaġġ minn din l-opportunità biex jiltaqgħu, jitgħallmu dwar id-diversità, il-kultura, in-natura u n-nies, irrispettivament miċ-ċirkostanzi finanzjarji tal-ġenituri tagħhom; jitlob għal riflessjoni dwar sħubijiet ta' finanzjament bejn is-settur pubbliku u dak privat, b'mod partikolari ma' operaturi fis-settur tal-mobbiltà u t-turiżmu;

31. jilqa' l-konsistenza mal-Istrateġija l-ġdida taż-Żgħażagħ tal-UE u inizjattivi oħra fil-qasam taż-żgħażagħ, bħal pereżempju l-Korp Ewropew ta' Solidarjetà;

L-isport

32. jenfasizza l-importanza partikolari ta' avvenimenti sportivi mingħajr skop ta' qligħ u jqis li huwa xieraq li jitneħħa l-limitu preċedenti ta' 10 % tal-baġit tal-isport li jista' jintuża għal avvenimenti sportivi; huwa favur ukoll il-finanzjament ta' avvenimenti iżgħar b'anqas minn 10 pajjiżi parteċipanti tal-programm fil-futur;

33. jappella li jiżdiedu b'mod konsiderevoli n-numru ta' pajjiżi tal-programm, speċjalment għall-isport tal-massa, peress li l-isport Ewropew tradizzjonalment imur ferm 'il hinn mill-fruntieri tal-Unjoni Ewropea.

Brussell, is-6 ta' Frar 2019.

Il-President

tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni

Karl-Heinz LAMBERTZ

Opinjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar "Proposta għal Regolament dwar il-Gwardja Ewropea tal-Fruntiera u tal-Kosta"

(2019/C 168/09)

Relatur ġenerali:	Anna MAGYAR (HU/EPP), Viċi President tal-Kunsill tal-Kontea ta' Csongrád Megye
Reference document:	Dokument ta' referenza: COM(2018) 631 final Proposta għal regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-Gwardja Ewropea tal-Fruntiera u tal-Kosta u li jħassar l-Azzjoni Konġunta tal-Kunsill n°98/700/ĠAI, ir-Regolament (UE) n° 1052/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u r-Regolament (UE) n° 2016/1624 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill Kontribut mill-Kummissjoni Ewropea għal-Laqgħa tal-Mexxejja li se ssir fid-19 u l-20 ta' Settembru 2018 f'Salzburg

I. **RAKKOMANDAZZJONIJIET SABIEX JITRESSQU EMENDI**

Emenda 1

COM(2018) 631 final Artikolu 2(16)

Definizzjonijiet

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
"persunal operazzjonali"tfisser il-gwardji tal-fruntiera, l-akkumpanjaturi tar-ritorn, l-ispeċjalisti tar-ritorn u persunal rilevanti ieħor li jikkostitwixxi il-"korp permanenti tal-Gwardja Ewropea tal-Fruntiera u tal-Kosta". F'konformità mat-***tliet*** kategoriji definiti skont l-Artikolu 55(1), il-persunal operazzjonali jew jiġi impjegat mill-Aġenzija Ewropea għall-Gwardja tal-Fruntiera u tal-Kosta bħala persunal statutorju (kategorija 1), jew jiġi ssekondat lill-Aġenzija mill-Istati Membri (kategorija 2) jew ikun ipprovdut għal stazzjonament fil-qosor mill-Istati Membri (**kategorija** 3). Il-persunal operazzjonali għandu jaġixxi bħala membru ta' timijiet tal-ġestjoni tal-fruntieri, timijiet ta' appoġġ għall-ġestjoni tal-migrazzjoni jew timijiet tar-ritorn ***li għandhom*** setgħat eżekuttivi. Il-persunal operazzjonali jinkludi wkoll il-persunal statutorju responsabbli għall-funzjonament tal-unità ċentrali tal-ETIAS;	"persunal operazzjonali"tfisser il-gwardji tal-fruntiera, l-akkumpanjaturi tar-ritorn, l-ispeċjalisti tar-ritorn u persunal rilevanti ieħor li jikkostitwixxi il-"korp permanenti tal-Gwardja Ewropea tal-Fruntiera u tal-Kosta". F'konformità mal-***erba'*** kategoriji definiti skont l-Artikolu 55(1), il-persunal operazzjonali jew jiġi impjegat mill-Aġenzija Ewropea għall-Gwardja tal-Fruntiera u tal-Kosta bħala persunal statutorju (kategorija 1), jew jiġi ssekondat lill-Aġenzija mill-Istati Membri (kategorija 2) jew ikun ipprovdut għal stazzjonament fil-qosor ***jew għal interventi ta' reazzjoni rapida*** mill-Istati Membri (**kategoriji** 3 ***u 4***). Il-persunal operazzjonali għandu jaġixxi bħala membru ta' timijiet tal-ġestjoni tal-fruntieri, timijiet ta' appoġġ għall-ġestjoni tal-migrazzjoni jew timijiet tar-ritorn. Setgħat eżekuttivi ***ta' persunal ta' kategorija 2, kategorija 3 u kategorija 4 jistgħu jiġu eżerċitati.*** Il-persunal operazzjonali jinkludi wkoll il-persunal statutorju responsabbli għall-funzjonament tal-unità ċentrali tal-ETIAS;

Raġuni

—

Emenda 2

COM(2018) 631 final, Artikolu 3 (a)

Aġenzija Ewropea għall-Gwardja tal-Fruntiera u tal-Kosta

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
(a) il-kontroll fuq il-fruntieri, inklużi miżuri biex jiġi ffaċilitat il-qsim leġittimu tal-fruntieri u, fejn xieraq, miżuri relatati mal-prevenzjoni ***u*** l-qbid tal-kriminalità transfruntiera, bħall-faċilitazzjoni ta' immigrazzjoni illegali, it-traffikar tal-bnedmin u t-terroriżmu, u miżuri relatati mar-riferiment ta' persuni li jkollhom bżonn, jew li jixtiequ japplikaw għal, protezzjoni internazzjonali;	(a) il-kontroll fuq il-fruntieri, inklużi miżuri biex jiġi ffaċilitat il-qsim leġittimu tal-fruntieri u, fejn xieraq, miżuri relatati mal-prevenzjoni, l-qbid ***u t-twaqqif*** tal-kriminalità transfruntiera, bħall-faċilitazzjoni ta' immigrazzjoni illegali, it-traffikar tal-bnedmin u t-terroriżmu, u miżuri relatati mar-riferiment ta' persuni li jkollhom bżonn, jew li jixtiequ japplikaw għal, protezzjoni internazzjonali;

Raġuni

L-attivitajiet ewlenin ta' ġestjoni tal-fruntieri għandhom jinkludu wkoll il-provvediment ta' soluzzjoni operazzjonali biex tiġi miġġielda l-kriminalità transfruntiera.

Emenda 3

COM(2018) 631 finali, Artikolu 8, (4), (6) u (7)

Ċiklu ta' politika strateġika pluriennali għall-Ġestjoni Integrata Ewropea tal-Fruntieri

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
(4) ***Abb***ażi tal-analiżi tar-riskju strateġika għall-Ġestjoni Integrata Ewropea tal-Fruntieri msemmija fl-Artikolu 30(2), il-Kummissjoni għandha tingħata s-setgħa biex tadotta atti delegati f'konformità mal-Artikolu 118 li jiżviluppaw politika strateġika pluriennali għall-Ġestjoni Integrata Ewropea tal-Fruntieri. Dan l-att delegat għandu jiddefinixxi prijoritajiet politiċi u jipprovdu l-linji gwida strateġiċi għall-erba' snin sussegwenti b'rabta mal-komponenti stipulati fl-Artikolu 3. (…) (6) Sabiex jimplimentaw l-att delegat imsemmi fil-paragrafu 4, l-Istati Membri għandhom jistabbilixxu l-istrateġiji nazzjonali tagħhom għall-ġestjoni integrata tal-fruntieri permezz ta' kooperazzjoni mill-qrib bejn l-awtoritajiet nazzjonali kollha responsabbli għall-ġestjoni tal-fruntieri u r-ritorn. Dawn l-istrateġiji nazzjonali għandhom jimxu mal-Artikolu 3, mal-att delegat imsemmi fil-paragrafu 4 u l-istrateġija teknika u operazzjonali msemmija fil-paragrafu 5. (7) Tnejn u erbgħin xahar wara l-adozzjoni tal-att delegat imsemmi fil-paragrafu 4, il-Kummissjoni, bl-għajnuna tal-Aġenzija, għandha tagħmel evalwazzjoni bir-reqqa tal-implimentazzjoni tagħha. Ir-riżultati tal-evalwazzjoni se jitqiesu huwa u jitħejja ċ-ċiklu li jkun imiss.	(4) ***Sa [għad irid jiġi kkonfermat], il-Kummissjoni għandha tippreżenta lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill abbozz ta' politika strateġika pluriennali għall-ewwel ċiklu ta' politika strateġika pluriennali abbażi*** tal-analiżi strateġika tar-riskju għal Ġestjoni Integrata tal-Fruntieri Ewropea msemmija fl-Artikolu 30(2). ***Fi żmien [għad irid jiġi kkonfermat] tal-preżentazzjoni tiegħu mill-Kummissjoni, għandha tissejjaħ laqgħa bejn il-Parlament Ewropew, il-Kunsill u l-Kummissjoni biex jiġi diskuss l-abbozz ta' politika strateġika plurieannali. Wara dik id-diskussjoni***, il-Kummissjoni għandha tingħata s-setgħa li tadotta atti delegati f'konformità mal-Artikolu 118 għall-iżvilupp ta' politika strateġika multiannwali għall-Ġestjoni Integrata tal-Fruntieri Ewropea. Dan l-att delegat għandu jiddefinixxi prijoritajiet politiċi u jipprovdi l-linji gwida strateġiċi għall-erba' snin sussegwenti b'rabta mal-komponenti stipulati fl-Artikolu 3. (…) (6) Sabiex jimplimentaw l-att delegat imsemmi fil-paragrafu 4, l-Istati Membri għandhom jistabbilixxu l-istrateġiji nazzjonali tagħhom għall-ġestjoni integrata tal-fruntieri permezz ta' kooperazzjoni mill-qrib bejn l-awtoritajiet nazzjonali kollha responsabbli għall-ġestjoni tal-fruntieri u r-ritorn ***u f'konsultazzjoni mal-awtoritajiet reġjonali u lokali rilevanti tat-territorji sottonazzjonali kkonċernati.*** Dawn l-istrateġiji nazzjonali għandhom jimxu mal-Artikolu 3, mal-att delegat imsemmi fil-paragrafu 4 u l-istrateġija teknika u operazzjonali msemmija fil-paragrafu 5. (7) Tnejn u erbgħin xahar wara l-adozzjoni tal-att delegat imsemmi fil-paragrafu 4, il-Kummissjoni, bl-għajnuna tal-Aġenzija, għandha tagħmel evalwazzjoni bir-reqqa tal-implimentazzjoni tagħha. Ir-riżultati tal-evalwazzjoni se jitqiesu huwa u jitħejja ċ-ċiklu li jkun imiss. ***Il-Kummissjoni għandha tikkomunika l-evalwazzjoni lill-Kunsill, lill-Parlament Ewropew u lill-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni.***

Raġuni

L-istrateġiji nazzjonali għall-ġestjoni integrata tal-fruntieri għandhom ikunu ikkonsultati mal-awtoritajiet lokali u reġjonali ta' dawk it-territorji li huma ferm imħassbin minħabba l-flussi migratorji qawwijin attwali, prevedibbli jew potenzjali jew sfidi oħra b'konsegwenzi serji fuq lil-livell lokali jew reġjonali. Barra minn hekk, il-Kummissjoni għandha tirrapporta lura lill-koleġislaturi (Emenda 23 tal-abbozz ta' Opinjoni tal-Kumitat LIBE), kif ukoll lir-rappreżentanza politika tal-livell lokali u reġjonali fil-livell tal-UE.

Emenda 4

COM(2018) 631 final, Artikolu 21 (1) u (3).

Ċentru nazzjonali ta' koordinazzjoni

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
(1) Kull Stat Membru għandu jaħtar, jopera u jżomm ċentru nazzjonali ta' koordinazzjoni, li għandu jikkoordina, u jiskambja informazzjoni fost l-awtoritajiet kollha responsabbli mill-kontroll tal-fruntiera esterna fuq livell nazzjonali, kif ukoll fost iċ-ċentri nazzjonali ta' koordinazzjoni l-oħrajn u l-Aġenzija. Kull Stat Membru għandu jinnotifika l-istabbiliment taċ-ċentru nazzjonali ta' koordinazzjoni tiegħu lill-Kummissjoni, li għandha tinforma minnufih lill-Istati Membri l-oħra u lill-Aġenzija dwar dan. (…) (3) Iċ-ċentru nazzjonali ta' koordinazzjoni għandu: (a) jiżgura l-iskambju f'waqtu ta' informazzjoni u l-kooperazzjoni f'waqtha bejn l-awtoritajiet nazzjonali kollha responsabbli mill-kontroll fil-fruntieri esterni, kif ukoll ma' ċentri nazzjonali ta' koordinazzjoni oħrajn u mal-Aġenzija; (…)	(1) Kull Stat Membru għandu jaħtar, jopera u jżomm ċentru nazzjonali ta' koordinazzjoni, li għandu jikkoordina, u jiskambja informazzjoni fost l-awtoritajiet kollha responsabbli mill-kontroll tal-fruntiera esterna fuq livell nazzjonali, ***u, fejn xieraq mal-awtoritajiet reġjonali u lokali rilevanti,*** kif ukoll fost iċ-ċentri nazzjonali ta' koordinazzjoni l-oħrajn u l-Aġenzija. Kull Stat Membru għandu jinnotifika l-istabbiliment taċ-ċentru nazzjonali ta' koordinazzjoni tiegħu lill-Kummissjoni, li għandha tinforma minnufih lill-Istati Membri l-oħra u lill-Aġenzija dwar dan. (…) (3) Iċ-ċentru nazzjonali ta' koordinazzjoni għandu: (a) jiżgura l-iskambju f'waqtu ta' informazzjoni u l-kooperazzjoni f'waqtha bejn l-awtoritajiet nazzjonali kollha responsabbli mill-kontroll fil-fruntieri esterni, ***u, fejn xieraq mal-awtoritajiet reġjonali u lokali rilevanti***, kif ukoll ma' ċentri nazzjonali ta' koordinazzjoni oħrajn u mal-Aġenzija; (…)

Raġuni

Biex jiġi żgurat it-tixrid tajjeb u l-iskambju ta' informazzjoni lil-livelli lokali u reġjonali, meta jkunu kkonċernati.

Emenda 5

COM(2018) 631 final, Artikolu 39(3)(m)

Pjan operazzjonali għall-operazzjonijiet konġunti

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
(m) il-proċeduri li jistabbilixxu mekkaniżmu biex jirċievu u jittrażmettu lill-Aġenzija lment kontra kull persuna li tipparteċipa f'operazzjoni konġunta jew intervent rapidu fil-fruntieri, inkluż gwardji tal-fruntieri jew persunal rilevanti ieħor tal-Istat Membru ospitanti u l-membri tat-timijiet b'allegat ksur tad-drittijiet fundamentali fil-kuntest tal-parteċipazzjoni tagħhom f'operazzjoni konġunta jew intervent rapidu fil-fruntieri; (n) arranġamenti loġistiċi inkluż l-informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet tax-xogħol u l-ambjent taż-żoni li fiha hija prevista li sseħħ l-operazzjoni konġunta.	(m) ***proċedura aċċellerata għat-trattament ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi li jidħlu illegalment fit-territorju ta' Stat Membru***; ***(n)*** il-proċeduri li jistabbilixxu mekkaniżmu biex jirċievu u jittrażmettu lill-Aġenzija lment kontra kull persuna li tipparteċipa f'operazzjoni konġunta jew intervent rapidu fil-fruntieri, inkluż gwardji tal-fruntieri jew persunal rilevanti ieħor tal-Istat Membru ospitanti u l-membri tat-timijiet b'allegat ksur tad-drittijiet fundamentali fil-kuntest tal-parteċipazzjoni tagħhom f'operazzjoni konġunta jew intervent rapidu fil-fruntieri; (***o***) arranġamenti loġistiċi inkluż l-informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet tax-xogħol u l-ambjent taż-żoni li fiha hija prevista li sseħħ l-operazzjoni konġunta.

Raġuni

Huwa meħtieġ ukoll, li waqt operazzjoni konġunta, tiġi stabbilita proċedura aċċellerata għal ċittadini ta' pajjiżi terzi li jidħlu illegalment fit-territorju ta' Stat Membru, sabiex tkun tista' tinħarġilhom deċiżjoni ta' ritorn kemm jista' jkun malajr.

Emenda 6

COM(2018) 631 final, Artikolu 55(1)

Korp permanenti tal-Gwardja Ewropea tal-Fruntiera u tal-Kosta

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
1. Korpi permanenti tal-Gwardja Ewropea tal-Fruntiera u tal-Kosta b'persunal ta' 10 000 ruħ se jkunu parti mill-Aġenzija. Dan il-korp permanenti se jkun kompost mit-***tliet*** kategoriji li ġejjin ta' persunal f'konformità mal-iskema ta' disponibbiltà annwali stabbilita fl-Anness I:	1. Korpi permanenti tal-Gwardja Ewropea tal-Fruntiera u tal-Kosta b'persunal ta' 10 000 ruħ se jkunu parti mill-Aġenzija. Dan il-korp permanenti se jkun kompost mill-***erba'*** kategoriji li ġejjin ta' persunal f'konformità mal-iskema ta' disponibbiltà annwali stabbilita fl-Anness I:
(a) Kategorija 1: membri tal-persunal operazzjonali tal-Aġenzija reklutati f'konformità mal-Artikolu 94(1) u skjerati f'żoni ta' operazzjonijiet f'konformità mal-Artikolu 56;	(a) Kategorija 1: membri tal-persunal operazzjonali tal-Aġenzija reklutati f'konformità mal-Artikolu 94(1) u skjerati f'żoni ta' operazzjonijiet f'konformità mal-Artikolu 56;
(b) Kategorija 2: persunal operazzjonali sekondat minn Stati Membri lill-Aġenzija għal durata fuq żmien twil bħala parti mill-korpi permanenti; f'konformità mal-Artikolu 57;	(b) Kategorija 2: persunal operazzjonali sekondat minn Stati Membri lill-Aġenzija għal durata fuq żmien twil bħala parti mill-korpi permanenti; f'konformità mal-Artikolu 57;
(c) Kategorija 3: persunal operazzjonali minn Stati Membri pprovdut lill-Aġenzija għal skjerament fuq żmien qasir bħala parti mill-korp permanenti f'konformità mal-Artikolu 58.	(c) Kategorija 3: persunal operazzjonali minn Stati Membri pprovdut lill-Aġenzija għal skjerament fuq żmien qasir bħala parti mill-korp permanenti f'konformità mal-Artikolu 58;
	(d) ***Kategorija 4: persunal operazzjonali tar-riżerva ta' reazzjoni rapida.***

Raġuni

Iż-żieda tar-raba' kategorija ta' persunal operazzjonali tkun ittaffi l-piż possibbli fuq l-awtoritajiet lokali u reġjonali f'termini ta' tqassim, filwaqt li tikkomplementa l-korpi permanenti għal interventi rapidi fil-fruntiera (Emenda 55 u Emenda 64 tal-abbozz tar-rapport LIBE).

Emenda 7

COM(2018) 631 final, Artikolu 64(6)

Riżerva ta' tagħmir tekniku

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
(…)	(…)
Jekk in-numru minimu ta' elementi ta' tagħmir tekniku ma jkunx biżżejjed biex jitwettaq il-pjan operazzjonali miftiehem għal dawn l-attivitajiet, l-Aġenzija għandha tirrevedih abbażi tal-ħtiġijiet ġustifikati u ta' ftehim mal-Istati Membri.	Jekk in-numru minimu ta' elementi ta' tagħmir tekniku ma jkunx biżżejjed biex jitwettaq il-pjan operazzjonali miftiehem għal dawn l-attivitajiet, l-Aġenzija għandha tirrevedih ***u tara li dawk l-oġġetti jsiru disponibbli***, abbażi tal-ħtiġijiet ġustifikati u ta' ftehim mal-Istati Membri.

Raġuni

Sabiex tiġi ggarantita l-implimentazzjoni tal-pjanijiet operazzjonali, l-Aġenzija għandha, fejn xieraq, tiżgura li ammont minimu ta' tagħmir tekniku huwa disponibbli, wara li teżamina l-ħtiġijiet tal-pjanijiet operazzjonali individwali.

Emenda 8

COM(2018) 631 final, Artikolu 84(1) ġdid (e).

Dokument ta' akkreditazzjoni

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
(c) ritratt reċenti diġitalizzat; ***kif ukoll***	(c) ritratt reċenti diġitalizzat;
(d) il-kompiti awtorizzati li għandhom jitwettqu matul l-istazzjonament.	(d) il-kompiti awtorizzati li għandhom jitwettqu matul l-istazzjonament; ***kif ukoll***
	(e) numru ta' identifikazzjoni speċifiku.

Raġuni

Kull dokument għandu jkollu numru ta' identifikazzjoni speċifiku tad-detentur tal-karta li għandu jiġi assenjat skont it-tip ta' skjerament u r-rwol tagħhom matul l-iskjerament. In-numru ta' identifikazzjoni speċifiku se jgħin ukoll biex titħaffef l-identifikazzjoni fis-sistema ta' reġistrazzjoni.

Emenda 9

COM(2018) 631 final, Artikolu 102(4-6)

Laqgħat tal-bord maniġerjali

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
4. L-Irlanda għandha tkun mistiedna tattendi l-laqgħat tal-bord maniġerjali.	4. L-Irlanda għandha tkun mistiedna tattendi l-laqgħat tal-bord maniġerjali ***bħala osservatur***.
5. Ir-Renju Unit għandu jkun mistieden jattendi l-laqgħat tal-bord maniġerjali li jsiru qabel id-data tal-ħruġ tar-Renju Unit mill-Unjoni.	5. Ir-Renju Unit għandu jkun mistieden ***bħala osservatur*** biex jattendi l-laqgħat tal-bord maniġerjali li jsiru qabel id-data tal-ħruġ tar-Renju Unit mill-Unjoni.
6. Rappreżentanti tal-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għall-Ażil u tal-EUROPOL għandhom ikunu mistiedna jattendu l-laqgħat tal-Bord Maniġerjali. Il-bord maniġerjali jista' jistieden ukoll rappreżentant tal-istituzzjonijiet, il-korpi, l-uffiċċji u l-aġenziji rilevanti tal-Unjoni.	6. Rappreżentanti tal-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għall-Ażil u tal-EUROPOL għandhom ikunu mistiedna jattendu l-laqgħat tal-Bord Maniġerjali ***bħala osservaturi***. Il-bord maniġerjali jista' jistieden ukoll rappreżentant tal-istituzzjonijiet, il-korpi, l-uffiċċji u l-aġenziji rilevanti tal-Unjoni ***biex jaġixxu bħala osservaturi***.

Raġuni

Il-membri biss huma intitolati biex jivvotaw f'laqgħat tal-bord maniġerjali. Entitajiet oħrajn għandhom jiġu mistiedna u jistgħu jipparteċipaw fil-laqgħat bħala osservaturi, mingħajr ma jkollhom id-dritt li jivvotaw.

Emenda 10

COM(2018) 631 final, Artikolu 116(1)

Evalwazzjoni

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
(c) l-implimentazzjoni tal-kooperazzjoni Ewropea fil-funzjonijiet tal-gwardja tal-kosta;	(c) l-implimentazzjoni tal-kooperazzjoni Ewropea fil-funzjonijiet tal-gwardja tal-kosta ***u tal-fruntiera***;

Raġuni

Skont l-Artikolu 4, l-Aġenzija tiggarantixxi l-eżistenza tal-Gwardja Ewropea tal-Fruntiera u tal-Kosta.

II. RAKKOMANDAZZJONIJIET TA' POLITIKA

IL-KUMITAT EWROPEW TAR-REĠJUNI

1. itenni l-ħtieġa li jissaħħu r-rwol ta' sostenn u l-mandat tal-Aġenzija Ewropea għall-Gwardja tal-Fruntiera u tal-Kosta (minn hawn 'il quddiem: Aġenzija), notevolment fir-rigward tal-kooperazzjoni ma' pajjiżi terzi, bil-ħsieb li tiġi żgurata protezzjoni effettiva tal-fruntieri esterni? tal-UE u sabiex jiżdied b'mod sinifikanti ir-ritorn effettiv tal-migranti illegali. Fl-istess ħin, huwa jiġbed l-attenzjoni li mandat estiż iġib miegħu l-ħtieġa li jissaħħu is-salvagwardji biex jiżguraw li l-azzjonijiet kollha tiegħu jirrispettaw bis-sħiħ id-drittijiet fundamentali u l-obbligi internazzjonali tal-UE u l-istati membri tagħha, b'mod partikolari l-prinċipju ta' *non-refoulement*, u biex jiġi evitat l-involviment tal-Aġenzija f'kwalunkwe operazzjoni li fiha l-konformità mad-drittijiet fundamentali ma setgħetx tkun żgurata;

2. jirrikonoxxi li kontroll effettiv tal-fruntieri esterni tal-UE huwa parti importanti integrali ta' politika komprensiva tal-UE dwar il-migrazzjoni, u f'dan il-kuntest it-tisħiħ propost tal-Gwardja Ewropea tal-Fruntiera u tal-Kosta jistgħu jkunu neċessarji; jenfasizza madankollu, kif iddikjarat fl-Opinjoni reċenti tal-KtR dwar il-Fond għall-Migrazzjoni u l-Ażil, li t-tkabbir ta' riżorsi finanzjarji u operazzjonali għall-ħarsien tal-fruntieri għandhom ikunu akkumpanjati minn sforzi korrispondenti biex itejjeb aspetti oħra tal-politika tal-migrazzjoni tal-UE sabiex jiġi garantit approċċ bilanċjat;

3. jenfasizza l-fatt li l-moviment liberu taċ-ċittadini tal-UE huwa wieħed mill-kisbiet ewlenin tal-UE, u f'żona mingħajr fruntieri interni, migrazzjoni mhux iddokumentata bejn il-fruntieri esterni għandha implikazzjonijiet serji legali, ekonomiċi u relatati mas-sigurtà għall-funzjonament tas-sistema ta' Schengen;

4. jenfasizza l-fatt li l-introduzzjoni mill-ġdid temporanja ta' kontrolli tal-fruntieri fil-fruntieri interni jipperikola serjament l-abbiltà ta' reġjuni ġirien biex jikkooperaw ma' xulxin, u, barra minn hekk, għandu impatti kbar ħafna fuq ekonomiji reġjonali, u li għalhekk, verifiki fil-fruntieri esterni effettivi huma essenzjali;

5. jenfasizza l-fatt li l-protezzjoni effettiva tal-fruntieri esterni tikkontribwixxi favur il-ġlieda kontra t-traffikar tal-bnedmin u biex b'mod definittiv jitkissru l-mudelli kummerċjali tal-faċilitaturi ta' dħul klandestin tal-bnedmin, u b'hekk jiġi evitat it-telf traġiku ta' ħajjiet; barra minn hekk, il-kontroll effettiv tal-fruntieri esterni jista' jikkontribwixxi biex jipprevjeni ċertu theddid għas-sigurtà interna, l-ordni pubbliku u s-saħħa pubblika fl-awtoritajiet lokali u reġjonali; speċjalment f'dawk li jinsabu fuq il-fruntieri esterni tal-UE;

6. iqis li l-prekondizzjoni għal politika ta' migrazzjoni huwa approċċ komprensiv għall-migrazzjoni li jinkludi t-tisħiħ tal-kontroll tal-fruntieri esterni tal-UE kif ukoll il-funzjonament ta' sistema Ewropea komuni tal-asil, approċċ komuni biex jittratta persuni fil-bżonn ta' protezzjoni internazzjonali, sistema koerenti ta' rotot legali għall-migrazzjoni u politika ħafna aktar konsistenti dwar l-indirizzar tad-dimensjoni esterna u l-kawżi tal-migrazzjoni;

7. jenfasizza li politika ta' ritorn effettiva huwa element ewlieni ta' approċċ komprensiv għall-migrazzjoni u li l-Aġenzija għandha, għalhekk, tkun tista' tappoġġja lill-Istati Membri fil-qasam tar-ritorn, f'konformità mad-dritt internazzjonali u tal-UE, filwaqt li jiġi żgurat li l-prinċipju ta' *non-refoulement* jiġi rispettat;

8. jilqa' il-mandat imsaħħaħ tal-Aġenzija biex tiżgura appoġġ komprensiv lill-Istati Membri u pajjiżi terzi fil-qasam tal-operazzjonijiet ta' ritorn effettivi u umani. Dan jista' jinkludi wkoll f'każijiet speċifiċi l-possibbiltà li jingħata appoġġ operazzjonali lil pajjiżi terzi fuq talba, mingħajr limitazzjonijiet ġeografiċi, u biex jiġi evitat l-eskalar ta' sitwazzjonijiet ta' kriżi; tali każijiet madankollu jirrikjedu garanziji u salvagwardji ċari rigward ir-rispett tad-drittijiet fundamentali u l-liġi internazzjonali, kif ukoll mekkaniżmi adatti biex tiġi żgurata r-responsabbiltà tal-Aġenzija għall-azzjonijiet tagħha lil hinn mill-ġurisdizzjoni tal-Istati Membri;

9. jenfasizza l-fatt li l-protezzjoni tal-fruntieri esterni hija kompetenza konġunta tal-UE u l-Istati Membri, il-proposta, għandha tiżgura li l-*KE* jissorvelja l-koordinazzjoni u l-kontroll tal-fruntieri esterni tal-Unjoni;

10. jirrikonoxxi l-ħtieġa li l-obbligi jitqiegħdu fuq l-Istati Membri biex jikkontribwixxu għall-operazzjonijiet konġunti tal-Aġenzija, iżda huwa wkoll imħasseb dwar il-proposta biex jinħoloq korp permanenti ta' sa 10 000 persunal operattiv, peress li l-iskjerament tal-gwardji nazzjonali tal-fruntiera u persunal nazzjonali lill-Aġenzija jista' jwassal għal eżodu ta' mħuħ possibbli; jenfasizza li l-ħolqien ta' strutturi ġodda bħal dawn ma għandux ikun ta' piż addizzjonali fuq l-awtoritajiet lokali u reġjonali, speċjalment fir-reġjuni fuq il-fruntiera, jew jipperikolaw it-twettiq ta' kompiti li jsiru fil-fruntieri esterni minn strutturi nazzjonali, reġjonali jew lokali eżistenti, u għalhekk jipproponi l-istabbiliment aktar realistiku u gradwali tal-korp permanenti fl-Anness I;

11. huwa mħasseb dwar in-nuqqas ta' valutazzjoni xierqa ta' diversi aspetti tal-impatt tal-proposta, inkluż l-impatt territorjali potenzjali tagħha u jqis li huwa neċessarju li jiġu esplorati l-modi possibbli fejn ir-rwol ta' appoġġ tal-Aġenzija jista' jiġi żgurat bl-aktar mod kosteffettiv. Tali valutazzjoni tal-impatt għandha wkoll tirrifletti l-implikazzjonijiet finanzjarji kemm f'sitwazzjonijiet normali u ta' kriżi, kif ukoll kwistjonijiet legali kumplessi li jistgħu jinqalgħu b'mod partikolari fir-rigward ta' operazzjonijiet barra mit-territorju tal-UE;

12. jenfasizza l-qafas b'diversi atturi fejn issir ġestjoni tal-fruntieri u r-rwol li l-livell lokali u reġjonali jista' jkollu f'dan il-qafas, kif rifless fl-Artikolu 22. Jinnota, f'dan il-kuntest, li l-awtoritajiet lokali u reġjonali kkonċernati (bħal dawk għall-ġestjoni tal-fruntieri u r-reġjuni kostali) għandhom jiġu involuti b'mod xieraq fl-iskambju ta' informazzjoni, speċjalment fir-rigward taċ-ċentri nazzjonali ta' koordinazzjoni (l-Artikolu 21) u fil-preparazzjoni tal-istrateġiji nazzjonali għall-ġestjoni integrata tal-fruntieri (l-Artikolu 8);

13. jenfasizza li l-migrazzjoni irregolari tpoġġi pressjonijiet sinifikanti fuq l-awtoritajiet lokali u reġjonali u toħloq sfidi fl-immirar ta' servizzi pubbliċi limitati lejn dawk li għalihom għandna obbligu internazzjonali li nipprovdu rifuġju u asil. jenfasizza, għalhekk, li ritorni rapidi ta' applikanti għall-asil li l-applikazzjoni tagħhom ma tirnexxix u li jiġi żgurat ir-rispett ta' mezzi legali ta' migrazzjoni huma kruċjali;

14. jemmen li l-protezzjoni tal-fruntieri esterni tal-UE hija ta' interess komuni, u li l-għanijiet tal-leġislazzjoni proposta ma jistgħux jintlaħqu b'mod suffiċjenti mill-Istati Membri u l-awtoritajiet reġjonali biss, u li għalhekk il-proposta tikkonforma mal-prinċipju tas-sussidjarjetà u l-proporzjonalità.

Brussell, is-6 ta' Frar 2019.

Il-President
tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni
Karl-Heinz LAMBERTZ

Opinjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar "Is-sikurezza fit-toroq u l-mobbiltà awtomatizzata"

(2019/C 168/10)

Relatur	Is-Sur József Ribányi (HU/PPE), Viċi President tal-Kunsill tal-Kontea ta' Tolna Megye
Dokument ta' referenza:	Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni – Fi triqitna lejn il-mobbiltà awtomatizzata: Strateġija tal-UE għall-mobbiltà tal-futur COM(2018) 283 final Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni – Ewropa attiva. Mobbiltà Sostenibbli għall-Ewropa: sikura, konnessa u nadifa COM(2018) 293 final Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li temenda d-Direttiva 2008/96/KE dwar il-ġestjoni tas-sikurezza fl-infrastruttura tat-toroq COM(2018) 274 final

I. RAKKOMANDAZZJONIJIET SABIEX JITRESSQU L-EMENDI

Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li temenda d-Direttiva 2008/96/KE dwar il-ġestjoni tas-sikurezza fl-infrastruttura tat-toroq (COM(2018) 274 final)

Emenda 1

Premessa 5

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Proporzjon kbir ta' aċċidenti tat-traffiku jseħħu fuq proporzjon żgħir ta' toroq fejn il-volumi tat-traffiku u l-veloċitajiet huma għoljin u fejn ikun hemm varjetà kbira ta' traffiku li jivvjaġġa b'veloċitajiet differenti. Għalhekk l-estensjoni ***limitata*** tal-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 2008/96/KE għall-awtostradi u t-toroq ***primarji*** lil hinn min-netwerk tat-TEN-T mistennija tikkontribwixxi b'mod sinifikanti għat-titjib tas-sikurezza tal-infrastruttura tat-toroq madwar l-Unjoni.	Proporzjon kbir ta' aċċidenti tat-traffiku jseħħu fuq proporzjon żgħir ta' toroq fejn il-volumi tat-traffiku u l-veloċitajiet huma għoljin u fejn ikun hemm varjetà kbira ta' traffiku li jivvjaġġa b'veloċitajiet differenti. Għalhekk l-estensjoni tal-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 2008/96/KE għall-awtostradi u t-toroq ***primarji*** lil hinn min-netwerk tat-TEN-T mistennija tikkontribwixxi b'mod sinifikanti għat-titjib tas-sikurezza tal-infrastruttura tat-toroq madwar l-Unjoni ***u l-istess livell għoli ta' sikurezza għall-utenti tat-triq kollha. Huwa essenzjali li l-partijiet interessati lokali u reġjonali jiġu involuti fl-implimentazzjoni tal-kamp ta' applikazzjoni estiż tad-direttiva, speċjalment fir-rigward tad-determinazzjoni ta' liema toroq huma koperti mid-dispożizzjonijiet tagħha. Approċċ bħal dan jippermetti li l-proposta tal-Kummissjoni tiġi kkunsidrata konformi mal-prinċipji tas-sussidjarjetà u tal-proporzjonalità.***

Raġuni

L-estensjoni tal-ambitu tad-Direttiva hija limitata għall-awtostradi u toroq primarji oħra, skont il-klassifikazzjoni nazzjonali.

L-għarfien tal-atturi reġjonali u lokali tat-territorju tagħhom jiggarantixxi li l-estensjoni tal-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva għal ċerti sezzjonijiet tat-toroq tkun verament ġustifikata. Jekk dan l-approċċ ikun ibbażat fuq il-governanza f'diversi livelli u jkun konformi mal-prinċipji tas-sussidjarjetà u tal-proporzjonalità, l-estensjoni proposta tal-kamp ta' applikazzjoni ser tiffaċilita l-armonizzazzjoni tar-rekwiżiti ta' sigurtà għaċ-ċittadini kollha tal-Unjoni.

Emenda 2

Premessa ġdida wara l-Premessa 5

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
	Sabiex jiġi żgurat li t-tali estensjoni tal-kamp ta' applikazzjoni jkollha l-effett maħsub, huwa loġiku li toroq primarji oħra għandhom jinkludu tal-anqas dawk it-toroq li jgħaqqdu bliet kbar jew reġjuni li jappartjenu għall-ogħla kategorija ta' triq taħt il-kategorija "awtostrada"fil-klassifikazzjoni nazzjonali.

Raġuni

Id-Direttiva għandha tiffoka primarjament fuq toroq ta' valur Ewropew, jiġifieri toroq li jgħaqqdu bliet kbar u reġjuni.

Emenda 3

Premessa 6

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Barra minn hekk, l-applikazzjoni mandatorja tal-proċeduri tad-Direttiva 2008/96/KE għal kwalunkwe proġett ta' infrastruttura tat-toroq barra ż-żoni urbani li jiġi esegwit permezz ta' finanzjament tal-Unjoni mistennija tiżgura li l-fondi tal-Unjoni ma jintużawx biex jinbnew it-toroq mhux sikuri.	Barra minn hekk, l-applikazzjoni mandatorja tal-proċeduri tad-Direttiva 2008/96/KE għal kwalunkwe proġett ta' infrastruttura tat-toroq barra ż-żoni urbani li jiġi esegwit permezz ta' finanzjament tal-Unjoni mistennija tiżgura li l-fondi tal-Unjoni ma jintużawx biex jinbnew it-toroq mhux sikuri. ***Bl-istess mod, jenħtieġ li tingħata attenzjoni lis-sitwazzjoni tat-toroq mhux sikuri eżistenti. F'dan il-qasam, il-programmi ta' żvilupp tat-trasport reġjonali ngħataw erba' darbiet aktar finanzjament milli ngħata lill-Faċilità Nikkollegaw l-Ewropa; fiż-żewġ każijiet il-pakketti finanzjarji huma miftuħa għall-ippjanar u għall-istabbiliment ta' sezzjonijiet ġodda tat-toroq. Għalhekk, jenħtieġ li jiġu allokati fondi adegwati għat-titjib tat-toroq eżistenti. Meta jsir dan, jenħtieġ li jiġu kkunsidrati miżuri li jippermettu lir-reġjuni u l-bliet iżgħar jaffordjaw l-investimenti meħtieġa għall-ġestjoni tas-sikurezza fl-infrastruttura tat-toroq.***

Raġuni

It-trasport sikur bit-triq jenħtieġ li jkun aċċessibbli fl-insedjamenti u r-reġjuni kollha Ewropej; dan jeħtieġ sorsi finanzjarji mmirati għall-ippjanar, l-istabbiliment u l-operat tat-toroq, speċjalment fir-reġjuni li ma għandhomx ir-riżorsi u l-mezzi finanzjarji meħtieġa għal dawn l-għanijiet. Minħabba l-fatt li s-sezzjonijiet ġodda tat-toroq huma soġġetti għal standards aktar għoljin ta' awtorizzazzjoni tas-sikurezza fit-toroq, it-toroq eżistenti jirrikjedu titjib sistematiku biex jilħqu l-kriterji fis-seħħ tal-ġestjoni tas-sikurezza fl-infrastruttura tat-toroq.

Emenda 4

Premessa 7

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Il-valutazzjoni tat-toroq abbażi tar-riskju fin-netwerk kollu rriżultat li hija strument effiċjenti u effikaċi biex jiġu identifikati partijiet tan-netwerk li jenħtieġ li jiġu indirizzati, permezz ta' spezzjonijiet tas-sikurezza tat-toroq aktar bir-reqqa, u biex l-investiment jiġi pprijoritizzat skont il-potenzjal tiegħu biex iwassal titjib tas-sikurezza fin-netwerk kollu. In-netwerk kollu tat-toroq kopert minn din id-Direttiva għalhekk jenħtieġ li jiġi vvalutat b'mod sistematiku biex tiżdied is-sikurezza fit-toroq madwar l-Unjoni.	Il-valutazzjoni tat-toroq abbażi tar-riskju fin-netwerk kollu rriżultat li hija strument effiċjenti u effikaċi biex jiġu identifikati partijiet tan-netwerk li jenħtieġ li jiġu indirizzati, permezz ta' spezzjonijiet tas-sikurezza tat-toroq aktar bir-reqqa, u biex l-investiment jiġi pprijoritizzat skont il-potenzjal tiegħu biex iwassal titjib tas-sikurezza fin-netwerk kollu. In-netwerk kollu tat-toroq kopert minn din id-Direttiva għalhekk jenħtieġ li jiġi vvalutat b'mod sistematiku biex tiżdied is-sikurezza fit-toroq madwar l-Unjoni. ***Billi t-trasport sikur bit-triq jenħtieġ li jkun aċċessibbli għall-insedjamenti u r-reġjuni Ewropej kollha, il-metodoloġija ta' valutazzjoni tat-toroq abbażi tar-riskju fin-netwerk kollu jenħtieġ li tqis b'mod xieraq il-governanza f'diversi livelli. Unitajiet territorjali ta' livell ogħla għandhom jingħataw funzjonijiet ta' koordinazzjoni tal-ġestjoni tas-sikurezza fl-infrastruttura tat-toroq, filwaqt li l-funzjonijiet li huma miżmuma mill-istat u l-muniċipalitajiet għandhom jiġu sinkronizzati.***

Raġuni

Billi s-sikurezza fit-toroq hija parti mill-viżjoni futura tal-insedjamenti u r-reġjuni, l-unitajiet territorjali rilevanti għandhom jikkontribwixxu għaliha skont il-livell ta' kompetenza tagħhom. Dan jagħmel essenzjali s-sinkronizzazzjoni tal-funzjonijiet imwettqa mill-muniċipalitajiet u l-Istat.

Emenda 5

Premessa 10

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Il-prestazzjoni tas-sikurezza ta' toroq eżistenti jenħtieġ li tittejjeb permezz ta' investiment immirat fis-sezzjonijiet tat-toroq li jkollhom l-ogħla konċentrazzjoni ta' aċċidenti kif ukoll l-ogħla potenzjal ta' tnaqqis ta' aċċidenti.	Il-prestazzjoni tas-sikurezza ta' toroq eżistenti jenħtieġ li tittejjeb permezz ta' investiment immirat fis-sezzjonijiet tat-toroq li jkollhom l-ogħla konċentrazzjoni ta' aċċidenti kif ukoll l-ogħla potenzjal ta' tnaqqis ta' aċċidenti. ***Meta jsir dan, l-infrastruttura fiżika u diġitali tat-toroq pubbliċi mmirata mid-Direttiva għandha tiġi żviluppata b'mod parallel. F'dan ir-rigward, vetturi awtomatizzati attrezzati b'sistemi adattivi ta' kontroll awtomatiku tal-veloċità u ta' appoġġ tat-trasport jenħtieġ li jikkontribwixxu sabiex jippermettu operat sikur u effettiv tat-traffiku fit-toroq. Għandha tingħata attenzjoni li anke l-aktar reġjuni mbiegħda bi sfidi demografiċi u li huma iżgħar ikunu jistgħu jiżguraw disponibbiltà universali ta' infrastruttura diġitali.***

Raġuni

Billi s-sikurezza fit-toroq hija kwistjoni kumplessa, hija għandha wkoll aspetti ta' ekonomiji ta' skala li jridu jiġu kkunsidrati. F'dan ir-rigward, l-immirar tal-investimenti fejn l-inċidenti u l-fatalitajiet huma l-aktar frekwenti għandu jinvolvi żviluppi kumplessi tal-infrastruttura fiżika u diġitali, kif ukoll il-faċilitazzjoni tal-użu estiż ta' vetturi awtomatizzati attrezzati b'teknoloġiji adattivi ta' kontroll awtomatiku tal-veloċità u tat-trasport li għandhom jiġu applikati.

Emenda 6

Premessa 12

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
L-utenti vulnerabbli tat-toroq ammonta għal 46 % tal-fatalitajiet fit-toroq tal-Unjoni fl-2016. Il-ħarsien tal-interessi ta' dawn l-utenti kollha fil-proċeduri kollha tar-RISM għalhekk jenħtieġ li jtejjeb is-sikurezza fit-triq.	L-utenti vulnerabbli tat-toroq ammonta għal 46 % tal-fatalitajiet fit-toroq tal-Unjoni fl-2016. Il-ħarsien tal-interessi ta' dawn l-utenti kollha fil-proċeduri kollha tar-RISM għalhekk jenħtieġ li jtejjeb is-sikurezza fit-triq. ***L-objettiv li jiġu evitati jew immaniġġjati l-emerġenzi tat-traffiku li jinvolvu persuni mexjin fit-triq, ċiklisti u motoċiklisti għandu jiġi indirizzat b'għodod tal-edukazzjoni u t-taħriġ, kif ukoll billi jiġu żviluppati r-rekwiżiti ta' kwalità għal infrastruttura li tappoġġja l-mobbiltà u s-sikurezza tal-persuni mexjin u taċ-ċiklisti, jiġifieri billi b'mod parallel jiġu stabbiliti marki u sinjali tat-toroq u postijiet minn fejn jaqsmu l-persuni bil-mixi suffiċjenti, speċjalment maġenb waqfiet tat-trasport pubbliku u binjiet pubbliċi paralleli, kif ukoll bil-kostruzzjoni ta' żoni għar-roti u bankini tul il-meded tat-toroq kollha.***

Emenda 7

Premessa 13

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Id-disinn u l-manutenzjoni tat-toroq u s-sinjali tat-toroq huma elementi importanti fl-iżgurar tas-sikurezza tal-infrastruttura tat-toroq, speċjalment fid-dawl tal-iżvilupp ta' vetturi mgħammra b'sistemi ta' assistenza għas-sewwieq jew livelli ogħla ta' awtomatizzazzjoni. B'mod partikolari, jeħtieġ li jiġi żgurat li s-sinjali u l-marki tat-toroq jkunu jistgħu jiġu rikonoxxuti faċilment u b'mod affidabbli minn vetturi bħal dawn.	Id-disinn u l-manutenzjoni tat-toroq u s-sinjali tat-toroq huma elementi importanti fl-iżgurar tas-sikurezza tal-infrastruttura tat-toroq, speċjalment fid-dawl tal-iżvilupp ta' vetturi mgħammra b'sistemi ta' assistenza għas-sewwieq jew livelli ogħla ta' awtomatizzazzjoni. B'mod partikolari, jeħtieġ li jiġi żgurat li s-sinjali u l-marki tat-toroq jkunu jistgħu jiġu rikonoxxuti faċilment u b'mod affidabbli minn vetturi bħal dawn. ***Bl-istess mod, toroq intelliġenti b'marki u sinjali tat-triq intelliġenti jappoġġaw is-sikurezza fit-toroq fir-reġjuni u l-bliet Ewropej. Jenħtieġ li tingħata attenzjoni wkoll għall-kundizzjonijiet klimatiċi f'dawn ir-reġjuni u l-ibliet, billi, pereżempju, l-installazzjoni ta' sensuri u sinjali mal-bankini hija soġġetta għall-klima lokali. Barra minn hekk, għandu jiġi żgurat li dawn is-sensuri jagħrfu wkoll l-utenti tat-triq vulnerabbli u l-utenti tat-toroq mhux konnessi.***

Raġuni

It-trasport sikur bit-triq jenħtieġ li jinvolvi l-installazzjoni ta' marki u sinjali tat-triq u sinjali li jistgħu jintgħarfu fil-kundizzjonijiet klimatiċi kollha.

Emenda 8

Żid premessa ġdida wara l-Premessa 18

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
	It-twettiq ta' valutazzjonijiet tat-toroq u ta' spezzjonijiet tas-sikurezza tat-toroq fin-netwerk kollu jenħtieġ li jkollu skadenzi realistiċi għall-implimentazzjoni, filwaqt li jitqiesu l-kapaċitajiet amministrattivi u finanzjarji tal-atturi nazzjonali, reġjonali u lokali involuti fl-ippjanar u t-twettiq tal-ġestjoni tas-sikurezza fl-infrastruttura tat-toroq, speċjalment f'reġjuni Ewropej rurali, muntanjużi, remoti u li għadhom lura.

Emenda 9

Artikolu 1(1) 2

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Din id-Direttiva għandha tapplika għal toroq li huma parti min-netwerk trans-Ewropew, għall-awtostradi u t-toroq primarji, kemm jekk ikunu fl-istadju tad-disinn, kif ukoll jekk qed jinbnew inkella diġà huma operazzjonali.	Din id-Direttiva għandha tapplika għal toroq li huma parti min-netwerk trans-Ewropew, għall-awtostradi u t-toroq primarji ***oħrajn***, kemm jekk ikunu fl-istadju tad-disinn, kif ukoll jekk qed jinbnew inkella diġà huma operazzjonali.

Raġuni

L-estensjoni tal-ambitu tad-Direttiva hija limitata għall-awtostradi u toroq primarji oħra, skont il-klassifikazzjoni nazzjonali.

Emenda 10

Artikolu 1 (1), paragrafu ġdid wara paragrafu 2

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
	Kull Stat Membru għandu jiddeżinja toroq primarji fit-territorju tiegħu skont il-klassifikazzjoni tat-toroq eżistenti tiegħu u wara li jikkonsulta debitament lill-awtoritajiet lokali u reġjonali kompetenti. Kull Stat Membru għandu jinnotifika lill-Kummissjoni bit-toroq primarji fit-territorju tiegħu mhux aktar tard minn 24 xahar wara d-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva. L-Istati Membri għandhom jinnotifikaw kwalunkwe bidla sussegwenti għalihom.

Raġuni

Skont il-prinċipju tas-sussidjarjetà, id-deċiżjoni dwar il-klassifikazzjoni tan-netwerk tat-toroq għandha tkun tal-Istat Membru individwali.

Emenda 11

Artikolu 1, żid paragrafu ġdid wara paragrafu (2)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
	(2a) Fl-Artikolu 4 jiżdied il-paragrafu 6 li ġej: ***Il-Kummissjoni għandha tistabbilixxi linji gwida b'karatteristiċi tekniċi preċiżi għall-għoti u manutenzjoni ta' "ġniebi tat-toroq li jaħfru"(toroq stabbiliti b'mod intelliġenti biex jiżguraw li l-iżbalji fis-sewqan ma jkollhomx konsegwenzi serji immedjatament) li jibnu fuq l-esperjenza tal-awtoritajiet tat-trasport nazzjonali, reġjonali u lokali kollha u jippromovuhom fost l-awdituri u fost dawk li jippjanaw it-trasport fil-livell. Il-Kummissjoni għandha tipprovdi għajnuna teknika u finanzjarja sabiex tappoġġja l-awtorità kompetenti fl-implimentazzjoni tal-linji gwida.***

II. **RAKKOMANDAZZJONIJIET TA' POLITIKA**

IL-KUMITAT EWROPEW TAR-REĠJUNI

"Fi triqitna lejn il-mobbiltà awtomatizzata"– it-teknoloġija, l-infrastruttura u l-koeżjoni

1. jirrikonoxxi li filwaqt li l-mobbiltà konnessa u awtomatizzata hija kwistjoni tal-infrastruttura tat-toroq, hija wkoll kwistjoni tal-vetturi; jenfasizza li fiż-żoni rurali jenħtieġ li tingħata prijorità għall-iżvilupp ta' vetturi intelliġenti, filwaqt li fiż-żoni urbani jenħtieġ li ssir aktar enfasi fuq l-iżvilupp ta' toroq aktar intelliġenti;

2. jiġbed l-attenzjoni għall-armonizzazzjoni tat-trasport temporali u spazjali li tirrikjedi li jiġi estiż l-użu tal-mobbiltà awtomatizzata. Jenfasizza l-importanza li fit-traffiku mħallat (vetturi misjuqa mill-bnedmin, b'sewqan assistit u awtomatizzati) jiġu stabbiliti żoni speċifiċi għat-traffiku biex tiġi evitata konġestjoni kbira tat-traffiku;

3. jenfasizza l-kontribut potenzjali tal-mobbiltà awtomatizzata għall-objettivi ta' koeżjoni tal-UE, fejn jinnota b'mod partikolari li dawn is-servizzi jistgħu jnaqqsu d-disparitajiet intrareġjonali u jagħmlu l-ivvjaġġar fuq distanzi itwal aktar konvenjenti, u b'hekk jgħinu sabiex jimmitigaw is-saturazzjoni taż-żoni urbani ewlenin;

4. jissottolinja l-fatt li l-kapaċità alimentatriċi tal-vetturi awtomatizzati tgħin liċ-ċentri tat-trasport biex jintlaħqu bħala parti mit-trasport integrat. Il-KtR jenfasizza l-benefiċċji li s-soluzzjonijiet tas-sewqan awtonomu jiġu estiżi għaż-żoni rurali sabiex jiġi pprovdut trasport bit-triq alimentari flessibbli għall-kowċis jew il-ferroviji;

5. jinnota wkoll f'dan ir-rigward li t-trasport pubbliku fil-biċċa l-kbira jaqa' taħt il-kompetenza tal-awtoritajiet lokali u reġjonali, u jitlob lill-Kummissjoni tipprovdi qafas u linji gwida adegwati lir-reġjuni u lill-awtoritajiet li jixtiequ jintegraw f'livell amministrattiv ogħla (reġjonali, nazzjonali jew Ewropew) is-sistemi tagħhom ta' tikkettar u skedi kif ukoll is-sistemi tat-trasport tal-vetturi tal-passiġġieri, skont prattiki implimentati mill-operaturi tas-suq;

6. jinnota li fil-perjodi l-aktar intensivi tat-traffiku u f'dawk kwieti, il-mobbiltà awtomatizzata tista' toffri prezzijiet flessibbli u ordinijiet minn qabel, li jippermettu użu aktar uniformi tal-kapaċitajiet. Jgħid ukoll li b'biljetti integrati, il-garanziji kontra d-dewmien/il-kanċellazzjonijiet tas-servizzi tat-trasport awtomatizzati konnessi jipprevjenu l-waslien tard jew in-nuqqas ta' waslien. Jemmen li huwa ta' importanza fundamentali li din il-flessibilità akbar tintuża biex jittejjeb it-trasport pubbliku u b'hekk jitnaqqsu mhux biss l-emissjonijiet u l-istorbju mit-traffiku tal-vetturi, iżda wkoll l-aċċessibilità għal kulħadd u l-ugwaljanza fis-sistema tat-trasport;

7. iqis li filwaqt li fit-trasport tal-merkanzija awtomatizzat, il-platooning tat-trakkijiet jista' jintuża fil-mini, dan mhuwiex adattat għat-trasport urban bl-interazzjoni kumplessa tiegħu ta' utenti tat-toroq. Ir-reġjuni għandhom jingħataw l-opportunità li jinfluwenzaw il-proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet dwar aktar provi estensivi ma' vetturi awtomatizzati, u jista' jkun hemm bżonn ta' arranġamenti speċjali;

8. jenfasizza l-potenzjal sinifikanti ta' sorsi deċentralizzati tal-enerġija rinnovabbli għat-tħaddim tal-vetturi awtomatizzati u jirrakkomanda li l-enerġija meħtieġa għat-tħaddim tal-infrastruttura tat-toroq intelliġenti tiġi fornita minn grilji intelliġenti lokali;

9. isemmi l-isfidi fir-rigward tal-interoperabbiltà tat-tipi differenti ta' sewqan awtonomu u jissottolinja li se tkun meħtieġa l-armonizzazzjoni tal-livelli differenti ta' sewqan awtonomu attwalment użati f'kontinenti differenti għall-użu sikur tat-teknoloġiji assistiti jew awtomatizzati rilevanti fil-kontinent Ewropew. Il-KtR jenfasizza wkoll il-kwistjonijiet etiċi li jinħolqu b'rabta mal-karozzi Ewropej mingħajr sewwieq (livell 5), filwaqt li għas-sewqan semiawtomatizzat jew assistit (livelli 1-4), jenħtieġ li jiġu indirizzati l-ispejjeż u l-kumplessità addizzjonali tas-sewqan. Għandha tingħata attenzjoni speċifika lill-impatt fuq is-sikurezza fit-toroq ta' proporzjon kbir tal-flotta li tinkludi vetturi semiawtomatizzati jew vetturi b'teknoloġiji ta' sewqan assistiti;

10. jipproponi li t-taħriġ għal-liċenzja tas-sewqan għandu jkopri t-teknoloġija tas-sistemi ta' assistenza. F'dan ir-rigward, l-industrija tal-karozzi, flimkien mal-muniċipalitajiet, jistgħu joffru korsijiet ta' taħriġ u oqsma ta' taħriġ għas-sewwieqa privati u professjonali; ifakkar il-kontribut importanti tal-bini u l-immodernizzar tal-infrastruttura għall-koeżjoni territorjali u l-konverġenza ekonomika, filwaqt li jinnota li l-investiment fl-infrastruttura fl-UE għadu konsiderevolment aktar baxx mil-livelli ta' qabel il-kriżi. F'dan il-kuntest, jenfasizza l-importanza li jiġi żgurat li jkunu disponibbli riżorsi finanzjarji xierqa għall-immodernizzar tal-infrastruttura u l-miżuri tas-sikurezza fit-toroq matul is-snin li ġejjin, inkluż sabiex jiġu appoġġati r-reġjuni iżgħar u li għadhom lura, u l-bini tal-kapaċità. Fil-kuntest tal-QFP 2021-2027 kif propost, il-ħtieġa li jsir użu sħiħ mill-opportunitajiet offruti mill-istrumenti kollha ta' finanzjament u li jiġu ottimizzati s-sinerġiji, se tkun partikolarment kritika (FNE wara l-2020, Orizzont Ewropa, il-Programm propost Ewropa Diġitali, eċċ.);

Jiġi żgurat suq uniku Ewropew għall-mobbiltà awtomatizzata – ir-rwol tal-awtoritajiet lokali u reġjonali

11. jilqa' l-preżentazzjoni f'waqtha tal-aġenda tal-UE dwar Mobbiltà Konnessa u Awtomatizzata u t-tlestija gradwali tal-oqfsa legali u ta' politika biex jappoġġaw it-tnedija ta' Mobbiltà Konnessa u Awtomatizzata sikura;

12. jenfasizza l-importanza ta' kooperazzjoni mill-qrib bejn il-leġislatur fil-qasam tal-vetturi awtonomi u l-partijiet ikkonċernati fil-qasam tal-organizzazzjoni/l-operat tat-trasport u l-iżvilupp tal-vetturi; il-KtR jitlob approċċ ta' governanza f'diversi livelli f'dan il-kuntest, fejn ifakkar li l-mobbiltà u t-trasport huma kompetenza tal-awtoritajiet lokali u reġjonali, li huma responsabbli mit-tfassil u l-implimentazzjoni tal-politiki ta' mobbiltà u sabiex jipprovdu t-trasport pubbliku fit-territorju tagħhom;

13. jinnota ż-żieda fid-disponibbiltà ta' soluzzjonijiet ta' sewqan semiawtomatizzati fuq perjodu ta' żmien qasir u jenfasizza l-ħtieġa ta' qafas legali u regolatorju b'saħħtu kemm jista' jkun malajr għal dawn it-teknoloġiji;

14. jikkonferma l-appoġġ tiegħu għal kooperazzjoni transkonfinali mtejba dwar l-ittestjar tal-Mobbiltà Konnessa u Awtomatizzata u jirrakkomanda li l-fora ta' kooperazzjoni futuri jiżguraw il-parteċipazzjoni xierqa tal-awtoritajiet lokali u reġjonali;

Impatti fuq is-soċjetà u l-ekonomija

15. jissottolinja li l-mobbiltà awtomatizzata tagħmel it-trasport pubbliku aktar kompetittiv permezz ta' servizzi ta' mobbiltà fi ħdan u barra l-insedjamenti li mhumiex skedati, u li huma msejsa fuq id-domanda, personalizzati, kondiviżi, ta' kwalità għolja u effiċjenti fl-użu tal-enerġija. Sabiex isir aktar progress f'din id-direzzjoni, it-teknoloġija u l-ambjent regolatorju jeħtieġ li jkunu żviluppati flimkien;

16. jinnota li f'reġjuni sottożviluppati, periferiċi u ultraperiferiċi Ewropej, is-servizzi ta' car-sharing u ride-sharing u sourcing b'soluzzjonijiet diġitali jippermettu lir-residenti lokali jilħqu ċentri aktar fil-bogħod b'impatt ambjentali aktar baxx, filwaqt li tiġi evitata d-depopolazzjoni ta' dawn iż-żoni; jenfasizza partikolarment il-potenzjal ta' mobbiltà awtomatizzata li tipprovdi aċċess u tnaqqas l-ispiża tal-mobilità f'komunitajiet mxerrda u bi sfidi demografiċi; jinnota, madankollu, li l-ħtiġijiet ta' l-utenti anzjani għandhom jiġu kkunsidrati fit-tfassil, l-iżvilupp u l-ittestjar ta' sistemi faċli għall-utent;

17. jerġa' jsostni l-importanza li jiġu vvalutati l-impatti soċjali u ambjentali tal-mobbiltà awtomatizzata permezz ta' proġetti pilota. Jipproponi li tali provi tat-trasport bit-triq tal-passiġġieri u tal-merkanzija għandhom jiġu implimentati b'mod progressiv u taħt kondizzjonijiet ikkontrollati, sabiex tiġi żgurata l-aċċettazzjoni pubblika għal vetturi awtomatizzati. Jiġbed l-attenzjoni wkoll għall-ħtieġa li jkun previst appoġġ partikolari għar-reġjuni fejn l-impatt soċjoekonomiku tat-tranżizzjoni għall-mobbiltà awtomatizzata huwa probabbli li jkun l-akbar;

18. jiġbed l-attenzjoni għall-fatt li l-edukazzjoni u s-sensibilizzazzjoni għandhom rwol kruċjali fil-promozzjoni u l-aċċettazzjoni tal-mobbiltà awtomatizzata. B'mod partikolari, il-prinċipji bażiċi u t-tħaddim tal-intelliġenza artifiċjali, li għandha rwol ewlieni fis-sistemi tal-mobbiltà awtomatizzata, għandhom jiġu mgħallma lill-utenti tat-triq kollha, flimkien mas-sewwieqa;

19. jenfasizza li l-funzjoni alimentatriċi u tal-"aħħar mil"tat-trasport awtomatizzat tal-merkanzija bit-triq fi ħdan u bejn l-insedjamenti tirriżulta f'bidliet profondi fil-kunċetti tal-katina tal-provvista;

20. jissottolinja li fl-Unjoni Ewropea multietnika, jenħtieġ li jiġu applikati soluzzjonijiet ta' trasport awtomatizzat, inkluż sinjalar universali, li jinftiehmu b'mod wiesa' u faċilment;

21. jirrakkomanda li l-prattiki tal-ippjanar urban-interurban u l-prattiki tal-ippjanar spazjali reġjonali tal-bliet u l-irħula Ewropej għandhom jinkludu d-deżinjazzjoni ta' żoni għat-trasport u l-mobbiltà awtomatizzati, kif ukoll ir-rievalwazzjoni tal-prattiki ta' ppjanar ibbażati fuq mobbiltà mhux assistita jew mhux awtomatizzata. Jipproponi studju minn qabel tal-konsegwenzi tal-mobbiltà awtomatizzata f'termini ta' ppjanar urban u reġjonali f'żoni metropolitani – pereżempju, l-użu effettiv tal-mobbiltà awtomatizzata jwassal għal żieda fid-disponibbiltà tal-ispazji ta' parkeġġ, li jitlob ukoll rikonsiderazzjoni tal-metodoloġiji tal-ippjanar urban. Huwa importanti għat-titjib tal-aċċessibbiltà għall-persuni bil-mixi u ċ-ċiklisti, speċjalment fil-waqfiet tat-trasport pubbliku, li jiġu pprovduti spazji u parkeġġi siguri u attraenti kif ukoll aċċessibbli għal kulħadd (persuni mexjin, ċiklisti), u li fi ħdan l-istrumenti ta' ppjanar reġjonali jiġu inklużi servizzi potenzjali bħal "bike sharing"fiċ-ċentri tat-trasport. Jenfasizza li l-użu tal-awtomatizzazzjoni sabiex jittejbu n-netwerks tat-trasport pubbliku u tiżdied l-effiċjenza soċjali u ekonomika tagħhom u l-użu tagħhom huwa neċessità;

22. jissottolinja madankollu li problemi tal-mobbiltà urbana ma jistgħux jissolvew permezz ta' approċċ settorjali biss, u li jrid jittieħed kont tar-rabta bejn id-dimensjoni urbana tal-politika tat-trasport u l-kunċett usa' tal-ippjanar spazjali, mhux biss biex jittejjeb it-trasport pubbliku u l-infrastruttura, iżda anke biex tiġi miġġielda l-espansjoni urbana u titfassal mill-ġdid ir-relazzjoni bejn il-bliet u ż-żoni ta' madwarhom;

23. jaqbel li l-ogħla standards possibbli tal-kwalità huma rrakkomandati li jiġu applikati għall-mobbiltà awtomatizzata. Jgħid ukoll li għalkemm is-sikurezza hija dejjem importanti ħafna, hija konnessa ħafna wkoll ma' kwistjonijiet tal-effiċjenza;

24. jilqa' ż-żieda fl-involviment tal-awtoritajiet lokali u reġjonali fit-tfassil ta' miżuri u politiki tas-sikurezza fit-toroq; jemmen li dan l-involviment akbar għandu jkun akkumpanjat minn kjarifika tal-forma li l-istrateġiji, il-programmi u l-miżuri se jieħdu, b'mod partikolari f'termini ta' finanzjament, sabiex ir-reġjuni jkunu jistgħu jimplimentawhom;

25. jinnota li fir-reġjuni urbani, is-sewqan awtomatizzat jista' jżid b'mod sinifikanti t-traffiku bit-triq u jżid l-użu tat-trasport pubbliku. Element importanti fl-implimentazzjoni ta' sistema tat-trasport pubbliku kompetittiv huwa li l-iżvilupp ta' "mobbiltà bħala servizz"għandu jżomm il-pass ma' dak tat-teknoloġija tal-vetturi awtomatizzati. Vetturi awtomatizzati għandhom jitqiesu bħala element wieħed f'kunċett usa' ta' mobilità bbażat fuq viżjoni ta' kif il-mobilità bħala servizz jista' jindirizza l-isfida tas-sostenibbiltà fi ħdan il-kuntest lokali, reġjonali u nazzjonali;

26. jinnota wkoll li s'issa, il-Kummissjoni interessat ruħha ħafna fit-trasport fit-triq bil-karozzi iżda jinnota li qed jiġu żviluppati wkoll sistemi awtomatizzati f'diversi forom ta' trasport pubbliku u privat;

27. jipproponi li jiġu promossi, permezz ta' miżuri mmirati, il-konnessjoni u l-interoperabilità tal-modi differenti tat-trasport bejniethom u mas-sistemi tat-trasport pubbliku;

Żvilupp fl-ambjent diġitali – opportunitajiet u sfidi

28. jinnota li t-teknoloġija 5G għadha mhijiex disponibbli kullimkien, u s-soluzzjonijiet 3G u 4G joħolqu konnessjonijiet effikaċi bejn il-vetturi tat-trasport bit-triq. Jipproponi li għandhom jiġu appoġġjati t-teknoloġiji mifruxa eżistenti ta' konnessjoni bejn il-vetturi jiġu appoġġati;

29. jinnota li xi ostakli finanzjarji jew ta' implimentazzjoni għall-iżvilupp tal-infrastruttura fiżika tat-toroq jistgħu jkunu rrimedjati permezz tad-diġitalizzazzjoni. Jirrakkomanda l-użu tagħha, billi l-aġġornar tal-infrastruttura diġitali huwa orħos, jipprovdi għal immaġnijiet diġitalizzati aħjar u aktar aġġornati, u għandu l-potenzjal li jgħaqqad l-iżviluppi fis-settur pubbliku u privat;

30. jirrakkomanda konnessjoni universali u aktar sempliċi tas-sistemi intelliġenti tat-triq u l-vetturi (Waze, data tat-traffiku minn Google, eċċ.);

31. jistenna bil-ħerqa li l-komunikazzjoni u t-tħaddim ta' apparat intelliġenti u smart phones tkun tista' testendi l-mobbilità awtomatizzata assistita u tgħin sabiex jiżdiedu l-metodi tat-tħaddim tat-traffiku, filwaqt li jirrealizza wkoll kif data miġbura f'dan in-netwerk se tgħin lilll-awtoritajiet urbani biex ikunu jistgħu jifhmu aħjar il-bżonnijiet loġistiċi urbani, tittejjeb l-effiċjenza tal-movimenti, u jiġu identifikati rotot aktar adattati għall-vetturi bil-għan li jkun hemm inqas emissjonijiet;

32. ifakkar li meta jiġu aġġornati l-mapep u l-bażijiet ta' data użati għall-mobbiltà awtomatizzata, jenħtieġ li tingħata prijorità lill-użu ta' soluzzjonijiet ta' oriġini Ewropea u jinkoraġġixxi approċċ tal-UE kollha f'dan il-qasam;

33. jirrimarka li, minħabba fatturi esterni bħall-borra, iċ-ċpar u x-xita, mhuwiex dejjem possibbli li jiġi ggarantit li l-marki u s-sinjali tat-toroq ikunu jistgħu jiġu rikonoxxuti faċilment u b'mod affidabbli kemm mis-sewwieqa u kif ukoll minn vetturi mgħammra b'sistemi ta' assistenza għas-sewqan jew b'livelli ogħla ta' awtomatizzazzjoni. Fil-każ ta' borra qawwija, mhuwiex possibbli li jiġi ggarantit, pereżempju, li t-toroq jinżammu ħielsa mis-silġ il-ħin kollu, anki meta l-ikklerjar tat-toroq isir b'mod immirat, jiġifieri jittieħdu dawk il-miżuri ħalli t-toroq jiġu kklerjati kważi għalkollox mis-silġ u/jew mill-borra. Meta l-għan ikun l-ikklerjar parzjali tat-toroq, fejn il-borra l-ġdida tiġi mbuttata, fil-parti l-kbira tagħha, mal-ġenb tat-triq u l-fdal tal-borra jiġi ċċattjat b'tali mod li jinbena saff iebes, ma tkunx tista' tiġi ggarantita l-viżibbiltà permanenti tal-immarkar tat-toroq. Għalhekk, għandu jiġi evitat li s-servizzi tal-manutenzjoni tat-toroq jinżammu responsabbli għal inċidenti li jistgħu jseħħu minħabba interpretazzjoni ħażina tas-sistemi ta' assistenza tas-sewqan jew minn vetturi mgħammra b'livelli ogħla ta' awtomatizzazzjoni, għax f'dak il-każ, ir-riskju ta' falliment tas-sistemi ta' assistenza tas-sewwieqa jgħaddi mill-industrija tal-karozzi għal għand il-korpi responsabbli mill-manutenzjoni tat-toroq;

34. jenfasizza l-ħtieġa ta' komunikazzjoni bejn il-vetturi, kif ukoll l-iżvilupp u l-armonizzazzjoni tal-marki u s-sinjali tat-triq, inklużi s-sinjali bl-isem ta' spazji pubbliċi. Huwa antiċipat ukoll li l-vetturi awtomatizzati se jeħtieġu regolamenti tat-traffiku lokali u data kartografika li jkun ċar ħafna u mingħajr ambigwità;

35. jinnota li ħafna utenti tat-toroq, fosthom utenti vulnerabbli tat-triq bħaċ-ċiklisti u l-persuni mexjin jistgħu jibqgħu maqtugħin min-netwerk u li kwalunkwe qafas legali, diġitali u fiżiku għal vetturi intelliġenti jeħtieġ li jieħu kont tat-traffiku mħallat;

36. jissottolinja li l-awtoritajiet pubbliċi u l-operaturi tal-flotot għandhom ikunu ppreparati sabiex jiġġestixxu l-ismogg elettriku ġġenerat mill-mobbiltà awtomatizzata;

37. jinnota li l-aċċess ġust u dirett għad-data tal-vetturi għandu jagħti s-setgħa lis-sewwieqa biex jiddeterminaw l-użu tagħha u jipprovdi opportunitajiet ta' negozju għal operaturiminghajr, madankollu, ma jkollu impatt fuq id-drittijiet tal-privatezza u tal-protezzjoni tal-utenti tat-toroq. u fornituri ta' servizzi oħra, Il-KtR jissottolinja l-ħtieġa għal aċċess xieraq għal din id-data għall-awtoritajiet lokali u reġjonali bħala l-akbar operatur ta' netwerks tat-toroq fl-Unjoni. F'dan il-kuntest, ser ikun importanti li l-awtoritajiet pubbliċi jiffaċilitaw u jappoġġjaw il-proġetti pilota, jevitaw l-effetti ta' xkiel u jagħmlu d-data disponibbli;

38. jitlob, għalhekk, għal miżuri li jipprovdu protezzjoni xierqa tad-data personali u d-data tal-utenti, li huma fatturi determinanti għas-suċċess tat-tnedija ta' vetturi kooperattivi, konnessi u awtomatizzati;

39. jitlob għal aktar miżuri estensivi li għandhom jittieħdu sabiex ikun sfruttat b'mod sħiħ il-potenzjal kollu ta' mobbiltà awtomatizzata u komunikazzjoni bejn vetturi u jissodisfaw il-miri fit-tul: trasport multimodali kompletament awtomatizzat b'emissjonijiet baxxi, il-mobilità bħala servizz, u trasport bieb bieb, partikolarment għall-promozzjoni tal-inklużjoni soċjali.

Brussell, is-6 ta' Frar 2019.

Il-President

tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni

Karl-Heinz LAMBERTZ

Opinjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar "Is-semplifikazzjoni tal-implimentazzjoni tat-TEN-T"

(2019/C 168/11)

Relatur	Michiel SCHEFFER (NL/ALDE), Membru tal-Kunsill Eżekuttiv tal-Provinċja ta' Gelderland
Dokument ta' referenza:	Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar ir-razzjonalizzazzjoni ta' miżuri li jmexxu 'l quddiem it-twettiq tan-netwerk trans-Ewropew tat-trasport COM (2018) 277 - final

I. **RAKKOMANDAZZJONIJIET SABIEX JITRESSQU L-EMENDI**

Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar ir-razzjonalizzazzjoni ta' miżuri li jmexxu 'l quddiem it-twettiq tan-netwerk trans-Ewropew tat-trasport

COM(2018) 277 final

Emenda 1

Premessa (1)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Ir-Regolament (UE) Nru 1315/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill [1] jistabbilixxi qafas komuni għall-ħolqien ta' netwerks interoperabbli mill-aktar avvanzati għall-iżvilupp tas-suq intern. In-netwerks trans-Ewropej tat-trasport (TEN-T) għandhom struttura ta' żewġ saffi: in-netwerk komprensiv jiżgura l-konnettività tar-reġjuni kollha tal-Unjoni, filwaqt li n-netwerk ewlieni jikkonsisti mill-elementi tan-netwerk li għandhom l-aktar importanza strateġika. Ir-Regolament (UE) Nru 1315/2013 jiddefinixxi miri tat-tlestija vinkolanti għall-implimentazzjoni biex in-netwerk ewlieni jitlesta sal-2030 u n-netwerk komprensiv sal-2050.	Ir-Regolament (UE) Nru 1315/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill [1] jistabbilixxi qafas komuni għall-ħolqien ta' netwerks interoperabbli mill-aktar avvanzati għall-iżvilupp tas-suq intern ***u għall-koeżjoni soċjali, ekonomika u territorjali tal-Unjoni***. In-netwerks trans-Ewropej tat-trasport (TEN-T) għandhom struttura ta' żewġ saffi: in-netwerk komprensiv jiżgura l-konnettività tar-reġjuni kollha tal-Unjoni, ***kif ukoll il-mezzi ta' distribuzzjoni neċessarji biex jipprovdu n-netwerk bażiku***, filwaqt li n-netwerk ewlieni jikkonsisti mill-elementi tan-netwerk li għandhom ***ukoll*** l-aktar importanza strateġika ***għall-UE u għandhom, kif xieraq, iservu bħala aċċeleraturi transfruntiera u multimodali għal żona unika Ewropea tat-trasport u l-mobbiltà***. Ir-Regolament (UE) Nru 1315/2013 jiddefinixxi miri tat-tlestija vinkolanti għall-implimentazzjoni biex in-netwerk ewlieni jitlesta sal-2030 u n-netwerk komprensiv sal-2050. ***Barra minn hekk, ir-Regolament (UE) Nru 1315/2013 jiffoka fuq konnessjonijiet transfruntiera li se jtejbu l-interoperabbiltà bejn il-modi differenti ta' trasport u jikkontribwixxu għall-integrazzjoni multimodali tat-trasport tal-Unjoni.***

Raġuni

It-TEN-T iservi ħafna għanijiet, fost dawn hemm il-koeżjoni soċjali, ekonomika u territorjali. Il-kooperazzjoni transfruntiera jenħtieġ li tkun kemm jista' jkun sempliċi u faċli sabiex tissaħħaħ il-mobbiltà b'emissjonijiet baxxi u transfruntiera; f'konformità mal-paragrafu 18 fir-rakkomandazzjonijiet ta' politika.

Emenda 2

Premessa (2)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Minkejja l-ħtieġa u l-iskadenzi vinkolanti, mill-esperjenza jidher li ħafna investimenti bil-għan li jitlesta t-TEN-T iħabbtu wiċċhom ma' proċeduri tal-għoti tal-permessi, proċeduri transfruntieri tal-akkwist u proċeduri oħrajn li huma kumplessi. Din is-sitwazzjoni xxekkel l-implimentazzjoni fil-ħin tal-proġetti, u ħafna drabi twassal għal dewmien sinifikanti u aktar spejjeż. Biex jiġu indirizzati dawn il-kwistjonijiet u ssir tlestija sinkronizzata tat-TEN-T, hemm bżonn azzjoni armonizzata fil-livell tal-Unjoni.	Minkejja l-ħtieġa u l-iskadenzi vinkolanti, mill-esperjenza jidher li ħafna investimenti bil-għan li jitlesta t-TEN-T iħabbtu wiċċhom ma' proċeduri tal-għoti tal-permessi, proċeduri transfruntieri tal-akkwist u proċeduri oħrajn li huma kumplessi. ***Barra minn hekk, il-parteċipazzjoni pubblika bikrija u l-bini ta' konsensus spiss jiġu ttraskurati li jirriżulta f'nuqqas ta' appoġġ miċ-ċittadini minħabba nuqqas ta' trasparenza.*** Din is-sitwazzjoni xxekkel l-implimentazzjoni fil-ħin tal-proġetti, u ħafna drabi twassal għal dewmien sinifikanti u aktar spejjeż. Biex jiġu indirizzati dawn il-kwistjonijiet u ssir tlestija sinkronizzata tat-TEN-T, hemm bżonn azzjoni armonizzata ***ssemplifikata u f'waqtha*** fil-livell tal-Unjoni.

Raġuni

Il-proċeduri tal-għoti tal-permessi mhumiex l-unika raġuni għad-dewmien tal-proġetti. In-nuqqas ta' parteċipazzjoni pubblika bikrija u ta' bini ta' konsensus idewwimhom ukoll.

Emenda 3

Premessa (3)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Fl-oqfsa legali ta' ħafna Stati Membri jingħata trattament ta' prijorità lil ċerti kategoriji ta' proġetti abbażi tal-importanza strateġika tagħhom għall-***ekonomija***. It-trattament prijoritarju hu kkaratterizzat minn skadenzi iqsar, proċeduri simultanji jew perjodi taż-żmien limitati għall-appelli filwaqt li jiżgura li jintlaħqu wkoll l-għanijiet ta' politiki orizzontali oħra. Meta jkun jeżisti qafas bħal dan fi ħdan qafas legali nazzjonali, jenħtieġ li dan ikun japplika awtomatikament għall-proġetti tal-Unjoni rikonoxxuti bħala proġetti ta' interess komuni skont ir-Regolament (UE) Nru 1315/2013.	Fl-oqfsa legali ta' ħafna Stati Membri jingħata trattament ta' prijorità lil ċerti kategoriji ta' proġetti abbażi tal-importanza strateġika tagħhom għall-***koeżjoni territorjali, ekonomika u soċjali tal-Unjoni u miżuri biex jiġi miġġieled it-tibdil fil-klima***. It-trattament prijoritarju hu kkaratterizzat minn skadenzi iqsar, proċeduri simultanji jew perjodi taż-żmien limitati għall-appelli filwaqt li jiżgura li jintlaħqu wkoll l-għanijiet ta' politiki orizzontali oħra. Meta jkun jeżisti qafas bħal dan fi ħdan qafas legali nazzjonali, jenħtieġ li dan ikun japplika awtomatikament għall-proġetti tal-Unjoni rikonoxxuti bħala proġetti ta' interess komuni skont ir-Regolament (UE) Nru 1315/2013. ***Fejn ma jeżistix qafas bħal dan, l-awtoritajiet kompetenti għandhom jagħtu prijorità lill-armonizzazzjoni ta' proċeduri amministrattivi għall-għoti ta' permessi u l-implimentazzjoni ta' proġetti jew, fejn xieraq, jieħdu l-passi meħtieġa sabiex jiffaċilitaw il-ħolqien ta' entità ta' ġestjoni konġunta.***

Raġuni

Il-ġlieda kontra t-tibdil fil-klima jenħtieġ li tkun waħda mill-miri fundamentali tal-politika tat-trasport tal-Unjoni.

Emenda 4

Premessa (4)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Biex titjieb l-effikaċja tal-valutazzjonijiet ambjentali u jiġi razzjonalizzat il-proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet, meta l-obbligu li jitwettqu valutazzjonijiet relatati ma' kwistjonijiet ambjentali ta' proġetti tan-netwerk ewlieni jkun joriġina simultanjament mid-Direttiva 2011/92/UE, kif emendata bid-Direttiva 2014/52/UE, u minn leġiżlazzjoni oħra tal-Unjoni, bħalma huma d-Direttiva 92/43/KEE, id-Direttiva 2009/147/KE, id-Direttiva 2000/60/KE, id-Direttiva 2008/98/KE, id-Direttiva 2010/75/UE, id-Direttiva 2012/18/UE u d-Direttiva 2011/42/KE, l-Istati Membri jenħtieġ jiżguraw li tkun prevista proċedura konġunta li tissodisfa r-rekwiżiti ta' dawn id-Direttivi.	Biex titjieb l-effikaċja tal-valutazzjonijiet ambjentali u jiġi razzjonalizzat il-proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet, meta l-obbligu li jitwettqu valutazzjonijiet relatati ma' kwistjonijiet ambjentali ta' proġetti tan-netwerk ewlieni jkun joriġina simultanjament mid-Direttiva 2011/92/UE, kif emendata bid-Direttiva 2014/52/UE, u minn leġiżlazzjoni oħra tal-Unjoni, bħalma huma d-Direttiva 92/43/KEE, id-Direttiva 2009/147/KE, id-Direttiva 2000/60/KE, id-Direttiva 2008/98/KE, id-Direttiva 2010/75/UE, id-Direttiva 2012/18/UE u d-Direttiva 2011/42/KE, l-Istati Membri jenħtieġ jiżguraw li tkun prevista proċedura konġunta li tissodisfa r-rekwiżiti ta' dawn id-Direttivi ***mingħajr ma neċessarjament ikollhom jistabbilixxu proċeduri ġodda, jekk ikunu diġà jeżistu proċeduri adegwati.***

Raġuni

Xi Stati Membri diġà għandhom proċeduri integrati, u jkun piż amministrattiv addizzjonali li jiġu introdotti proċeduri ġodda.

Emenda 5

Premessa (8)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Minħabba l-urġenza biex jitlesta n-netwerk ewlieni tat-TEN-T, is-simplifikazzjoni tal-proċeduri tal-għoti tal-permessi jenħtieġ tkun akkumpanjata b'limitu taż-żmien li matulu l-awtoritajiet kompetenti responsabbli jenħtieġ jieħdu deċiżjoni komprensiva fir-rigward tal-kostruzzjoni tal-proġett. Dan il-limitu taż-żmien jenħtieġ jistimola trattament aktar effiċjenti tal-proċeduri, u jenħtieġ li fl-ebda ċirkostanza ma jikkomprometti l-istandards għoljin tal-Unjoni għall-protezzjoni tal-ambjent u l-parteċipazzjoni pubblika.	Minħabba l-urġenza biex jitlesta n-netwerk ewlieni tat-TEN-T, is-simplifikazzjoni tal-proċeduri tal-għoti tal-permessi jenħtieġ tkun akkumpanjata b'limitu taż-żmien li matulu l-awtoritajiet kompetenti responsabbli jenħtieġ jieħdu deċiżjoni komprensiva fir-rigward tal-kostruzzjoni tal-proġett. Dan il-limitu taż-żmien jenħtieġ jistimola trattament aktar effiċjenti tal-proċeduri, u jenħtieġ li fl-ebda ċirkostanza ma jikkomprometti l-istandards għoljin tal-Unjoni għall-protezzjoni tal-ambjent u l-parteċipazzjoni pubblika. ***Minkejja dan, il-limitu taż-żmien għandu jiġi stabbilit biss wara konsultazzjoni pubblika inizjali u bikrija, inkluża dik mal-awtoritajiet lokali u reġjonali, dwar il-proġett ippjanat.***

Raġuni

Evidenti. Il-proċeduri tal-għoti tal-permessi mhumiex l-unika raġuni għad-dewmien tal-proġetti. In-nuqqas ta' parteċipazzjoni pubblika bikrija u ta' bini ta' konsensus idewwimhom ukoll.

Emenda 6

Premessa (11)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
L-akkwist pubbliku fi proġetti transfruntieri ta' interess komuni jenħtieġ jitmexxa skont it-Trattat u d-Direttivi 2014/25/UE u/jew 2014/24/UE. Biex tkun żgurata t-tlestija tal-proġetti transfruntieri ta' interess komuni tan-netwerk ***ewlieni***, jenħtieġ li l-akkwist pubbliku mwettaq minn entità konġunta jkun soġġett għal leġiżlazzjoni nazzjonali unika. B'deroga mil-leġiżlazzjoni tal-Unjoni dwar l-akkwist pubbliku, ir-regoli nazzjonali applikabbli jenħtieġ, fil-prinċipju, ikunu dawk tal-Istat Membru fejn l-entità konġunta għandha l-uffiċċju reġistrat tagħha. Jenħtieġ jibqa' possibbli li l-leġiżlazzjoni applikabbli tiġi ddefinita fi ftehim intergovernattiv.	L-akkwist pubbliku fi proġetti transfruntieri ta' interess komuni jenħtieġ jitmexxa skont it-Trattat u d-Direttivi 2014/25/UE u/jew 2014/24/UE. Biex tkun żgurata t-tlestija tal-proġetti transfruntieri ta' interess komuni tan-netwerk ***TEN-T***, jenħtieġ li l-akkwist pubbliku mwettaq minn entità ***ta' ġestjoni*** konġunta jkun, ***bi ftehim konġunt bejn il-partijiet***, soġġett għal leġiżlazzjoni tal-***UE jew, fejn xieraq***, nazzjonali unika. B'deroga mil-leġiżlazzjoni tal-Unjoni dwar l-akkwist pubbliku, ir-regoli nazzjonali applikabbli jenħtieġ, fil-prinċipju, ikunu dawk tal-Istat Membru fejn l-entità konġunta għandha l-uffiċċju reġistrat tagħha. Jenħtieġ jibqa' possibbli li l-leġiżlazzjoni applikabbli tiġi ddefinita fi ftehim intergovernattiv.

Raġuni

Dan jiffaċilita l-kooperazzjoni transfruntiera, f'konformità mal-paragrafu 18 fir-rakkomandazzjonijiet ta' politika.

Emenda 7

Artikolu 1

Test propost mill-Kummissjoni Ewropea	Emenda tal-KtR
Suġġett u kamp ta' applikazzjoni	**Suġġett u kamp ta' applikazzjoni**
Dan ir-Regolament jistabbilixxi r-rekwiżiti applikabbli għall-proċeduri amministrattivi segwiti mill-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri b'rabta mal-awtorizzazzjoni u l-implimentazzjoni tal-proġetti kollha ta' interess komuni tan-netwerk ewlieni tan-netwerk trans-Ewropew tat-trasport.	Dan ir-Regolament jistabbilixxi r-rekwiżiti applikabbli għall-proċeduri amministrattivi segwiti mill-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri ***(awtoritajiet nazzjonali, reġjonali jew lokali jew promoturi oħrajn tal-proġetti)*** b'rabta mal-awtorizzazzjoni u l-implimentazzjoni ***tal-komponenti u r-rekwiżiti kollha tal-infrastruttura***, tal-proġetti kollha ta' interess komuni tan-netwerk ewlieni tan-netwerk trans-Ewropew tat-trasport, ***bi status prijoritarju kif identifikat fl-Artikolu 3***.

Raġuni

Minflok ma japplika l-proċedura proposta għall-proġetti kollha tat-TEN-T, ir-Regolament għandu jispeċifika liema proġetti għandhom jaqgħu taħt l-applikazzjoni tiegħu, sabiex jindirizza l-proġetti l-aktar importanti u jħaffef l-implimentazzjoni tagħhom. L-Istati Membri għandhom jiddeċiedu liema proġetti prijoritarji jaqgħu taħt l-applikazzjoni tar-Regolament.

Emenda 8

Artikolu 2, punt (e)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
"proġett transfruntier ta' interess komuni"tfisser proġett ta' interess komuni skont l-Artikolu 7 tar-Regolament (UE) Nru 1315/2013 li jkopri sezzjoni transfruntiera ***kif definit fil-punt (m) tal-Artikolu 3 ta' dak ir-Regolament***, li jkun implimentat minn entità konġunta.	"proġett transfruntier ta' interess komuni"tfisser proġett ta' interess komuni skont l-Artikolu 7 tar-Regolament (UE) Nru 1315/2013 li jkopri sezzjoni transfruntiera ***fi ħdan il-qafas ta' ftehim ta' kooperazzjoni jew kwalunkwe tip ta' ftehim ieħor bejn l-Istati Membri jew bejn l-Istati Membri u l-awtoritajiet reġjonali jew lokali jew bejn l-awtoritajiet reġjonali jew lokali fi Stati Membri differenti jew bejn l-Istati Membri u pajjiżi terzi, għall-ippjanar u l-implimentazzjoni ta' infrastruttura tat-trasport***, li jkun implimentat minn entità konġunta.

Raġuni

Huwa importanti li jkun apprezzat il-potenzjal tal-awtoritajiet lokali u reġjonali fi proġetti transkonfinali.

Emenda 9

Artikolu 3

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
"Status prijoritarju"tal-proġetti ta' interess komuni 1. ***Kull proġett ta' interess komuni tan-netwerk ewlieni tat-TEN-T għandu jkun soġġett*** għal proċedura integrata tal-għoti tal-permessi mmexxija minn awtorità kompetenti unika maħtura minn kull Stat Membru b'konformità mal-Artikoli 5 u 6. 2. Meta fil-liġi nazzjonali jkun jeżisti status prijoritarju, il-proġetti ta' interess komuni għandhom jingħataw l-istatus tal-ogħla sinifikat nazzjonali possibbli u jiġu ttrattati bħala tali fil-proċeduri tal-għoti tal-permessi, meta u bil-mod li dan it-trattament ikun previst fil-leġiżlazzjoni nazzjonali applikabbli għat-tipi korrispondenti ta' infrastruttura tat-trasport. 3. Biex ikunu żgurati proċeduri amministrattivi effiċjenti marbuta ma' proġetti ta' interess komuni, il-promoturi tal-proġetti u l-awtoritajiet ikkonċernati kollha għandhom jiżguraw li dawn il-proġetti jingħataw l-aktar trattament rapidu li hu legalment possibbli, inkluż fejn jidħlu r-riżorsi allokati.	**"Status prijoritarju"tal-proġetti ta' interess komuni** 1. ***L-Istati Membri għandhom jidentifikaw il-komponenti prijoritarji*** ***fit-TEN-T. Proġetti ta' interess komuni li jkunu jinsabu f'taqsima prijoritarja għandhom jirċievu "status prijoritarju"u għandhom ikunu soġġetti*** għal proċedura integrata tal-għoti tal-permessi mmexxija minn awtorità kompetenti unika maħtura minn kull Stat Membru b'konformità mal-Artikoli 5 u 6. 2. Meta fil-liġi nazzjonali jkun jeżisti status prijoritarju, il-proġetti ta' interess komuni għandhom jingħataw l-istatus tal-ogħla sinifikat nazzjonali possibbli u jiġu ttrattati bħala tali fil-proċeduri tal-għoti tal-permessi, meta u bil-mod li dan it-trattament ikun previst fil-leġiżlazzjoni nazzjonali applikabbli għat-tipi korrispondenti ta' infrastruttura tat-trasport. 3. Biex ikunu żgurati proċeduri amministrattivi effiċjenti marbuta ma' proġetti ta' interess komuni, il-promoturi tal-proġetti u l-awtoritajiet ikkonċernati kollha għandhom jiżguraw li dawn il-proġetti jingħataw l-aktar trattament rapidu li hu legalment possibbli, inkluż fejn jidħlu r-riżorsi allokati.

Raġuni

Ara l-emenda 7.

Emenda 10

Artikolu 4 (1)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Biex jiġu ssodisfati l-limiti taż-żmien stabbiliti fl-Artikolu 6 u jonqos il-piż amministrattiv relatat mat-tlestija tal-proġetti ta' interess komuni, il-proċeduri amministrattivi kollha li jirriżultaw mil-liġi applikabbli, kemm nazzjonali kif ukoll tal-Unjoni, għandhom jiġu integrati u jwasslu għal deċiżjoni komprensiva waħda biss.	Biex jiġu ssodisfati l-limiti taż-żmien stabbiliti fl-Artikolu 6 u jonqos il-piż amministrattiv relatat mat-tlestija tal-proġetti ta' interess komuni, il-proċeduri amministrattivi kollha li jirriżultaw mil-liġi applikabbli, ***inklużi l-valutazzjonijiet ambjentali rilevanti kif ukoll il-kampanji ta' informazzjoni u ta' parteċipazzjoni għaċ-ċittadini***, kemm ***fil-livell*** nazzjonali kif ukoll ***f'dak*** tal-Unjoni, għandhom jiġu integrati u jwasslu għal deċiżjoni komprensiva waħda biss.

Raġuni

Il-ġlieda kontra t-tibdil fil-klima jenħtieġ li tkun waħda mill-miri fundamentali tal-politika tat-trasport tal-Unjoni.

Emenda 11

Artikolu 5 (1)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Sa mhux aktar tard minn [*OP please insert the date one year of the entry into force of this Regulation*], kull Stat Membru għandu jaħtar awtorità kompetenti unika ***waħda*** li tkun responsabbli biex tiffaċilita ***l***-proċess tal-għoti tal-permessi inkluż għat-teħid tad-deċiżjoni komprensiva.	Sa mhux aktar tard minn [*OP please insert the date one year of the entry into force of this Regulation*], kull Stat Membru għandu jaħtar awtorità***/awtoritajiet*** kompetenti unika***/uniċi*** li tkun***/jkunu*** responsabbli biex tiffaċilita***/jiffaċilitaw*** proċess ***integrat*** tal-għoti tal-permessi inkluż għat-teħid tad-deċiżjoni komprensiva. ***Jekk Stat Membru jkun diġà ħatar awtorità/awtoritajiet kompetenti unika/uniċi, l-Istat Membru inkwistjoni jista' jikkonferma l-ħatra ta' dik/dawk l-awtorità/awtoritajiet kompetenti unika/uniċi.***

Raġuni

Xi wħud mill-Istati Membri diġà għandhom proċeduri integrati jew awtoritajiet kompetenti maħtura. Għalhekk ikun piż amministrattiv addizzjonali li huma jintroduċu proċeduri ġodda jew li jaħtru awtoritajiet kompetenti ġodda.

Emenda 12

Artikolu 5 (2)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Ir-responsabbiltà tal-awtorità kompetenti unika msemmija fil-paragrafu 1 u/jew il-kompiti relatati magħha ***jistgħu jiġu delegati*** lil awtorità oħra fil-livell amministrattiv xieraq, ***jew jitwettqu minnha***, għal kull proġett ta' interess komuni jew għal kull kategorija ta' proġetti ta' interess komuni, ***skont dawn il-kundizzjonijiet li ġejjin***: (a) awtorità waħda biss tkun responsabbli għal kull proġett ta' interess komuni; (b) l-awtorità tkun l-uniku punt ta' kuntatt għall-promotur tal-proġett fil-proċedura li twassal għad-deċiżjoni komprensiva għal proġett speċifiku ta' interess komuni, u (c) l-awtorità tikkoordina t-tressiq tad-dokumenti u l-informazzjoni rilevanti kollha. ***L-awtorità kompetenti unika tista' tibqa' responsabbli biex tistabbilixxi limiti taż-żmien, mingħajr preġudizzju għal-limiti taż-żmien stabbiliti skont l-Artikolu 6.***	***L-Istati Membri jistgħu jiddelegaw*** ir-responsabbiltà tal-awtorità kompetenti unika msemmija fil-paragrafu 1 u/jew il-kompiti relatati magħha, lil awtorità ***eżistenti jew stabbilita ġdida*** fil-livell amministrattiv xieraq ***filwaqt li jittieħdu inkunsiderazzjoni l-kompetenti nazzjonali, reġjonali jew lokali***, għal kull proġett ta' interess komuni jew għal kull kategorija ta' proġetti ta' interess komuni, ***dment li***: (a) awtorità waħda biss tkun responsabbli għal kull proġett ta' interess komuni; (b) l-awtorità tkun l-uniku punt ta' kuntatt għall-promotur tal-proġett fil-proċedura li twassal għad-deċiżjoni komprensiva għal proġett speċifiku ta' interess komuni, u (c) l-awtorità tikkoordina t-tressiq tad-dokumenti u l-informazzjoni rilevanti kollha.

Raġuni

Ir-Regolament ma għandux jinterferixxi mal-istruttura kostituzzjonali tal-Istati Membri, b'mod partikolari minħabba li f'ċerti Stati Membri, dawn il-kompiti jitwettqu minn livelli differenti tal-gvern.

Il-limiti taż-żmien għandhom jiġu stabbiliti f'kooperazzjoni mill-qrib mal-promotur tal-proġett, biex ikun possibbli li jkun hemm perjodu ta' żmien imfassal apposta għall-proġetti. Jekk ikun hemm involviment bikri tal-partijiet interessati kollha, b'biżżejjed żmien allokat għall-bini ta' konsensus fost il-partijiet ikkonċernati kollha, dan itejjeb b'mod sinifikanti l-implimentazzjoni tal-proġetti.

Emenda 13

Artikolu 5 (5)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Jekk proġett ta' interess komuni jkun jeħtieġ li jittieħdu deċiżjonijiet f'żewġ Stati Membri jew aktar, l-awtoritajiet kompetenti rispettivi għandhom jieħdu kull pass meħtieġ għal koperazzjoni u koordinazzjoni effiċjenti u effettivi bejniethom. Mingħajr preġudizzju għall-obbligi li jirriżultaw mil-liġijiet tal-Unjoni u internazzjonali applikabbli, l-Istati Membri għandhom jagħmlu ħilithom biex jipprovdu proċeduri konġunti, b'mod partikolari fir-rigward tal-valutazzjoni tal-impatti ambjentali.	Jekk proġett ta' interess komuni jkun jeħtieġ li jittieħdu deċiżjonijiet f'żewġ Stati Membri jew aktar, l-awtoritajiet kompetenti rispettivi għandhom jieħdu kull pass meħtieġ għal koperazzjoni u koordinazzjoni effiċjenti u effettivi bejniethom. Mingħajr preġudizzju għall-obbligi li jirriżultaw mil-liġijiet tal-Unjoni u internazzjonali applikabbli, l-Istati Membri għandhom jagħmlu ħilithom biex jipprovdu proċeduri konġunti, b'mod partikolari fir-rigward tal-valutazzjoni tal-impatti ambjentali. ***Speċjalment f'każijiet fejn entità konġunta hija stabbilita mill-Istati Membri parteċipanti jew l-awtoritajiet lokali u reġjonali kompetenti, din l-entità għandha tibbenefika minn proċeduri konġunti u koordinazzjoni fost l-Istati Membri u għandha tkun f'kuntatt biss ma' awtorità kompetenti unika tal-għoti tal-permessi.***

Raġuni

—

Emenda 14

Artikolu 6 (2)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
It-tul taż-żmien u l-implimentazzjoni tal-proċedura tal-għoti tal-permessi	It-tul taż-żmien u l-implimentazzjoni tal-proċedura tal-għoti tal-permessi
1. Il-proċedura tal-għoti tal-permessi għandha tkun tikkonsisti fil-fażi ta' qabel l-applikazzjoni u fil-fażi tal-valutazzjoni tal-applikazzjoni u t-teħid tad-deċiżjoni mill-awtorità kompetenti unika.	1. Il-proċedura tal-għoti tal-permessi għandha tkun tikkonsisti fil-fażi ta' qabel l-applikazzjoni u fil-fażi tal-valutazzjoni tal-applikazzjoni u t-teħid tad-deċiżjoni mill-awtorità kompetenti unika.
	L-awtorità kompetenti unika tinvolvi, skont il-qafas istituzzjonali u legali tal-Istat Membru rispettiv, lill-awtoritajiet lokali u reġjonali, li t-territorji tagħhom huma kkonċernati mill-proġetti, bi proċedura parteċipattiva, bi tħejjija għall-evalwazzjoni preliminari tal-proġett u wkoll qabel l-awtorizzazzjoni finali.
2. Il-fażi ta' qabel l-applikazzjoni, li tkopri l-perjodu mill-bidu tal-proċedura tal-għoti tal-permessi sat-tressiq tal-fajl sħiħ tal-applikazzjoni lill-awtorità kompetenti unika, fil-prinċipju ma għandhiex taqbeż is-sentejn.	2. Il-fażi ta' qabel l-applikazzjoni, li tkopri l-perjodu mill-bidu tal-proċedura tal-għoti tal-permessi sat-tressiq tal-fajl sħiħ tal-applikazzjoni lill-awtorità kompetenti unika, fil-prinċipju ma għandhiex taqbeż is-sentejn. ***L-awtorità kompetenti unika tista' tagħti lill-promotur tal-proġett aktar ħin f'ċirkostanzi speċjali, relatati mad-daqs u man-natura tal-proġett, u/jew biex tagħti biżżejjed ħin biex il-pubbliku jiġi involut b'mod xieraq. Konsultazzjonijiet pubbliċi u parteċipazzjoni bħal dawn iridu jkunu diġà twettqu qabel il-fażi ta' qabel l-applikazzjoni. L-eżitu tal-parteċipazzjoni pubblika, fil-forma ta' kompromessi li jaffettwaw l-implimentazzjoni tal-infrastruttura direttament, u l-miżuri ulterjuri ppjanati għal konsulenza mal-pubbliku, għandhom jiddeterminaw it-tul tal-fażi ta' qabel l-applikazzjoni.***
3. Biex titnieda proċedura tal-għoti tal-permessi, il-promotur ta' proġett għandu jinnotifika bil-miktub lill-awtorità kompetenti unika tal-Istati Membri kkonċernati dwar il-proġett u għandu jinkludi deskrizzjoni dettaljata tal-proġett. Sa mhux aktar tard minn xahrejn wara li tirċievi n-notifika msemmija hawn fuq, l-awtorità kompetenti unika għandha tikkonferma dan, jew jekk tqis li l-proġett mhuwiex matur biżżejjed biex jidħol fil-proċedura tal-għoti tal-permessi, din għandha tirrifjuta n-notifika bil-miktub. Jekk l-awtorità kompetenti unika tiddeċiedi li tirrifjuta n-notifika, għandha tiġġustifika d-deċiżjoni tagħha. Id-data tal-iffirmar tar-rikonoxximent tan-notifika mill-awtorità kompetenti għandha sservi bħala l-bidu tal-proċess għall-għoti tal-permessi. Meta jkun hemm żewġ Stati Membri jew aktar ikkonċernati, id-data tal-aċċettazzjoni tal-aħħar notifika mill-awtorità kompetenti kkonċernata għandha sservi bħala d-data tal-bidu tal-proċedura tal-għoti tal-permessi.	3. Biex titnieda proċedura tal-għoti tal-permessi, il-promotur ta' proġett għandu jinnotifika bil-miktub lill-awtorità kompetenti unika tal-Istati Membri kkonċernati dwar il-proġett u għandu jinkludi deskrizzjoni dettaljata tal-proġett. Sa mhux aktar tard minn xahrejn wara li tirċievi n-notifika msemmija hawn fuq, l-awtorità kompetenti unika għandha tikkonferma dan, jew jekk tqis li l-proġett mhuwiex matur biżżejjed biex jidħol fil-proċedura tal-għoti tal-permessi, din għandha tirrifjuta n-notifika bil-miktub. Jekk l-awtorità kompetenti unika tiddeċiedi li tirrifjuta n-notifika, għandha tiġġustifika d-deċiżjoni tagħha. Id-data tal-firma tar-rikonoxximent tan-notifika mill-awtorità kompetenti għandha sservi bħala l-bidu tal-proċedura tal-għoti tal-permessi. Meta jkun hemm żewġ Stati Membri jew aktar ikkonċernati, id-data tal-aċċettazzjoni tal-aħħar notifika mill-awtorità kompetenti kkonċernata għandha sservi bħala d-data tal-bidu tal-proċedura tal-għoti tal-permessi.
4. Fi żmien tliet xhur mill-bidu tal-proċedura tal-għoti tal-permessi, l-awtorità kompetenti unika, b'koperazzjoni mill-qrib mal-promotur tal-proġett u mal-awtoritajiet l-oħra kkonċernati, u filwaqt li tqis l-informazzjoni mressqa mill-promotur tal-proġett abbażi tan-notifika msemmija fil-paragrafu 3, għandha tistabbilixxi u tikkomunika deskrizzjoni dettaljata tal-applikazzjoni lill-promotur tal-proġett, li tkun tinkludi: (a) l-ambitu materjali u l-livell ta' dettall tal-informazzjoni li jrid iressaq il-promotur tal-proġett, bħala parti mill-fajl tal-applikazzjoni għad-deċiżjoni komprensiva (b) skeda tal-proċess tal-għoti tal-permessi li mill-inqas tkun tidentifika dan li ġej: (i) id-deċiżjonijiet u l-opinjonijiet li jridu jinkisbu; (ii) l-awtoritajiet, il-***partijiet ikkonċernati u l-pubbliku*** li ***aktarx ikunu kkonċernati***; (iii) l-istadji individwali tal-proċedura u t-tul tagħhom; (iv) it-tappi ewlenin li jridu jintlaħqu u l-iskadenzi tagħhom fid-dawl tad-deċiżjoni komprensiva li trid tittieħed; (v) ir-riżorsi ppjanati mill-awtoritajiet u l-ħtiġijiet possibbli ta' riżorsi addizzjonali.	4. Fi żmien tliet xhur mill-bidu tal-proċedura tal-għoti tal-permessi, l-awtorità kompetenti unika, b'koperazzjoni mill-qrib mal-promotur tal-proġett u mal-awtoritajiet l-oħra kkonċernati, u filwaqt li tqis l-informazzjoni mressqa mill-promotur tal-proġett abbażi tan-notifika msemmija fil-paragrafu 3, għandha tistabbilixxi u tikkomunika deskrizzjoni dettaljata tal-applikazzjoni lill-promotur tal-proġett, li tkun tinkludi:

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
	(a) l-ambitu materjali u l-livell ta' dettall tal-informazzjoni li jrid iressaq il-promotur tal-proġett, bħala parti mill-fajl tal-applikazzjoni għad-deċiżjoni komprensiva (b) skeda tal-proċess tal-għoti tal-permessi li mill-inqas tkun tidentifika dan li ġej: (i) id-deċiżjonijiet u l-opinjonijiet li jridu jinkisbu, ***inkluż, b'mod partikolari, skont il-qafas istituzzjonali u legali tal-Istat Membru rispettiv, l-opinjonijiet tal-awtoritajiet lokali u reġjonali***; (ii) ***il-miżuri li jkunu diġà ttieħdu biex jiġu involuti l-partijiet ikkonċernati u biex il-pubbliku jipparteċipa fil-proċess, u kif dan ikun se jitkompla matul l-implimentazzjoni tal-proġett;*** (iii) l-awtoritajiet, ***inkluż, skont*** il-***qafas istituzzjonali u legali tal-Istat Membru rispettiv, l-awtoritajiet lokali u reġjonali*** li ***għandhom jiġu involuti***; (iv) l-istadji individwali tal-proċedura u t-tul tagħhom; (v) it-tappi ewlenin li jridu jintlaħqu u l-iskadenzi tagħhom fid-dawl tad-deċiżjoni komprensiva li trid tittieħed; (vi) ir-riżorsi ppjanati mill-awtoritajiet u l-ħtiġijiet possibbli ta' riżorsi addizzjonali.

Raġuni

Bl-adozzjoni ta' approċċ imfassal apposta għal kull proġett, u bl-involviment tal-pubbliku fi stadju bikri tal-proċess, id-dewmien fl-għoti tal-permessi jista' jitnaqqas b'mod sinifikanti, minħabba inqas appelli ġuridiċi kontra l-eżitu tal-proċedura ta' ppjanar. Għalhekk, il-perjodu ta' żmien neċessarju għall-bini ta' konsensus fost il-partijiet ikkonċernati ma jistax jiġi ddeterminat inġenerali. Minflok, irid jiġi ddeterminat skont il-fatturi kwantifikabbli marbuta mal-implimentazzjoni tal-proġetti, u ma' diversi kompromessi matul il-bini ta' konsensus mal-partijiet ikkonċernati kollha involuti. Approċċ flessibbli u mfassal apposta bħal dan saħansitra jkun jista' jħaffef l-implimentazzjoni tal-proġetti, meta mqabbel ma' x'jista' jkun il-każ jekk jiġi impost kalendarju taż-żmien strett.

Emenda 15

Artikolu 7 (1)

Test propost mill-Kummissjoni	Emenda tal-KtR
Għall-proġetti li jinvolvu żewġ Stati Membri jew aktar, l-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri kkonċernati għandhom jallinjaw l-iskedi tagħhom u jaqblu fuq skeda konġunta.	Għall-proġetti li jinvolvu żewġ Stati Membri jew aktar, l-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri kkonċernati għandhom jallinjaw l-iskedi tagħhom u jaqblu fuq skeda konġunta. ***Jekk entità konġunta stabbilita mill-Istati Membri parteċipanti tapplika għal permess, din għandha tikkuntattja awtorità kompetenti waħda biss. L-awtorità kompetenti, imbagħad tikkoordina mal-awtorità/awtoritajiet l-oħra involuta/i sabiex jiġi żgurat l-issodisfar tal-obbligi kollha skont il-liġi applikabbli fl-Istati Membri kollha kkonċernati mill-proġett, kif iddikjarat fl-Artikolu 5(5).***

Raġuni

Dan huwa biex jiġi ffaċilitat l-għoti ta' permessi transkonfinali billi jiġi adottat approċċ ta' punt uniku ta' servizz għal entitajiet konġunti.

II. **RAKKOMANDAZZJONIJIET TA' POLITIKA**

IL-KUMITAT EWROPEW TAR-REĠJUNI

Messaġġi ewlenin

1. jenfasizza li l-ikkompletar tan-netwerk ewlieni u komprensiv tat-TEN-T huwa l-fattur ewlieni għall-iżgurar ta' koeżjoni territorjali, filwaqt li jrendi lir-reġjuni kollha aktar aċċessibbli u jagħti spinta lill-iżvilupp ekonomiku tar-reġjuni periferiċi u transkonfinali;

2. jindika li l-iżvilupp tal-infrastruttura tat-trasport spiss hija kompetenza tal-awtoritajiet reġjonali, li huma responsabbli għall-ġestjoni tat-territorju, biex jinħarġu l-ordnijiet ta' approvazzjoni tal-pjani, u għall-għoti tal-permessi fit-territorju tagħhom;

3. ifakkar li l-Faċilità Nikkollegaw l-Ewropa (FNE) u r-Regolament dwar it-TEN-T stabbilew miri ambizzjużi għall-iżvilupp tal-infrastruttura fl-Ewropa. In-netwerk ewlieni tat-TEN-T għandu jiġi kkompletat sal-2030, iżda se jkun diffiċli li jiġu ssodisfati l-ħtiġijiet finanzjarji biex jintlaħqu dawn il-miri ambizzjużi;

4. jirrikonoxxi li, flimkien mat-tisħiħ tar-riżerva ta' proġetti, it-twessigħ tal-fondi u l-iffinanzjar (tal-FNE), u l-ħolqien ta' ambjent favur l-investiment, is-semplifikazzjoni tikkostitwixxi pilastru importanti tal-politika tal-UE dwar it-TEN-T.

5. jilqa' l-proposta tal-Kummissjoni, fil-kuntest tat-tħaffif tal-implimentazzjoni tan-netwerk TEN-T u l-ilħuq tal-objettivi tal-Ftehim ta' Pariġi. Hija importanti ħafna wkoll għall-armonizzazzjoni tal-proċedura u tal-istandards tekniċi u għaż-żieda fl-interoperabbiltà;

6. ifakkar dawn it-tliet prinċipji fundamentali:

— l-iżgurar li l-proċeduri f'territorji differenti jkunu kkoordinati, kemm ġewwa l-Istati Membri kif ukoll bejniethom;

— l-iżgurar li r-rekwiżiti ġuridiċi differenti, bħad-Direttivi dwar il-ħabitat, l-ilma u l-bijodiversità, ikunu sinkronizzati;

— iż-żamma u t-titjib tal-parteċipazzjoni pubblika

7. jixtieq jenfasizza l-importanza tas-semplifikazzjoni tal-proċeduri eċċ. fir-reġjuni tal-fruntieri. Għalhekk, is-semplifikazzjoni tal-awtorizzazzjonijiet amministrattivi, il-proċeduri tal-għoti tal-permessi u proċeduri regolatorji oħra għandu jkollhom l-għan li jiffaċilitaw l-ikkompletar tat-TEN-T;

8. jenfasizza li jekk l-Istati Membri diġà jkollhom proċeduri semplifikati stabbiliti, huma għandu jkollhom il-possibbiltà li jagħżlu l-proċedura semplifikata proprja tagħhom;

9. jissuġġerixxi li minflok japplika l-proċedura proposta għall-proġetti kollha tat-TEN-T, ir-Regolament għandu jispeċifika liema proġetti jaqgħu taħt l-applikazzjoni tiegħu. Pereżempju, l-Istati Membri għandhom jitħallew jiddeċiedu liema proġetti jaqgħu taħt ir-Regolament;

10. jirrikonoxxi li l-ikkompletar fil-ħin tan-netwerk TEN-T qed jiddgħajjef minn dewmien ikkawżat minn proċeduri twal tal-għoti tal-permessi. Madankollu, dawk il-permessi jingħataw fil-qafas integrat tal-amministrazzjonijiet nazzjonali, fejn jirrispettaw l-oqfsa Ewropej u nazzjonali fl-oqsma tal-ġestjoni tat-territorju, il-protezzjoni ambjentali u d-drittijiet ċivili. Huwa diffiċli li din il-proċedura kumplessa tiġi implimentata bl-użu ta' approċċ "wieħed tajjeb għal kulħadd". Approċċ imfassal apposta huwa aktar xieraq.

11. ifakkar li s-semplifikazzjoni u t-tnaqqis tal-piż amministrattiv huma wieħed mill-objettivi ewlenin tal-Kummissjoni attwali. Il-proposta tirrifletti dan sa ċertu punt. Madankollu, il-piż amministrattiv ma jridx jiġi ssemplifikat u mnaqqas jekk jintilfu s-sussidjarjetà u l-proporzjonalità. Approċċi mfassla apposta għandhom ikunu possibbli jekk Stat Membru diġà jkollu proċeduri ssemplifikati stabbiliti;

12. ifakkar li biex jintlaħqu l-objettivi tal-ftehim ta' Pariġi, huwa neċessarju li jitħaffef l-iżvilupp tal-infrastruttura ferrovjarja, jiġi prijoritizzat l-indirizzar tal-konġestjonijiet, jitlestew il-partijiet nieqsa u li jiġi pprovdut appoġġ għal infrastruttura transkonfinali li tippermetti mobbiltà ekoloġika, f'konformità mal-Opinjonijiet dwar "Il-konnessjonijiet neqsin fit-trasport fir-reġjuni tal-fruntiera"u dwar "It-twettiq ta' mobilità b'emissjonijiet baxxi"u li l-UE tkun tista' tkompli tikkontribwixxi għas-sostenibbiltà finanzjarja tal-mobbiltà ekoloġika billi tappoġġja b'mod attiv skema internazzjonali għan-negozjar ta' emissjonijiet (ETS) kif ukoll ETS tal-UE bi prezzijiet tal-karbonju stabbli u għaljin li ma jvarjawx sempliċiment minħabba l-ispekulazzjoni, f'konformità mal-Opinjoni tal-KtR "Tnaqqis kosteffettiv tal-emissjonijiet u investimenti b'emissjonijiet baxxi ta' karbonju";

13. ifakkar il-ħtieġa li l-interessi ġenerali, iżda mhux iddikjarati espliċitament, tal-utenti (ċittadini u operaturi ekonomiċi) fl-ispirtu tal-libertà ta' moviment ta' persuni u beni, jiġu bbilanċjati mal-interessi ta' dawk affettwati mill-iżvilupp tal-infrastruttura;

Aspetti transkonfinali

14. jinsisti fuq il-ħtieġa li titkompla l-kooperazzjoni transkonfinali, transnazzjonali u interreġjonali, bħala parti mill-għan li tissaħħaħ il-koeżjoni territorjali f'konformità mal-Artikolu 174 tat-TFUE;

15. jindika li xi wħud mill-osservazzjonijiet tal-KtR rigward ir-restrizzjonijiet imposti minn approċċi proċedurali jew organizzazzjonali differenti fi proġetti transkonfinali (eż. l-Opinjoni dwar "Il-konnessjonijiet neqsin fit-trasport fir-reġjuni tal-fruntiera") għadhom pertinenti, u jappella għat-tneħħija ta' dawn l-ostakli legali u amministrattivi għall-iżvilupp ta' infrastruttura tat-trasport transkonfinali (eż. l-Opinjoni dwar "Spinta lit-tkabbir u l-koeżjoni fir-reġjuni tal-fruntieri tal-UE");

16. jilqa' l-intenzjoni tal-proposta li tiffaċilita l-kooperazzjoni transkonfinali għall-iżvilupp ta' rabtiet tat-trasport, biex jiġu eliminati d-diskrepanzi. Madankollu, proġetti transkonfinali u proġetti purament nazzjonali għandhom prekundizzjonijiet differenti, u approċċ dixxendenti jista' ma jkunx xieraq għall-karatteristiki speċifiċi tagħhom;

17. ifakkar li, filwaqt li n-netwerk TEN-T huwa għodda ta' ppjanar għall-iżvilupp ta' konnessjonijiet tat-trasport pan-Ewropej, l-approċċ ibbażat fuq il-post irid jinżamm għal proġetti individwali tat-TEN-T. Il-ġestjoni tat-territorju, kif ukoll il-parteċipazzjoni tal-pubbliku u tal-partijiet ikkonċernati, trid issir fil-livell lokali u reġjonali;

18. iħeġġeġ lill-Kummissjoni biex tinkoraġġixxi miżuri li jkunu mmirati lejn l-iffaċilitar tal-implimentazzjoni ta' proġetti transkonfinali u l-indirizzar ta' ostakli fi proġetti TEN-T, billi jiġu ssemplifikati r-rekwiżiti u l-proċeduri amministrattivi.

Brussell, is-7 ta' Frar 2019.

Il-President

tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni

Karl-Heinz LAMBERTZ

ISSN 1977-0987 (edizzjoni elettronika)
ISSN 1725-5198 (edizzjoni stampata)

l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea
L-2985 il-Lussemburgu
IL-LUSSEMBURGU

MT